

TAMPERE.
FINLAND

2026

TALOUSARVIO

Taloussuunnitelma 2026–2029

Pormestarin ehdotus

TAMPERE

TAMPERE

TALOUSARVIO 2026

taloussuunnitelma 2026–2029

Tampereen kaupunki
Talousarvio 2026 ja taloussuunnitelma 2026–2029

Julkaisija:
Tampereen kaupunki, Konsernihallinto
PL 487, 33101 Tampere
www.tampere.fi/talous

Kannen suunnittelu: Veli-Matti Lahdenniemi, Tampereen kaupunki
Kannen kuva: Marko Kallio / Skyfox
Taitto: Kirsi Eerikkilä

MEIDÄN TAMPERE – YHDESSÄ KOHTI KESTÄVÄÄ JA ELINVOIMAISTA TULEVAISUUTTA

Vuonna 2025 käynnistyi uusi valtuustokausi ja sen myötä uusi pormestariohjelma ”Meidän Tampere – Tulevaisuus tehdään yhdessä”. Ohjelma linjaa kaupungin kehityssuunnan vuosille 2025–2029. Sen keskeiset tavoitteet ovat talouden tasapainottaminen, elinvoiman vahvistaminen ja kaupunkilaisten hyvinvoinnin edistäminen. Tavoitteena on saavuttaa talouden tasapaino vuoteen 2029 mennessä.

Hyvinvointia vahvistetaan muun muassa matalan kynnyksen yhteisötiloja kehittämällä sekä panostamalla koulutukseen kaikilla koulutusasteilla. Kaupungin elinvoimaa tuetaan houkuttelemalla kansainvälisiä investointeja ja kehittämällä työllisyyttä, erityisesti kansainvälisen väestön osalta. Tampere on sitoutunut hiilineutraaliuteen vuoteen 2030 mennessä ja edistää vihreää siirtymää sekä luonnon monimuotoisuutta.

Kaupunki kasvaa ja kehittyy

Tampereen väestönkasvu jatkuu, ja vuoden 2025 aikana kaupungin väkiluvun odotetaan kasvavan yli 3000 henkilöllä, josta noin puolet maahanmuuton kautta. Kaupunkiympäristö kehittyy muun muassa raitiotien Pirkkala–Linnainmaa-jatko-osan rakentamisen, Hiedanrannan kehittämisen ja kaupungintalon uudistamisen myötä. Etelän kasvusuun-

nan kehitysohjelma käynnistyy, kattaen järjestelypihan, Hatanpään ja Lakalaivan alueet. Rakentamisen vaikutuksiin arjessa kiinnitetään erityistä huomiota.

Vetovoimainen tapahtumakaupunki

Tampereen tavoitteena on olla vetovoimainen tapahtumakaupunki, joka houkuttelee ihmisiä elämysten äärelle ympäri vuoden. Vuonna 2026 kaupunki isännöi muun muassa lentopallon EM-kisojen alkulohkoa, salibandyn MM-kisoja ja Uuden Musiikin Kilpailua. Tapahtumat vahvistavat kaupungin elinvoimaa ja kansainvälistä näkyvyyttä.

Talouden tasapainotus on käynnistynyt voimallisesti

Tampereen kaupungin talous on poikkeuksellisen haastavassa tilanteessa. Vuoden 2026 talousarvio on yli 40 miljoonaa euroa alijäämäinen. Kaupungin tulot eivät riitä kattamaan kasvavan väestön palvelutarpeita, ja investointitarpeet pysyvät korkeina. Tulorahoituksen riittämättömyys johtaa velanoton lisääntymiseen.

Talouden tasapainottaminen on välttämätöntä, ja kaupungilla on käynnissä laaja-alainen ohjelma, jonka tavoitteena on pysyvien säästöjen ja rakenteellisten uudistusten toteuttaminen. Myös valti-

onousjärjestelmän uudistaminen on tärkeää, jotta suurten kaupunkien erityispiirteet ja palvelutarpeet tunnustetaan nykyistä paremmin. Työttömyyden kasvu, erityisesti nuorten ja pitkäaikaistyöttömien osalta, lisää kaupungin menoja ja haastaa palvelujärjestelmää.

Kaupunginvaltuusto päätti helmikuussa 2025 talouden tasapaino-ohjelman käynnistämisestä. Ohjelman toimenpiteet kohdistuvat vuosille 2026–2028 ja sisältävät sekä lisästarpeita että tehostamis- ja sopeuttamistoimia. Osana ohjelmaa käynnistettiin yhteistoimintaneuvottelut, joiden tavoitteena oli noin 10 miljoonan euron pysyvä säästö henkilöstömenoissa.

Toimenpidesuunnitelmat sisältävät vähennyksiä ja organisaatiomuutoksia, mutta niiden valmistelussa on pyritty minimoimaan vaikutukset kuntalaispalveluihin. Eläköitymisiä ja määräaikaisten tehtävien päättymisiä on hyödynnetty vähennystarpeen lieventämiseksi. Vaikka toimenpiteet ovat merkittäviä, kaupungin taloudellinen tilanne säilyy haastavana ja vaatii määrätietoista jatkotyötä.

Talouden tasapainotustyö ja yhteistoimintaneuvottelut on edellyttäneet henkilöstöltä paljon. Toimeenpanovaiheessa tulee kiinnittää erityistä huomiota työyhteisöjen ja esihenkilöiden hyvinvointiin.

Työllisyys

Työllisyystilanne on heikentynyt vuoden 2025 aikana. Elokuussa Tampereen työttömyysaste oli 13,7 %, ja työttömien työnhakijoiden määrä on kasvanut. Työllisyyden hoito siirtyi vuoden alussa kaupungin vastuulle, mikä on lisännyt kustannuksia. Työllisyyden edistäminen ja työvoimapalveluiden kehittäminen ovat valtuustokauden keskeisiä painopisteitä. Ennusteet vuodelle 2026 osoittavat jo varovaisen positiivista kehitystä.

Tampereen uusi strategia

Tampereen strategia ”Tekemisen kaupunki” on päivitetty vuoden 2025 aikana uuden valtuuston ohjauksessa. Strategia ulottuu vuoteen 2035 ja pohjautuu pormestariohjelmaan. Sen valmisteluun

on osallistunut laajasti kaupunkilaisia, henkilöstöä, tytäryhtiöitä ja sidosryhmiä. Strategian ytimessä on yhdessä tekeminen – Tampereen tulevaisuutta rakennetaan tiiviissä yhteistyössä kaupunkilaisten, yritysten ja kumppaneiden kanssa.

Kaikkien Tampere

Strategian tueksi käynnistetään Kaikkien Tampere -kehitysohjelma, jonka keskeisiä teemoja ovat yhdenvertaisuus, yhteisöllisyys, osallisuus ja hyvät väestösuhteet. Vuoden 2026 aikana käynnistetään pormestariohjelman mukaisesti kaikille avointa kohtaamispaikkatoimintaa eri puolille kaupunkia yhteistyössä järjestöjen ja Pirkanmaan hyvinvointialueen kanssa.

Pormestari
Ilmari Nurminen

SISÄLLYS

ESIPUHE.....	5
YLEISPERUSTELUT	9
Talous- ja strategiaprosessi.....	10
Talouden tasapaino-ohjelma	11
Tampereen kaupungin organisaatio.....	13
Taloudelliset lähtökohdat	15
Talouden kehitysnäkymät.....	15
Kuntatalous	16
Kaupungin talous	17
Toimintaympäristö.....	18
Väestö.....	18
Työ.....	20
Asuminen.....	23
Talousarvion rakenne, sitovuus ja seuranta.....	25
Talousarvion osat	25
Talousarvion sitovuus ja seuranta.....	25
Tilivelvollisuus	28
Henkilöstö.....	29
Tampereen strategia 2035.....	31
Hyvinvoinnin edistäminen	31
Vuoden 2026 toiminnan tavoitteet.....	32
Strategiset painopisteet, valtuustokauden tavoitteet ja vuositavoitteet.....	33
Tuottavuuden tila.....	36
Kehitysohjelmat ja muu kehittämistoiminta	38
Viiden tähden keskusta -kehitysohjelma	39
Hiedanranta-kehitysohjelma.....	40
Etelän kasvusuunta -kehitysohjelma.....	41
Kaikkien Tampere -kehitysohjelma.....	42
Muu kehittämistoiminta.....	43
Ilmastobudjetti	45
Riskienhallinta ja turvallisuus	48
Hankinnat	50
KÄYTTÖTALOUSOSA JA INVESTOINNIT YKSIKÖITTÄIN.....	51
Sivistyspalvelujen palvelualue	52
Kasvatus- ja opetuslautakunta	52
Varhaiskasvatus ja esiopetus.....	55
Perusopetus.....	57
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta	59
Kulttuuri	62
Liikunta ja nuoriso	64

Elinvoiman palvelualue.....	66
Elinvoima- ja osaamislautakunta.....	66
Ammatillinen koulutus.....	69
Lukiokoulutus.....	71
Työllisyys- ja kasvupalvelut.....	72
Tampereen seudun työllisyysalue.....	74
Asunto- ja kiinteistölahtakunta.....	76
Kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka.....	79
Talonrakennushankkeet.....	81
Kaupunkiympäristön palvelualue.....	91
Yhdyskuntalahtakunta.....	91
Kaupunkiympäristön suunnittelu.....	94
Kaupunkiympäristön rakennuttaminen ja ylläpito.....	96
Kestävä kaupunki.....	98
Joukkoliikennelahtakunta.....	100
Joukkoliikenne.....	103
Konsernihallinto.....	105
Yhteiset erät.....	108
Vahinkorahasto.....	110
LASKELMAT.....	111
Tuloslaskelmaosa.....	112
Tuloslaskelma.....	112
Verotulot.....	115
Valtionosuudet.....	118
Korkotulot ja -menot.....	120
Muut rahoitustulot ja -menot.....	122
Investointiosa.....	123
Investoinnit.....	123
Rahoituslaskelmaosa.....	126
Rahoituslaskelma.....	126
Antolainauksen muutokset.....	128
Lainakannan muutokset.....	129
LIITTEET.....	130
Konsernin toiminta ja talous.....	131
Konserniyhteisöjen investoinnit vuonna 2026.....	134
Tytäryhtiöiden tavoitteet 2026.....	135
Investoinnit kohteittain 2026–2035.....	143
Talousarviotavoitteiden arviointikriteerit.....	151
Täydentäviä tietoja.....	156

YLEISPERUSTELUT

Talous- ja strategiaprosessi

Talouden tasapaino-ohjelma

Tampereen kaupungin organisaatio

Taloudelliset lähtökohdat

Talouden kehitysnäkömät
Kuntatalous
Kaupungin talous

Toimintaympäristö

Väestö
Työ
Asuminen

Talousarvion rakenne, sitovuus ja seuranta

Talousarvion osat
Talousarvion sitovuus ja seuranta
Tilivelvollisuus

Henkilöstö

Tampereen strategia 2035

Tuottavuuden tila

Kehitysohjelmat ja muu kehittämistoiminta

Ilmastobudjetti

Riskienhallinta ja turvallisuus

Hankinnat

TALOUS- JA STRATEGIAPROSESSI

Kaupunginhallituksen kehittämiskokous hyväksyi 3.2.2025 vuoden 2026 talous- ja strategiaproessin aikataulun ja toteutuksen. Samassa käsittelyssä kaupunginhallitus hyväksyi Tampereen strategian päivitysproessin sekä kaupunginvaltuuston käsittelyyn vietävät talouden tasapaino-ohjelman periaatteet.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi talouden tasapaino-ohjelman periaatteet kokouksessaan 17.2.2025. Kaupunginhallitus linjasi talouden tasapaino-ohjelman valmistelun käynnistämisestä 3.3.2025. Talousarviovalmistelun yksikkökohtaiset aloituskeskustelut palvelutarpeista ja tasapainottamistoimenpiteistä käytiin palvelualueilla ja konsernihallinnossa maaliskuussa.

Kaupunginvaltuutetut ja ylin johto koontuvat arvioimaan Tampereen strategian toteutumista strategiapäivityksen pohjaksi 19.2.2025 järjestettyyn seminaariin. Kaupunginhallitus kävi lähetekeskustelun strategiapäivityksestä 24.3.2025. Ylin johto keskusteli vuoden 2026 painotuksista ja strategiapäivitykseen tulevista syötteistä strategiafoorumilla 10.4.2025. Strategian tietopohja esiteltiin kaupunginvaltuutetuille ja ylimmälle johdolle strategiaseminaarissa 9.5.2025.

Kaupunginhallituksen kehittämiskokous käsitteli 12.5.2025 vuoden 2026

toiminnan ja talouden suunnittelun lähtökohtia ja linjasi talousarviovalmistelun periaatteista. Kehysneuvottelut käytiin toukokuussa. Pormestarin johtoryhmä käsitteli talousarvioaladinnan tilannekatsausta omassa talous- ja strategiaseminaarissaan 13.6.2025.

Kaupunginhallitus hyväksyi vuoden 2026 talousarviokehityksen sekä vuosien 2026–2029 investointitason 30.6.2025. Samassa kokouksessa kaupunginhallitus ohjeisti talousarvion laadintaa ja asetti talousarvion tulo- ja menokehityksen. Osana talousarvion ja taloussuunnitelman laadintaa sekä talouden tasapaino-ohjelman valmistelua kaupunginhallitus antoi toimeksiannon käynnistää yhteistoimintaneuvottelut, joilla tavoitellaan noin 10 milj. euron pysyväisluonteista säästövaikutusta henkilöstömenoihin.

Tampereen strategiapäivitystä koskevia keskusteluja jatkettiin ylimmän johdon foorumilla 20.8.2025. Strategialuonnos esiteltiin kaupunginvaltuutetuille, ylimmälle johdolle, konserniyhtiöiden toimitusjohtajille ja sidosryhmille 11.9.2025 järjestetyssä seminaarissa.

Lautakunnat käsittelivät talousarvioehdotuksensa 12.9.2025 mennessä. Pormestarin laajennetun johtoryhmän talous- ja strategiaseminaari pidettiin 23.9.2025. Kaupunginhallituksen kehittä-

miskokous käsitteli vuoden 2026 talousarvion laadinnan tilannekatsausta 29.9.2025.

Yhteistoimintaneuvotteluja käytiin kaupungin laajennetussa yhteistoimintaryhmässä ajalla 18.8.-2.10.2025. Kaupunginhallitus käsitteli vuoden 2026 talousarviota ja yhteistoimintaneuvotteluiden päättymistä 6.10.2025. Neuvottelujen lopputuloksena työnantaja esittää toimenpidesuunnitelmaa, jolla saavutettaisiin vuoden 2026 aikana noin 6,9 milj. euron kustannussäästö. Kokonaiselle kalenterivuodelle laskettuna toimenpiteiden säästövaikutus on noin 10,6 milj. euroa. Toimenpidesuunnitelmat tarkentuvat toimeenpanovaiheessa, joka käynnistyy talousarvion hyväksynnän jälkeen marraskuussa.

Pormestarin talousarvioehdotus esiteltiin valtuustolle ja tiedotusvälineille 22.10.2025. Kaupunginvaltuusto käsittelee vuoden 2026 talousarvion sekä päättää veroista 10.11.2025. Samassa kokouksessa kaupunginvaltuusto hyväksyyneen Tampereen strategian.

Strategian toteutussuunnitelmat vuosille 2026–2029 ja vuoden 2026 vuosisuunnitelmat hyväksytään strategiavalmistelusta johtuvan poikkeusaikataulun vuoksi 13.2.2026 mennessä lautakunnissa ja kaupunginhallituksessa.

TALouden TASAPAINO-OHJELMA

Tampereen kaupungin talouden tasapaino-ohjelmalla pyritään saavuttamaan tasapaino viimeistään vuoden 2029 talousarviossa, mikä tarkoittaa vuositasona noin 60 milj. euron pysyvää tulosparrannusta. Tasapaino-ohjelman toimenpiteet valmistellaan yhteistyössä henkilöstön kanssa, ja ne jaksotetaan vuosille 2026–2028. Valmistelussa huomioidaan kaikki kaupungin talouden osatekijät. Kaupunginvaltuusto hyväksyi talouden tasapaino-ohjelman periaatteet kokouksessaan 17.2.2025 ja kaupunginhallitus vahvisti vuoden 2026 talousarviokehkeyksen 30.6.2025. Lautakunnat käsitelivät tasapaino-ohjelman toimenpiteitä syyskuun kokouksissaan osana talousarvioesityksiä.

Vuoden 2026 talousarvioon sisältyy lainsäädännön muutoksiin, palvelutarpeiden kasvuun ja kustannustason nousuun liittyviä lisästarpeita sekä toiminnan tehostamistoimenpiteitä ja sopeuttamismahdollisuuksia. Talousarviossa on huomioitu mm. kunta-alan palkkatarkaisun noin 15,2 milj. euron kustannusvaikutus, yksiköiden talousarvioihin huomioituja pakollisia lisästarpeita yhteensä 27,7 milj. euroa sekä toiminnan tehostamis- ja sopeuttamistoimenpiteitä yhteensä 18,6 milj. euroa. Talousarviovalmisteluun sisältyvät lisäykset ja sopeuttamistoimenpiteet vuosille 2026–2028 on esitetty erillisenä liitteenä ja ne on huomioitu vuoden 2026 talousarvioluissa ja vuosien 2027–2029 tuloslaskelmaskenaariossa.

Kaupungin tytäryhtiöt osallistuvat kaupungin talouden tasapainottamiseen. In-house-yhtiöt tukevat talouden tasapainottamista pitämällä palveluhintansa kilpailukykyisinä. Markkinoilla toimivien yhtiöiden osinkotavoitteita on korotettu vuodelle 2026 yhteensä 7,6 milj. eurolla vuoden 2025 talousarvioon verrattuna. Merkittävin osinkotavoite kohdistuu Tampereen Energia Oy:öön.

Osana talousohjelman valmistelua on tarkasteltu myös investointien tasoa. Pormestariohjelmassa tavoitteena on

pitää investointien keskimääräinen vuositaso noin 220 milj. eurossa taloussuunnitelmakaudella. Talousarviovalmistelussa investointikohteita on priorisoitu ja jaksotettu ohjelman tavoitteiden mukaisesti. Tästä huolimatta investointitaso on korkea talousarviovuonna 2026 ja pysyy korkeana taloussuunnitelmavuosina 2027–2029.

Tasapaino-ohjelman tavoitteisiin nähdessä riittäviä toimenpiteitä ei ole laaja-alaisesta valmistelusta huolimatta saavutettu. Kaupunginhallitus päätti 30.6.2025, että osana talousarviovalmistelua käynnistetään yhteistoimintaneuvottelut, joilla tavoitellaan noin 10 milj. euron pysyväisluonteista säästövaikutusta.

Yhteistoimintaneuvotteluja on käyty kaupungin laajennetussa yhteistoimintaryhmässä ajalla 18.8.–2.10.2025. Neuvottelujen lopputuloksena työnantaja esitti toimenpidesuunnitelmaa, jolla saavutettaisiin vuoden 2026 aikana noin 6,9 milj. euron kustannussäästö. Kokonaiselle kalenterivuodelle laskettuna toimenpiteiden säästövaikutus on noin 10,6 milj. euroa. Toimenpidesuunnitelmasta arvioidaan aiheutuvan 122 irtisanomista koko- tai osa-aikaisiin tehtäviin. Irtisanomisten vaikutus henkilötövuosina on noin 82. Lisäksi arvioidaan aiheutuvan 45 irtisanomisperusteista tehtävämuutosta tai muuta olennaista tehtävämuutosta ja kolme osa-aikaistamista. Vähennystoimenpiteiden määrää on saatu lievennettyä jättämällä avoimia tehtäviä täyttämättä esimerkiksi eläköitymisten vuoksi sekä hyödyntämällä määrärahaisten tehtävien päättymisiä.

Kaupunginhallitus käsiteli yhteistoimintaneuvottelujen lopputulosta kokouksessaan 6.10.2025 ja hyväksyi sen talousarvion jatkovalmistelun pohjaksi.

Toimenpidesuunnitelmat tarkentuvat toimeenpanovaiheessa, joka käynnistyy talousarvion hyväksynnän jälkeen marraskuussa. Toimeenpanovaiheessa henkilötason muutoksista eli mahdollisista irtisanomisista ja tehtävämuutoksista päättää toimivaltainen työnantajan

edustaja. Irtisanomisten ja irtisanomisperusteisten tehtävämuutosten lisäksi tehostamistoimista arvioidaan aiheutuvan myös organisaatorakenteiden muutoksia ja vähäisiä tehtävämuutoksia erityisesti hallinnon tehtävissä. Kaupungin taloudellinen tilanne on talouden tasapainottamistoimien jälkeen edelleenkin haastava. Tästä syystä vuoden 2026 aikana tullaan selvittämään ja tarvittaessa toteuttamaan henkilöstö- ja talouspalveluiden sekä viestinnän tukipalvelutoimintojen vaihtoehtoisia toimintamalleja. Lisäksi arvioidaan myös muiden mahdollisten jatkotoimenpiteiden tarvetta kaupunkitasoisesti.

Yhteistoimintaneuvotteluissa käsitellyt tehostamistoimenpiteet on huomioitu talousarviossa vähennyksinä lautakuntien ja konsernihallinnon henkilöstömenoista ja henkilötövuosista. Yhteistoimintaneuvotteluissa käsiteltyihin organisaatiomuutoksiin liittyvät palvelualueiden ja yksiköiden väliset määrärahasiirrot eivät sisälly vielä yksiköiden talousarvioihin. Nämä määrärahojen siirrot toimeenpannaan talousarvion hyväksynnän jälkeen. Määrärahasiirroilla ei ole vaikutusta kaupungin tulokseen.

Tavoitteena on, että yhteistoimintaneuvottelujen mukaiset organisaatorakenteeseen liittyvät muutokset tulisivat voimaan 1.1.2026 ja tehtävämuutokset viimeistään 1.7.2026.

Talouden tasapaino-ohjelman toimenpiteiden ja yhteistoimintaneuvottelujen toimenpidesuunnitelman kustannusvaikutusten kohdistuminen lautakuntien ja konsernihallinnon vuoden 2026 talousarvioon on esitetty yhteenvetotaulukossa.

Talouden tasapaino-ohjelman sopeuttamistoimenpiteiden sekä yhteistoimintaneuvotteluissa käsiteltyjen tehostamistoimien toteutumista koskeva yhteenveto raportoidaan kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle toiminnan ja talouden katsauksissa sekä tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunnille tasapaino-ohjelman raportointi toteutetaan osana vuosisuunnitelmien seuranta.

Toimintakate TA 2026 (1000 euroa)	Lakimuutosten, palvelutarpeen kasvun ja kustannustason nousun aiheuttamat lisäykset	Talouden tasapaino- ohjelman sopeuttamis- toimenpiteet*	Yhteistoiminta- neuvotteluissa käsitellyt tehostamis- toimenpiteet**	Osuus henkilöstö- menoista***	Netto****
Kasvatus- ja opetuslautakunta	-10 170	2 699	1 399	0,6 %	-6 072
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta	-1 679	2 976	572	1,1 %	1 869
Elinvoima- ja osaamislautakunta	-5 653	3 225	1 962	1,4 %	-466
Asunto- ja kiinteistölautakunta	-7 022	728	70	1,5 %	-6 224
Yhdyskuntalautakunta	-825	2 456	964	4,1 %	2 595
Joukkoliikennelautakunta	-1 900	2 811	103	6,0 %	1 014
Konsernihallinto	-430	3 708	1 841	5,3 %	5 119
Yhteensä	-27 679	18 603	6 911	1,4 %	-2 165

* Sopeuttamistoimenpiteet sisältävät yksiköiden esittämät toimenpiteet ja keskitetysti valmistellut kaikkia yksiköitä koskevat toimenpiteet.

** Koko vuotinen vaikutus vuoden 2027 alusta alkaen on yhteensä 10,6 milj. euroa.

*** Yhteistoimintaneuvotteluissa käsiteltyjen tehostamistoimenpiteiden osuus henkilöstömenoista.

**** Taulukossa esitettyjen muutosten lisäksi lautakuntien toimintakatteen muutokseen vaikuttaa mm. kunta-alan palkkaratkaisun kustannusvaikutus, sisäisten vuokrien muutos, ratikan vastikkeen muutos, pysyvien vastaavien myyntivoittojen muutos sekä muut talousarviopohjan korjaukset ja siirrot.

TAMPEREEN KAUPUNGIN ORGANISAATIO

Tampereen kaupungin organisaatio 1.1.2026 koostuu sivistyspalvelujen, elinvoiman sekä kaupunkiympäristön palvelualueista, konsernihallinnosta sekä konserniyhteisöistä. Organisaatiorakenteeseen suunnitellaan muutoksia 1.1.2026 alkaen. Muutosten valmistelu jatkuu vuoden 2025 lopun aikana osana vuosisuunnitelmaa, ja organisaatiorakenteesta päättäminen tapahtuu toimintasääntömuutoksilla.

Konsernihallinnon kilpailukyky ja innovaatiot -ryhmän toimintaa uudistetaan siten, että ryhmä keskittyy nykyistä selkeämmin kaupungin vetovoiman vahvistamiseen. Ryhmän nimi muuttuu

vetovoima ja edunvalvonta -ryhmäksi. Strateginen hankekehitys -yksikkö siirtyy konsernihallinnosta kaupunkiympäristön palvelualueelle ja se on jatkossa palvelualueen palveluryhmä, jonka vastuulla on mm. Viiden tähden keskusta-kehitysohjelma ja Hiedanrannan kehitysohjelma. Uudistettuun vetovoima ja edunvalvonta -ryhmään siirretään lisäksi konsernihallinnon strateginen ohjaus ja konsernipalvelut -ryhmästä viestintäyksikkö. Strateginen ohjaus ja konsernipalvelut -ryhmän hallinto- ja tukipalvelujen toimintoja ja tehtäviä organisoidaan uudelleen ryhmän sisällä. Elinvoiman palvelualueelle perustetaan uusi elinkeino-

ja innovaatiopolitiikka -palveluryhmä, johon siirtyy työllisyys- ja kasvupalvelut -palveluryhmästä elinkeinopalvelut sekä konsernihallinnosta strateginen elinkeinopolitiikka -yksikkö. Elinvoiman palvelualueen ammatillisen koulutuksen johtamis- ja organisaatiorakenteita sekä lukiokoulutuksen hallintoa ja hallintotehtäviä uudelleenorganisoidaan 1.8.2026 alkaen. Sivistyspalveluissa perusopetuksen ja kulttuurin palveluryhmien johtamisrakenteita uudelleenorganisoidaan ja niiden vaikutukset täsmentyvät jatkovalmistelussa.

¹ Työllisyysjaosto

² Alueellisen ympäristöterveydenhuollon jaosto

³ Ympäristö- ja rakennusjaosto

TALOUELLISET LÄHTÖKOHDAT

Talouden kehitysnäkymät

Valtiovarainministeriön syksyn taloudellisen katsauksen mukaan Suomen talous toipuu hitaasti kauppakiistojen ja epävarmuuden varjossa. Ennusteen mukaan BKT kasvaa vuonna 2025 1,0 prosenttia, vuonna 2026 1,4 prosenttia ja vuonna 2027 1,7 prosenttia. Inflaation hidastuminen, korkojen lasku ja tuloveronalennukset lisäävät kotitalouksien ostovoimaa. Talouden epävarmuus ja pelko työttömyydestä on kuitenkin ohjannut toistaiseksi lisätuloja enemmän säästämiseen kuin kulutukseen, mikä jarruttaa talouden elpymistä Suomessa. Rakentamisen toipuminen, energiasiirtymä ja puolustushankinnat kasvattavat investointeja. Talouden kasvua hidastavat Yhdysvaltojen tullien korotukset ja yleinen epävarmuus.

Vaimea talouskasvu ei vielä kohenna työvoiman kysyntää. Tuotannon kasvun myötä työllisyystilanteen odotetaan kuitenkin paranevan vuosina 2026–2027.

Heikko lähtötilanne ja talouden hidastus kasvua painavat julkista taloutta tänä vuonna. Lähivuosien ennakoitu talouskasvu sekä hallituksen sopeustoimet pienentävät alijäämää vain maltillisesti, kun menoja lisäävät kasvavat puolustusinvestoinnit, hoiva- ja hoitomenot sekä velanhoitokustannukset. Julkisyhteisöjen alijäämä on tänä vuonna 4,3 prosenttia suhteessa BKT:hen ja pienenee siitä 3,6 prosenttiin vuonna 2026 ja kolmen prosentin tuntumaan ennustejakson lopulla. Vuonna 2025 velkasuhde nousee noin 87 prosenttiin suhteessa BKT:hen, ja heikon kehityksen arvioidaan jatkuvan lähivuosina. Kestävyyssvajeen arvioidaan olevan 2 % suhteessa BKT:hen eli noin 7 mrd. euroa vuoden 2029 tasolla.

Kuntahallinnon rahoitusasema oli viime vuonna noin 900 miljoonaa alijäämäinen. Kuntahallinnon alijäämä syvenee viime vuodesta 0,6 prosenttiin suhteessa BKT:hen johtuen kulutusmenojen

ja investointien kasvusta sekä heikosta verotulokehityksestä. Kulutusmenoja kiihdyttävät erityisesti palkkaratkaisuita johtuvat henkilöstömenot sekä kuntien laajentuneet vastuut mm. työvoimapalveluissa ja työttömyysetuuksien rahoituksessa. Alijäämä supistuu ennustejakson lopulla hieman, mutta kuntien tulot eivät riitä kattamaan kasvavia menopaineita. Valtionosuuden kasvu on jäänyt siirtyneiden tehtävien kustannusten kasvua pienemmäksi. Kuntahallinnon mittavat alijäämät vuosina 2026–2029 edellyttävät merkittäviä sopeustoimia kunnissa tulevana vuosina. Kuntahallinnon velan arvioidaan kasvavan lähivuosina.

Ennustelukujat	2024	2025	2026	2027	2028	2029
BKT, määrän muutos, %	0,4	1,0	1,4	1,7	1,6	1,6
Yksityinen kulutus, muutos-%	-0,4	0,8	1,8	1,8	1,6	1,5
Työllisten määrä, muutos-%	-1,0	-0,3	0,8	1,3	1,3	1,4
Työllisyysaste (15-64-vuotiaat), %	72,1	71,5	71,8	72,6	73,3	74,2
Työttömyysaste	8,4	9,4	9,0	8,4	7,9	7,6
Yleinen ansiotaso, muutos-%	3,1	3,0	3,6	3,0	3,2	3,0
Kuntien ansiotaso, muutos-%	3,4	3,2	3,6	4,3	4,0	3,1
Kuluttajahinnat (inflaatio), muutos-%	1,6	0,4	1,4	1,9	2,0	2,0
Rakennuskustannusindeksi, muutos-%	0,0	0,6	1,0	1,1	1,8	1,8
Peruspalvelujen hintaindeksi, muutos-%	3,2	2,5	3,5	3,6	3,5	2,8

Kuntatalous

2024

Kuntien talous heikkeni vuonna 2024 vuoden 2023 tilanteeseen nähden odotetusti, kun sote-uudistukseen liittyvät kertaluonteiset tulot (ns. verohännät) poistuivat. Kuntien yhteenlaskettu vuosikate heikkeni 970 milj. eurolla 3,26 mrd. euroon. Vuosikate riitti kattamaan poistot, mutta ei nettoinvestointeja. Tilikauden tulos heikkeni noin 670 milj. eurolla ollen kuitenkin 1,05 mrd. euroa positiivinen. Tuloksen vuosikatetta pienempi heikentyminen selittyy eräiden kaupunkien merkittävillä satunnaisilla tuotoilla. Kuntakonsernien yhteenlaskettu tulos heikentyi vuonna 2024 735 milj. eurolla 1,37 mrd. euroon.

Toiminnan ja investointien rahavirta kääntyi negatiiviseksi ollen noin -400 milj. euroa. Edellisen kerran kuntien toiminnan ja investointien rahavirta on ollut negatiivinen vuonna 2019. Tilikauden tulos oli negatiivinen 84 kunnalla. Heikoimmat tulokset olivat 10 001–20 000 asukkaan kuntakokoryhmässä.

Kuntien lainamäärä kasvoi noin 570 milj. euroa 19,34 mrd. euroon. Asukas-kohtaisesti lainamäärä oli koko maassa keskimäärin 3 450 euroa.

2025

Kuntatalouden tilanne heikkenee edelleen vuonna 2025. Kuntahallinnon alijäämän suhteessa BKT:hen arvioidaan syvenevän vuonna 2025 0,6 prosenttiin. Toimintakuluja kasvattavat mm. kunta-alalle sovitut palkankorotukset, jotka nostavat työvoimakustannuksia yhteensä 2,8 prosentilla vuonna 2025, ja vuoden alusta voimaan tullut TE-palvelu-uudistus. Uudistuksen seurauksena kuntahallinto on aiempaa suhdanneher-

kempi, sillä nyt tulojen lisäksi myös menot reagoivat suoraan työllisyyskehitykseen. Pitkään jatkuvat työttömyysjaksot nostavat kuntien osuutta työttömyysetuustuksien rahoituksesta.

Kuntien verotulojen kehitys on ollut kuluvana vuonna vaihtelevaa ja ennusteita on jouduttu madaltamaan alkuvuoden kertymätietojen vuoksi. Verotulot jäävät lähes edellisen vuoden tasolle. Vuonna 2025 kuntien kokonaisverotulot kasvavat vain 0,7 prosenttia erityisesti kunnallisveron heikon kehityksen ja yhteisöverotulojen supistumisen takia. Vuonna 2025 vuosikate supistuu edellisvuodesta, mutta riittänee kattamaan poistot. Tilikauden tulos on niukasti positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirta heikkenee -1,1 miljardiin euroon.

2026–2029

Kuntatalouden näkymät vuosille 2026–2029 ovat heikot, ja kuntien taloudessa on epätasapaino tulojen ja menojen välillä. Toiminnan ja investointien rahavirta jää negatiiviseksi, ja kuntien lainakanta kasvaa voimakkaasti. Tämä edellyttää kunnilta pitkäjänteistä sopeutumista, palveluiden järjestämistapojen uudistamista ja mahdollisesti veronkorotuksia, erityisesti pienissä kunnissa.

Kuntatalouden tilanteeseen vaikuttaa merkittävästi kulutusmenojen kasvu sekä valtionapuihin tehtävät leikkaukset. Kulutusmenot kasvavat ennustejaksolla pääasiassa hintojen nousun vuoksi. Sovitut palkkaratkaisut nostavat työvoimakustannuksia 3,2 % vuonna 2026 ja 3,9 % vuonna 2027.

Kokonaisverotulojen kasvu kiihtyy 5,8 prosenttiin vuonna 2026 ja on keskimäärin 3,8 prosenttia vuosina 2027–2029.

Vuonna 2026 valtion tulonsiirrot kuntahallinnolle laskevat ennen kaikkea hallituksen peruspalveluiden valtionosuuksiin kohdentamien vähennysten vuoksi. Kun valtionosuuksiin jo aiemmin kohdennetut määräraikaiset leikkaukset päättyvät vuoden 2027 jälkeen, nousevat valtion tulonsiirrot kuntahallinnolle.

Verorahoituksen kasvu ei riitä kattamaan kuntahallinnon tulojen ja menojen välistä epätasapainoa. Kuntahallinnon ennustaan pysyvän 0,5–0,6 prosenttia alijäämäisenä suhteessa BKT:hen vuosina 2026–2027 ja alijäämän arvioidaan supistuvan ennustejakson lopulla 0,4 prosenttiin.

Kuntien investoinnit pysyvät kokonaisuutena korkealla tasolla, vaikka kunta-kohtaiset erot ovat huomattavia. Osassa kunnista investointinäköymät ovat laskevia, mutta etenkin kasvukeskuksissa muuttoliike ylläpitää kuntien investointipaineita.

Valtion talousarvioesitys sisältää lukuisia kuntatalouteen vaikuttavia toimenpiteitä, joiden nettovaikutus kuntatalouteen vaihtelee. Uusiin tai laajentuviin tehtäviin ja velvoitteisiin osoitetaan 100 prosentin valtionosuus, ja valtion päätämien veroperustemuutosten vaikutukset kompensoidaan kunnille. Pääministeri Orpon hallituksen linjaamien toimenpiteiden yhteisvaikutus heikentää kuntataloutta noin 170 milj. eurolla vuonna 2026 vuoteen 2025 verrattuna. Vuoden 2026 talousarvioesityksessä kuntataloutta heikentävät erilaiset valtiontalouden sopeutustoimet. Peruspalveluiden valtionosuuteen kohdennetaan 75 milj. euron vähennys, ja myös vuonna 2026 valtionosuuden indeksikorotuksesta vähennetään yksi prosenttiyksikkö.

Kaupungin talous

2024

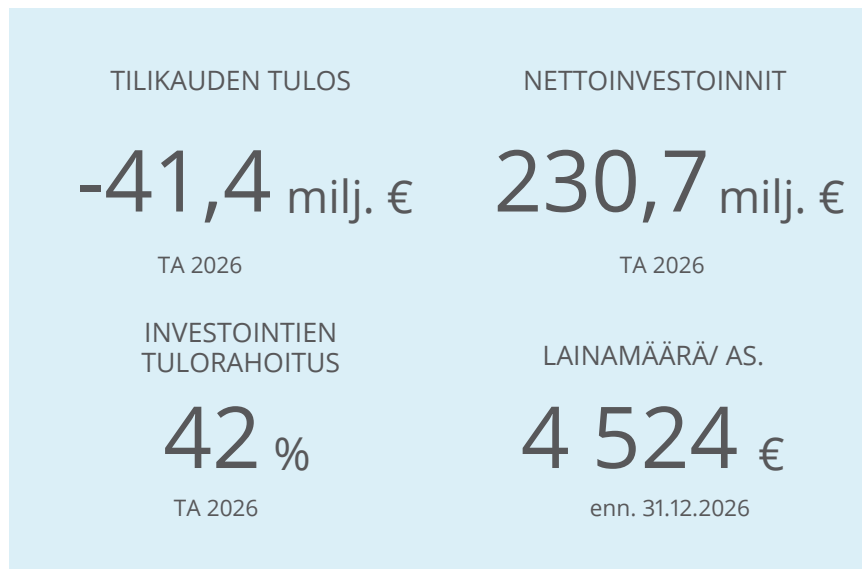
Kaupungin tulos oli 172,6 milj. euroa ylijäämäinen. Tilinpäätös antaa liian positiivisen kuvan kaupungin taloudesta, johtuen kertaluonteisista kirjanpidollisista eristä. Ilman Tampereen Veden yhtiöittämisestä saatuja satunnaisia tuottoja tulos oli 31,7 milj. euroa alijäämäinen. Vuosikate oli 109,0 milj. euroa, mikä kattoi suunnitelmapoistoista 77 prosenttia. Nettoinvestoinnit olivat 310,7 milj. euroa ja ilman sijoitusta Tampereen Vesi Oy:öön 225,7 milj. euroa. Investointien tulo-rahoitusprosentti ilman yhtiöittämisen vaikutuksia oli 48 prosenttia. Lainamäärä kasvoi noin 90 milj. eurolla.

2025

Kaupungin talous on notkahtanut vuonna 2025 odotettuakin enemmän. Verotulojen heikko kehitys ja työttömyysetuuskasvu ovat synkentäneet talousnäkyviä. Elokuun toiminnan ja talouden katsauksen mukaan kaupungin vuoden 2025 tulosenuste on 55,8 milj. euroa alijäämäinen, vaikka ennuste sisältää pysyvien vastaavien myyntivoittoja lähes 68 milj. euroa. Tilikauden tulosenuste ilman satunnaisia eria on 24,1 milj. euroa edellisvuotta heikompi. Nettoinvestointeja on kertymässä 242,0 milj. euroa. Vuosikate-ennuste on 81,4 milj. euroa, joka kattaa investoinneista 34 prosenttia. Kaupungin lainamäärän arvioidaan kasvavan kuluvana vuonna noin 95 milj. eurolla.

2026

Kuntien rahoitusasema näyttää pysyvästi jäävän liian alhaiselle tasolle. Kaupungin keräämät tulot eivät riitä kattamaan kuntalaisille järjestettävien palvelujen

vaatimaa rahoitusta. Valtion vaikeiden talousnäkyvien vuoksi valtiolta ei ole luvassa helpotusta kuntien rahoitukseen eikä valtio kykene myöskään aidosti vähentämään kuntien tehtäviä ja velvoitteita.

Vuoden 2026 talousarviovalmistelussa on kaupunginvaltuuston linjausten mukaisesti ryhdytty toimenpiteisiin rakenteellisen alijäämän korjaamiseksi taloussuunnitelmakauden aikana. Talouden tasapaino-ohjelman valmistelussa on huomioitu kaikki kaupungin talouden osatekijät. Tasapaino-ohjelman tavoitteisiin nähden riittäviä toimenpiteitä ei ole laaja-alaisesta valmistelusta huolimatta saavutettu, joten osana talousarviovalmistelua käynnistettiin yhteistoimintaneuvottelut.

Toimenpiteistä huolimatta vuoden 2026 talousarvio on jäämässä alijäämäiseksi noin 41,4 milj. euroa. Investoinnit

ovat vuoden 2026 talousarviossa 230,7 milj. euroa. Vuosikate on 96,3 milj. euroa, mikä kattaa investoinneista 42 prosenttia. Kaupungin lainamäärän arvioidaan kasvavan noin 149,5 milj. eurolla. Osana talouden tasapaino-ohjelman valmistelua myös investointeja on priorisoitu ja jaksotettu pormestariohjelman mukaisesti. Tästä huolimatta kaupungin investointitarpeet pysyvät korkealla tasolla myös lähivuosina ja tulo-rahoituksen taso on jäämässä liian alhaiselle tasolle. Tämän vuoksi kaupungin investointien toteuttamisessa on noudatettava tarkkaa harkintaa, jotta kaupungin lainamäärä ei kasva hallitsemattomasti.

Taloussuunnitelmavuosien näkymät ovat alijäämäiset, mikä edellyttää talouden tasapainottamisen sitkeää jatkamista myös tulevana vuosina kaupunginvaltuuston 17.2.2025 linjaamien periaatteiden mukaisesti.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Väestö

Tampereen väkiluku oli vuoden 2024 lopussa 260 180 asukasta. Väestönkasvu jatkui voimakkaana vuonna 2024 ja väestömäärä kasvoi 5 130 asukkaalla (2%). Tampereen kaupunkiseudun väkiluku oli vuoden 2024 lopussa 423 287 asukasta, mikä on 6 658 asukasta enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan Tampereen väestönkasvu on ollut kuluvana vuonna selvästi edellisvuosia maltillisempaa. Elokuun 2025 lopussa tamperelaisia oli ennakkotiedon mukaan noin 262 500.

Tamperelaisista hieman alle joka viides oli 65 vuotta täyttänyt. Vuoteen 2035 mennessä määrän odotetaan kasvavan noin viidenneksellä tämänhetkisestä. Päivähoito- ja kouluikäisiä Tampereen väestöstä oli noin 14 prosenttia. Tampereella oli sataa työikäistä kohti 45,6

alle 15-vuotiasta ja 65 vuotta täyttänyttä. Väestöllinen huoltosuhde oli maan alhaisin. Koko maan väestöllinen huoltosuhde oli 61,6.

Ulkomaan kansalaisten sekä vieraskielisten määrä kasvaa vuosittain. Vuonna 2024 vieraskielisten osuus väestöstä oli 11,4 prosenttia ja ulkomaan kansalaisten 7,5 prosenttia. Pääosin määrää kasvattaa muuttoliike. Syntyneistä noin 18 prosenttia oli vieraskielisiä vuonna 2024.

Tampere kasvaa muuttovoiton varassa

Tampereen väestönkasvu on perustunut viime vuosina valtaosin kuntien väliseen muuttovoittoon. Vuonna 2021 rakenteessa tapahtui muutos, kun kuntien välisen muuttovoiton osuus laski noin 70 prosentista 57 prosenttiin ja muut-

ENNAKKOVÄKILUKU

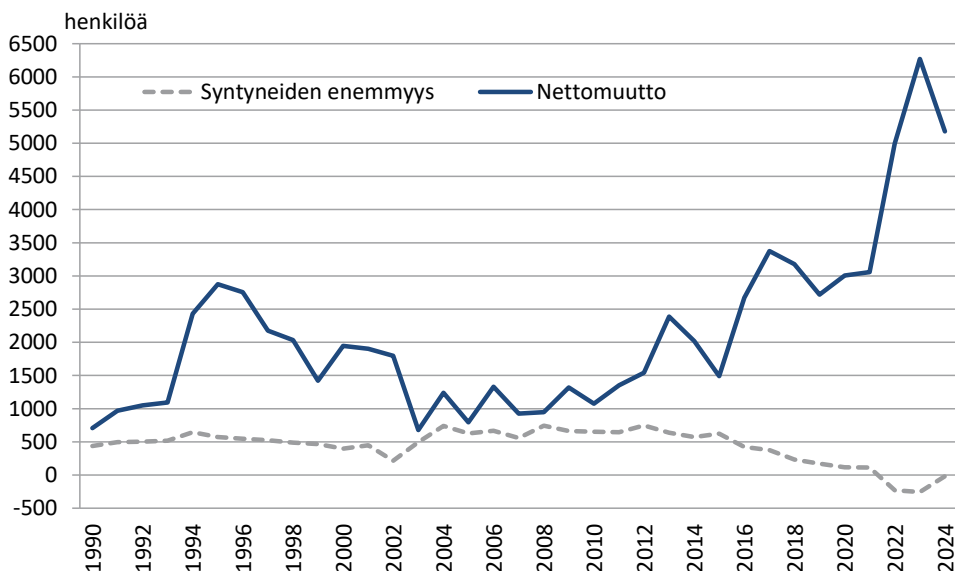
267 000

(31.12.2026)

MUUTOS

+3 500

VÄESTÖN MUUTOKSET

Lähde: Tilastokeskus

tovoitto on jakautunut yhä tasaisemmin kuntien välisen muuton ja maahan muuton kesken. Vaikka Tampereen sama kokonaisuuttovoitto jakautui lähes tasan kuntien välisen muuton sekä maahanmuuton osalta, kuntien välisen muuton volyyymi on pysynyt huomattavasti maahanmuuttoa suurempana.

Vuoden 2024 aikana luonnollinen väestönkasvu näytti positiivisia merkkejä, mutta kääntyi kuitenkin loppuvuoden aikana laskusuuntaan ja jäi vuoden lopun tilanteessa negatiiviseksi 20 asukkaan verran. Tämä tarkoittaa, että syntyneiden määrä ei ylittänyt kuolleiden määrää. Uusia tamperelaisia syntyi 2 232 vuoden 2024 aikana eli noin 8 prosenttia edellisvuotta enemmän.

Pienituloisten asutokuntien kasvusuuntaa jatkui

Tampereella oli vuoden 2024 lopussa yhteensä 146 347 asutokuntaa, joista yhden henkilön asutokuntia oli yli puolet. Asutokuntien keskipääte oli 1,73

henkilöä. Koko maan osalta keskipääte oli 1,92 henkilöä.

Vuonna 2021 pienituloisten asutokuntien määrä kääntyi kasvuun ja suunta jatkui edelleen vuonna 2023. Kaikista asutokunnista noin joka viides ja yhden henkilön asutokunnista noin joka kolmas on pienituloisen. Käytettävissä oleva rahatulo kulutusyksikköä kohden oli 25 693 euroa (mediaani) vuonna 2023.

Asutoväestöön kuuluvista alle 18-vuotiaista 13,9 prosenttia oli pienituloisia vuonna 2023. Pitkittyneesti pienituloisia eli henkilöitä, jotka ovat kuuluneet pienituloisiin kotitalouksiin tilastovuoden lisäksi kahtena vuotena kolmen edellisvuoden aikana, oli 9,3 prosenttia asutoväestöstä. Sekä pienituloisten että pitkittyneesti pienituloisten osuudet pysyvät lähes edellisvuoden tasolla. Pitkittyneesti pienituloisten määrä on kaksinkertaistunut 2000-luvun alkuun verrattuna, mutta 2010-luvulla määrässä on ollut vuosien välillä vaihtelua. Osuus on pysytellyt alle 9,5 prosentin vuodesta 2015 lähtien.

ULKOMAAN KANSALAISIA

19 576

(31.12.2024)

VIERASTA KIELTÄ PUHUVIA

29 579

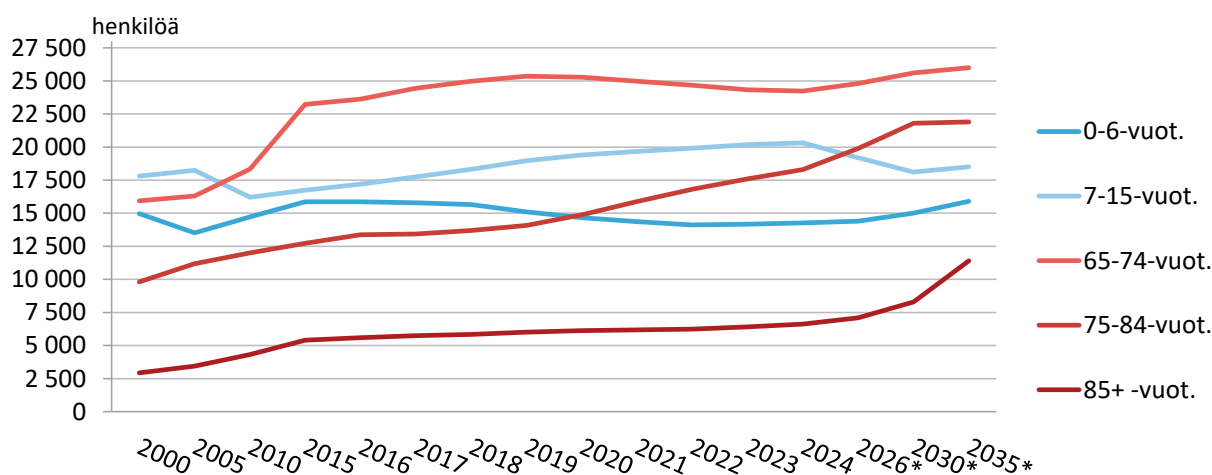
(31.12.2024)

VIERASKIELISTEN OSUUS
VÄESTÖSTÄ

11,4 %

(31.12.2024)

LASTEN JA IKÄIHMISTEN IKÄRYHMÄT 2000–2035

Lähde: Tilastokeskus, *kaupungin oma väestösuunnite

Työ

Tampereen työllisyystilanne heikentyi vuoden 2024 aikana. Vuoden 2024 ensimmäisellä puoliskolla työttömyysaste oli keskimäärin noin 12,5 prosenttia, mutta loppuvuotta kohden se alkoi nousta merkittävästi. Suurinta työttömyysasteen kasvu on ollut marras-joulukuussa 2024, jolloin työttömyysaste nousi kuukauden aikana 13,2 prosentista 14,1 prosenttiin. Alkuvuonna 2025 työttömyysasteessa tapahtui kehitystä parempaan suuntaan, mutta kesän aikana työttömyysaste on kivunnut toukokuun 13,2 prosentista aina heinäkuun 14,8 prosenttiin. Vuoden takaiseen tilanteeseen verrattuna tilanne on kuitenkin nyt huonompi työttömyysasteen ollessa 13,7 prosenttia (koko maassa 11,5 prosenttia), kun elokuussa 2024 työttömyysaste oli 12,7 prosenttia.

Elokuussa 2025 työttömänä työnhakijana oli 18 136 tamperelaista, mikä on 1 888 enemmän kuin vuosi sitten. Nuoria alle 25-vuotiaita työttömiä oli 2 460, yli 50-vuotiaita 4 673 ja ulkomaalaisia 2 489 sekä pitkäaikaistyöttömiä 7 034

ja lomautettuja 558 henkilöä. Kaikkien muiden kuin lomautettujen määrät ovat nousseet vuoden aikana. Suurinta nousu on ollut pitkäaikaistyöttömyydessä, joka on noussut vuoden takaisesta 32 prosenttia. Ulkomaalaisten työttömien työnhakijoiden määrä on noussut 17 prosenttia ja yli 50-vuotiaiden 14 prosenttia. Lomautettujen määrä puolestaan on kääntynyt laskuun vuodenvaihteen huippulukemista ja on nyt neljänneksen pienempi kuin viime vuonna.

Työttömistä työnhakijoista miehiä on 9 647 ja naisia 8 485. Vuoden aikana naisten osuus on kasvanut suhteellisesti voimakkaammin. Työttömyys on kasvanut suhteellisesti enemmän korkeakoulutetuilla ja korkeakoulutettujen työttömien työnhakijoiden määrä on kasvanut noin kymmenyksen. Erityisesti korkeakoulutettujen naisten työttömyys on kasvanut voimakkaammin kuin miesten.

Tampereella työnhakijoista osa-aikatyössä oli 1 320 miestä ja 2 260 naista, eli yhteensä 3 580 henkilöä. Viime vuoden tilanteeseen verrattuna kasvua on

TYÖTTÖMYYSASTE

13,7%

(8/2025)

TYÖTTÖMIEN MÄÄRÄ

18 136

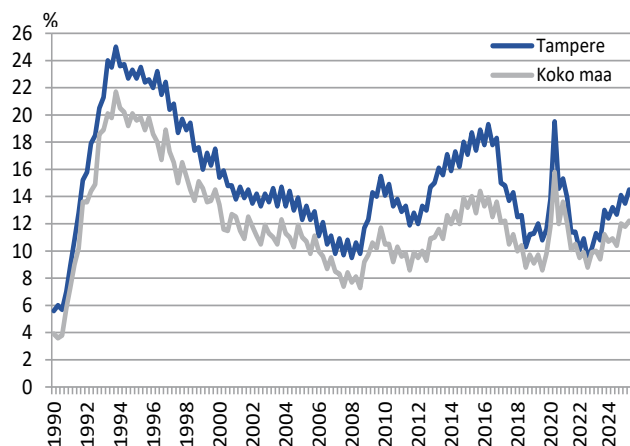
(8/2025)

UUDET AVOIMET TYÖPAIKAT

1 945

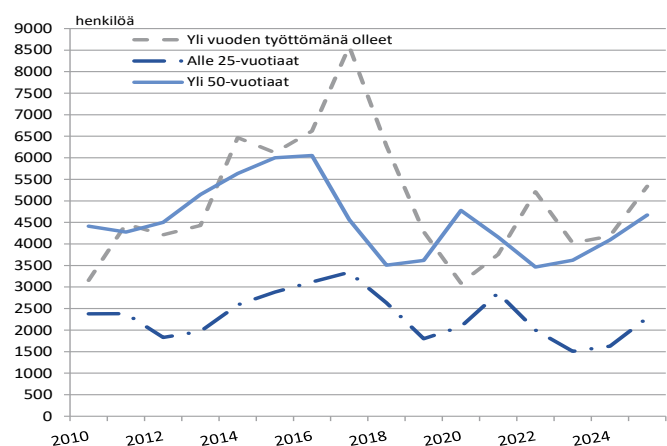
(8/2025)

TAMPEREEN JA KOKO MAAN TYÖTTÖMYYSASTE 1990–2024, NELJÄNNESVUOSITTAIN

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö (työnvälitystilasto)

TYÖTTÖMYYDEN RAKENNE TAMPEREELLA 2009–2024, ELOKUU

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö (työnvälitystilasto)

tapahtunut jopa 45 prosenttia. Osa-aikatyön osuus naisilla on kasvanut vielä enemmän, noin 60 prosenttia. Epättyypillisten työsuhteiden yleistyminen voi osittain pahentaa kohtaanto-ongelmaa, sillä kysyntää olisi kokoaikatyölle, mutta tarjontaa ei vastaavasti ole.

Ero valtakunnalliseen työttömyysasteeseen on kasvanut kuluvan vuoden aikana. Vuoden 2025 alussa Tampereen työttömyysprosentti oli 1,8 prosenttiyksikköä suurempi kuin koko maan keskiarvo. Ero on kasvanut tasaisesti ja oli elokuussa 2025 jo 2,2 prosenttiyksikköä. Työttömyystilanteen heikentyminen näkyy Tampereen lisäksi myös koko Pirkanmaalla. Koko maan tilanteeseen verrattuna Pirkanmaalla työttömyys on kuitenkin kasvanut hieman hitaammin. Pirkanmaalla työttömyysprosentti oli elokuussa 2025 11,3 prosenttia ja vuoden aikana luku on kasvanut 0,7 prosenttiyksikköä.

Elokuussa 2025 uusia avoimia työpaikkoja oli Tampereella 1 945. Määrä nousi vuoden takaisesta hieman yli 200 työpaikalla. Vaikka avointen työpaikkojen määrä kääntyi nousuun, on määrä pysynyt jo pitkään huolestuttavan matalana. Työttömien työnhakijoiden ja avoimien työpaikkojen määrän välinen suhdeluku on pysynyt kuitenkin samana vuoden ajan ja yhtä työpaikkaa kohden on noin yhdeksän työtöntä työnhakijaa Tampereella. Avointen työpaikkojen vähyys näkyy myös siinä, että paikat täyttyvät nopeammin. Koko maassa keskimääräinen avoimen työpaikan avoinnaolon kesto on laskenut 49 päivästä 21 päivään.

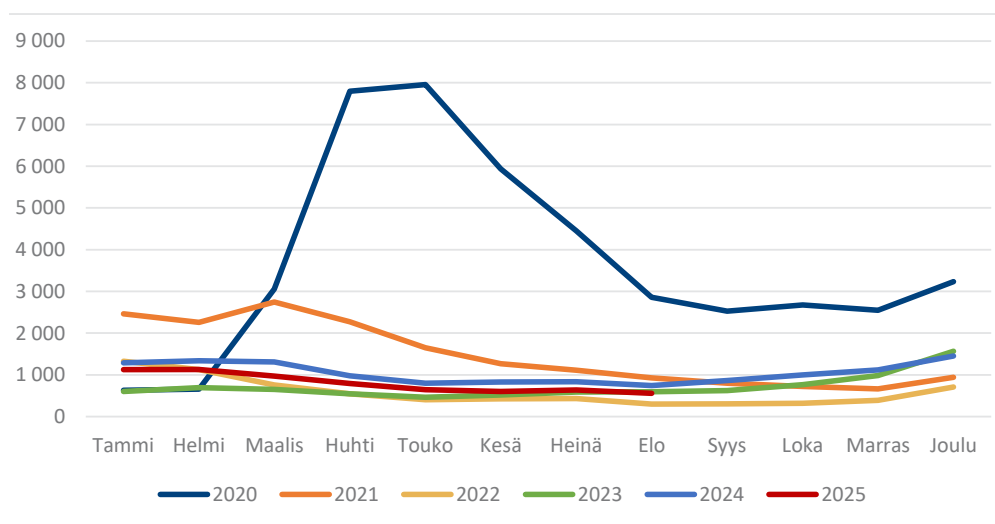
Työttömänä työnhakijana on ammattiryhmistä eniten myyjä, lähihoitajia, ravintola-alan työntekijöitä sekä siivoojia. Työvoiman tarjonta on kasvanut viime vuoteen verrattuna myyjien osalta 143, lähihoitajien osalta 94 ja siivoojien osalta

76 henkilöllä. Erityisesti lähihoitajien tilanne on heikentynyt, sillä työttömien määrä on noussut samaan aikaan, kun avoimia työpaikkoja on 42 vähemmän kuin vuosi sitten. Samankaltainen kehitys, jossa työttömien määrä kasvaa ja avoimet työpaikat vähenevät, näkyy esimerkiksi sovellussuunnittelijoissa.

Valtiovarainministeriön uusimman taloudellisen katsauksen mukaan Suomen talouden toipuminen jatkuu. Inflaation hidastuminen, korkojen lasku ja veronalennukset lisäävät odotetusti kulutusta. Tuotannon kasvun myötä työllisyystilanteen odotetaan paranevan vuosina 2026–2027. Työttömyysasteen ennustetaan nousevan vuositasona vuonna 2025 (9,4 %), mutta laskevan vuonna 2027 hiljalleen samalle tasolle kuin vuonna 2024 (8,4 %).

Työn ja talouden tutkimus Laboren elokuussa julkaiseman toimialaennus-

LOMAUTETTUJEN MÄÄRÄ TAMPEREELLA 2020–2025

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö (työnvälitystilasto)

teen mukaan talouden elpyminen on ollut odotuksia hitaampaa vuonna 2025. Suomen talous on siirtymässä taantumasta maltilliseen kasvuun, mutta kasvu on edelleen haurasta ja riippuvainen yksityisen kulutuksen, investointien ja viennin elpymisestä. Suhdanneilanteen kohentuessa työn tuottavuuden ennustetaan kasvavan. Työttömyysasteen ennustetaan jäävän 9,5 prosenttiin ja työllisyysaste pysyy vakaana 76,5–76,8 prosentin välillä vuosina 2025–2027. Epävarma taloustilanne on heijastunut voimakkaasti yksityiseen kulutukseen: kotitalouksien säästämisaste on noussut 2000-luvun korkeimmalle tasolle, mikä on vähentänyt yksityistä kulutusta. Toi-

saalta kulutuskysynnän taustatekijät – kuten reaalityulojen kasvu, parantunut luottamus talouteen ja laskevat korot – ennakoivat kulutuksen vilkastuvan tulevaisuudessa.

Elinkeinoelämän keskusliiton suhdannebarometrin mukaan suomalaiset yritykset kokevat vaikeimman suhdannevaiheen olevan takanapäin, mutta elpyminen on jäänyt vähäiseksi. Lähes kaikilla toimialoilla suhdannenäkymät arvioidaan merkittävästi paremmiksi kuin toteutunut suhdanneilanne. Selkeästi suurin myynnin kasvun este on riittämätön kysyntä.

Pk-yritysbarometrin mukaan yritysten talouden suhdanneodotukset ovat

hieman nousseet keväästä ja edellisvuodesta. Liikevaihto-odotukset ovat nousseet, ja erityisesti kasvuhakuiset yritykset suunnittelevat investointeja aiempaa aktiivisemmin. Henkilöstön lisäämistä harkitaan yleisimmin teollisuudessa ja palvelualoilla, mikä heijastaa luottamusta tulevaan. Yritysten henkilöstönäkymät ovat vahvistuneet puolen vuoden aikana maakunnista eniten Pirkanmaalla. Verrattuna koko maan tilanteeseen arvioivat pirkanmaalaiset pk-yritykset suhdanneilanteen keskimääräistä positiivisemmaksi.

Asuminen

Tampereen asuntotuotannon aloitusten määrä nousi hieman, mutta on edelleen vähäistä vuonna 2025. Kun vuonna 2023 aloitettiin 1 845 asunnon rakentaminen, aloitusten määrä nousi vuonna 2024 2 137 asuntoon (+ 16 %). Tammi-elokuussa 2025 on aloitettu 1 273 asunnon rakentaminen, mikä on 6 % enemmän verrattuna vuoden 2024 tammi-elokuun

tilanteeseen. Rakennuslupien määrä on vähentynyt. Kun vuonna 2023 rakennuslupia haettiin 2 583 asunnolle, haettiin niitä vuonna 2024 2 041 asunnolle ja tammi-elokuussa 2025 683 asunnolle. Tämä on noin 38 % vähemmän kuin vuonna 2024 vastaavana ajanjaksona.

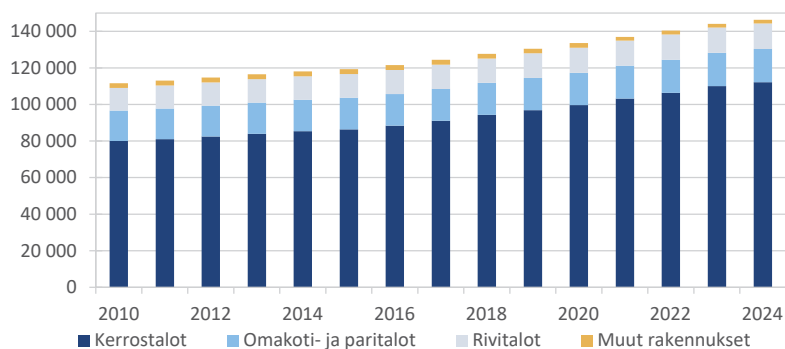
Vuonna 2024 valmistuneiden asuntojen määrä kääntyi selkeään laskuun.

Valmistuneiden asuntojen määrä vuonna 2024 oli 1 986 asuntoa. Syyskuussa 2025 Tampereella oli rakenteilla 2 889 asuntoa. Vuonna 2025 arvioidaan valmistuvan noin 1 750 asuntoa, perustuen elokuun loppuun mennessä valmistuneisiin 1 273 asuntoon sekä rakenteilla oleviin asuntoihin. Vuonna 2026 arvioidaan valmistuvan noin 1 700 asuntoa.

Asuntojen uudistuotanto on pysynyt edelleen vähäisenä, ja käännettä asuntomarkkinassa ei ole näköpiirissä. Korotason sekä elinkustannusten nousu on hiljentänyt asuntomarkkinoita viimeisen parin vuoden aikana huomattavasti, ja kuluttajien heikko luottamus jarruttavat elpymistä. Lisäksi vapaarahoitteinen asuntojen sijoittajakysyntä on ollut hyvin vähäistä. Tämän vuoksi etenkin uudiskohteiden kauppa on edelleen vähäistä, mikä vaikeuttaa uusien hankkeiden käynnistymistä. Valmiiden myymättömien asuntojen määrä on kuitenkin kääntynyt laskuun kevään 2024 jälkeen. Vuosien 2023–2025 vähäisten asuntoaloitusten määrän vuoksi Tampereella ennakoitaan syntyvän lähivuosina hetkellistä pulaa kysyntää vastaavista asunnoista, mikä voi vaikuttaa myös väestönkasvun määrään. Tilanne on vastaavanlainen muissakin suurissa kaupungeissa. Tampereen kaupunki on pyrkinyt omilla määrääkaaisilla toimillaan, kuten vuoden 2024 aikana käynnistyneiden hankkeiden tonttivuokran alennuksilla, helpottamaan uusien asumisen hankkeiden käynnistymistä kaikissa hallintamuodoissa.

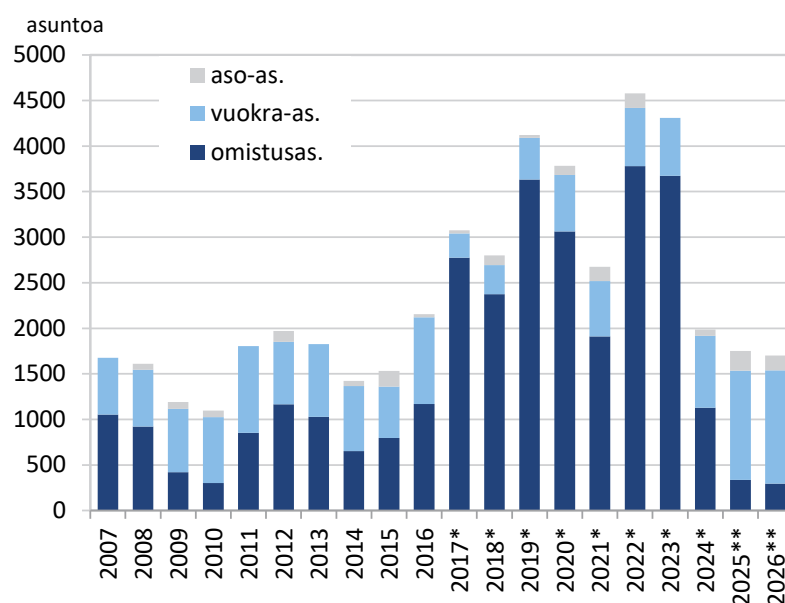
Suuri osa asunnoista, hallintamuodosta riippumatta, on viime vuosina val-

ASUNTOKUNNAT TALOTYYPIN MUKAAN

Lähde: Tilastokeskus

VALMISTUNEET ASUNNOT HALLINTAMUODON MUKAAN

Lähde: Kiinteistöt, tilat ja asuntopoliittikka

*Vuodesta 2017 alkaen vuokra-asunnot sisältävät vain kohtuu-hintaisen vuokra-asuntotuotannon ja omistusasunnot sisältävät omistusasuntotuotannon sekä muun kuin kohtuu-hintaisen vuokra-asuntotuotannon.

**Arvio

mistunut kerrostaloihin. Vuonna 2024 valmistuneista asunnoista 91 % sijaitsi kerrostaloissa. Osuus on kaksi prosenttiyksikköä pienempi kuin vuonna 2023. Perheasuntojen osuus laski hieman edellisvuodesta. Vuonna 2024 valmistuneista asunnoista 42 % oli yksiöitä, 31 % kaksioita ja 27 % kolmen tai useamman huoneen asuntoja. Yksiöiden osuutta kasvatti vuonna 2024 opiskelija-asuntojen suuri osuus asuntotuotannosta. Asuntojakamaa on kuitenkin viime vuosina tasapainottanut kaupungin asuntojakauman ohjaus ja toisaalta pienasuntojen kysynnän väheneminen.

Kohtuuhintaisia vuokra- tai asumisoikeusasuntoja valmistui vuonna 2024 858 kappaletta, ja elokuun 2025 loppuun mennessä 686 kappaletta. Viime vuosina on aloitettu huomattavan paljon kohtuuhintaisia asuntohankkeita. Uusia kohtuuhintaisia asuntoja aloitettiin vuonna 2024 1 427 kappaletta. Vuoden 2025 elokuuhun mennessä kohtuuhintaisia asuntoja on aloitettu 602 kapp-

letta. Kohtuuhintaisten asuntojen osuus kaikista aloitetuista asunnoista kasvoi huomattavasti vuonna 2024, jolloin kaikista aloitetuista asunnoista 67 % oli kohtuuhintaisia asuntoja. Tammi-elokuussa 2024 kohtuuhintaisten asuntojen osuus oli 47 % aloitetuista asunnoista. Kohtuuhintaisia hankkeita vauhditti vuonna 2024 valtion rahoituksen määräaikainen lisääminen rakennusalan suhdanetilanteen vuoksi. Valtion rahoitus on kuitenkin vähentynyt vuonna 2025 ja tulee vähenemään edelleen huomattavasti vuosina 2026 ja 2027.

Vuoden 2024 aikana vanhoista osakeasunnoista tehtiin 3 929 kauppaa. Asuntojen keskimääräiset neliöhinnat ovat olleet laskusuunnassa vuosina 2023 ja 2024. Vuoden 2024 kauppojen määrässä oli hienoista nousua, mutta määrä on selvästi alhaisempi huippuvuoteen 2021 verrattuna. Vaparaahoitteisten vuokra-asuntojen neliövokra oli vuonna 2024 keskimäärin 16,84 euroa kuukaudessa. Vuodessa vuokrat nousivat noin 3 %.

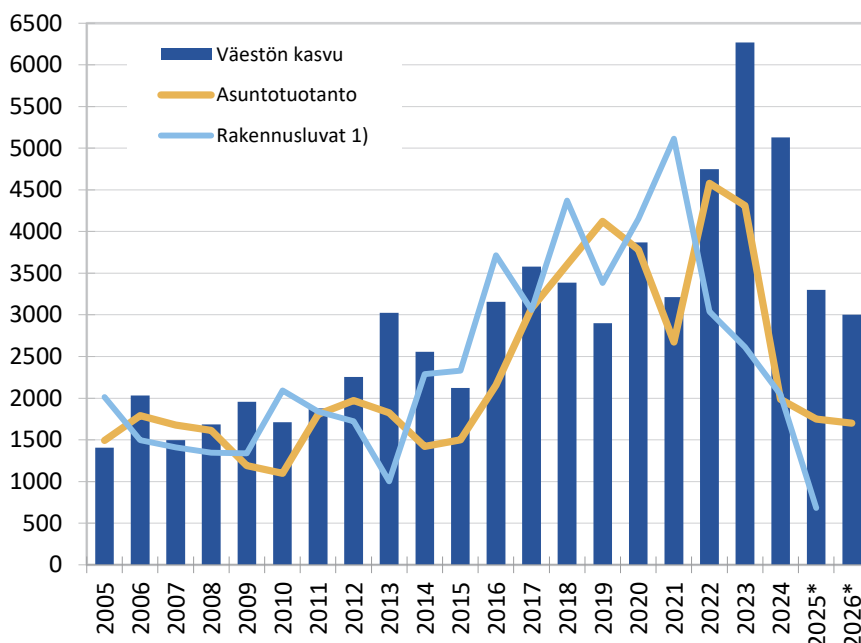
ARVIO VUONNA 2026
VALMISTUVIEN
ASUNTOJEN MÄÄRÄSTÄ

1 700 kpl

ASUNTOJEN KESKIVUOKRA
VUONNA 2024

16,84 €/m²

VÄESTÖN KASVU JA ASUNTOTUOTANTO 2000-LUVULLA

1) Asuntotuotantoon myönnetty, v. 2024 vain 30.8. asti.
*arvio

Lähde: Tilastokeskus, Rakennusvalvonta ja Kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka

TALOUSARVION RAKENNE, SITOVUUS JA SEURANTA

Talousarvion osat

Kunnan talousarviosta ja -suunnitelmasta, niiden rakenteesta, sisällöstä ja laadinnasta on säännökset kuntalaissa. Tämän lisäksi talousarviosta ja -suunnitelmasta antaa ohjeita ja suosituksia Suomen Kuntaliitto. Kunnan kirjanpidosta ja tilinpäätöksestä on soveltuvin osin voimassa, mitä kirjanpitolaissa on säädetty. Tältä osin sitovia ohjeita ja lausuntoja kunnille antaa työ- ja elinkeinomi-

nisteriön alainen kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaosto. Talousarvion sisältö on laadittu ottaen huomioon soveltuvin osin mainitut säännökset ja ohjeet.

Talousarviossa on seuraavat osat: yleisperustelut, käyttötalousosa ja investoinnit yksiköittäin, laskelmat sisältäen tuloslaskelma-, investointi- ja rahoituslaskelmaosat sekä liitteet.

Talousarvion sitovuus ja seuranta

Kaupunginvaltuusto määrää, miten talousarvio ja sen perustelut sitovat kaupunginhallitusta ja muita kaupungin viranomaisia.

Talousarvion valtuustoon nähden sitovat määrärahat on esitetty jäljessä taulukkomuodossa.

Organisaatiomuutoksiin liittyviä toimintoja ja niihin liittyviä määrärahoja voidaan siirtää talousarvion hyväksymisen jälkeen konsernijohtajan päätöksellä. Lisäksi konsernijohtaja oikeutetaan tekemään päätös palkankorotuksiin varatun määrärahan kohdentamisesta

konsernihallinnon yhteisistä eristä toimintayksiköille.

Konsernijohtajalla tai hänen määräämällään konsernihallinnon viranhaltijalla on oikeus ottaa vuoden 2026 talousarvioon ja mahdollisiin muutettuihin talousarvioihin sisältyvä lainamäärä, oikeus ottaa vuoden 2026 aikana lyhytaikaisia lainoja 100 milj. euron määrään saakka maksuvalmiuden turvaamiseksi, myöntää uusia konsernitililuoja 30 milj. euroon asti sekä oikeus konvertoida ja maksaa ennaikaisesti takaisin kaupungin taseeseen sisältyviä ottolainoja.

Talousarvion toiminnan tavoitteet ovat kaupunginvaltuustoon nähden sitovia.

Olenneista poikkeamista talousarvioon on raportoitava valtuustolle.

Talousarviosta raportoidaan kaupunginvaltuustolle huhtikuun ja elokuun tilanteista laadittavissa toiminnan ja talouden katsauksissa sekä tilinpäätöksessä. Lisäksi kaupunginhallitukselle raportoidaan säännöllisesti taloudesta. Lautakunnille raportoidaan talouden ja toiminnan toteutumisesta vähintään kolme kertaa vuodessa.

TALOUSARVION SITOVUUSTASOT

KÄYTTÖTALOUSOSA JA INVESTOINNIT YKSIKÖITTÄIN (1 000 euroa)

KÄYTTÖTALOUS		TA 2026
Sivistyspalvelujen palvelualue		
Kasvatus- ja opetuslautakunta	Toimintakate	-425 486
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta		
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta (pl. erikseen sitovat erät)	Toimintakate	-121 936
Kaikkien Tampere -kehitysohjelma	Toimintakate	-1 900
Hiedanranta-kehitysohjelma	Toimintakate	-272
Elinvoiman palvelualue		
Elinvoima- ja osaamislautakunta		
Elinvoima- ja osaamislautakunta (pl. erikseen sitovat erät)	Toimintakate	-149 792
Ammatillinen koulutus	Tilikauden tulos	994
Tampereen seudun työllisyysalue	Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	0
Asunto- ja kiinteistölautakunta		
Asunto- ja kiinteistölautakunta (pl. erikseen sitovat erät)	Toimintakate	191 128
Hiedanranta-kehitysohjelma	Toimintakate	-1 020
Kaupunkiympäristön palvelualue		
Yhdyskuntalautakunta		
Yhdyskuntalautakunta (pl. erikseen sitovat erät)	Toimintakate	-54 236
Hiedanranta-kehitysohjelma	Toimintakate	-400
Etelän kasvusuunta -kehitysohjelma	Toimintakate	-500
Joukkoliikennelautakunta	Toimintakate	-38 019
Konsernihallinto		
ICT-kehittäminen	Toimintakate+nettoinvestoinnit	-10 000
Tarkastuslautakunta	Toimintakate	-432
Keskusvaalilautakunta	Toimintakate	-260
Viiden tähden keskusta -kehitysohjelma	Toimintakate	-1 215
Hiedanranta-kehitysohjelma	Toimintakate	-100
Konsernihallinto (pl. erikseen sitovat erät)	Toimintakate	-40 999
Yhteiset erät	Toimintakate	-117 907

INVESTOINNIT		TA 2026
Sivistyspalvelujen palvelualue		
Kasvatus- ja opetuslautakunta	Nettoinvestoinnit	-3 100
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta	Nettoinvestoinnit	-6 290
Elinvoiman palvelualue		
Elinvoima- ja osaamislautakunta		
Elinvoima- ja osaamislautakunta (pl. erikseen sitovat erät)	Nettoinvestoinnit	-360
Ammatillinen koulutus	Nettoinvestoinnit	-1 600
Asunto- ja kiinteistölautakunta		
Asunto- ja kiinteistölautakunta (pl. erikseen sitovat erät)	Nettoinvestoinnit	-9 190
Talonrakennushankkeet (pl. Hiedanranta)	Nettoinvestoinnit	-105 393
Viiden tähden keskusta -kehitysohjelma	Nettoinvestoinnit	-3 000
Hiedanranta-kehitysohjelma	Nettoinvestoinnit	-3 380
Kaupunkiympäristön palvelualue		
Yhdyskuntalautakunta		
Yhdyskuntalautakunta (pl. erikseen sitovat erät)	Nettoinvestoinnit	-46 200
Viiden tähden keskusta -kehitysohjelma	Nettoinvestoinnit	-23 695
Hiedanranta-kehitysohjelma	Nettoinvestoinnit	-800
Joukkoliikennelautakunta	Nettoinvestoinnit	0
Konsernihallinto		
Konsernihallinto (pl. erikseen sitovat erät)	Nettoinvestoinnit	-500
Yhteiset erät	Nettoinvestoinnit	-21 716
LASKELMAOSA		TA 2026
Korkotuotot ja -kulut		-6 362
Pitkäaikaisten lainojen muutos		149 534

Tilivelvollisuus

Kuntalaki ja muu lainsäädäntö asettavat vaatimuksia kaupungin luottamushenkilöiden, johdon ja esihenkilöiden johtamistyölle sekä alaisensa toiminnan valvonalle. Kuntalain tarkoittamia tilivelvollisia ovat valtuustoa lukuun ottamatta muiden luottamushenkilötoimielinten jäsenet, pormestari ja apulaispormestarit sekä konsernijohtaja, konserniyksiköiden johtajat, palvelualueiden johtajat, palveluryhmien johtajat sekä johtosäännöissä määrätyt toimielinten esittelijät. Viime kädessä kunnan vastuunalaisella tilintarkastajalla on kuitenkin harkintavalta tilivelvollisen määrittelemisessä.

Kuntalain mukaan tilivelvollisuus merkitsee sitä, että tilivelvollisen toiminta tulee valtuuston arvioitavaksi. Tilintarkastuskertomuksessa voidaan kohdistaa häneen muistutus, ja häneltä voidaan evätä vastuuvapaus sekä omasta että alaisensa tekemisestä ja myös tekemättä jättämisestä. Tilivelvollisella on siis vastuu johtamansa toiminnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuudesta ja jatkuvasta kehittämisestä. Sisäinen valvonta tarkoittaa toimintatapoja, joilla varmistetaan toiminnan lainmukaisuus, resurssien optimaalinen käyttö sekä johtamiseen käytettävän tiedon riittävyys. Riskejä arvioimalla tunnistetaan ja

arvioidaan tavoitteiden saavuttamista uhkaavia riskejä. Sen jälkeen korjataan tarvittaessa toimintaa ja tehdään päätöksiä riskien hallitsemiseksi.

Tilintarkastajan tehtävänä on tarkastaa, onko kaupungin sisäinen valvonta, riskienhallinta ja konsernivalvonta järjestetty asianmukaisesti. Tilintarkastaja antaa kultakin tilikaudelta valtuustolle tilintarkastuskertomuksen. Kertomuksessa esitetään, onko tilinpäätös hyväksyttävä ja voidaanko toimielimen jäsenelle ja toimielimen tehtäväalueen johtavalle viranhaltijalle eli tilivelvollisille myöntää vastuuvapaus.

HENKILÖSTÖ

Henkilöstömenot ja palkalliset henkilötövuodet

Vuoden 2026 talousarviossa henkilöstömenot ovat 497,8 miljoonaa euroa ja ne kasvavat vuoden 2025 muutettuun talousarvioon nähden 13,0 miljoonaa euroa (2,7 %). Palkallisten henkilötövuosien määrä vuoden 2026 talousarviossa on 8 342 henkilötövuotta. Henkilötövuodet vähenevät 78 henkilötövuotta kuluvan vuoden muutettuun talousarvioon nähden. Suunnitelma sisältää vakinaisen ja määräaikaisen henkilöstön. Nämä luvut pitävät sisällään sekä tehostamistoimenpiteitä että palvelutarpeen lisäyksiä eri yksiköissä.

Henkilöstömenojen kasvu johtuu pääosin vuoden 2025 ja vuoden 2026 sopimuskorotuksista. Kunta- ja hyvinvointialan työ- ja virkaehtosopimukset neuvoteltiin ajalle 1.5.2025-29.2.2028. Vuoden 2026 sopimuskorotuksiin sisältyy 2,27 %:n yleiskorotus 1.8.2026 alkaen, sekä 0,2 %:n järjestelyerä ja 0,4 %:n kehittämisohjelmaerä 1.10.2026 alkaen. Palkankorotusten sekä vuodelta 2025 siirtyvän palkkaperinnön arvioidaan lisäävän

kaupungin henkilöstömenoja noin 15,2 miljoonaa euroa vuonna 2026. Lisäksi henkilösivukulujen arvioitu nousu nostaa kustannuksia 3,5 miljoonaa euroa.

Lisäksi henkilöstömenoja kasvattavat muutokset esimerkiksi esi- ja perusopetuksen tuen lainsäädännössä sekä ammatillisen koulutuksen valtionosuusrahoituksessa. Lainsäädännön muutosten vuoksi palkkatuetta henkilöstöä ei vuonna 2026 ole lainkaan. Henkilöstömenojen kehitystä kuvataan tarkemmin lautakuntakohtaisissa osioissa.

Taloussuunnitelmakauden keskeisenä tavoitteena on mitoittaa toimintamenojen kasvu verorahoituksen kasvua pienemmäksi. Toimintaympäristö on haastava ja lisää epävarmuustekijöitä kaupungin toimintaan ja talouteen. Talouden tasapainottamista toteutetaan yhteistoimintaneuvotteluissa käsitellyillä tehostamistoimenpiteillä, joiden vaikutus henkilöstömenoihin ja palkallisiin henkilötövuosiin on kuvattu talousarviokirjan osiossa Talouden tasapaino-ohjelma. Mikäli kaupungin taloustilanne edellyttää lisää kustannussäästöjä,

voidaan joutua harkitsemaan kaupunkitasoisen yhteistoimintamenettelyn käynnistämistä henkilöstömenojen vähentämiseksi vuonna 2026.

Eläkeikänsä saavuttaa tulevan vuoden aikana noin 190 henkilöä, mikä antaa osin mahdollisuuksia toiminnan uudelleenarviointiin ja tehtäväjärjestelyihin.

Työn merkityksellisyys ja työhyvinvointiin panostaminen korostuvat erityisesti muutostilanteissa. Työnantajan tehtävänä on varmistaa työn tavoitteiden ja tulosten saavuttaminen sekä työssä onnistuminen. Tämä vaatii hyvää johtamista, oppimis- ja uudistumiskykyä sekä arjen sujuvia toimintatapoja. Esihenkilön läsnäolo sekä vahva tuki työyhteisölle auttaa muutosten keskellä. Avoin ja keskustelevalle työyhteisö vahvistaa yhteisöllisyyttä ja luo psykologista turvallisuutta. Vaikeidenkin tilanteiden keskellä tulee uskaltaa katsoa tulevaisuuteen sekä kehittää omaa työtään ja osaamistaan. Jokaisen Tampereen tekijän työ kaupungilla on yhteiskunnallisesti merkityksellistä ja tärkeää työtä kuntalaisten hyväksi.

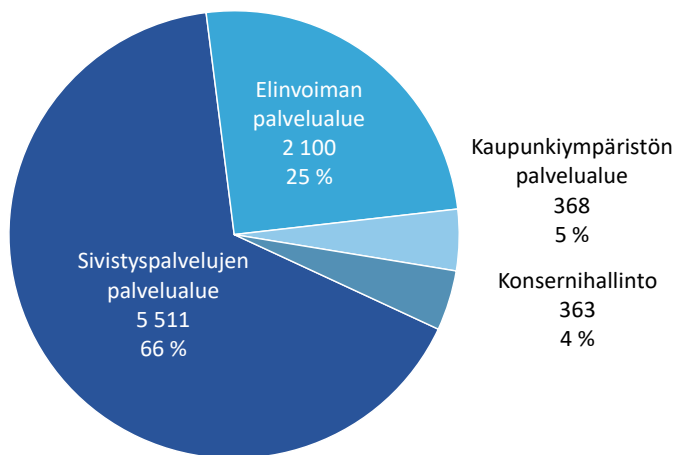
HENKILÖSTÖMENOT JA HENKILÖTÖVUODET 2024–2026

	TP 2024	Muutettu TA 2025	Enn. 2025	TA 2026
Henkilötövuodet	8 336	8 420	8 405	8 342
Henkilöstömenot, M€	453,2	484,8	482,2	497,8

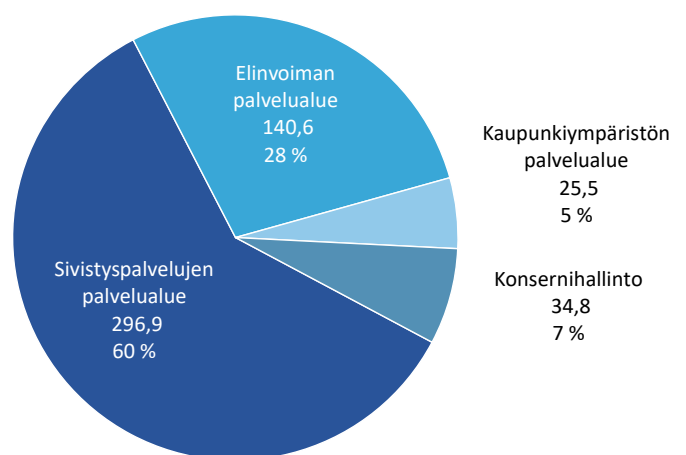
HENKILÖSTÖMENOT JA HENKILÖTYÖVUODET 2025–2026

Henkilöstömenot ja palkalliset henkilötyövuodet (1 000 euroa ja htv)	Muutettu TA 2025		TA 2026	
	1 000 EUR	HTV	1 000 EUR	HTV
Sivistyspalvelujen palvelualue	281 856	5 447	296 895	5 511
Varhaiskasvatus ja esiopetus	99 628	2 158	104 062	2 169
Perusopetus	130 744	2 218	139 083	2 244
Kulttuuri	30 093	672	30 903	667
Liikunta ja nuoriso	17 306	336	18 424	367
Hallinto	4 084	63	4 422	64
Elinvoiman palvelualue yhteensä	140 777	2 180	140 628	2 100
Ammatillinen koulutus	67 228	1 037	68 650	1 020
Lukiokoulutus	26 078	318	26 998	321
Työllisyys- ja kasvupalvelut	42 744	763	40 220	696
Kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka	4 728	63	4 760	63
Kaupunkiympäristön palvelualue	25 953	384	25 516	368
Konsernihallinto	36 194	408	34 771	363
Yhteensä	484 780	8 420	497 810	8 342

HENKILÖTYÖVUODET VUONNA 2026

HENKILÖSTÖMENOT VUONNA 2026 MILJ. EUROA

TAMPEREEN STRATEGIA 2035

Tampereen uusi strategia tulee kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi 10.11.2025. Strategiaa on valmisteltu

Ilmari Nurmisen pormestariohjelman 2025–2029 pohjalta. Tampereen uuden strategian luonnos ulottuu vuoteen 2035 asti. Se perustuu tunnistettuihin tulevaisuuden muutostekijöihin ja sisältää

kaupungin kehittämisen pitkän aikavälin tavoitteet. Talousarvion sisältämät strategiaa koskevat tekstit päivitetään sen jälkeen, kun kaupunginvaltuusto on hyväksynyt strategian. Vuoden 2026 talousarvio ja sen sisältämät

vuosittaiset sitovat toiminnan tavoitteet perustuvat strategialuonnokseen.

Hyvinvoinnin edistäminen

Kaupungin hyvinvointikäsitys perustuu Stiglitzin hyvinvointivaranto-malliin, joka sisältää kahdeksan keskeistä ihmisen hyvinvointiin vaikuttavaa osa-aluetta: turvallisuus, harrastaminen ja työ, osallisuus ja vaikuttaminen, kasvu ja oppiminen, elinympäristö ja luonto, sosiaaliset suhteet, koti ja toimeentulo sekä terveys ja elintavat. Hyvinvointijohtamisen keskeiset asiakirjat, hyvinvointikertomus ja hyvinvointisuunnitelma, laaditaan erillisinä ja käsitellään valtuustossa valtuustokausittain. Asiakirjojen rakenne ja sisältö on uudistettu ihmislähtöiseksi. Ilmiöihin pohjautuva ihmislähtöinen tarkastelu ja tavoiteasetanta on tehty viidessä ikäryhmässä: 0–17-vuotiaat lapset ja nuoret, 18–28-vuotiaat nuoret aikuiset, 29–64-vuotiaat työikäiset, 65–75-vuotiaat sekä yli 75-vuotiaat tamperelaiset. Lisäksi asetetaan tavoitteet keskeisille hyvinvointiin vaikuttaville läpileikkaaville teemoille, joita ovat yhdenvertaisuus ja tasa-arvo, ehkäisevä päihdetyö, kulttuurihyvinvointi, luonto ja ympäristö, kotoutuminen ja turvallisuus. Näistä yhdenvertaisuus ja tasa-arvo- sekä ehkäisevä päihdetyö -osiot kattavat ao. teemojen lakisäateiset suunnitelmavoitteet. Tavoitteena on vaikuttavampi, selkeämpi ja

tiivimpi hyvinvoinnin edistämisen ohjaus ja raportointi.

Hyvinvointikertomus toimii koko valtuustokauden kattavana laajana tamperelaisien hyvinvoinnin tilaa kuvaavana raporttina sekä tietopohjana hyvinvointisuunnitelmalle. Hyvinvointikertomus 2021–2025 nosti esille keskeiset hyvinvointia haastavat ilmiöt ja hyvinvointierojen kasvun. Tampereen kaupungin hyvinvointisuunnitelma 2026–2029 sisältää tavoitteet asukkaiden hyvinvoinnin edistämiseksi tällä valtuustokaudella ja toimeenpanee osaltaan strategian Elämäniloa-painopisteen valtuustokauden tavoitteita. Hyvinvointisuunnitelman toteutumisesta raportoidaan johdolle ja valtuustolle vuosittain suppeammalla Tamperelaisien hyvinvoinnin tila -raportoinnilla ja valtuustokausittain hyvinvointikertomuksessa.

Asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä (Hyte) edistetään vahvassa yhteistyössä Pirkanmaan hyvinvointialueen (Pirha), järjestöjen, seurakuntien, korkeakoulujen ja muiden sidosryhmien kanssa. Hyte-tehtävä kuuluu sekä kunnille että hyvinvointialueille siltä osin, kun se kuuluu kummankin organisaation lakisäateisiin tehtäviin. Hyten lisäksi kaupunki

tekee yhteistyötä useilla yhdyspinoilla, joista puitesopimuksen mukaisia ovat järjestöyhteistyö, työllistymistä edistävät palvelut, kotoutumisen edistäminen, oppilas- ja opiskeluhuolto, maankäyttö, palveluverkko ja asuminen, turvallisuus, varautuminen ja valmiussuunnittelu, TKI-yhteistyö (tutkimus, kehittäminen ja innovaatiot) ja vaikuttaminen sekä tiedolla johtaminen. Tampereella keskeisiä yhdyspintoja ovat myös perhekeskustoiminta, vammaisten oppilaiden erityispalvelut sekä osallistumisen ja yhteisöllisen toiminnan jaetut alustat. Pirkanmaan kuntien, Pirhan ja maakunnan liiton puitesopimus yhteistyörakenteiden ja toimintatapojen periaatteiksi on hyväksytty kaupunginhallituksessa 6.3.2023.

Kaupunginhallitus vastaa hallintosäännön mukaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä hyvinvointialueyhteistyön ohjauksesta. Konsernihallinnon Strateginen ohjaus ja konsernipalvelut -ryhmän Hyvinvointijohtamisen tiimi koordinoi kaupunkitasolla hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä (hyte), hyvinvointialueyhteistyötä ja näiden teemojen valmistelua kaupunginhallitukselle.”

Vuoden 2026 toiminnan tavoitteet

Talousarviossa asetetaan Kuntalain tarkoittamat, valtuustoon nähden sitovat toiminnan tavoitteet, jotka pohjautuvat Tampereen strategiaan. Tavoitteita asetetaan ensisijaisesti keskeiselle strategialle edistävälle toiminnalle ja sen tuloksille.

Kaupunkiorganisaatiolle kohdistuvat, strategialuonnoksen pohjalta valmistellut alustavat toiminnan tavoitteet esitetään yhtenä kokonaisuutena seuraavas-

sa luvussa. Kunkin tavoitteen kohdalle on merkitty tavoitteen toteuttamisesta ensisijaisesti vastaavat tahot.

Myös kaupungin tytäryhteisöille asetetut toiminnan tavoitteet toteuttavat kaupungin strategiaa. Toiminnan tavoitteet kaupunkikonsernin tytäryhtiöille ja -yhteisöille esitetään liiteosassa.

Toiminnan tavoitteista raportoidaan kaupunginvaltuustolle kolme kertaa vuodessa. Tavoitteille on asetettu arviointi-

kriteerit, joiden perusteella toteutumista arvioidaan ja niitä raportoidaan. Arviointikriteerit asetetaan lautakunnille, työllisyysjaostolle ja kaupunginhallitukselle vastuutetuille tavoitteille. Arviointikriteerit esitetään talousarvion liiteosassa olevassa taulukossa.

STRATEGISET PAINOPISTEET, VALTUUSTOKAUDEN TAVOITTEET JA VUOSITAVOITTEET

Alla olevassa taulukossa esitetään vuodelle 2026 asetetut talousarviotavoitteet. Strategian painopisteet ja valtuustokauden tavoitteet lisätään talousarvioon strategian hyväksymisen jälkeen.

VUOSITAVOITTEET

Nro	Talousarvion toiminnan tavoite 2026	Vastuutaho
1	Oppilaiden ja henkilöstön kokemus työrauhasta ja oppimiseen keskittymisestä on parantunut mobiililaitteiden käytön rajoitusten myötä	Kasvatus- ja opetuslautakunta
2	Asunnottomuus kokonaisuutena on vähentynyt ja pitkäaikaisasunnottomuus on kääntynyt laskuun yhteistyössä sidosryhmien kanssa	Asunto- ja kiinteistölautakunta
3	Tampereen keskustan turvallisuuden kehittämisryhmän määrittämät toimenpiteet ovat edenneet yhteistyössä sidosryhmien kanssa	Kaupunginhallitus
4	1.-9.-luokkalaisten kokemus kiusaamisesta on vähentynyt edelliseen vuoteen verrattuna	Kasvatus- ja opetuslautakunta
5	Kohtaamispaikkatoiminta on käynnistynyt onnistuneesti eri puolilla kaupunkia	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta
6	Tamperelaisten liikkuminen ja harrastaminen on lisääntynyt keskeisissä kohteissa ja palveluissa edelliseen vuoteen verrattuna	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta
7	Liikunnallisen elämäntavan vahvistamista kuvaavat seurantaindikaattorit on määritelty ja seuranta käynnistynyt	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta
8	5. ja 8. -luokkalaisten fyysinen toimintakyky on vahvistunut edelliseen vuoteen verrattuna	Kasvatus- ja opetuslautakunta
9	Kävijämäärät kulttuurikohteissa ja -palveluissa ovat säilyneet korkealla tasolla	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta
10	Kulttuurin keskeiset tilahankkeet ovat edenneet suunnitellusti	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta
11	2., 7.- ja 9.-luokkalaisten oppimistulokset ovat parantuneet edelliseen vuoteen verrattuna	Kasvatus- ja opetuslautakunta
12	Oppimisen tuen uudistuksen toimeenpanossa ja toimintakulttuurin muutostyössä on onnistuttu esi- ja perusopetuksessa	Kasvatus- ja opetuslautakunta
13	Maahanmuuttotaustaisten oppilaiden suomen kielen osaaminen on vahvistunut edelliseen vuoteen verrattuna	Kasvatus- ja opetuslautakunta
14	Tampereen poikkihallinnollinen lukutaito-ohjelma on valmistunut ja lukuintoa vahvistavat toimenpiteet määritelty	Kasvatus- ja opetuslautakunta, Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta
15	Ammatillisen tutkinnon on suorittanut vähintään 2900 opiskelijaa ja tutkinnon osia vähintään 1000 opiskelijaa	Elinvoima- ja osaamislautakunta
16	Toisen asteen tutkinnon suorittaneiden osuus oppivelvollisina aloittaneista opiskelijoista on saavuttanut tavoitetason	Elinvoima- ja osaamislautakunta
17	Kasvatuksen ja opetuksen alueellinen yhdenvertaisuus on vahvistunut tasa-arvorahoituksen kohdennuksella	Kasvatus- ja opetuslautakunta

VUOSITAVOITTEET

Nro	Talousarvion toiminnan tavoite 2026	Vastuutaho
18	Seuranta-aineisto kaupungin aiheuttamien luontovaikutusten todentamiseksi on määritelty	Yhdyskuntalautakunta
19	Kestävien liikkumismuotojen suhteellinen kulkutapaosuus on kasvanut edelliseen vuoteen verrattuna	Yhdyskuntalautakunta
20	Raitiotien Pirkkala-Linnainmaa jatko-osuuden rakentaminen on edennyt tavoitellun aikataulun mukaisesti	Yhdyskuntalautakunta
21	Joukkoliikenteen matkustajamäärä on kasvanut 3 % edelliseen vuoteen verrattuna	Kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta
22	Superbussien toteuttamissuunnitelmat ovat valmistuneet	Kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta
23	Valtion raidereformin osalta on tehty tarvittavat päätökset lähijunaliikenteen kehittämiseksi kaupunkiseudulla sekä Tampereella 2030-luvulla ja seisakkeiden toteuttamista on edistetty MAL-sopimuksen mukaisesti	Kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta, Yhdyskuntalautakunta
24	Kaikissa kaupungin perusparannushankkeissa ja purkua sisältävissä hankkeissa on tehty rakennusosien ja materiaalien uudelleenkäyttökartoitus	Asunto- ja kiinteistölahtakunta
25	Asuntotuotannon monipuolisuutta on edistetty toteuttamalla kohtuuhintaista asumista asunto- ja maapolitiikan linjausten mukaisesti ¹	Asunto- ja kiinteistölahtakunta
26	Yhtiömuotoiseen asumiseen on asetettu haettavaksi avoimessa menettelyssä tai neuvottelumenettelyssä tontteja 100.000 kem ²	Asunto- ja kiinteistölahtakunta
27	Asemakaavoituksella on mahdollistettu vuosittain keskimäärin 150 pientalon rakentaminen ja pientalotontteja on luovutettu vähintään 80 kpl	Asunto- ja kiinteistölahtakunta, Yhdyskuntalautakunta
28	Kulttuurin alueellista yhdenvertaisuutta on vahvistettu luomalla kaupunginosien kulttuuritoiminnan malli	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta
29	Asukkaiden osallistumista oman asuinalueen kehittämiseen on edistetty toteuttamalla kaupunkilaisten ideoita viihtyisyyden parantamiseksi kapunginosakehittämisen kohdealueilla	Asunto- ja kiinteistölahtakunta
30	Alueellinen liikunnallinen nuorisotyö ja matalan kynnyksen kohtaamispaikkatoiminta Hervannassa on käynnistynyt onnistuneesti	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta
31	Keskustan kävijämäärä on kasvanut edelliseen vuoteen verrattuna	Kaupunginhallitus
32	Rakentamisen aikaisten haittojen hallintaa keskustan infrahankkeissa on parannettu häiriötilanteiden minimoimiseksi	Yhdyskuntalautakunta

¹ Tavoitetaso varmistuu asunto- ja maapolitiikan linjauksissa, jotka hyväksytään vuoden 2026 alkupuolella.

VUOSITAVOITTEET

Nro	Talousarvion toiminnan tavoite 2026	Vastuutaho
33	Työllisyyden edistämisen ekosysteemipohjainen kumppanuusmalli on rakennettu ja vakiinnutettu	Työllisyysjaosto
34	Yritys- ja työnantajapalveluja on vahvistettu yhden luukun periaatteella	Elinvoima- ja osaamislautakunta
35	Ammatillisen koulutuksen kysyntälähtöisyyttä on parannettu ottamalla käyttöön uudistettu koulutustarjonnan ennakointi- ja suunnitteluprosessi	Elinvoima- ja osaamislautakunta
36	Työnvälitystä on kehitetty vastamaan työmarkkinoiden tunnistettuihin työvoimatarpeisiin	Työllisyysjaosto
37	Datan hyödyntämistä työllisyys- ja kasvupalvelujen tiedolla johtamisessa ja päätöksenteossa on vahvistettu	Elinvoima- ja osaamislautakunta
38	Osaajahoukuttelun kohdemaamallin ja kansainvälisten tamperelaisten palvelupolkujen kehittäminen ovat edistyneet tavoitellun aikataulun mukaisesti	Elinvoima- ja osaamislautakunta
39	Puolustusteollisuuden kärkitoimenpiteet ovat käynnistyneet onnistuneesti ja vastuullisuus-vaikuttavuusarviointi on toteutettu	Kaupunginhallitus
40	Siruohjelma II:n kärkitoimenpiteet ovat käynnistyneet onnistuneesti	Kaupunginhallitus
41	Työnhakijoiden työmarkkina- ja osaamista on parannettu vaikuttavilla työllistymistä edistävillä ja tukevilla palveluilla	Työllisyysjaosto
42	Tampere on Suomen suosituin opiskelukaupunki	Kaupunginhallitus
43	Tampereen asemaa kulttuurin ja taiteen kaupunkina on vahvistettu käynnistämällä Muumeihin liittyvät kansainväliset toimenpiteet ja tuotteistus	Kaupunginhallitus

VUOSITAVOITTEET

Nro	Talousarvion toiminnan tavoite 2026	Vastuutaho
44	Henkilöstön työhyvinvointi on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna	Kaupunginhallitus
45	Työntekijäkokemus on pysynyt ennallaan tai parantunut	Kaupunginhallitus, kaikki lautakunnat
46	Varhaiskasvatuksen henkilöstörakenteen muutos on edistynyt	Kasvatus- ja opetuslautakunta
47	Asiakaskokemus on parantunut 60 prosentissa kaupungin palveluista	Kaupunginhallitus
48	Digipalveluiden asiakaskokemusta mittaava malli on kehitetty ja mittaus on käynnistynyt	Kaupunginhallitus
49	Tilikauden tulos on enintään 41,4 milj. euroa alijäämäinen	Kaupunginhallitus
50	Investointien tulorahoitus-% on 42	Kaupunginhallitus
51	Valtuuston hyväksymän talouden tasapaino-ohjelman toimenpiteet on toteutettu onnistuneesti	Kaupunginhallitus, kaikki lautakunnat

TUOTTAVUUDEN TILA

Kaupungin tuottavuutta seurataan tuottavuusmittareiden avulla. Mittareille asetetaan talousarviossa tavoitearvot, joita seurataan tilinpäätösraportoinnissa. Tuottavuuden laskentaa, mittaamista ja seurantaä kehitetään edelleen osana kaupungin talouden, tuottavuuden ja tulokellisuuden vahvistamista. Tuottavuuden parantaminen on osa talouden tasapaino-ohjelmaa. Tuottavuustoimpiteillä tavoitellaan yleistä kustannustasoa hitaampaa nettomenojen kasvua.

Tuottavuusmuutosta on tarkoituksenmukaista tarkastella tarkemmin palvelujen tasolla. Palvelujen yksikkökustannusten tarkastelu valituissa palveluissa on otettu osaksi taloussuunnittelua ja yksikkökustannusten kehitystä seurataan vuosittain.

Vuoden 2026 talousarviossa palvelujen yksikkökustannuksia (euroa / suorite) esitetään varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen, perusopetuksen, lukiokoulutuksen sekä joukkoliikenteen palveluissa.

Palvelujen yksikköhinnat tarkentuvat lautakuntien vuosisuunnitelmissa.

Tuottavuusmittaristo

Tuottavuutta tarkastellaan ja mitataan tehokkuuden ja vaikuttavuuden yhdistelmänä tuottavuuden päämittareilla ja selittävillä mittareilla. Alla olevassa kaupunkitason tuottavuusmittaritaulukossa on mittarit, joille on saatavissa tiedot kaupunkitasoisesti.

Tuottavuusmittarit	TP 2024	TA 2025	Enn 2025	TA 2026
Päämittarit				
Käyttökustannukset, euroa/asukas	-4 232	-4 691	-4 666	-4 690
Työvoimakustannukset, euroa/asukas	-1 743	-1 843	-1 830	-1 865
Palveluhankinnat, euroa/asukas	-1 265	-1 481	-1 445	-1 450
Nettomenot*, euroa/asukas	-2 548	-2 987	-2 973	-3 001
Selittävät mittarit				
Sairauspoissaolot, %	4,26%	3,86%	4,20%	4,10%
Työntekijäkokemus, QWL (max 100)	61,2	60,0	62,1	60,0
Tilatehokkuus, htm2/asukas	2,67	2,77	2,76	2,76
Asukasmäärä	260 180	263 000	263 500	267 000

* Nettomenot ilman pysvien vastaavien myyntivoittoja
TA 2025 on muutettu talousarvio ja Enn. 2025 on 8/2025 katsauksen tilinpäätösennuste

Tuottavuusmittareiden kuvaus

Käyttökustannukset (toimintamenot ja suunnitelman mukaiset poistot) kertovat kaupungin tai muun laskentakohteen toimintaansa tarvitsemien tuotannon tekijöiden kokonaiskustannukset. Käyttökustannukset kuvaavat kaupunkitason tuottavuuden analysoinnissa panosten kokonaismäärää, joka suhteutetaan asukasmäärään. Asukasmäärä kuvaa kau-

punkitason tuottavuuslaskennassa tuotosta ja sen muutos kertoo palvelujen kysynnän volyymin muutoksesta.

Työvoimakustannukset-mittari kuvaa kaupungin henkilöstöpanostuksen määrää asukasta kohden. Mittari suhteuttaa henkilöstö- ja työvoimavuokrauksen kustannukset asukasmäärään. Työvoimakustannukset edustavat suurinta resurssipanosta tuottavuuden näkökulmasta.

Palveluhankinnat-mittariin lasketaan ulkoiset palvelujen hankinnat pois lukien työvoiman vuokrauskustannukset. Mittari suhteuttaa palveluhankintojen kustannukset asukasmäärään, mikä kuvaa ulkoa hankittavien panostusten määrää asukasta kohden.

Nettomenot eli toimintakate kertoo toimintatulojen ja -menojen erotuksena paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuk-

silla. Mittari suhteuttaa nettomenot asukasmäärään.

Sairauspoissaolot-mittari kuvaa sairauspoissaolojen osuutta työajasta. Työaikatiedon ja poissaolojen osuuden seuranta tukee henkilöstöressurssien oikeaa mitoitusta ja kohdentamista. Mittari laskee sairauspoissaolojen prosentiosuuden säännöllisestä teoreettisesta työajasta.

Työntekijäkokemusta mitataan työntekijäkokemuskyselyllä, jonka tuloksista muodostuu QWL-indeksi (Quality of Working Life). Hyvä työntekijäkokemus parantaa palvelun laatua ja työn tehokkuutta. Kysely sisältää väittämiä kolmesta teemasta: päämäärät ja luovuus, yhteenkuuluvuus ja identiteetti sekä fyysinen ja emotionaalinen turvallisuus. Mitä suurempi QWL-indeksi on, sitä suurempi vaikutus hyvällä työntekijäkokemuksella on henkilöstön suorituskykyyn ja tuottavuuteen.

Tilatehokkuus-mittarissa kaupungin palvelutoiminnassa olevien toimitilojen huoneistoneliöt suhteutetaan asukasmäärään. Toimitiloihin on laskettu kaupungin omistamat ja vuokraamat tilat. Mittarin kuvaaman suhdeluvun avulla on mahdollista vertailla kuntien palvelutuotannon käytössä olevan toimitilan määrää suhteessa palvelujen kysyntään.

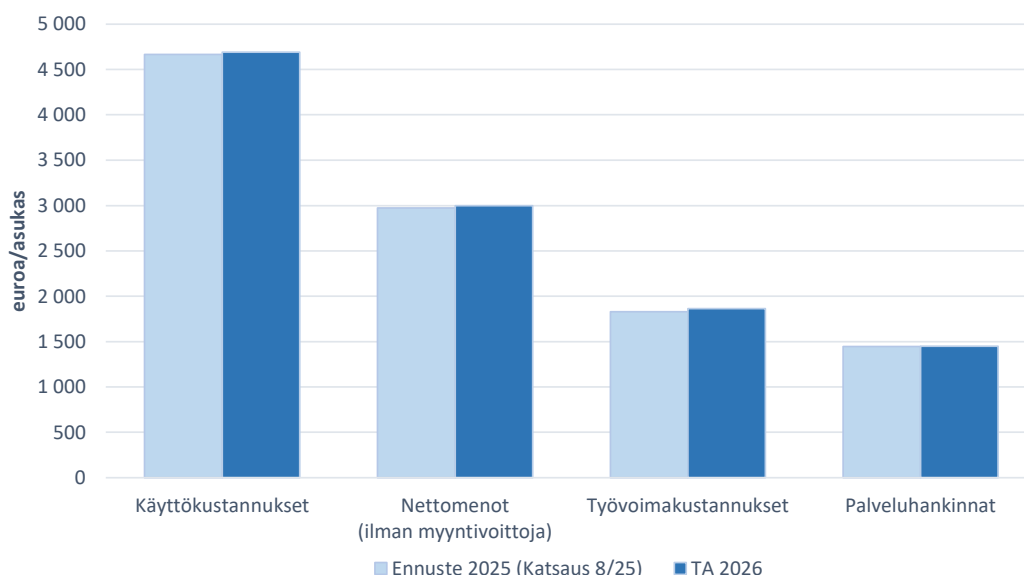
Tuottavuuden päämittarit

Tampere on valinnut tuottavuuskehityksen arviointiin kasvavan kaupungin näkökulman. Asukasmäärän kasvaessa tuottavuutta voidaan parantaa vähentämällä kustannuksia, pitämällä kustannukset nykytasolla tai hillitsemällä kustannusten kasvua niin, että se jää asukasmäärän kasvua alhaisemmaksi.

Tuottavuuskehityksen tulkintaan sisältyy epävarmuutta, sillä organisaatiomuutokset vaikuttavat merkittävästi vuosien väliseen vertailtavuuteen. Tampereen

seudun työllisyysalue aloitti toimintansa vuoden 2025 alusta, mikä lisäsi merkittävästi toimintatuloja ja -menoja sekä valtionosuuksia. Vuosien välisen vertailtavuuden parantamiseksi asukaskohtaisista nettomenoista on eliminoitu kertaluonteiset pysyvien vastaavien myyntivoitot. Asukaskohtaiset nettomenot kasvavat vuoden 2025 ennusteeseen verrattuna maltilliset 0,9 % (28 euroa/asukas). Maltillista kasvua selittää osaltaan talouden tasapaino-ohjelman sopeuttamistoimenpiteet ja yhteistoimintaneuvottelujen tehostamistoimenpiteet. Vastaavasti talousarvioon sisältyy lainsäädännön muutoksiin, palvelutarpeen kasvuun ja kustannustason nousuun (mm. kuntalan palkkaratkaisu) liittyviä menojen lisäyksiä. Talouden tasapaino-ohjelman toimenpiteitä on avattu tarkemmin talousarvion erillisessä liitteessä.

Päämittarit TA 2026 ja ennuste 2025

KEHITYSOHJELMAT JA MUU KEHITTÄMISTOIMINTA

Kehittämistoimintaa johdetaan kaupungin strategisen johtamisjärjestelmän mukaisesti Tampereen strategian 2035 linjauksiin ja tavoitteisiin pohjautuen. Kaupungin merkittäviä strategisia muutoksia toteutetaan kehitysohjelmilla. Kehitysohjelmat ovat laajoja, pääsääntöisesti kahta tai kolmea palvelualueetta yhdistäviä kokonaisuuksia, joihin liittyy merkittäviä taloudellisia panostuksia ja laajaa yhteistyötä sidosryhmien kanssa. Kehitysohjelmat ovat ajallisesti rajattuja kokonaisuuksia, jotka koostuvat useista projekteista ja usein myös perustyönä toteutettavista tehtävistä, jotka yhdessä tavoittelevat ohjelman visiota ja laajempaa päämäärää. Kehitysohjelmiä toteutetaan kaupungin ohjelmajohtamisen mallin mukaisesti. Kehitysohjelmien hyväksymisestä ja niiden toteutuksen ohjauksesta vastaa kaupunginhallitus. Kaupunginvaltuusto päättää kehitysohjelmien resursoinnista talousarvion hyväksymisen yhteydessä.

Kaupunginhallitus hyväksyi 30.6.2025 toteutukseen vuodelle 2026 jatkavina ohjelmina Viiden tähden keskusta, Hiedanranta, Hyvinvointi ja Welcoming City -kehitysohjelmat. Lisäksi uutena kaupunkikehitysohjelmana esitettiin käynnistettäväksi etelän kasvusuunnan eli nykyisen järjestelyratapihan alueen, Hatanpään ja Lakalaivan alueen kehittäminen. Talousarviovalmistelun edetessä kaupunginhallitus linjasi 29.9.2025, että Hyvinvointi ja Welcoming City -kehitysohjelmien keskeiset sisällöt yhdistetään ja niiden tilalle muodostetaan uusi kehitysohjelma, työnimeltään Kaikkien Tampere. Kehitysohjelma esitetään talousarviossa yleiskuvaus, toiminnan painotukset vuodelle 2026 sekä ohjelmien talous.

Kaupunkikehitysohjelmat

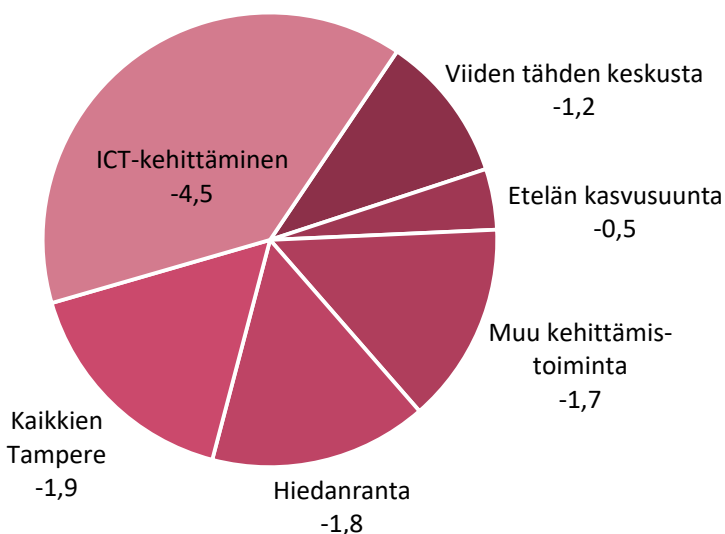
Kaupunkikehitysohjelmat muodostavat kehitysohjelmakokonaisuuden sisällä oman kategoriansa. Vuonna 2026 toteutettavia kaupunkikehitysohjelmiä

ovat Viiden tähden keskusta, Hiedanranta ja Etelän kasvusuunta. Nämä ohjelmat eroavat muista kehitysohjelmista muun muassa siten, että niiden elinkaari ulottuu useiden valtuustokausien yli ja ne kohdentuvat tietyn maantieteellisesti rajatun alueen kehittämiseen. Kaupunkikehitysohjelmat sisältävät myös tyypillisesti merkittäviä julkisia ja yksityisiä investointeja ja ulkoisilla sidosryhmillä on niiden toteutuksessa keskeinen rooli.

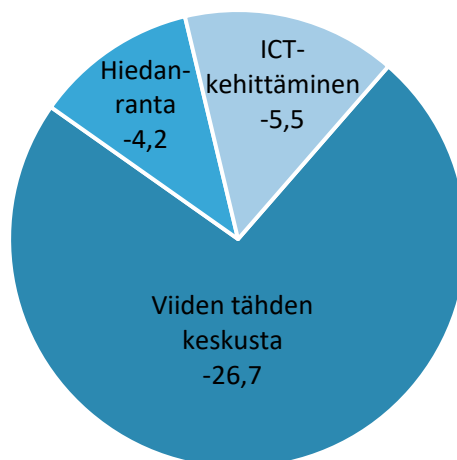
Muu kehittämistoiminta

Kehitysohjelmien ohella strategiaan sekä pakollisiin toiminnan ja palvelujen muutostarpeisiin vastataan Tampereen kaupungilla projekteilla ja kokeiluilla tavoiteltavan muutoksen laajuudesta riippuen. Talousarviossa esitetään palvelualueiden ja konsernihallinnon osalta keskeiset vuoden 2026 kehittämisen teemat sekä projektien menot, ulkoiset tulot ja kaupungille jäävä osuus kustannuksista.

TOIMINTAKATE -11,6 M€

NETTOINVESTOINNIT -36,4 M€

Viiden tähden keskusta -kehitysohjelma

Viiden tähden keskusta -kehitysohjelma toteuttaa Tampereen keskustan kehittämistä suunnitelmallisesti ja kokonaisvaltaisesti kaupunkistrategian mukaisesti. Keskustan elinvoiman ja viihtyisyyden lisäksi strategia korostaa keskustan saavutettavuutta.

Kehitysohjelma edustaa kokonaisnäkemystä keskustan kaupunkiympäristön kehittämisen tavoitteista ja kehittämisen toimenpiteistä tuleville vuosikymmenille.

Kehitysohjelmalla luodaan edellytyksiä ja vakaa näkökulma yksityiselle toimeliaisuudelle ja investoinneille sekä uudelle liiketoiminnalle. Keskustan kehittäminen lisää Tampereen kilpailuetua kasvukeskusten välisessä kilpailussa, ja se on yksi keskeisistä kaupunkimarkkinoinnin kärjistä.

Kehitysohjelma luo elävää kaupunkiympäristöä maisemiin, joissa viihdytään. Luonto, rantareitit, puistot, kiinnostavat toiminnot, monipuolinen arkkitehtuuri ja erilaiset tapahtumat muodostavat keskustasta virkistävän ja vetovoimaisen miljöö. Ohjelman tavoitteena on, että keskusta on elinvoimainen kaupan ja työpaikkojen keskittymä sekä viihtyisä asumisen ympäristö. Elämyksien edellytykset ovat keskustassa parantuneet,

keskusta kasvaa hallitusti ja on saavutettavissa kaikilla liikennemuodoilla.

Tampereen keskusta 2040-kehittämishojelman vision mukaan ”Vuonna 2040 Tampere erottuu edistysellisen, elämyksellisen ja omaleimaisen keskustan ansiosta”.

Toiminnan painotukset vuonna 2026

- Asemakorttelit: Asemakeskuksen ja Pohjoiskannan yhdistetyn laajeman suunnittelualan hankekehityksen edistäminen ja asemakaavan hyväksyminen sekä Tampereen henkilöratapihahankkeen 2025 käynnistyneen toteutuksen yhteistyö Väyläviraston kanssa
- Tampereen keskustan maanalaisen liikenteen ja pysäköinnin seuraavien vaiheiden edistäminen
- Ratinan stadionin ja suvannon alueen pitkän aikavälin kehityskonseptin valmistelu
- Keskustan elinkeinonvision jalkauttaminen ja toimenpiteiden edistäminen
- Kohdennetun kehitysohjelmalaajuuden ja lautakunnille siirtyvien tehtävien yhteistoimintamallin luominen.

Toteutusmalli hyväksyttiin Kaupunginhallituksen tilannekatsauksessa 26.5.2025.

- Kaupunkikehitysohjelman kaupunginhallituksen vastuulle ja ohjaukseen jäävät seuraavat hankekokonaisuudet:
- Asemakorttelit: Tampereen henkilöratapiha, Asemakeskus, Pohjoiskansi, areenan eteläpuoli sekä Sorin ja Tullin alueet
- Keskustan maanalaiset ajoyhteydet ja pysäköintimallit
- Ratinan stadion ja suvannon alue
- Särkänniemen elämysalue, sisältäen Onkiniemen tehdas.

Merkittävimpiä rakennusinvestointeja ovat Viinikankadun maanalaisen ajoyhteyden rakentamisen käynnistyminen, Tampereen henkilöratapihahankkeen ensimmäinen vaihe ja Särkänniemi-Mustalahti-Onkiniemen alueen kehittäminen uudistamalla satamaa, Paasikivenkatua ja rakentamalla Särkänsilta. Merkittävimmät suunnittelukohteet ovat Viinikankadun maanalainen ajoyhteys ja Asemakeskus.

Käyttötalous / toimintakate (1 000 euroa)	Muutettu		TS 2027	TS 2028	TS 2029
	TA 2025	TA 2026			
Konsernihallinto	-1 603	-1 215	-1 215	-1 215	-1 215
Yhdyskuntalautakunta	-330	0	0	0	0
Kehitysohjelma yhteensä	-1 933	-1 215	-1 215	-1 215	-1 215

Nettoinvestoinnit (1 000 euroa)	Muutettu		TS 2027	TS 2028	TS 2029
	TA 2025	TA 2026			
Asunto- ja kiinteistölautakunta	-4 030	-3 000	-4 000	-4 500	-4 500
Yhdyskuntalautakunta	-28 605	-23 695	-23 335	-25 800	-18 635
Kehitysohjelma yhteensä	-32 635	-26 695	-27 335	-30 300	-23 135

Hiedanranta-kehitysohjelma

Hiedanrannan kehitysohjelma edistää Hiedanrannan ohjelma-alueen kokonaisvaltaista kehittämistä. Ohjelma-alue koostuu kolmesta omaleimaisesta osasta, jotka ovat Hiedanrannan keskusta, Näsisaari sekä kehittyvä Lielahden. Hiedanranta on tuleva läntisen Tampereen keskus, jota rakennetaan Näsijärven maisemiin 18.500 asukkaalle. Alueella on näkyvä ja värikäs historia, mutta ratkaisullaan se edustaa kestävän ja älykkään kaupunkielämän tulevaisuutta.

Kaupungin 100-prosenttisesti omistama Hiedanrannan Kehitys Oy on Hiedanrannan keskustassa merkittävä maa-alueiden omistaja ja kehittäjä. Hiedanrannan Kehitys Oy vastaa omistamansa alueen kokonaisvaltaisesta aluekehittämisestä kehitysohjelman tavoitteiden ja yleissuunnitelman mukaisesti. Yhtiö toteuttaa alueen yhdyskuntarakentamisen kaupungin ja yhtiön välisen yhteistyösopimuksen mukaisesti. Kehitysohjelma edistää laajemmin koko ohjelma-alueeseen liittyvää aluekehittämistä sekä vastaa myös eri maanomistajien kehi-

tystöyön yhteensovittamisesta koko ohjelma-alueella.

Kaupungin puolesta kehitysohjelman ohjauksesta vastaa kaupunginhallitus. Yhtiön ohjaus tapahtuu omistajaohjauksen periaatteiden mukaisesti omistajan asettamien tavoittein.

Toiminnan painotukset vuonna 2026

- Asuinrakentaminen etenee Pohjoiskortteleissa ja ensimmäiset asukkaat muuttavat alueelle
- Tehdaskartanonkadun infrastruktuurin rakentaminen etenee
- Hiedanrannan koulun ja tehtaan kulttuuritilojen hankekehitys käynnistyy.
- Eritasoliittymän suunnittelu etenee ehdotusvaiheeseen ja sillä täsmennetään alueen eteläosan liikenteen ratkaisut. Raitiotien Ylöjärven haaran hankesuunnitelman laadinta määrittelee osaltaan Hiedanrannan ja Lielahden rajapinnan ratkaisuja. Näiden suunnitelmien pohjalta edis-

tetään neuvotteluja maanomistajien kanssa ja Hiedanrannan keskusta-alueen sekä Lielahden kehittämistä. Lisäksi tuotetaan liikennejärjestelmien suunnittelun pohjaksi tarvittavat aineistot.

- Nollakuidun nosto käynnistetään luvituksen pohjalta.
- Näsisaaren 2. vaiheen luvitusta edistetään.
- Kokonaisuudessaan kehitysohjelman tehtävänä on varmistaa kaupunkikehittämisen toimintaedellytykset siten, että alueen kehittämisessä voidaan luoda yleissuunnitelman ja tavoitteiden mukaista elävää kaupunkiympäristöä.

Merkittävin investointi on nollakuidun poiston käynnistäminen. Merkittävimmät Hiedanrantaan vaikuttavat suunnittelukohteet ovat Näsisaari 2. vaiheen luvitus, eritasoliittymän ja raitiotien suunnittelu, sekä Hiedanrannan alueen maankäytön suunnittelu.

Käyttötalous, toimintakate (1 000 euroa)	Muutettu TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Konsernihallinto	-100	-100	-100	-100	-100
Asunto- ja kiinteistölautakunta	-1 020	-1 020	-1 020	-1 020	-1 020
Yhdyskuntalautakunta	-400	-400	-400	-400	-400
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta	-75	-272	-272	-272	-272
Kehitysohjelma yhteensä	-1 595	-1 792	-1 792	-1 792	-1 792

Nettoinvestoinnit (1 000 euroa)	Muutettu TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Asunto- ja kiinteistölautakunta	-3 500	-3 380	-7 380	-4 660	-1 780
Yhdyskuntalautakunta	-1 400	-800	-500	-1 100	-300
Kehitysohjelma yhteensä	-4 900	-4 180	-7 880	-5 760	-2 080

Etelän kasvusuunta -kehitysohjelma

Eteläisen kasvusuunnan kehitysohjelma tukee nykyisen järjestelyratapihan, Hatanpään ja Lakalaivan alueiden kehitystä edistämällä järjestelyratapihan siirtoa sekä alueen suunnittelua yhdessä maanomistajien, valtion ja kaupunkiseudun kuntien kanssa. Eteläinen kasvusuunta on yksi tulevaisuuden kasvun painopistealueista, joka kytkeytyy laajemmin kaupunkiseudun ja Pirkanmaan kehitykseen sekä kansallisesti Suomen aluerakenteen ja kilpailukykyyn kehitykseen. Kehitysohjelma kytkeytyy ja edistää maakuntakaavan eteläistä kaupunkiseutua koskevien ratkaisujen suunnittelua ja toteutusta. Näitä ovat Tampereen läntisten väylähankkeiden linjaukset ja uusi järjestelyratapiha sekä niihin liittyvä maankäyttö, Tampere-Pirkkalan lentoaseman kehittäminen sekä uusien henkilöliikenteen asemien sijoittaminen Tampereen keskustan eteläpuolelle Lakalaivaan ja Sääksjärvelle.

Maakuntakaavan varaus Lakalaivan henkilöliikenteen asemasta mahdollistaa

alueen muutoksen väljästä työpaikkavaltaisesta alueesta sekoittuneeksi ja tiiviiksi keskustatoimintojen alueeksi. Muuttuvilla alueilla voidaan varautua yhteensä noin 8 500 asukkaan ja yli 11 000 työpaikan tarpeisiin. Tampereen keskustan ja Lakalaivan välisen noin 300 hehtaarin laajuisen alueen kehittämisen tavoitteena on Tampereen strategian mukaisen kestävä kasvun mahdollistaminen täydentämällä ja uudistamalla yhdyskuntarakennetta ja liikkumisen verkostoja. Laskennallinen arvio täydentävästä rakentamisesta on 1,6-2,0 miljoonaa kerrosneliometriä, mikä tarkoittaa rakentamista 18 000-25 000 asukasta ja 17 000-19 000 työpaikkaa varten.

Kehitysohjelmassa luodaan edellytyksiä kokonaisuuteen kytkeytyville hankkeille, joiden toteutus ulottuu 2020-2050 luvuille. Vuonna 2026 valmistellaan kehitysohjelman ohjelmasuunnitelma ja organisoidaan ja suunnitellaan ohjelman toteutus ja johtamisrakenteet. Kehitysohjelma tekee tiivistä yhteistyötä mui-

den kaupunkikehitysohjelmien kanssa ja se kytkeytyy myös kaupunginosakehittämisen toimintamallin toteutukseen. Eteläisen kasvusuunnan kehitysohjelma toteuttaa laajasti pormestariohjelman ja strategian kestävä kasvua ja kaupunkikehitystä koskevia tavoitteita.

Toiminnan painotukset

- Laaditaan alustava visioluonnos Lakalaivan ja Tampereen keskustan välisen alueen kehittämisen pohjaksi
- Käynnistetään alueen kehittämisen toteutettavuutta, taloudellisuutta ja kestävyttä koskevien selvitysten tekeminen
- Käynnistetään yleiskaavatyönä keskustan eteläpuolisten alueiden osa-alue tarkastelu tarkentamaan voimassa olevaa yleiskaavaa
- Organisoidaan seudulliset ja kansalliset yhteistyörakenteet järjestelyratapihan siirron edistämiseksi

Käyttötalous, toimintakate (1 000 euroa)	Muutettu TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Yhdyskuntalautakunta	0	-500	-500	-500	-500
Kehitysohjelma yhteensä	0	-500	-500	-500	-500

Kaikkien Tampere -kehitysohjelma

Kaikkien Tampere -kehitysohjelmalla tuetaan kaupunkistrategian ja pormestariohjelman toimeenpanoa. Kehitysohjelma vahvistaa hyvän elämän edellytyksiä kasvavassa kaupungissa sekä tähtää kaupungin vahvan kasvun parempaan hallintaan ihmislähtöisesti. Keskeisiä teemoja ovat tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen, osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistaminen, yksinäisyyden torjuminen, hyvien väestösuhteiden edistäminen sekä kansainvälisten osaajien pitovoiman vahvistaminen. Kaikella toiminnalla edistetään mielen hyvinvointia. Kehitysohjelman teemoilla edistetään kaupunginosakehittämistä ja alueellisen

eriytymisen ehkäisemistä. Kehitysohjelman teemoissa ja toimenpiteissä huomioidaan erityispainopisteenä Tampereen kansainvälisen väestön kasvu ja väestön moninaistuva tausta. Kehitysohjelman toimenpiteitä toteutetaan laaja-alaisessa yhteistyössä Tampereen kaupungin ja sidosryhmien kesken.

Toiminnan painotukset vuonna 2026

- Tarkennetun ohjelmasuunnitelman laatiminen yhteisöllisyyden lujittamisen, osallisuuden vahvistamisen ja yhdenvertaisuuden edistämisen teemoista.

- Kohtaamispaikkatoiminnan kehittäminen kaupungin tiloihin.
- Yhdenvertaisuustyön näkyväksi tekeminen kaikissa kaupungin palveluissa.
- Kansainvälisten tamperelaisten pitovoiman ja yhteisöllisyyden vahvistaminen.
- Yksinäisyyteen ja ulkopuolisuuteen tarttuminen sekä tietopohjan ja ratkaisujen kehittäminen niiden torjumiseksi.

Käyttötalous, toimintakate (1 000 euroa)	Muutettu TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta	0	-1 900	-1 900	-1 900	-1 900
Kehitysohjelma yhteensä	0	-1 900	-1 900	-1 900	-1 900

Muu kehittämistoiminta

Muun kehittämistoiminnan vuodelle 2026 arvioidut menot ovat yhteensä 18,5 milj. euroa, josta ulkoisten tulojen osuus on 6,8 milj. euroa ja netto, eli kaupungin rahoittama osuus 11,7 milj. euroa. Kaupungin rahoitusosuudesta 10 milj. euroa on keskitettyä ICT-kehittämismäärärahaa. Rahoituksesta 36 % kohdistetaan palvelualueiden ja 53 % konsernihallinnon kaupunkitasoisten projektien toteutukseen. ICT-rahoituksesta 11 % on varattu tietohallinnolle kehittämisen tuen resursointiin.

Konsernihallinnossa kehitetään konsernihallinnon palvelusuunnitelman mukaisesti kaupunkikonsernin ohjaukseen, johtamiseen ja konsernipalveluihin liittyviä tehtäviä sekä vastataan organisaatiomuutoksista.

Vuonna 2026 kehittämisen keskiössä on kaupunkitasoisten tukipalveluiden jatkuvuuden turvaaminen, eli muun muassa perustietotekniikan palveluiden käyttöönoton jatkaminen, sekä oman integraatioalustan käyttöönoton viimeistely. Kaupungintalon ja Frenckellin työympäristön kehittämistä jatketaan vuoden loppuun. Uuden taloushallinnon järjestelmän hankintapäätös on tavoitteena saada vuoden 2026 loppuun mennessä.

Lisäksi jatketaan älykaupungin kehittämistä, esimerkiksi kaupunkilaisten mahdollisuutta osallistua kaupunkisuunnitteluun, sosiaaliseen vuorovaikutukseen, matkailuun ja kulttuuriin laajennetun todellisuuden ja kaupungin digikaksosen kautta. Kaupungin kehittämistä koh-

ti kansainvälisesti tunnettua innovaatiokeskusta jatketaan.

Palvelualueilla toteutetaan lautakuntien palvelusuunnitelmien ohjaamina strategian painopisteitä sekä palveluiden ja toiminnan painopisteitä edistäviä ja muita pakollisia kehittämistoimenpiteitä.

Elinvoiman palvelualueella kehittämistoiminnalla tavoitellaan palveluiden saatavuuden ja laadun parantamista sekä toiminnan tehostamista erityisesti digitalisaation mahdollisuuksia hyödyntämällä. Tarkemmat kehittämisen painopisteet valtuustokaudelle tarkentuvat strategiaproessin ja palvelusuunnitelmaprosessin edetessä.

Suunnittelu- ja toteutusvaiheissa olevissa projekteissa korostuvat digitalisaation lisäksi muun muassa koulutuksen kehittäminen, akkreditointiliikkuvuudet ja kaupunginosakehittäminen. Kehittämässä huomioidaan erityisesti palveluryhmäkohtaiset tarpeet ja talouden tasapaino-ohjelman asettamat reunaehdot. Palvelualueella tavoitellaan myös ulkoisten rahoituslähteiden aikaisempaa laajempaa hyödyntämistä.

Kaupunkiympäristön palvelualueella kehittämisen painopisteitä ovat maankäytön ja rakentamisen lakimuuksiin vastaaminen, ilmastonmuutoksen hillitseminen, älykäs ja kestävä liikkuminen sekä maankäytön digitalisaatio ja prosessien kehittäminen. Keskeisiä ulkoisia rahoituslähteitä palvelualueella ovat EU:n tutkimus- ja kehitysohjelmat.

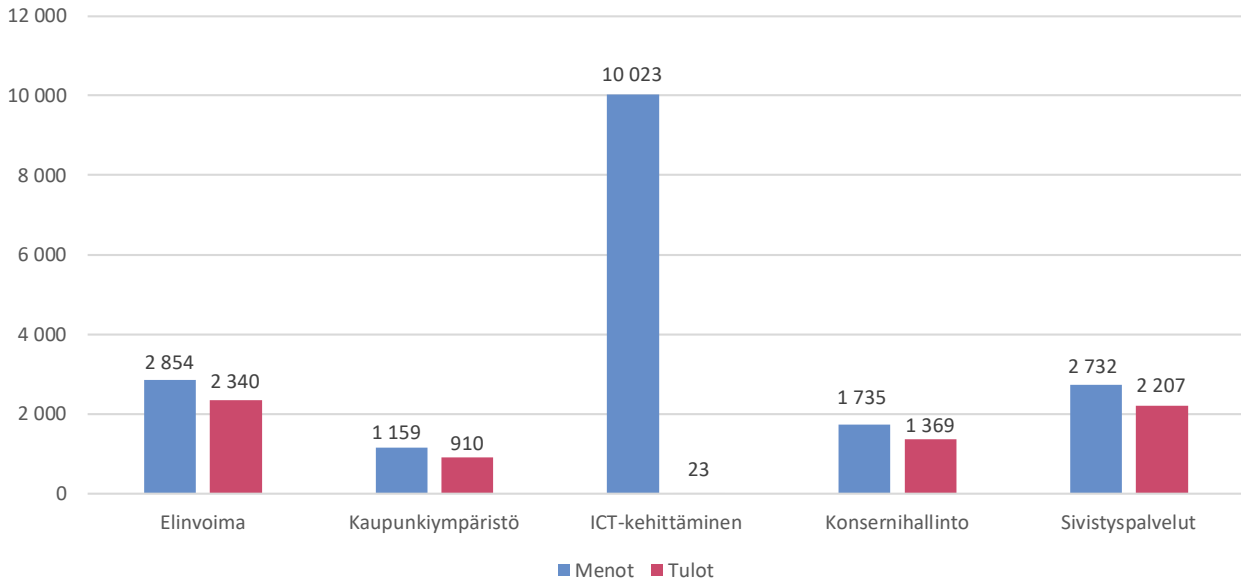
Merkittävimpiä projekteja ovat EU-rahoitteiset City Blues hulevesien ke-

hittämisprojekti, REALLOCATE liikenneympäristön turvallisuuden kehittämisen projekti sekä Mobility Mindshift kestävä liikumisen kehittämisprojekti. Joukko liikenteen maksujärjestelmään liittyvää kehittämistä sekä Infrahankkeiden kustannuslaskennan kehittämistä jatketaan.

Rakennusvalvonnan lupa-asiakirjojen katselu- ja myyntipalvelun kehittämistä jatketaan ja osallistutaan kaupunkitasoisten kehitysohjelmien toteuttamiseen.

Sivistyspalvelujen palvelualueella yhteiset kehittämisen kohteet ovat prosessien digitalisointi, liikunnallisen elämäntavan edistäminen sekä väestön hyvinvoinnin ja yhteisöllisyyden edistäminen. Kulttuurissa korostuu lisäksi uudet elämysteknologiat. Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen projekteilla edistetään yhdenvertaisuutta, ympäristö- ja kestävyyskasvatusta sekä lukutaitotyötä. Tulevaan henkilöstörakenteen muutokseen valmistaudutaan tilaustutkintokoulutuksia järjestämällä. Perusopetuksen kehittämisen painopisteet kohdistuvat erityisesti oppimisen tuen uudistamiseen, lukemisen edistämiseen sekä oppilaiden ja henkilöstön digitaalisten perustaitojen vahvistamiseen. Liikunta- ja nuorisopalveluiden kehittämisen keskiössä on liikunnallinen elämäntapa sekä kohdennettu nuorisotyö. Ulkoista rahoitusta saadaan pääasiassa opetus- ja kulttuuriministeriöltä, Opetushallitukselta ja Aluehallintovirastolta, mutta ulkoisen rahoituksen määrä on laskussa.

KAUPUNGIN MUUN KEHITTÄMISTOIMINNAN MENOT JA TULOT (1 000 EUROA)

ILMASTOBUDJETTI

Tampere tavoittelee hiilineutraaliutta vuoteen 2030 mennessä. Sen tueksi kaupunki laatii vuosittain ilmastobudjetin, joka koostuu päästöbudjetista ja ilmastotoimien taloussuunnitelmasta. Päästöbudjetti määrittää hiilineutraaliustavoitteen mukaisen kaupunkitasoisen päästöjen enimmäismäärän, ja ilmastotoimien taloussuunnitelma koostaa kaupunkiorganisaation ja tytäryhteisöjen ilmastotoimien rahalliset erät. Ilmastobudjetin toteuma raportoidaan vuosittain tilinpäätöksessä. Ilmasto- ja ympäristöpolitiikan yksikkö laatii ilmastobudjetista ja sen toteumasta vuosittain myös tarkemman koonnin.

Päästöbudjetti

Hiilineutraalisuustavoitteen mukaisesti ilmastopäästöjen tulee laskea vuoteen 2030 mennessä 80 % vuoden 1990 tasosta. Päästöbudjetissa asetetaan lisäksi välitavoitteet vuosien 2026 ja 2028 enimmäispäästömääräksi hiilineutraalisuustavoitteeseen pääsemiseksi. Tarkastelta-

vat päästöt sisältävät kaupungin rajojen sisällä tapahtuvan sähkön, lämmön ja polttoaineiden kulutuksen sekä ilmastopäästöt maatalouden ja jätteiden käsittelyn toiminnoista. Ruoan, rakentamisen sekä muiden materiaalien ja kulutuksen muualla aiheutuvat päästöt eivät kuulu seurantaan, mutta ilmastotoimenpiteet kohdistuvat myös niihin.

Viimeisimmän vahvistetun tiedon mukaan päästöt ovat olleet vuonna 2023 noin 50 % alhaisemmat kuin vuonna 1990. Vuoden 2024 päästötiedot vahvistuvat alkuvuodesta 2026. Vuoden 2026 osalta tavoitteena on, että päästöt vähenevät 64 % ja vuonna 2028 jo 72 %. Kokonaispäästöjen enimmäismäärän lisäksi päästöbudjetissa on määritelty päästömäärät sektoreittain, jotta kehitystä on helpompi seurata. Tämä myös mahdollistaa lisätoimenpiteiden kohdentamisen tarvittaville päästösektoreille.

Viime vuosina on tapahtunut nopeasti oikeansuuntaista kehitystä, etenkin kaukolämmön ja sähköntuotannon osal-

ta. Vuonna 2023 kaukolämmön päästöt vähenivät jopa 100 000 t CO₂e, kun öljyn käyttö palautui normaaliksi vuoden 2022 energiakriisin jälkeen ja turpeen käyttö väheni. Lisäksi kaukolämmön tuotantoon lisättiin sähkökattila, joka hyödyntää puhdasta sähköä silloin, kun esimerkiksi tuulivoimassa on ylituotantoa ja sähkö on edullista. Päästöjen enustetaan vähenevän edelleen vuosina 2024–2026, kun kaukolämmön tuotantoa lisätään kaukolämpöakku sekä toinen sähkökattila, ja hukkalämpöjen hyödyntäminen lisääntyy. Näyttää kuitenkin siltä, että kaukolämmön osalta vuoden 2030 tavoitteeseen pääseminen on haastavaa jätteenpoltosta syntyvien päästöjen takia.

Sähköntuotannon ja -kulutuksen päästöt ovat vähentyneet ennakoitua nopeammin uusiutuvan ja päästöttömän sähköntuotannon kasvun sekä fossiilisten polttoaineiden käytön vähenemisen myötä. Liikenteen päästöt jatkoivat laskua vuonna 2023, mutta ne vähenivät

	Toteuma 2023	Muutos vrt. 1990	2026	2028	2030	Pääsee tavoitteeseen 2030
Kaukolämpö	186 300	-46 %	70 000	65 000	42 500	!
Erillislämmitys	28 100	-77 %	17 000	10 000	4 000	!
Lämmityssähkö	13 700	-66 %	7 000	6 000	5 000	✓
Liikenne	204 400	-29 %	180 000	150 000	122 000	✗
Muu sähkön kulutus	57 600	-57 %	30 000	23 000	18 000	✓
Teollisuuden sähkönkulutus	10 500	-92 %	8 000	7 000	6 000	✓
Teollisuus ja työkoneet	108 400	-25 %	109 000	60 000	25 000	!
Maatalous	7 000	-22 %	6 500	6 000	5 500	✓
Jätteet ja jätevedet	40 400	-54 %	38 000	35 000	32 000	✓
Yhteensä	656 400		465 500	362 000	260 000	
Päästövähennys vuoteen 1990 verrattuna		-50 %	-64 %	-72 %	-80 %	

Päästöbudjetti vuodelle 2026 sekä budjettiarviot vuosille 2028 ja 2030 hiilidioksidiekvivalenttitonneina (t CO₂e). Lisäksi esitetty Tampereen toteutuneet ilmastopäästöt vuodelta 2023 (viimeisin vahvistettu päästötoteuma) sekä muutos vuodesta 1990. Arvio tavoitteeseen pääsemisestä perustuu muutostarpeeseen, Hiilineutraali Tampere 2030 -tiekartan päästöennusteeseen ja tiedossa oleviin toimenpiteisiin. Päästöt noudattavat CO₂-raportin laskentaa sillä erotuksella, että "Kuluttajien sähkönkulutus" on muutettu muotoon "Muu sähkön kulutus" ja "Lämmityssähkö" sisältää "Maalämmön".

ennustettua hitaammin. Päästöjen vähenemisen tulisi kiihtyä, jotta asetettu tavoite voidaan saavuttaa vuonna 2030. Liikenteen käyttövoimamuutos edistyy kuitenkin nopeasti sähköautojen lisääntyessä. Liikennepolttoaineiden jakeluvelvoite vähentää jäljelle jäävien polttomoottoriautojen päästöjä jopa yli 30 % vuonna 2030, mikäli jakeluvelvoitteen taso pysyy nykyisellään.

Tavoitteiden saavuttamiseksi kaupungin on tärkeää panostaa kasvavan väestön mahdollisuuksiin käyttää kestäviä kulkumuotoja ja edistää vaihtoehtoisia käyttövoimia sekä henkilö- että tavaraliikenteessä. Öljyn käytöstä erillislämmityksessä ja työkoneissa on pyrittävä eroon.

Tiedon lisääntyttyä vuoden 2030 sektorikohtaista päästöbudjettia on korjattu nykyiseen vuoden 2026 talousarvioon. Tarkistus tehtiin, sillä sähkönkulutuksen päästöt ovat laskeneet arvioitua nopeammin tuotannon puhdistuessa. Kaatopaikoista ja jätteenpoltosta kaukolämmössä jää väistämättä päästöjä.

Ilmastotoimien taloussuunnitelma

Kaupunkikonserni voi vaikuttaa toimilaan suoraan vain osaan kaupungin ilmastopäästöistä, mutta kaupunkisuunnittelun, sääntelyn, esimerkin ja yhteistyön avulla se voi vaikuttaa välillisesti kaikkiin sektoreihin. Ilmastotoimien ta-

loussuunnitelman avulla kaupunkiorganisaatio tytäryhteisöineen tuo esiin omat ilmastotoimensa sekä niille suunnatut rahalliset resurssit. Ilmastotoimien taloussuunnitelma pitää sisällään kaupunkikonsernin ilmastomuutoksen hillintään ja sopeutumiseen sekä kestävä liikunnan ja kiertotalouden edistämiseen liittyvien toimenpiteiden toimentamot ja investoinnit. Suurin osa toimenpiteistä on koottuna myös Hiilineutraali Tampere 2030 -tiekarttaan sekä toimenpiteitä ajantasaisesti seuraavaan kaikille avoimeen Ilmasto- ja ympäristövahtiin. Vuoden 2026 talousarvion ilmastotoimien taloussuunnitelmaa on tehty edellisvuosia kattavammin, ja tiekarttatoimien toteuttamisen resursseja ja niiden riittävyttä on tarkasteltu talouden suunnittelussa jo kehysneuvotteluvaiheessa ja tarkennettu talousarvioon.

Kaupunkiorganisaation ilmastotoimien toimentamot ovat vuoden 2026 talousarviossa 68,5 milj. euroa (6,1% kaupungin toimentamenoista), ja ne koostuvat suurelta osin puhtailla käyttövoimilla kulkevan joukkoliikenteen tilaamisesta. Muita menoja muodostuu muun muassa kestävä liikunnan ja ilmastomuutoksen hillinnän ja sopeutumisen henkilö- ja suunnittelumenoista, kävely- ja pyöräteiden kunnossapidosta sekä kiertettyjen maamassojen hyödyntämisestä. Vastaavat investoinnit ovat 12,0 milj.

euroa (5,2% kaupungin investoinneista), josta merkittävimmät erät liittyvät kävely- ja pyöräteiden sekä polkupyöräpysäköinnin rakentamiseen, ulkovalaistuksen LED-vaihtoihin, luonnonmukaisten hulevesiratkaisuiden sekä puurakenteisten päiväkotien ja koulujen rakentamiseen, rakennusautomaation uusimiseen sekä nollakuidun nostoon ja hyötykäyttöön. Investointeihin liittyy lisäksi merkittäviä kustannussäästöjä esimerkiksi energiatehokkuuden parantumisen kautta.

Tytäryhteisöjen osalta ilmastobudjetin toimentamot ovat vuoden 2026 talousarviossa 18,0 milj. euroa. Vastaavat investoinnit ovat 77,7 milj. euroa (27,3% tytäryhteisöjen kokonaisinvestoinneista). Merkittävimmät investoinnit ovat Tampereen Raitiotie Oy:n raitiotieinfran rakentaminen ja vaunukaluston hankinnat, Tampereen Energia Oy:n sähkökatilaj- ja kaukolämpöakkuinvestoinnit, Tampereen Vesi Oy:n verkostosaneeraukset, Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n biolaitoksen toiminnan kehittäminen sekä vuokra-asuntoyhtiöiden energiaremontit. Arvioitavissa olevien toimenpiteiden päästövähennys vuonna 2026 on noin 18 900 t CO₂e. Vaikutuksia on arvioitu vain tytäryhteisöjen osalta ja merkittävimpiä vaikutuksiltaan ovat Tampereen Energia Oy:n investoinnit kaukolämmön tuotantoon.

Ilmastotoimien taloussuunnitelma	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029	Päästövähennys 2026
	1000 EUR	1000 EUR	1000 EUR	1000 EUR	t CO2e
Kaupunkiorganisaatio - toimintamenot	68 471	70 023	72 766	71 847	
Henkilöstökulut	5 515	5 530	5 618	5 684	
Palvelujen ostot	61 969	63 121	65 571	65 687	
Muut toimintamenot	987	1 372	1 577	477	
Kaupunkiorganisaatio - investoinnit	12 024	17 429	14 607	7 395	
Ilmastonmuutoksen hillintä	6 640	8 990	6 220	2 060	
Ilmastonmuutokseen sopeutuminen	925	925	925	925	
Kestävän liikkumisen edistäminen	4 399	7 454	7 412	4 410	
Kiertotalouden edistäminen	60	60	50	0	
Tytäryhteisöt - toimintamenot	17 999	17 461	17 896	38 808	3 796
Tytäryhteisöt - investoinnit	77 728	68 513	68 567	61 761	15 116
Ilmastonmuutoksen hillintä	7 657	6 050	6 447	5 200	15 115
Ilmastonmuutokseen sopeutuminen	432	792	902	367	
Kestävän liikkumisen edistäminen	68 328	58 573	60 378	51 362	1
Kiertotalouden edistäminen	1 310	3 098	840	4 832	

RISKIENHALLINTA JA TURVALLISUUS

Riskienhallinnan tavoitteena on saada kohtuullinen varmuus organisaation tavoitteiden saavuttamisesta sekä toiminnan jatkuvuudesta ja häiriöttömydestä. Riskienhallinnan avulla tunnistetaan kaupungin toimintaan mahdollisesti vaikuttavat tapahtumat ja saatetaan tapahtumien riskit kaupungin hyväksymälle tasolle. Tampereen kaupungissa riskienhallinta kattaa strategiset, operatiiviset, taloudelliset ja rahoitukselliset riskit sekä vaatimustenmukaisuus- ja vahinkoriskit. Kaupunkiorganisaatiossa riski voi kohdistua esimerkiksi kuntalaisten hyvinvointiin, kaupungin elinvoimaisuuteen, toiminnan palvelukykyyn ja tuloksellisuuteen, taloudelliseen asemaan, henkilöstöön, omaisuuteen, imagoon, eri sidosryhmiin tai ympäristöön.

Kaupunginvaltuuston päättämässä Tampereen kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteissa määritellään kaupunkikonsernin riskienhallinnan tarkoitus ja tavoitteet sekä myös vakuuttamisen periaatteet. Käytännössä sisäinen valvonta ja riskienhallinta on johdon ja esihenkilöiden toteuttamaa arjen johtamistyötä, joka perustuu lakiin, kaupunkistrategiaan ja eettisiin periaatteisiin.

Riskienhallinnan prosessin, selkeiden ohjeistusten ja nykyaikaisten tietojärjestelmien avulla saamme entistä parempaa tilannekuvaa ja ajantasaisempaa tietoa ja raportointia kaupungin merkittävimmistä riskeistä myös kaupungin ylimmälle johdolle. Konsernihallinto, palvelualueet, tytäryhtiöt ja säätiöt ylläpitävät ohjeistusten mukaisesti ajantasaista riskiprofiilia toiminnastaan. Riskienhallinta huomioidaan myös tärkeänä osa-

na kaupungin strategista suunnittelua ja johtamisjärjestelmää.

Kaupunkiorganisaation merkittävimmät riskit vuonna 2026 liittyvät esimerkiksi talouden tasapainottamisessa onnistumiseen, hybridivaikuttamiseen ja turvallisuuteen, henkilöstöön, kuntalaisten hyvinvointiin ja negatiiviseen eriytymiskehitykseen sekä ilmastonmuutokseen varautumiseen ja sopeutumiseen.

Muuttuvassa maailmantilanteessa Tampereen on rakennettava turvallisuutta monialaisesti ja ennakoivasti, nostettava varautumisen tasoa sekä vaurduttava häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin tiiviissä yhteistyössä. Kaupunki tekee laajaa yhteistyötä turvallisuuden edistämiseksi sekä kaupunkiorganisaatiossa että eri viranomaisten ja muiden keskeisten toimijoiden kanssa. Tampereen kaupungin turvallisuussuunnitelmaan on koottu eri toimijoiden turvallisuuden liittyviä suunnitelmia, ohjelmia ja hankkeita. Turvallisuussuunnitelman ja sen pohjalta tehtävän turvallisuustyön tavoitteena on lisätä turvallisuuden tunnetta ja parantaa kuntalaisten turvallisuutta vähentämällä onnettomuuksien, tapaturmien, rikosten ja häiriöiden määrää. Organisaatioturvallisuuteen on kiinnitetty erityistä huomiota ja turvallisuusjohtamista on kehitetty edelleen siten, että se kattaa koko organisaation toiminnan. Tämä on huomioitu muun muassa kiinteistö- ja toimitilaturvallisuusohjeessa, joka toimii rakenteellisen turvallisuuden suunnittelun, toteutuksen ja ylläpidon kaupunkitasoisena ohjaukskirjana. Varautumisen näkökulmasta kriittistä infraa on kehitetty yhdessä yhtiöiden kanssa.

Tampereen kaupunki on Suojelupoliisin turvallisuusselvitysmenettelyn piirissä. Turvallisuusselvitykset ovat Suojelupoliisin tekemiä, erilaisiin viranomaisten rekistereihin kohdistuvia tarkastuksia. Turvallisuusselvityksillä selvitetään, onko turvallisuusselvityksen kohteena olevalla kaupungin palvelukseen rekrytoitavalla tai jo kaupungin palveluksessa olevalla henkilöllä merkintöjä rekistereissä, ja selvityksen tavoitteena on arvioida selvityksen kohteena olevan henkilön luotettavuutta suhteessa henkilön työtehtävään. Turvallisuusselvitykset täydentävät muita organisaation turvallisuusjärjestelyjä.

Globaali turvallisuusympäristö on jatkuvassa muutoksessa. Hybridivaikuttaminen Suomea kohtaan on lisääntynyt, minkä vuoksi tarvitaan hybridivaikuttamiseen liittyvän ymmärryksen kehittämistä sekä laaja-alaisen vaikuttamisen paikallistason ennaltaehkäisyä. Toimialakohtaista turvallisuus- ja varautumistoimintaa koordinoidaan organisaatioturvallisuuden ja varautumisen koordinaatioryhmissä, jotka ohjaavat ja koordinoivat varautumis- ja turvallisuustoimintaa niin, että kaupunki pystyy vastaamaan oman toimintansa turvallisuudesta, riittävästä varautumisen tasosta ja jatkuvuudenhallinnasta. Kunnalla on merkittävä rooli yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisessa sekä yksilön ja yhteiskunnan kriinkestävyydessä.

Valtionvarainministeriön syksyn 2025 taloudellisen katsauksen mukaan vuoden 2026 Suomen bruttokansantuotteen kasvuennuste on 1,4 %. Talous on toipumassa taantumasta, mutta toipuminen on maltillista. Inflaatio on hidastunut, ja korkojen lasku sekä kotitalouksien

ostovoiman parantuminen tukevat yksityisen kulutuksen elpymistä. Suomen Pankki on arvioinut kasvun vauhdittuvan lähivuosina, kun taloussuhdanne vahvistuu niin kotimaassa kuin Suomen vientimarkkinoillakin.

Julkisen talouden velkasuhde on noussut huomattavasti 15 viime vuoden aikana. Ilman julkista taloutta vahvistavia toimia velkasuhde jatkaisi kasvuaan myös tulevana vuosina. Jos velkasuhteen kasvua ei saada pysäytetyksi, uhkaa hyvinvointialueiden ja kuntien rahoitus pohja vaarantua.

Valtiovarainministeriö arvioi vuoden 2026 kuntatalouden näkymien olevan haastavat ja epävarmuuden sävyttämät, vaikka tilanne on hieman vahvistunut verrattuna aiempiin arvioihin. Kuntatalouden epävarmuustekijöitä ovat mm. verotulojen kehitys, sote-uudistuksen jälkivaikutukset, investointipaineet ja geopoliittinen tilanne.

Valtionvarainministeriö arvioi kuntahallinnon alijäämän syvenevän viime vuodesta 0,6 prosenttiin suhteessa BKT:hen johtuen kulutusmenojen ja investointien kasvusta sekä heikosta verotuloke-

hityksestä. Kulutusmenoja kiihdyttävät erityisesti palkkatkaisuihin johtuvat henkilöstömenot sekä kuntien laajentuneet tehtävät. Alijäämä supistuu ennustejaksolla lopulla hieman, mutta kuntien tulot eivät riitä kattamaan kasvavia menopaineita. Kuntahallinnon ennustetaan pysyvän 0,5-0,6 prosenttia alijäämäisenä suhteessa BKT:hen myös vuosina 2026–2027. Kuntatalouden tilanteeseen vaikuttaa merkittävästi kulutusmenojen kasvu sekä valtionapuihin tehtävät leikkaukset. Kulutusmenot kasvavat ennustejaksolla pääasiassa hintojen nousun vuoksi.

HANKINNAT

Vuoden 2026 talousarviossa hankinnat ovat 642 miljoonaa euroa. Hankintojen taloudellinen ja toiminnallinen merkitys kaupungissa on suuri. Valtuustokauden vaihduttua kaupungin strategia päivitetään, minkä johdosta myös hankinnan strategiset painopisteet tullaan päivittämään vuoden 2026 aikana. Kaupungin taloudelliset haasteet tulee huomioida hankinnoissa ja niiden kehittämisessä. Kaupungin on kyettävä toteuttamaan hankintoja kustannustehokkaammin koko hankinnan elinkaaren ajan. Hankintojen suunnittelu- ja kilpailutusvaiheessa hankintoihin tulee valita keinot, joilla varmistetaan sopimuksen aikaisen toiminnan laadukkuus ja kustannustehokkuus.

Vuosi 2026 on muutosten vuosi. Strategiapäivityksen johdosta palvelualueet laativat omat strategian toteutussuunnitelmat, joissa linjataan myös hankintojen toteuttamista. Strategian toteutussuunnitelmien hankintalinjauksilla ja valinnoilla ohjataan kaupungin hankintatoimea valtuustokauden ajan.

Hankintatoimeen kohdistuu myös ulkopuolisia muutoksia. Hankintalain uudistaminen sekä kansallisen julkisen hankintatietovarantoa koskevan uuden lain valmistelu ovat käynnissä. Erityisesti hankintalain ennakoituun sidosyksikköasemaan tulevien muutosten arvioidaan aiheuttavan muutoksia kaupungin hankintoihin tulevaisuudessa. Muutokset toteutuessaan aiheuttavat merkittäviä uudistuksia kaupungin hankintojen toteutukseen, seurantaan sekä hankintatoimen kehittämiseen.

Kaupungin hankintatoimea ohjaa hankinnan strategisten painopisteiden lisäksi hankintalaki sekä kaupungin hankintaohje. Hankintaohjeella varmistetaan hankintojen toteuttaminen tehokkaasti, lainmukaisesti sekä tasapuolisesti.

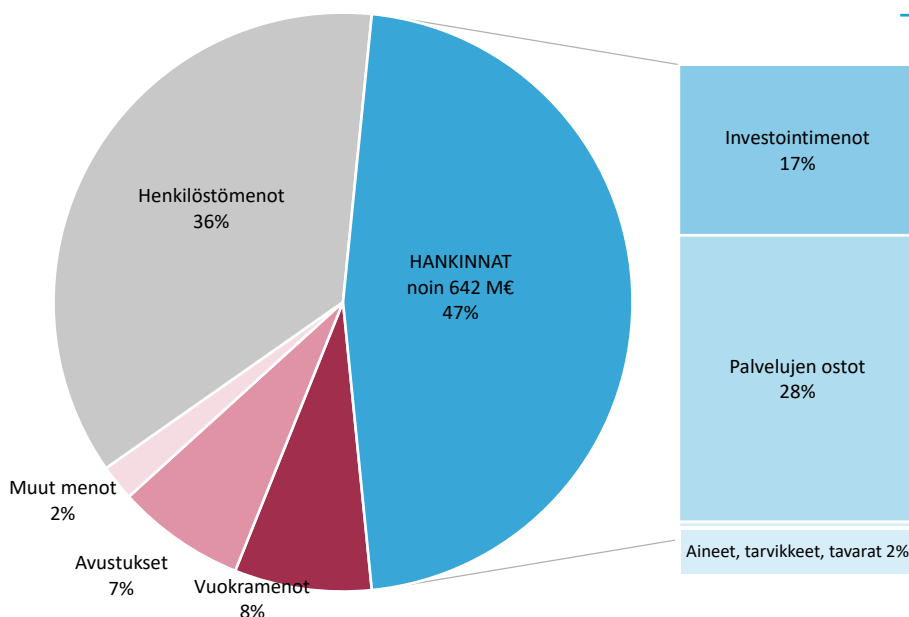
Hankinnat eivät talousarviossa euro-määräisesti kasva edellisestä vuodesta. Yhteensä kaupunki hankkii palveluita ja tavaroita noin 411 miljoonalla eurolla, sekä investoi lähes 231 miljoonalla eurolla.

Hankintatoimen kehittämisen tiekartalla keskeisin hanke koskee hankittujen palveluiden johtamisen kehittämistä. Aiemmin on saatu toteutettua digitaalinen järjestelmäympäristö, joka tarjoaa tietoa johtamisen tueksi. Vuoden 2026 kuluessa tätä kehittämistä jatketaan tuoden toimintaa tehostavia älykkäitä ratkaisuja hankintatoimen käyttöön, samalla kun varmistetaan eri lähteistä tulevan tiedon yhtenäisyys. Johtamisen kehityksen yhteydessä on samalla arvioitava nykyisten digitaalisten ratkaisujen riittävyys palvelemaan kaupungin hankintatoimea vaaditulla tasolla.

Kaupunki kehittää hankintatoimessa sosiaalisen ja ekologisen vastuullisuuden toimintatapoja. Sosiaalisesti vastuullisilla hankinnoilla kaupunki edistää reiluja työoloja, työllistymistä ja yhdenvertaisuutta viisaasti verovaroja käyttäen. Toimintatapojen avulla kaupunki voi varmistua, että tarjouksissa luvattut vastuulliset toimenpiteet myös toteutuvat käytännössä. Ekologisten vastuullisuustoimien tavoitteena on vähentää kaupungin ympäristökuormaa, käyttää luonnonvaroja kestävästi ja tukea Hiilineutraali Tampere -tiekartan toimenpiteitä.

Hankintatoimen johtamisessa jatketaan kategoriaohtamisen mallin käyttöönottoa. Hankintojen strategisten painopisteiden, strategian toteutussuunnitelmien ja yksiköiden tarpeiden yhdistäminen hankintoihin vaatii läpileikkaavaa keskustelua hankintojen tavoitteista. Kategoriaohtaminen oikein johdettuna tuottaa kustannussäästöjä ja mahdollistaa kaupungin strategian toteuttamisen hankintojen kautta vaikuttavammin.

HANKINTOJEN OSUUS TALOUSARVION MENOISTA

KÄYTTÖTALOUSOSA JA INVESTOINNIT YKSIKÖITTÄIN

Sivistyspalvelujen palvelualue

Kasvatus- ja opetuslautakunta

Varhaiskasvatus ja esiopetus
Perusopetus

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

Kulttuuri
Liikunta ja nuoriso

Elinvoiman palvelualue

Elinvoima- ja osaamislautakunta

Ammatillinen koulutus
Lukiokoulutus
Työllisyys- ja kasvupalvelut
Tampereen seudun työllisyysalue

Asunto- ja kiinteistölautakunta

Kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka
Talorakennushankkeet

Kaupunkiympäristön palvelualue

Yhdyskuntalautakunta

Kaupunkiympäristön suunnittelu
Kaupunkiympäristön rakennuttaminen ja ylläpito
Kestävä kaupunki

Joukkoliikennelautakunta

Joukkoliikenne

Konsernihallinto

Yhteiset erät

Vahinkorahasto

KASVATUS- JA OPETUSLAUTAKUNTA

Kasvatus- ja opetuslautakunta vastaa varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja lasten perusopetuksen järjestämisestä sekä oppivelvollisuuslain mukaisesta asuinkunnan ohjaus- ja valvontatehtävästä. Lautakunta vastaa kaupungin koulutuspolitiikan suuntaviivojen määrittelystä ja ohjauksesta palvelukokonaisuuksien osalta. Lisäksi sillä on vastuu yksityisen varhaiskasvatuksen valvonnasta ja ohjauksesta.

Lautakunnan alainen toiminta koostuu kahdesta palvelukokonaisuudesta, jotka ovat varhaiskasvatus ja esiopetus sekä perusopetus. Lisäksi lautakunnan toimintaan kuuluu sivistyspalveluihin kuuluvan yhteisö- ja kehittämispalvelujen toiminnasta palveluverkkosuunnittelu. Palvelualueen hallinto on jaettu kahdelle lautakunnalle.

Kasvatus- ja opetuspalvelut ovat kunnalle lainsäädännössä määritellyt tehtäviä. Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen sekä perusopetuksen lainsäädäntö määrittelee pääasiassa palvelujen järjestämistavan.

Toimintaympäristön muutokset

Vuosi 2026 käynnistää Ilmari Nurmesen pormestariohjelman ja uuden Tampereen strategian toimeenpanon kasvatuksen ja opetuksen palveluissa. Kasvatuksen ja opetuksen palvelut ovat osa kaikkien tamperelaisten lasten, nuorten ja perheiden arkea. Samaan aikaan kuitenkin kaupungin talouden haasteet edellyttävät tarkastelemaan palvelurakenteita ja toimintoja kriittisesti. Muutokset palveluihin ja niiden rakenteisiin

pohjautuvat vaikutusten ennakoarviointeihin niin että lapsille, nuorille ja perheille muutoksista olisi mahdollisimman vähän haittaa.

Perus- ja esiopetuksen oppimisen tuen uudistuksen toimeenpano jatkuu myös vuonna 2026. Uudistuksilla pyritään parantamaan kaikkien oppijoiden oppimisen edellytyksiä. Uudistus edellyttää laajaa toimintakulttuurin muutosta esiopetuksessa ja perusopetuksessa. Kaikkien oppijoiden perustaitojen ja -valmiuksien vahvistaminen tukee jatko-opintoihin ja yhteiskuntaan kiinnittymistä, ja samalla mahdollistaa tasa-arvoiset mahdollisuudet riippumatta lapsen tai nuoren asuinalueesta tai taustasta. Alueiden eriarvoistumista ehkäistään koulutuksellisen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden valtionavustuksella. Talousarvioon tehdyllä lisäyksellä kompensoidaan valtionavustukseen tehtyjä leikkauksia ja pyritään säilyttämään palvelujen nykyinen taso.

Laadukas toiminta pohjaa osaavaan ja hyvinvoivaan henkilöstöön. Henkilöstöjohtamisen, työhyvinvoinnin parantaminen ja sairaspöissaolojen vähentäminen edellyttää edelleen johdonmukaista toiminnan kehittämistä. Tampere on saanut nostettua vetovoimaisuutta työnantajana johdonmukaisella työllä. Monien epävarmuuksien ja muutosten keskellä on huolehdittava, että veto- ja pitovoima edelleen kasvaa. Lisäksi varhaiskasvatuksessa henkilöstörakennemuutoksen mukaisesti korkeammin koulutetun henkilöstön määrää tulee lisätä vuoteen 2030 mennessä.

Tampere koetaan edelleen turvalliseen kaupunkina elää ja kasvaa, mutta tur-

vallisuuden ylläpito vaatii jatkuvaa työtä ja ennakoitua erilaisten muutosten ja uhkien varalta. Kasvatuksen ja opetuksen tavoitteena on rakentaa ympäristö, jossa lasten ja nuorten fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen hyvinvointi ovat keskiössä. Tampereen väestön kasvun myötä palvelutarpeet lisääntyvät erityisesti kansainvälisten tamperelaisten määrän kasvaessa ja palveluiden saavutettavuus korostuu eri puolilla kaupunkia. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin kannalta on myös turvattava kaikille oikeus oppia ja kasvaa tasapainoisesti. Palveluiden kohdentamisessa tulee huomioida alueiden omaleimaisuus ja siten varmistaa, että kasvatuksen ja opetuksen palveluita jatkossakin tuotetaan lähipalveluina ja tuetaan kokonaisvaltaista hyvinvointia.

Toiminnan tavoitteet

Vuoden 2026 talousarvio ja sen sisältämät vuosittaiset sitovat toiminnan tavoitteet perustuvat päivitettävään kaupunkistrategiaan ja sen pohjana olevaan Ilmari Nurmesen pormestariohjelmaan. Kasvatus- ja opetuslautakunnalle kohdistuu vuonna 2026 yhteensä 11 sitovaa toiminnan tavoitetta.

Talousarvioletavoitteille on asetettu arviointikriteerit, joiden perusteella toteutumista arvioidaan ja niitä raportoidaan. Arviointikriteerit asetetaan lautakunnille, työllisyysjaostolle ja kaupunginhallitukselle vastuutetuille tavoitteille. Arviointikriteerit esitetään talousarvion liiteosassa olevassa taulukossa.

Nro Talousarvion toiminnan tavoite 2026

1	Oppilaiden ja henkilöstön kokemus työrauhasta ja oppimiseen keskittymisestä on parantunut mobiililaitteiden käytön rajoitusten myötä
4	1.–9.-luokkalaisten kokemus kiusaamisesta on vähentynyt edelliseen vuoteen verrattuna
8	5.- ja 8.-luokkalaisten fyysinen toimintakyky on vahvistunut edelliseen vuoteen verrattuna
11	2.-, 7.- ja 9.-luokkalaisten oppimistulokset ovat parantuneet edelliseen vuoteen verrattuna
12	Oppimisen tuen uudistuksen toimeenpanossa ja toimintakulttuurin muutostyössä on onnistuttu esi- ja perusopetuksessa
13	Maahanmuuttotaustaisten oppilaiden suomen kielen osaaminen on vahvistunut edelliseen vuoteen verrattuna
14	Tampereen poikkihallinnollinen lukutaito-ohjelma on valmistunut ja lukuintoa vahvistavat toimenpiteet määritelty
17	Kasvatuksen ja opetuksen alueellinen yhdenvertaisuus on vahvistunut tasa-arvorahoituksen kohdennuksella
45	Työntekijäkokemus on pysynyt ennallaan tai parantunut
46	Varhaiskasvatuksen henkilöstörakenteen muutos on edistynyt
51	Valtuuston hyväksymä talouden tasapaino-ohjelma on edennyt suunnitellusti

Talous

Talousarviossa on varauduttu kunta-alan palkkaratkaisun kustannusvaikutuksiin sekä uusien ja peruskorjattujen tilojen vuokrakustannuksiin. Lisäksi talousarvioon sisältyy lainsäädännön muutoksiin, palvelutarpeiden kasvuun, pormestariohjelman toimeenpanoon sekä kustannustason nousuun liittyviä lisäyksiä (10,2 milj. euroa) sekä toiminnan tehostamis- ja sopeuttamistoimenpiteitä (2,7

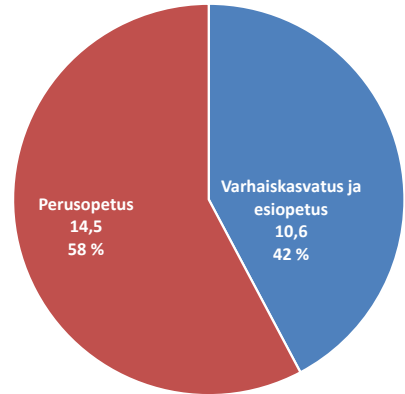
milj. euroa). Suurimmat lisäykset liittyvät laskennallisten lasten ja oppilasmäärän kasvun aiheuttamiin lisäkustannuksiin, esi- ja perusopetuksen oppimisen tuen lakimuutoksen toimeenpanoon, varhaiskasvatuksen henkilöstörakenteen uudistamiseen ja yksityisen varhaiskasvatuksen kustannuksiin, alueiden eriarvoistumisen ehkäisyyn sekä tietohallinnon kustannusten kasvuun. Talouden

sopeuttamistoimenpiteet liittyvät mm. sairauspoissaolojen, tarvehankintojen ja ei-lakisääteisen toiminnan vähentämiseen. Talousarviossa perusopetuksen ryhmäkoot säilyvät ennallaan. Lautakunnan nettomenojen kasvu on 16,5 milj. euroa (+4,0%) kuluvan vuoden muutettuun talousarvioon verrattuna.

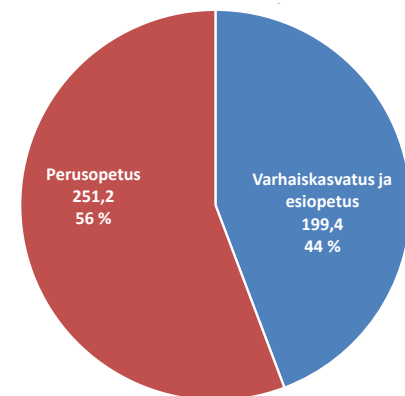
KASVATUS- JA OPETUSLAUTAKUNTA

Tuloslaskelma (1 000 euroa)	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026
Toimintatulot			
Myyntitulot	7 438	7 394	7 443
Maksutulot	9 807	10 331	11 600
Tuet ja avustukset	10 789	6 665	5 878
Vuokratulot	0	0	0
Muut toimintatulot	369	175	184
Toimintatulot yhteensä	28 403	24 566	25 105
Toimintamenot			
Henkilöstömenot	-223 628	-232 223	-244 846
Palvelujen ostot	-101 532	-105 861	-108 119
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 425	-8 523	-7 772
Avustukset	-11 592	-10 291	-10 263
Vuokramenot	-74 172	-76 380	-79 273
Muut toimintamenot	-210	-283	-317
Toimintamenot yhteensä	-417 559	-433 561	-450 591
Toimintakate	-389 156	-408 995	-425 486
Rahoitustulot ja -menot	24	0	0
Poistot ja arvonalentumiset	-2 842	-3 567	-2 993
Tilikauden tulos	-391 974	-412 562	-428 479

TOIMINTATULOT 25,1 M€

TOIMINTAMENOT 450,6 M€

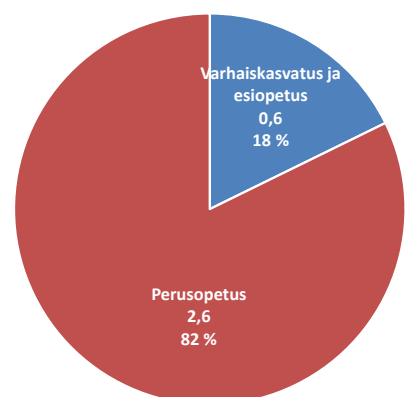
Investoinnit (1 000 euroa)	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026
Investointimenot	-1 672	-3 277	-3 100

SITOVAT ERÄT

Käyttötalous (1 000 euroa)	Toiminta- tulot	Toiminta- menot	Toiminta- kate
Kasvatus- ja opetuslautakunta	25 105	-450 591	-425 486

Investoinnit (1 000 euroa)	Investointi- menot	Rahoitus- osuudet	Netto- investoinnit
Kasvatus- ja opetuslautakunta	-3 100	0	-3 100

NETTOINVESTOINNIT 3,1 M€

Varhaiskasvatus ja esiopetus

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen palvelukokonaisuuteen kuuluvat kunnallinen ja yksityinen varhaiskasvatus ja esiopetus sekä lakisääteinen kotihoidontuki. Kunnan tulee järjestää varhaiskasvatuslain mukaista varhaiskasvatusta sekä perusopetuslain mukaista esiopetusta kaikille sitä tarvitseville lapsille. Kunnallisena palveluna varhaiskasvatusta järjestetään päiväkotihoidona, perhepäivähoitona ja avoimena varhaiskasvatuksena. Lisäksi järjestetään esiopetuksen jälkeistä varhaiskasvatusta ja erityistä hoitoa ja opetusta tarvitsevien lasten yksikön (ERHO) palvelua. Yksityisen varhaiskasvatuksen tuottamisen vaihtoehdot ovat ostopalvelu, palveluseteli sekä yksityisen hoidon tuki ja kuntalisä.

Toiminnan painotukset ja keskeiset muutokset

Oppimisen tuen uudistus käynnistyi ja päivitetty esiopetuksen opetussuunnitelma astuivat voimaan 1.8.2025. Yhdenvertaisuutta edistävillä toimenpiteillä vahvistetaan ja monipuolistetaan lapsille tarjottua tukea. Tukea tarjotaan ensisijaisesti lähipalveluna. Alueellista palvelua ovat esiopetuksen erityisryhmät, joita on toimintavuonna 2025–2026 yhteensä kuusi ja kaupunkitasoisesti palvelee yksi varhaiskasvatuksen erityisryhmä. Erityisryhmissä on 6–8 lasta ja toiminta edellyttää poikkeuksellisen vahvan, ase-

tukset ylittävän henkilöstörakenteen. Tämä tuottaa kustannusvaikutuksia.

Varhaiskasvatuslain mukaisen rakenteellisen tuen toteuttaminen edellyttää ryhmäkoon pienentämisen mahdollisuutta ja/tai lisähenkilöstön palkkaamista. Lasten tuen laadukas toteuttaminen ja monikulttuuristen lasten määrän kasvu lisää avustajien, erityis- ja S2 -opettajien tarvetta. Palveluryhmä seuraa myös hallitusohjelman lapsi- ja perhepoliittisia linjauksia sekä palveluryhmän toimintaan vaikuttavia lakimuutoksia.

Varhaiskasvatusyksikön toimintasuunnitelman painopistealueet ovat lasten tuki sekä ympäristö- ja kestävyyskasvatus, jota arvioidaan kansallisen Valsi-laadunarviointijärjestelmän avulla. Esiopetuksen lukuvuosisuunnitelman painopistealueet ovat leikkiympäristön kehittäminen ja leikin rikastuttaminen/ohjaaminen, tunne- ja vuorovaikutustaitojen edistäminen sekä monilukutaidon vahvistaminen.

Sähköisen toiminnanohjausjärjestelmän eVakan kehittämisessä siirrytään ylläpito- ja pienkehitysvaiheeseen. Yhteistyötä jatketaan suurten kaupunkien kanssa ja seudullisesti. Tavoitteena on sujuvoittaa sekä asiakkaan että toiminnan prosesseja. Vuonna 2025 käyttöön otetun Suunnitelmat-työkalun laajenusta kartoitetaan vuoden 2026 aikana. Työkalu vahvistaa tiedon hallintaa, tiedolla johtamista ja raportointia. Asia-

kaspalvelua kehitetään mahdollistamalla asiakkaiden omaehtoinen asiointi tekoälyavusteisesti ja monella eri kielellä. Palvelua voi käyttää virka-aikojen lisäksi myös iltaisin ja viikonloppuisin reaaliajassa. Käynnistetään tilaustuskintokoulutukset varhaiskasvatuksen sosionomin ja opettajan tutkintoihin toimenpiteenä tulevalle henkilöstörakenteen muutokselle. Laaditaan kansallisen lukutaitostrategian mukaista lukutaidon toimenpideohjelmia lukutaidon vahvistamiseksi. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat ovat kehittämis- ja arviointivaiheessa.

Varhaiskasvatusyksikön johtajien ja apulaisjohtajien työhyvinvointia edistetään toteuttamalla varhaiskasvatuksen johtamisen ja työhyvinvoinnin pitkän tähtäimen suunnitelmaa. Johtamisrakenteiden uudistamistyö (2024–2028) etenee. Talousarvio mahdollistaa yhden henkilötyövuoden lisäyksen johtajissa vuonna 2026. Henkilöstön työhyvinvoinnin edistämisen toimenpiteet kirjataan yksikkökohtaisesti toimintasuunnitelmiin sekä henkilöstösuunnitelmaan.

Jukolan uusi päiväkotitoiminta valmistuu keuhalla 2026 ja toimii alkuun väistötilana.

Yksityisen varhaiskasvatuksen palvelutuotannon osuutta vahvistetaan Hervantajärven alueella ja se toteutetaan palvelusetelitoimintana.

PALVELUJEN TOIMINTAMENOT

Palvelu	Toimintamenot*, 1 000 euroa	Suoritemäärä	Yksikkökustannus, euroa/laskennallinen lapsi**
Päiväkotihoido	130 924	8 500	15 403
Palvelusetelipäivähoito***	29 079	2 650	10 973
Esiopetus	14 495	1 950	7 433
Muu varhaiskasvatus	11 212	2 000	5 606
Kotihoidontuki	8 426	2 225	3 787
Yksityisen hoidon tuki	2 280		
Ostopalvelupäivähoito ja -esiopetus	1 940		
Perhepäivähoito	1 057		
Yhteensä	199 413		

*Palvelujen toimintamenot ovat laskennallisia ja ne tarkentuvat vuosisuunnitelmaan. Sisältää Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen palveluryhmälle kohdistetut Sivistyspalvelujen yhteiset erät, yht. 1,1 milj. euroa.

** Laskennallisten lasten määrässä on huomioitu lasten ikärakenne ja muut hoitoisuuteen vaikuttavat tekijät kertomien avulla.

*** Palvelusetelipäivähoidon ja kunnallisen päiväkotitoiminnan yksikkökustannuksia ei voi verrata keskenään, koska palvelusetelin kustannukset ovat kunnalle nettokustannuksia (asiakasmaksu tuottajalle) ja kunnallisen päiväkotitoiminnan kustannukset ovat bruttokustannuksia. Palvelusetelin arvon laskentaperusteet on määritelty yhteistyössä seutukuntien kanssa. Palvelusetelitoiminnan kustannukset eivät sisällä kaikkia kunnan järjestämistä aiheuttavia kuluja: esim. kaupungin yleishallinto-, erityisopettajapalvelut ja hankkeet, valvonta ja ohjaus sekä täydennyskoulutukset.

Käyttötalous (1 000 euroa)	Muutettu TA 2025	TA 2026
Toimintatulot	10 334	10 604
Toimintamenot	-192 431	-199 413
Toimintakate	-182 097	-188 809

Investoinnit (1 000 euroa)	Muutettu TA 2025	TA 2026
Investointimenot	-1 069	-550

Perusopetus

Perusopetus vastaa perusopetuslain mukaisen toiminnan järjestämisestä ja opetuksen kehittamisestä. Perusopetus tukee oppilaiden kasvua ihmisinä ja yhteiskunnan jäseninä sekä opettaa tarpeellisia tietoja ja taitoja. Perusopetus tuottaa kaikille saman jatko-opintokelpoisuuden. Perusopetuksen palvelukokonaisuuteen sisältyvät perusopetus, monikielisille oppilaille tarkoitettu perusopetukseen valmistava opetus, sairaalaopetus sekä koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta.

Perusopetusta järjestetään suomen ja ruotsin kielen lisäksi englannin, ranskan ja saksan kielellä. Monikielisille oppilaille tarjotaan perusopetukseen valmistavaa opetusta. Aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestetään 1.–2. luokan oppilaille sekä erityisopetuksen 1.–9. luokan oppilaille.

Toiminnan painotukset ja keskeiset muutokset

Perusopetuksen toiminnan painopiste on laadukkaan perustoiminnan toteuttaminen. Koulun tehtävänä on oppimisen edistäminen ja kodin kasvatustehtävän tukeminen. Opetuksen tavoitteena on opettaa elämässä tarpeellisia tietoja ja taitoja sekä turvata kaikille yhdenvertainen koulutuksellinen perusta. Päämääränä on oppilaiden halu oppia lisää.

Oppilasmäärän ennustetaan kasvavan 180 oppilaalla. Oppimisen tukea on vahvistettu lähikouluperiaatteella. Tampereella toimii noin 180 erityisluokkaa. Kouluilla työskentelee 180 erityisluokanopettajaa, 110 erityisopettajaa, 20 kielellisen tuen opettajaa ja 40 kouluvalmentajaa. Henkilöstölle tarjotaan koulutusta ja konsultointia pedagogiseen tukeen. Lisääntyvän maahanmuuton myötä kehitetään perusopetukseen valmistavan

opetuksen kokonaisuutta sekä vahvistetaan oppilaiden opetuskielen osaamista. Suomi toisena kielenä -opetuksen taso ja laatu varmistetaan. Kaupunki tukee eri taustoista tulevien lasten mahdollisuuksia osallistua koululaisten iltapäivätoimintaan.

Vuonna 2025 voimaan tullut oppimisen tuen uudistus on yksi merkittävimmistä muutoksista perusopetuksessa koko sen olemassaolon aikana. Tuen uudistuksella vahvistetaan oppilaiden oppimista sekä edellytyksiä suoritua perusopetuksesta riittävin perustaidoin. Keskeisenä tavoitteena on, että oppilas saa tukea oppimiseensa mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Ryhmämuotoinen tuki on ensisijainen tukimuoto. Se voi olla esimerkiksi tukiopetusta tai erityisopettajan antamaa ohjausta osana luokan arkea. Opetuskielen tuki vahvistaa niiden oppilaiden suomen kielen taitoa, jotka sitä tarvitsevat, jotta jokainen voi osallistua opetukseen täysipainoisesti. Tuen uudistukseen sisältyvä toimintakulttuurin muutostyö jatkuu vahvasti vuonna 2026.

Oppilaiden perustaitojen edistämiseksi perusopetuksen vähimmäistuntimäärään lisätään kolme vuosiviikkotuntia lukuvuodelle 2025–2026. Matematiikan opetusta lisätään yhdellä vuosiviikkotunnilla 1.luokalle. Äidinkielen opetusta lisätään yhdellä vuosiviikkotunnilla 2.–3. luokille. Tuntilisäysten taustalla on kansallisissa ja kansainvälisissä oppimistulostutkimuksissa havaittu perusopetuksen oppilaiden osaamistason lasku. Pormestarin perustama Lukeva Tampere työryhmä jatkaa lukemisen edistämistyötä.

Valtakunnalliset tekoälysuositukset julkaistiin keväällä 2025. Tampereella perusopetus edistää oppilaiden digi-

taalisten perustaitojen ja digitaalisen osaamisen kehittämistä, jotka muodostavat pohjan digitaaliselle sivistykselle ja työelämässä toimimiselle. Oppilaita, opettajia ja kouluja tuetaan digitaalisen osaamisen sisällöissä tutortoiminnalla ja digitaalisen osaamisen oppimiskuvauksilla. Samalla rajoitetaan mobiililaitteiden käyttöä kouluissa perusopetuslain muutoksen mukaisesti. Koulujen sisätiloissa laitteita ei käytetä. Tämän muutoksen tarkoituksena on varmistaa, että jokainen lapsi ja nuori pystyy keskittymään oppimiseen.

Vuonna 2026 voimaan tuleva lakimuutos edistää liikunnallista elämäntapaa koulupäivän aikana. Tavoitteena on tukea oppilaiden hyvinvointia ja oppimista sekä vahvistaa liikunnan roolia osana koulun arkea ja elämäntaitojen kehittämistä. Uusi tupakkalaki tekee kouluista ja päiväkodeista savuttomia ja nikotiiniittomia. Nikotiiniuotteiden käyttö ja hallusapito kielletään alle 18-vuotiailta, ja laki koskee myös kaikkia täysi-ikäisiä aikuisia.

Kehittämisen teemat painottuvat erityisesti turvalliseen koulukulttuuriin, tuen uudistukseen, lukemisen edistämiseen, arviointiosaamisen vahvistamiseen sekä taito- ja taideaineiden hyvien opetuskäytänteiden jakamiseen. Opetuksen toteuttamista ja henkilöstön osaamista tuetaan matalan kynnyksen konsultatiolla ja opettajien mentorointimallilla. Henkilöstön arjen osaamista tukee noin 150 tutoria.

Vuonna 2026 koulujen perusparannuksista otetaan käyttöön Ahvenisjärven Pohjois-Hervannan koulutalo, Kissanmaan ja Harjun koulut.

PALVELUJEN TOIMINTAMENOT

Palvelu	Toimintamenot*, 1 000 euroa	Suoritemäärä	Yksikkökustannus, euroa/oppilas**
Perusopetus 1-9	202 754	18 177	11 154
Kotikuntakorvaukset, muu tuotanto	18 458		
Pidennetty oppivelvollisuus	11 060	372	29 731
Aamu- ja iltapäivätoiminta	7 342	2 800	2 622
Maahanmuuttajien valmistava opetus	5 923	330	17 948
Harrastaminen ja liikunta	1 627		
Muut perusopetuksen palv., muu tuotanto	1 298		
Sairaalaopetus	1 967		
Kaksikielinen esiopetus	750		
Yhteensä	251 178		

* Palvelujen toimintamenot ovat laskennallisia ja ne tarkentuvat vuosisuunnitelmaan. Sisältää Perusopetuksen palveluryhmälle kohdistetut Sivistyspalvelujen yhteiset erät, yht. 1,4 milj. euroa

** oppilasmäärän vuosikeskiarvio (kevät- ja syyslukukausi)

Käyttötalous (1 000 euroa)	Muutettu TA 2025	TA 2026
Toimintatulot	14 231	14 501
Toimintamenot	-241 129	-251 178
Toimintakate	-226 898	-236 677

Investoinnit (1 000 euroa)	Muutettu TA 2025	TA 2026
Investointimenot	-2 208	-2 550

KULTTUURI- JA VAPAA-AIKALAUTAKUNTA

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan tehtävänä on järjestää kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut sisältäen taiteen perusopetuksen, vapaan sivistystyön palvelut sekä muut hyvinvointia ja asukasosallisuutta edistävät palvelut. Kulttuuri ja vapaa-aikalautakunta vastaa kaupungin kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan suuntaviivojen määrittelystä ja ohjauksesta. Lautakunta toimii ehkäisevästä päihde-työstä vastaavana kuntalain mukaisena toimielimenä.

Lautakunnan alainen toiminta koostuu kahdesta palvelukokonaisuudesta, jotka ovat kulttuuri sekä liikunta- ja nuorisopalvelut. Lisäksi lautakunnan toimintaan kuuluu osa sivistyspalveluihin kuuluvan yhteisö- ja kehittämispalvelujen toiminnasta, joka vastaa hyvinvoinnin ja terveyden, asukasosallisuuden ja yhteisöllisyyden sekä yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämistyön edistämisestä. Uusi Kaikkien Tampere -kehitysohjelma sisältyy kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan talousarvioon. Palvelualueen hallinto on jaettu kahdelle lautakunnalle.

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut ovat kunnalle lainsäädännössä määriteltyjä tehtäviä. Kulttuuripalveluissa sekä liikunta- ja nuorisopalveluissa kunnalla on suuret mahdollisuudet itse määrittellä palvelujen sisältö ja laajuus.

Toimintaympäristön muutokset

Vuosi 2026 käynnistää Ilmari Nurmisen pormestariohjelman ja uuden Tampereen strategian toimeenpanon kulttuurin ja vapaa-ajan palveluissa. Kulttuurin ja vapaa-ajan palvelut ovat osa kaikkien

tamperealaisten arkea, lähellä ja jokaisen saatavilla. Samaan aikaan kuitenkin kaupungin talouden haasteet edellyttävät tarkastelemaan palvelurakenteita ja toimintoja kriittisesti. Muutokset palveluihin ja niiden rakenteisiin pohjautuvat vaikutusten ennakoarvioiteihin niin että kuntalaisille ja asiakkaille muutoksista olisi mahdollisimman vähän haittaa.

Tampereen kasvun oletetaan jatkuvan vuonna 2026. Tampere on edelleen vetovoimainen opiskelukaupunki ja myös kansainvälisesti houkutteleva. Kulttuurin ja vapaa-ajan palvelurakenteen tulee edelleen kyetä tukemaan kaikkien asukkaiden hyvinvointia tarjoten aidon mahdollisuuden osallistumiseen mahdollisista henkilökohtaisista talouden haasteista huolimatta. Myös yhdistysten ja järjestöjen toimintaan kohdistuneet rahoitusleikkaukset heikentävät tamperealaisille tarjottavia palveluita, mikä saattaa aiheuttaa painetta kaupungin omien palveluiden suuntaan. Toisaalta samaan aikaan on kehitettävä uutta, mutta myös huolehdittava olemassa olevien palveluiden toimivuudesta. Houkuttelevat ja helposti saavutettavat liikunnan olosuhteet sekä kattava liikuntapaikkaverkosto mahdollistavat hyvät olosuhteet aina omaehtoisesta liikkumisesta huippu-urheiluun. Monipuoliset, elämykselliset ja jopa ainutlaatuiset kulttuuri- ja urheilutapahtumat kiinnostavat tamperealaisten lisäksi sekä kansallista että kansainvälistä yleisöä.

Tampere koetaan edelleen turvallise-
na kaupunkina elää ja kasvaa. Turvallisuuden tunteen ylläpitäminen edellyttää jatkuvasti tekoja sosiaalisen turvallisuuden,

osallisuuden ja vuorovaikutuksen vahvistamiseksi. Samaan aikaan kun on varauduttava monenlaisiin uhkiin ja toimintaympäristön muutoksiin, on vahvistettava luottamusta, hyviä väestösuhteita ja etenkin tulevaisuususkoa. Kulttuurin ja vapaa-ajan palvelut tarjoavat erilaisia yhdessä olemisen paikkoja ja tapoja, sosiaalisen pääoman kasvatamista sekä luovat elämyksiä, jotka vahvistavat kulttuurista hyvinvointia. Uudenlaisia yhteisöllisyyden muotoja kehitetään eri asuinalueille tarjoamaan luontevan paikan kohtaamiseen ja harrastamiseen. Vahvistamalla nuorisotyön erilaisia muotoja voidaan tukea nuorten mielen hyvinvointia ja liikunnallista elämäntapaa arjen kohtaamisten avulla.

Toiminnan tavoitteet

Vuoden 2026 talousarvio ja sen sisältämät vuosittaiset sitovat toiminnan tavoitteet perustuvat päivitettävään kaupunkistrategiaan ja sen pohjana olevaan Ilmari Nurmisen pormestariohjelmaan. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnalle kohdistuu vuonna 2026 yhteensä 11 sitovaa toiminnan tavoitetta.

Talousarviotavoitteille on asetettu arviointikriteerit, joiden perusteella toteutumista arvioidaan ja niitä raportoidaan. Arviointikriteerit asetetaan lautakunnille, työllisyysjaostolle ja kaupunginhallitukselle vastuutetuille tavoitteille. Arviointikriteerit esitetään talousarvion liiteosassa olevassa taulukossa.

Nro Talousarvion toiminnan tavoite 2026

5	Kohtaamispaikkatoiminta on käynnistynyt onnistuneesti eri puolilla kaupunkia
6	Tamperealaisten liikkuminen ja harrastaminen on lisääntynyt keskeisissä kohteissa ja palveluissa edelliseen vuoteen verrattuna
7	Liikunnallisen elämäntavan vahvistamista kuvaavat seurantaindikaattorit on määritelty ja seuranta käynnistynyt
9	Kävijämäärät kulttuurikohteissa ja -palveluissa ovat säilyneet korkealla tasolla
10	Kulttuurin keskeiset tilahankkeet ovat edenneet suunnitellusti
14	Tampereen poikkihallinnollinen lukutaito-ohjelma on valmistunut ja lukuintoa vahvistavat toimenpiteet määritelty
28	Kulttuurin alueellista yhdenvertaisuutta on vahvistettu luomalla kaupunginosien kulttuuritoiminnan malli
30	Alueellinen liikunnallinen nuorisotyö ja matalan kynnyksen kohtaamispaikkatoiminta Hervannassa on käynnistynyt onnistuneesti
43	Tampereen asemaa kulttuurin ja taiteen kaupunkina on vahvistettu käynnistämällä Muumeihin liittyvät kansainväliset toimenpiteet ja tuotteistus
45	Työntekijäkokemus on pysynyt ennallaan tai parantunut
51	Valtuuston hyväksymä talouden tasapaino-ohjelma on edennyt suunnitellusti

Talous

Talousarviossa on varauduttu kunta-alan palkkaratkaisun kustannusvaikutuksiin sekä uusien ja peruskorjattujen tilojen vuokratkustannuksiin. Lisäksi talousarvioon sisältyy palvelutarpeiden kasvuun, kustannustason nousuun ja pormestariohjelman toimeenpanoon liittyviä lisäyksiä (1,7 milj. euroa) sekä lukuisia toiminnan tehostamis- ja sopeuttamistoimenpiteitä (3,0 milj. euroa). Suurin lisäys

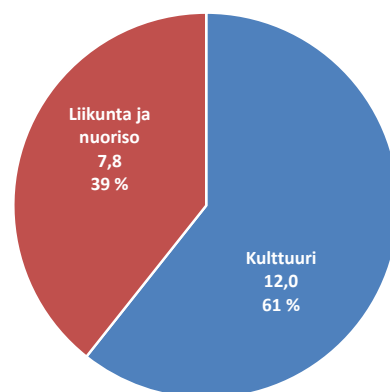
liittyy uuteen Kaikkien Tampere -kehitys-ohjelmaan, johon kuuluu mm. kohtaamispaikkatoiminnan kehittäminen kaupungin tiloihin. Muut lisäykset liittyvät uuden Hervannan vapaa-aikakeskuksen resurssointiin, liikuntamotivaattorien lisäämiseen, uuteen tapahtumatukeen ja tietohallinnon kustannusten kasvuun. Talousarvion sisältämiä sopeuttamistoimenpiteitä ovat mm. maksutulujen

kasvattaminen, kilpa- ja huippu-urheilun projektivastusten lopettaminen, luonnonjäätelulentien vähentäminen, Mansen Massit yhteisörahasta luopuminen sekä yksiköiden toimintojen ja hankintojen supistaminen ja tehostaminen. Lautakunnan nettomenojen kasvu on 3,8 milj. euroa (+3,2%) kuluvan vuoden muutettuun talousarvioon verrattuna.

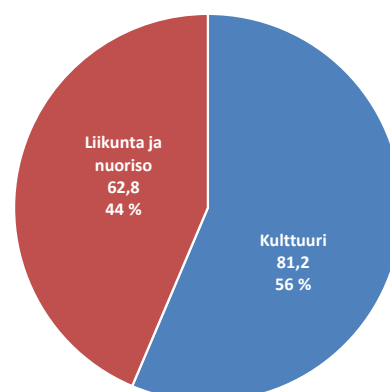
KULTTUURI- JA VAPAA-AIKALAUTAKUNTA

Tuloslaskelma (1 000 euroa)	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026
Toimintatulot			
Myyntitulot	4 437	3 765	3 764
Maksutulot	12 068	10 599	11 679
Tuet ja avustukset	1 977	2 160	1 807
Vuokratulot	1 507	1 425	1 480
Muut toimintatulot	919	809	1 119
Toimintatulot yhteensä	20 908	18 757	19 849
Valmistus omaan käyttöön	37	0	0
Toimintamenot			
Henkilöstömenot	-47 856	-49 701	-52 049
Palvelujen ostot	-17 769	-16 900	-16 815
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 654	-5 221	-4 867
Avustukset	-19 502	-21 069	-19 847
Vuokramenot	-42 840	-44 897	-49 222
Muut toimintamenot	-1 608	-1 250	-1 157
Toimintamenot yhteensä	-135 192	-139 038	-143 957
Toimintakate	-114 284	-120 281	-124 108
Rahoitustulot ja -menot	7	0	0
Poistot ja arvonalentumiset	-6 709	-7 309	-10 357
Tilikauden tulos	-120 987	-127 590	-134 465
		Muutettu	
Investoinnit (1 000 euroa)	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Investointimenot	-15 250	-17 284	-6 290

TOIMINTATULOT 19,8 M€

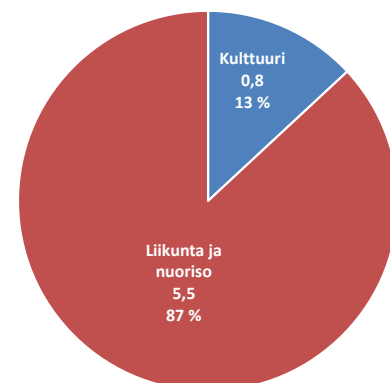
TOIMINTAMENOT 144,0 M€

SITOVAT ERÄT

Käyttötalous (1 000 euroa)	Toiminta- tulot	Toiminta- menot	Toiminta- kate
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta (pl. erikseen sitovat erät)	19 783	-141 719	-121 936
Kaikkien Tampere -kehitysohjelma	66	-1 966	-1 900
Hiedanranta		-272	-272
Investoinnit (1 000 euroa)	Investointi- menot	Rahoitus- osuudet	Netto- investoinnit
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta	-6 290	0	-6 290

NETTOINVESTOINNIT 6,3 M€

Kulttuuri

Palvelukokonaisuudessa vastataan laisaa kunnille osoitettujen kulttuuri- ja kirjastopalvelujen järjestämisestä. Lisäksi järjestetään valtionosuuksiin oikeuttavia, kaupungin kulttuurielämän ja pitovoiman kannalta merkittäviä museo-, orkesteri-, taiteen perusopetus- ja vapaan sivistystyön palveluja näitä ohjaavien lakien määrittelemällä tavalla. Oman toiminnan lisäksi palveluja mahdollistetaan avustuksilla. Opetus- ja kulttuuriministeriön nimeämällä museoilla ja kirjastoilla on lakisääteisiä valtakunnallisesti rahoitettuja tehtäviä, joita Tampereella toteuttavat kaupunginkirjasto sekä museot. Tampereen seudun työväenopisto tuottaa vapaan sivistystyön palvelut myös Ylöjärvelle kaupunkien välisen sopimuksen mukaisesti.

Toiminnan painotukset ja keskeiset muutokset

Kulttuuri on asukkaiden hyvän elämän edellytys. Kulttuurin palveluryhmän tavoitteena on mahdollistaa kaikille kulttuurin ja taiteen kokeminen ja tekeminen sekä sivistyksen ja ymmärryksen kehittyminen. Tuottamalla laadukkaita sisältöjä ja tukemalla alan tekijöitä sekä moniäänistä kulttuurielämää varmistetaan Tampereen asema korkeatasoisena kulttuurikaupunkina.

Talouden sopeuttamistavoitteisiin vastataan yksiköiden tulomuodostusta kasvattamalla, sopeuttamalla toimintaa ja hankintoja taloustilanteeseen sekä tehostamalla tilankäyttöä. Kasvavia asiakasmääriä palvelee sisältöjä, asiakaskokemusta, markkinointia ja digitaalisia asiakaspolkuja kehittämällä. Ryhmäajanvarausjärjestelmä ja museoiden digitaalinen lipunmyynti otetaan käyttöön ja 15 maakunnan yhteinen Kulttuuripankki-verkkopalvelu käynnistyy Tampereen koordinoimana.

Kulttuurin alueellista yhdenvertaisuutta lisätään käynnistämällä kaupungin osien kulttuuritoiminnan malli. Kaikukortti- ja kulttuuriluotsitoiminnan kumppanuuskäytänteitä kehitetään edelleen ja vakiintunut Kaikukortti-raati osallistuu aktiivisesti Kaikukortti-toiminnan suunnitteluun. Kulttuurikasvatusohjelma Taiddekaari viettää 20-vuotisjuhlavuotta.

Kirjasto panostaa vahvasti lukutaitotyöhön ja sen vaikuttavuuden arviointiin, sekä osallistuu Tampereen lukutaitostrategian valmisteluun. Kirjaston palveluita kehitetään asiakaslähtöisesti ja luodaan sujuva asiakaspalautteiden käsittelymalli. Uuden kirjastojärjestelmän hankintaprojekti käynnistyy, ja uuden aineiston saapumista asiakkaalle nopeutetaan prosesseja uudistamalla. Pääkirjasto Metso viettää 40-vuotisjuhlavuotta.

Tampereen seudun työväenopiston keskeisimpänä kärkiteemana on oppimis- ja toimintaympäristön kehittäminen tilojen ja saavutettavuuden näkökulmasta. Työväenopisto kehittää asiakaskokemusta vastaamalla opiskelijoidensa yksilöllisiin tarpeisiin ja vahvistaa opintotarjonnallaan kokemusta elämän merkityksellisyydestä sekä taitoja vaikuttaa yhteiskunnassa. Saavutettavuutta parannetaan Kaikukortti-edulla, opintotietalennuksilla ja maksuhojennuksilla rahoituksen rajoissa.

Tampereen taidemuseon ja Muumi-museon toiminta painottuu näyttelyiden ja yleisöpalveluiden järjestämiseen sekä kokoelmien, mukaan lukien julkinen taide, kehittämiseen. Erityinen painopistealue on vetovoimaisen museotoiminnan kehittäminen vastaamaan tulevaisuuden tarpeisiin. Muumimuseolla tavoitellaan kävijämäärien osalta ennätysvuotta.

Sara Hildénin taidemuseon toiminnassa painottuu kokoelmanhoidollinen työ sekä merkittävien modernin- ja ny-

kytaiteen näyttelyiden tutkimuksellinen valmistelu ja toteutus, joilla pyritään asiakaskokemuksen vahvistamiseen. Museon tunnettuutta edistetään aiempien vuosien tapaan monipuolisen näyttely-, julkaisu- ja teoslainatoiminnan kautta.

Tampereen historialliset museot tuottaa Museokeskus Vapriikissa ja Museo Milavidassa kansainvälisen tason laadukkaita näyttelyitä ja panostaa asiakaspohjan laajentamiseen tuomalla uusia, yllättäviä näyttelyaiheita. Kulttuuriperintötyön ytimessä ovat myös Historiallisten museoiden laajat kokoelmat sekä Amurin museokortteli, jota kehitetään kaupunkilaisten yhteiseksi elämyskohteeksi.

Tampere Filharmonia soittaa konsertteja klassisesta rockmusiikkiin ja tuo kuultavaksi mielenkiintoisia kotimaisia ja kansainvälisiä teoksia. Orkesteri tarjoaa maksutonta musiikkikasvatustoimintaa kouluille ja päiväkodeille ja sen Faunien iltapäivä -kamarimusiikkisarja täyttää 30 vuotta.

Hiedanrannan kulttuuritilakokonaisuuden suunnittelu etenee tarveselvitetyksen valmistuttua. Nekalan kulttuurikeskus avautuu yleisölle ja taiteilijoiden työskentelytilojen vuokraus alkaa. Kulttuurikeskukseen sijoittuu myös Nekalan kirjasto sekä Tampereen seudun työväenopiston verstaas ja keramiikkapaja. Tullikamarin perusparannus valmistuu. Tampereen taidemuseo siirtyy väistötiloihin peruskorjaus- ja uudisrakennushankkeen vuoksi. Sara Hildénin taidemuseon perusparannus- ja laajennushankkeen suunnitteluun jatkuu. Museoiden kokoelmakeskuksen tilakysymyksessä edetään kohti pitkäaikaista ratkaisua.

Palvelu	Toimintamenot*, 1 000 euroa
Avustukset ja muu tuotanto Kulttuuri	18 422
Museoiden näyttelypalvelut	14 960
Avoimet kirjastopalvelut	14 196
Konsertit ja muu tapahtumatoiminta	9 564
Museoiden kokoelmapalvelut	5 606
Vapaan sivistystyön palvelut	5 119
Kirjaston kokoelmapalvelut	2 927
Kulttuuritalot ja tapahtumat	2 336
Lastenkulttuuripalvelut	1 640
Hakeutuvat kirjastopalvelut	1 429
Taiteen perusopetus	1 052
Maakuntamuseo- ja kulttuuriympäristöpalvelut	1 042
Kohdennetut kulttuuripalvelut	819
Musiikkijuhlat	672
Kulttuurin projektit	520
Tallenteet ja streamaukset	503
Kirjastojen alueellinen kehittäminen	293
Kulttuurin tekijöiden tukeminen	88
Yhteensä	81 188

* Palvelujen toimintamenot ovat laskennallisia ja ne tarkentuvat vuosisuunnitelmaan. Sisältää Kulttuurin palveluryhmälle kohdistetut Sivistyspalvelujen yhteiset erät, yht. 4,5 milj. euroa.

Käyttötalous (1 000 euroa)	Muutettu TA 2025	TA 2026
Toimintatulot	11 504	12 043
Toimintamenot	-79 419	-81 188
Toimintakate	-67 915	-69 145

Investoinnit (1 000 euroa)	Muutettu TA 2025	TA 2026
Investointimenot*	-11 227	-823

* Vuoden 2025 investointimenot sisältävät 9,5 milj. euron investointiavustuksen Tampereen teatterin perusparannushankkeelle ja 0,6 milj. euron investointiavustuksen Tampereen työvänteatterin perusparannushankkeen suunnittelukustannuksiin.

Liikunta ja nuoriso

Palvelukokonaisuuden tehtävä on tamperelaisten aktiivisen elämäntavan edistäminen. Palvelukokonaisuus vastaa liikunta- ja nuorisolaissa kunnalle osoitettujen liikuntapalvelujen ja nuorisotyön järjestämisestä. Sisä- ja ulkoliikunnan olosuhteilla sekä liikunnan ohjauksella mahdollistetaan asukkaiden omaehtoinen liikkuminen, seurojen yhteisöllistä harjoitus- ja kilpailutoimintaa sekä liikunnan ja kulttuurin tapahtumia. Toiminta-avustuksilla tuetaan tamperelaisten järjestöjen toimintaedellytyksiä. Nuorisotyön tavoitteena on edistää yhdenvertaisuutta, osallisuutta, vaikuttamismahdollisuuksia ja nuorten edellytyksiä toimia yhteiskunnassa sekä tuottaa matalan kynnyksen harrastusmahdollisuuksia ja toimintaa vapaa-ajalla.

Toiminnan painotukset ja keskeiset muutokset

Liikuntaolosuhteita parannetaan ja ylläpidetään vuoden 2026 aikana. Kaupin

alueen kehittäminen jatkuu jalkapallon olosuhteita sekä liikuntareittejä kehittämällä. Hakametsän Sport Campuksen rakennustyöt käynnistyvät. Mustanvuoren kriketti- ja baseballkenttä valmistuu. Uudenlainen liikunnallinen nuorisotyö käynnistyy Hervannan vapaa-aikakeskukseen valmistuvissa tiloissa. Härmälään valmistuu uimaranta ja Lahdesjärven uimarannalle valmistuu huoltorakennus. Tammelan stadionin tekonurmi vaihdetaan ja vanha nurmi hyödynnetään pienemmille ulkokentille.

Vuoden 2026 merkittävimmät kansainväliset tapahtumat ovat salibandyn MM-kilpailut sekä lentopallon EM-kilpailut. Tapahtumissa palveluryhmän vastuulla on laadukkaiden olosuhteiden luominen kisajärjestäjien käyttöön. Lisäksi erilaiset konsertit monipuolistavat liikunnan olosuhteiden käyttöä eri puolilla kaupunkia.

Nuorisopalvelujen toiminnoissa lähtökohtana on ennaltaehkäisevä hyvinvointia edistävä työ. Toiminnoissa

näky yhteisöllisyys, nuorikeskeisyys ja yhdenvertaisuus. Vuonna 2026 keskitytään nuorisopalvelujen vision jalkauttamiseen. Nuorisopalveluissa keskitytään ylläpitämään ja kehittämään nykyistä laadukasta palvelutarjontaa. Alueellista liikunnallista nuorisotyötä lisätään.

Liikunta- ja nuorisopalvelujen varaus- ja hinnoittelutoimintaa edelleen kehitetään vuoden 2026 aikana entistä asiakasystävällisemmäksi ja selkeälukuisemmaksi.

Talouden sopeuttamistavoitteisiin vastataan yksiköiden tulonmuodostusta kasvattamalla, sopeuttamalla toimintaa, hankintoja ja avustuksia taloustilanteeseen sekä tehostamalla tilojen käyttöä. Kasvavia asiakasmääriä palvelemaan sisältöjä, asiakaskokemusta, markkinointia ja digitaalisia asiakaspolkuja kehittämällä.

Palvelu	Toimintamenot*, 1 000 euroa
Ulkoliikuntapalvelut	17 937
Sisäliikuntapalvelut	14 133
Uimahallipalvelut	10 457
Jäähallipalvelut	7 663
Kasvatuksellinen ohjaustoiminta	4 296
Sosiaalinen vahvistaminen	2 742
Harrastaminen ja omaehtoisen toiminnan tukeminen	2 699
Avustukset ja muu tuotanto Liikunta ja nuoriso	2 081
Liikunnan ohjauspalvelut	760
Yhteensä	62 769

* Palvelujen toimintamenot ovat laskennallisia ja ne tarkentuvat vuosisuunnitelmaan. Sisältää Liikunta ja nuoriso palveluryhmälle kohdistetut Sivistyspalvelujen yhteiset erät, yht. 3,5 milj. euroa

Käyttötalous (1 000 euroa)	Muutettu TA 2025	TA 2026
Toimintatulot	7 253	7 806
Toimintamenot	-59 619	-62 769
Toimintakate	-52 366	-54 963

Investoinnit, 1 000 euroa	Muutettu TA 2025	TA 2026
Investointimenot	-6 057	-5 467

ELINVOIMA- JA OSAAMISLAUTAKUNTA

Elinvoima- ja osaamislautakunnan tehtävänä on järjestää osaamisen ja elinkeinonjen edistämisen palvelut ja kotoutumista edistävät palvelut. Lautakunnassa on lisäksi työllisyysjaosto, joka vastaa työvoimapalvelujen järjestämisestä Tampereen seudun työllisyysalueella.

Lautakunta vastaa maaseutuhallinnon paikallisten viranomaistehtävien järjestämisestä, ohjaa työllisyyspolitiikan linjauksia ja seuraa niiden toteutumista, osallistuu elinkeinopolitiikan linjausten valmisteluun ja vastaa elinkeinopalvelujen toteuttamisesta. Lautakunta vastaa myös kaupungin koulutuspolitiikan suuntaviivojen määrittelystä sekä koulutuspoliittisesta ohjauksesta lukuun ottamatta perusopetusta ja varhaiskasvatusta sekä korkeakoulupolitiikkaa.

Lautakunnalla on lisäksi palvelualaan liittyviä erityistehtäviä.

Toimintaympäristön muutokset

Vuonna 2025 elinvoiman palvelualueeseen ovat kuuluneet kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka, työllisyys- ja kasvupalvelut, ammatillinen koulutus ja lukio-koulutus -palveluryhmät. Työllisyys- ja kasvupalvelut -palveluryhmä vastaa lisäksi Tampereen seudun työllisyysalu-

een toiminnasta. Haastava suhdanne ja alueen vaikea työttömyystilanne ovat heijastuneet erityisesti työllisyys- ja kasvupalveluiden toimintaan ja talouteen monin eri tavoin.

Tampereen seudun työllisyysalueen toiminta käynnistyi 1.1.2025, ja työllisyysalueen toiminta jatkaa vakiintumistaan. Syksyllä 2025 valmistuva Tampereen seudun työllisyysstrategia ohjaa työllisyyden edistämisen toimintaa alueella. Uusi kansainvälisen työvoiman saataavuuden ja pitovoiman tiekartta linjaa keskeisiä toimia alueen pitkän aikavälin työvoimatarpeisiin vastaamiseksi.

Ammatillisen koulutuksen toiminnan ohjauksen kokeilu käynnistyy vuoden 2026 alussa. Kokeilu mahdollistaa ammatillisen koulutuksen järjestämisen entistä paremmin työelämän tarpeisiin vastaamiseksi. Uusi ammatillisen koulutuksen rahoitusmalli painottaa opiskelijavuosiin perustuvan rahoituksen sijaan opintosuorituksiin ja työllistymiseen.

Tampereen lukiotarjonta näyttäyty edelleen vetovoimaisena. Lukiokoulutuksessa merkittävä uudistus on englanninkielisen lukiokoulutuksen käynnistyminen. Toisen asteen opiskelijoiden hyvinvoinnin vahvistaminen säilyy tärkeänä teemana oppilaitosten työssä.

Elinvoiman palvelualueella pyritään hyödyntämään digitalisaation mahdollisuuksia toiminnan kehittämisessä ja tiedolla johtamisessa. Digitaalisten oppimisympäristöjen kehittämiselle on kaupunkitasoinen tarve. Vuoden 2025 lopussa valmistuva koulutuspoliittinen strategia tuo lisäksi suuntaviivoja kaupunkitasoiseen opetuksen ja koulutuksen kehittämiseen.

Toiminnan tavoitteet

Vuoden 2026 talousarvio ja sen sisältämät vuosittaiset sitovat toiminnan tavoitteet perustuvat päivitettävään kaupunkistrategiaan ja sen pohjana olevaan Ilmari Nurmisen pormestariohjelmaan. Elinvoima- ja osaamislautakunnalle kohdistuu vuonna 2026 yhteensä kahdeksan sitovaa toiminnan tavoitetta.

Talousarviotavoitteille on asetettu arviointikriteerit, joiden perusteella toteutumista arvioidaan ja niitä raportoidaan. Arviointikriteerit asetetaan lautakunnille, työllisyysjaostolle ja kaupunginhalitukselle vastuutetuille tavoitteille. Arviointikriteerit esitetään talousarvion liiteosassa olevassa taulukossa.

* Yhteistoimintaneuvotteluissa käsitellyt tehostamistoimenpiteet on huomioitu talousarviossa vähennyksinä lautakuntien ja konsernihallinnon henkilöstömenoista ja henkilötöyvuosista. Yhteistoimintaneuvotteluissa käsiteltyihin organisaatiomuutoksiin liittyvät palvelualueiden ja yksiköiden väliset määrärahasiirrot eivät sisälly vielä yksiköiden talousarvioihin. Nämä määrärahojen siirrot toimeenpannaan talousarvion hyväksynnän jälkeen. Määrärahasiirroilla ei ole vaikutusta kaupungin tulokseen.

Nro Talousarvion toiminnan tavoite 2026

15	Ammatillisen tutkinnon on suorittanut vähintään 2900 opiskelijaa ja tutkinnon osia vähintään 1000 opiskelijaa
16	Toisen asteen tutkinnon suorittaneiden osuus oppivelvollisina aloittaneista opiskelijoista on saavuttanut tavoitetason
34	Yritys- ja työnantajapalveluja on vahvistettu yhden luokun periaatteella
35	Ammatillisen koulutuksen kysyntälähtöisyyttä on parannettu ottamalla käyttöön uudistettu koulutustarjonnan ennakointi- ja suunnitteluprosessi
37	Datan hyödyntämistä työllisyys- ja kasvupalvelujen tiedolla johtamisessa ja päätöksenteossa on vahvistettu
38	Osaajahoukuttelun kohdemaamallin ja kansainvälisten tamperelaisten palvelupolkujen kehittäminen ovat edistyneet tavoitellun aikataulun mukaisesti
45	Työntekijäkokemus on pysynyt ennallaan tai parantunut
51	Valtuuston hyväksymä talouden tasapaino-ohjelma on edennyt suunnitellusti

Talous

Elinvoima- ja osaamislautakunnan talous muodostuu kolmesta palveluryhmästä (Ammatillinen koulutus, Lukiokoulutus sekä Työllisyys- ja kasvupalvelut) ja Tampereen seudun työllisyysalueen taseyksi-
köstä. Toimintatulot muodostuvat pää-
osin Ammatillisen koulutuksen valtion-
osuustuloista sekä Tampereen seudun

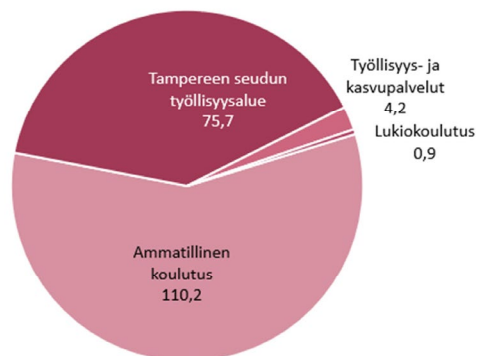
työllisyysalueen kuntien maksuosuuksista. Ammatillisen koulutuksen vuoden 2026 valtionosuudeksi on arvioitu 100,6 milj. euroa. Maksettaviin avustuksiin sisältyy kaupungin maksuosuus työttömyystuista (44,0 milj. euroa). Investointimenot kohdistuvat pääosin ammatilliseen koulutukseen.

ELINVOIMA- JA OSAAMISLAUTAKUNTA

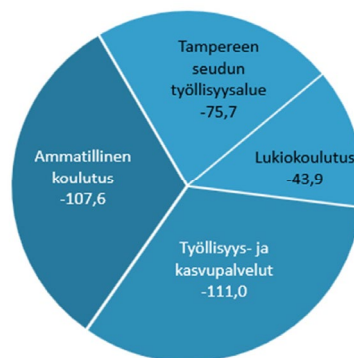
Tuloslaskelma (1 000 euroa)	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026
Toimintatulot			
Myyntitulot	108 402	182 383	183 305
Maksutulot	149	167	165
Tuet ja avustukset	9 847	8 980	7 157
Vuokratulot	220	190	202
Muut toimintatulot	413	81	80
Toimintatulot yhteensä	119 031	191 801	190 909
Valmistus omaan käyttöön	39	55	60
Toimintamenot			
Henkilöstömenot	-109 918	-136 050	-135 868
Palvelujen ostot	-30 245	-94 908	-91 972
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 164	-8 787	-7 325
Avustukset	-29 323	-62 897	-66 211
Vuokramenot	-30 645	-32 564	-36 025
Muut toimintamenot	-1 064	-773	-766
Toimintamenot yhteensä	-208 320	-335 924	-338 107
Toimintakate	-89 289	-144 123	-147 198
Rahoitustulot ja -menot	-4	0	0
Poistot ja arvonalentumiset	-1 727	-2 219	-2 300
Tilikauden tulos	-91 020	-146 342	-149 498

Investoinnit (1 000 euroa)	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026
Nettoinvestoinnit	-2 161	-3 567	-1 960
Pysyvien vastaavien luovutustulot	102	0	0

TOIMINTATULOT 190,9 M€

TOIMINTAMENOT 338,1 M€

SITOVAT ERÄT

Käyttötalous (1 000 euroa)	Toimintatulot	Toimintamenot	Toimintakate	Poistot	Tilikauden tulos
Elinvoima- ja osaamislautakunta (pl. erikseen sitovat erät)	5 054	-154 846	-149 792	-700	-150 492
Ammatillinen koulutus	110 196	-107 602	2 594	-1 600	994
Tampereen seudun työllisyysalue*	75 659	-75 659	0	0	0

* Sitova erä Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Investoinnit (1 000 euroa)	Investointimenot	Rahoitusosuudet	Nettoinvestoinnit
Ammatillinen koulutus	-1 600	0	-1 600
Elinvoima- ja osaamislautakunta (pl. erikseen sitovat erät)	-360	0	-360

Ammatillinen koulutus

Tampereen kaupunki järjestää ammatillista koulutusta yhteistoiminta-alueen sopimuksen perusteella Tampereen seudun ammattiopisto Tredussa. Tredulla on 13 kampusta, 5 Tampereella ja 8 ympäristökunnissa. Koulutusta järjestetään seuraavilla aloilla: humanistiset ja taidealat, kauppa, hallinto ja oikeustieteet, luonnontieteet, tietojenkäsittely ja tietoliikenne (ICT), tekniikan alat, maa- ja metsätalousalat, terveys- ja hyvinvointialat sekä palvelualat.

Ammatillisen koulutuksen järjestämisluvassa Tampereen kaupungilla on järjestämisoikeus 34 perustutkintoon, 34 ammattitutkintoon ja 23 erikoisammattitutkintoon sekä tutkintokoulutukseen valmentavaan koulutukseen (TUVA). Järjestämislupa sisältää myös järjestämisoikeuden työvoimakoulutukseen, laajan luvan oppisopimuskoulutukseen, kaupunkiraideliikenteen kuljettaja -koulutukseen sekä urheilijoiden ammatilliseen koulutukseen. Lisäksi Tredulla on lupa soveltaa 9 tutkintoon tutkinnon perusteiden poikkeamismääräystä tutkintoviennissä.

Tampereen kaupunki toteuttaa TUVA-koulutukseen sisältyviä lukiolain mukaisia opintoja Tampereen kaupungin lukioissa ja tekee yhteistyötä perusopetuksen päättöarvointien korotuksiin liittyen kaupungin perusopetuksen ja eri kuntien kanssa. Lisäksi Tredussa toteutetaan mm. tilauskoulutusta, aikuisten perusopetusta sekä pakolaisten kotouttamiskoulutuksia.

Toiminnan painotukset ja keskeiset muutokset

Ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilu käynnistyy vuoden 2026 alussa ja kestää vuoden 2033 loppuun. Kokeilun aikana määräaikaiseen kokeilu-

lupaan perustuen koulutuksen järjestäjä voi järjestää tutkintoja, tutkinnon osia, laajennettua oppisopimuskoulutusta sekä työvoimakoulutusta nykyistä vapaammin. Tampereen kaupunki / Tredu haki kokeiluun keväällä 2025. Opetus- ja kulttuuriministeriö tekee päätöksen kokeiluun valittavista koulutuksen järjestäjistä syksyllä 2025 ja käynnistää näiden kanssa neuvottelut 4-vuotisen sopimuksen pohjaksi, jossa sovitaan tarkemmin koulutustarjonnasta, työmarkkinoiden kohtaannon ja koulutuksen laadun varmistamisesta, opiskelijavuosista, harkinnanvaraisesta rahoituksesta sekä muista järjestäjäkohtaisista tavoitteista. Tampereen kaupungin / Tredun toivotaan pääsevän kokeiluun mukaan.

Ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmä muuttuu vuoden 2026 alusta. Oppivelvollisten opiskelijoiden osalta luovutaan määrällisestä säätelystä. Muiden opiskelijoiden osalta opiskelijavuosien enimmäismäärästä määrätään järjestämisluvassa. Uudessa rahoitusmallissa on pienennetty opiskelijavuosiin perustuvaa rahoitusta ja korotettu tutkinnoista ja tutkinnon osien osaamis-pisteistä saatavaa osuutta samoin kuin valmistumisen jälkeisen työllistymisen ja jatko-opintoihin siirtymisen osuutta. Rahoitus myönnetään jatkossa toteutuneiden suoritteiden perusteella.

Tredun uudistuneen organisoitumisen (1.8.2024) toimeenpanoa ja uusien toimintamallien vakiinnuttamista jatketaan. Pedagogisen johtamisen roolia vahvistetaan ja tiedolla johtamista kehitetään. Koulutustarpeiden ennakointiin ja koulutustarjonnan kokonaissuunnitteluun panostetaan. Opiskelijoiden ja henkilöstön hyvinvointiin ja opintojen keskeyttämisen ennaltaehkäisyyn kiinnitetään erityistä huomiota. Valmistaudutaan

elokuussa 2026 voimaan astuvan oppimisen tuen uudistukseen kehittämällä matalan kynnyksen oppimisen tukea mm. henkilökohtaistamisen, opinto-ohjauksen, erityisopetuksen ja yhteisöllisen opiskeluhoillon toimintamalleja vahvistamalla. Opiskeluhoillon yhteistyön kehittämistä jatketaan hyvinvointialueen kanssa. Vuonna 2026 voimaan astuvan rahoitusmallin periaatteiden mukaisesti tuetaan erityisesti maksuttomuuden piirissä olevien, ensimmäistä tutkintoaan opiskelevien tutkinnon suorittamista sekä heidän jatko-opintomahdollisuuksiaan ja työllistymistään. Ei-työllisten kouluttautumismahdollisuuksia sekä tutkinnon osien joustavan hyödyntämisen mahdollisuuksia vahvistetaan kaikille opiskelijoille.

Tredun strateginen ohjelma päivitetään syksyn 2025 aikana seuraavan neljän vuoden ajalle. Se pitää sisällään kaupunkistrategiasta sekä keskeisistä alue- ja valtakunnallisista strategioista sekä toimintaympäristömuutoksista nousevia tavoitteita, joihin ammatillisessa koulutuksessa halutaan panostaa. Tredun strategisessa ohjelmassa painottuvat mm. kestävyys, turvallisuuteen, hyvinvointiin ja digitaaliseen kehitykseen liittyvät teemat. Ohjelman toteutusta jatketaan Tredussa sprinttien kautta.

Tredu jatkaa yhteistyön ja yhteisten toimintamallien kehittämistä kaupungin työllisyys- ja kasvupalveluiden kanssa alueen työelämätarpeisiin vastaamiseksi, kohtaannon tukemiseksi ja ammatillisten osaajien tuottamiseksi osana työllisyysalueiden toimintojen vakiinnuttamista.

Palveluverkon ja oppimisympäristöjen kehittäminen jatkuu suunnitelman mukaisesti muun muassa digitaalisten oppimisympäristöjen kehittämiseksi sekä yhteisten oppimisympäristöjen

osalta Tampereen Aikuiskoulutussäätiön kanssa.

Rahoitusmallin muutoksesta johtuen valtionosuustuloa ei ole voitu arvioida kehysvalmistelun aikana tarkasti. Talousarvioehdotus perustuu vuoden 2025 suoritepäätöksen mukaiseen rahoitukseen. Opetushallinnon tilastopalvelu Vipusessa on julkaistu alustava koonti-raportti toteutuneista suoritiedoista ja niiden pohjalta lasketusta rahoituksesta.

Syksyn 2025 aikana julkaistaan lisää tarkentavia osaraportteja. Alustavien raporttien mukaan valtionosuustulo voi nousta kehysvaiheessa käytetystä tuloarviosta. Rahoituksen perusteena olevat suoritemäärät varmistuvat loka-kuun alussa, minkä jälkeen arvio valtionosuustulosta tarkentuu. Ammatillisen koulutuksen rahoituspäätökset vuodelle 2026 saadaan valtion talousarvion hyväksymisen jälkeen.

Palvelu	Toimintamenot*, 1 000 euroa
Ammatillinen koulutus, valtionosuudella rahoitettu toiminta	100 620
Muulla valtionosuudella rahoitettu toiminta	1 605
Toimiva ja yhdenvertainen oppivelvollisuusudistus	721
Muu toiminta	6 256
Yhteensä	109 202

* Toimintamenoissa on huomioitu myös poistot.

Käyttötalous (1 000 euroa)	Muutettu- TA 2025	TA 2026
Toimintatulot	106 497	110 196
Toimintamenot	-105 119	-107 602
Toimintakate	1 378	2 594
Poistot	-1 600	-1 600
Tilikauden tulos	-222	994

Investoinnit (1 000 euroa)	Muutettu- TA 2025	TA 2026
Investointimenot	-2 000	-1 600

Lukiokoulutus

Lukiokoulutuksen palveluryhmä käsittää nuorten ja aikuisten lukiokoulutuksen. Vuonna 2026 lukio-opetusta järjestetään kuudessa päivälukiossa ja aikuislukiossa. Tampereen kaupungin lukioilla on viisi valtakunnallista erityistehtävää: kuvataide ja design, urheilu, luonnontieteet, musiikki ja musiikkiteatteri sekä englanninkielinen IB-opetus. Omina opetussuunnitelmallisina painoituksina ovat matematiikan ja teknologian linja, yhteiskuntatiede-, viestintä- ja skeittilinja sekä suomen- ja englanninkielinen lukio-linja Bilingual Study Programme (Finnish & English).

Toiminnan painotukset ja keskeiset muutokset

Tampereen kaupungin lukioiden opiskelijamäärä kasvaa sekä aloituspaikkalisäysten mutta myös opiskeluaikojen pidentymisen vuoksi. Opiskelijamäärän nopea kasvu edellyttää erityisopetuksen ja ohjauksen vahvistamista sekä opetus-

henkilöstön rekrytointeja mutta myös tilaresurssien tarkastelua. Lisäresurssitarpeiden johtuessa volyyminmuutoksesta, vastaavasti myös opiskelijamäärään sidotut valtionosuustulot kaupungille kasvavat.

Kaupungin talouden tasapainottaminen edellyttää sopeutustoimia. Lukio-koulutuksen suunnitelmissa on huomioitu harrastekurssien vähentäminen, skeittilinjan lopettaminen, lukion pienryhmätoiminnan ja vieraiden kielten opetuksen uudistaminen. Em. toimenpiteiden toteuttaminen edellyttää oppilaitosten yhteistyön lisäämistä ja uudistamista. Esityksiin on sisällytetty myös henkilöstökoulutukseen kohdennettujen määrärahojen vähentäminen sekä pienhankintojen ja tuki- ja hallintopalveluiden ostojen kriittinen tarkastelu.

Vieraskielisten määrä kasvaa kaikissa lukioyksiköissä, jonka vuoksi hakeutumista lukiokoulutukseen edistetään monikielisiä paremmin palveleviksi.

Opintojen tukemiseen ja eriyttämiseen kehitetään uusia toimintamalleja. Oppimisen tuen uudistaminen jatkuu 2025 voimaan tulleen lakimuutoksen pohjalta.

Järjestämislupaa englanninkielisen lukiokoulutuksen aloittamiseen elokuussa 2026 on haettu opetus- ja kulttuuriministeriöltä. Sikäli kun valtakunnalliset kehittämistehtävät tulevat haettaviksi lukiokoulutus tulee osallistumaan hakuun.

Seudullisen lukioyhteistyön koordinaatio jatkuu Tampereen kaupungin lukiokoulutuksen toimesta, koordinoinnin rahoitukseen osallistuvat myös kaupunkiseudun muut koulutuksenjärjestäjät.

Lyseon lukio palaa peruskorjattuihin tiloihin vuodenvaihteessa 2025–2026 ja samassa yhteydessä Pyynikin lukio siirtyy vakituisesti Pyynikintielle. Palveluverkkosuunnitelman mukaisesti Hakametsän lukioyksikön ja sitä edeltävien tilaratkaisujen valmistelu etenee.

Palvelu	Toimintamenot, 1 000 euroa	Suoritemäärä	Yksikkökustannus, euroa/ laskennallinen opiskelija
Lukiokoulutus	-43 887	4 601	-9 539
Yhteensä	-43 887		

*Suoriteyksikkö on painotettu opiskelijamäärä. Valtionosuusrahoituksen perusteena olevien laskentapäivien opiskelijamäärät painotetaan: (pvm 20.1. opiskelijamäärä)*7/12 + (pvm 20.9.opiskelijamäärä)*5/12. Opiskelijoiden laskennallisissa määrissä on huomioitu aikuisten oppimäärä kertoimen 0,615 avulla. Aineopiskelijat on sisällytetty aikuisopiskelijamääriin valtionosuusrahoitusperusteiden mukaisesti.

Käyttötalous (1 000 euroa)	Muutettu	
	TA 2025	TA 2026
Toimintatulot	1 534	861
Toimintamenot	-42 111	-43 887
Toimintakate	-40 577	-43 026

Investoinnit (1 000 euroa)	Muutettu-	
	TA 2025	TA 2026
Investointimenot	-1 512	-300

Työllisyys- ja kasvupalvelut

Palveluryhmä vastaa Tampereen seudun työllisyysalueen toiminnasta seudullisen yhteistoimintasopimuksen mukaisesti. Työllisyysalueen toimintaa kuvataan tarkemmin sitä koskevassa talousarviotekstissä.

Palveluryhmä järjestää lisäksi kaupungin yleisen toimialan mukaiset työllisyyden, yrittäjyyden ja elinkeinon edistämiseen liittyvät palvelut pois lukien strateginen elinkeinopolitiikka. Palveluryhmä vastaa Business Tampereen perussopimuksen koordinoinnista ja ohjauksesta. Tehtäviin kuuluvat kansainvälisten palvelujen koordinointi elinvoiman palvelualueella ja koko kaupungin tasolla siltä osin, kun kyse ei ole työllisyysalueen tehtäväksi määritellyistä tehtävistä sekä kansainvälisten osaajien houkutteluun, rekrytointiin ja pitovoimaan liittyvät palvelut. Palveluryhmä vastaa kansainvälistä suojelua saavien vastaanottoon liittyvistä kaupungin lakisääteisistä tehtävistä.

Palveluryhmän tehtäviin kuuluvat myös Ohjaamon koordinointi, työllisyyden- ja kotoutumisen edistämisen sekä elinkeinon kehittämisen avustukset, kuntatyöllistäminen ja palveluryhmän tehtäväkenttään kuuluvien erillisohjelmien koordinointi.

Toiminnan painotukset ja keskeiset muutokset

Palveluryhmä sisältää toisiaan täydentäen kaupungin yleisen toimialan perusteella toteuttavat tehtävät sekä lakisääteiset työvoimapalvelut. Työllisyysalueen lakisääteisiä palveluja säätelee yhdenvertaisuuden vaatimus. Yleisen toimialan mukaisilla palveluilla täydennetään työllisyysalueen palveluvalikoimaa ja vahvistetaan kasvavan ja kansainvälistyvän kaupungin erityispiirteitä työllisyyden, yrittäjyyden ja kilpai-

lukuvoimien edistämiseksi. Palveluja toteutetaan julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin toimijoista rakentuvassa palveluekosysteemissä.

Tampereen seudun työllisyysstrategia ja siihen liittyvä kansainvälisen työvoiman saatavuuden ja pitovoiman tiekartta suuntaavat työllisyyden edistämisen toimintaa. Asiakirjat ovat valmistelu ja niitä toteutetaan alueen toimijoiden yhteistyönä. Työllisyysstrategian visio on työpaikkojen ja työllisten kasvu sekä korkea ja laadukas työllisyysaste. Työllisyyden edistäminen käännetään kysyntälähtöiseksi ottaen huomioon työelämän murros ja ilmiöt. Kansainvälisen työvoiman saatavuutta ja pitovoimaa vahvistetaan ja rakennetaan valittuihin kohdemiin suuntautuvaa osaajien houkuttelua kysyntälähtöisesti. Tiedolla johtamiseen panostetaan hyödyntäen ennakointi-, palvelu- ja asiakaskokemustietoa. Palveluryhmän talousarvio koostuu kunnan yleisen toimialan mukaisista työllisyyden, yrittäjyyden, kotoutumisen ja elinkeinon edistämisen kustannuksista. Talousarvio sisältää Tampereen maksuosuuden työllisyysalueesta sekä kaupungille työttömyysturvasta tulevat maksuosuudet. Tasapainotustoimet työllisyysalueella pienentävät kaupungin maksuosuutta, mutta vaikea työttömyystilanne kasvattaa työttömyysturvakustannuksia ja kuormittaa palvelutuotantoa.

Työnvälitys- ja työnantajapalveluissa painottuvat työvoimapula-, kasvu- ja kärkitoimialojen työvoima- ja osaamistarpeiden ennakointi sekä työvoimavarannosta huolehtiminen. Työvoiman saatavuus ja laadukas työväylitys ovat toiminnan ytimessä. Toiminnassa panostetaan aktiiviseen asiakaskontaktointiin ja kumppanuuksissa tehtävään työhön. Ostopalveluja kehitetään vaikuttavam-

miksi ja kustannustehokkaammiksi. Data- ja digi-infrastruktuuria kehittämällä edistetään tiedolla johtamista sekä asiakaslähtöisten ja vaikuttavien palveluiden kehitystyötä.

Yritys- ja elinkeinopalveluissa panostetaan digitaalisten yhden luukun palvelujen kehittämiseen yrittäjille ja yrittäjyyttä harkitseville. Alkuvaiheen startup-palveluja kehitetään yhteistyössä korkeakoulu yhteisön kanssa edistäen alueellista liiketoimintavaikuttavuutta ja korkeakoulutettujen yrittäjyyttä. Kumppanuudessa tehtävä kehitystyö sekä yrityspalvelujen koordinointi kaupungin yrityspalvelutoimijoiden kesken on keskeistä. Elinkeinopoliittisia avustuksia uudistetaan ja elinkeinopoliittiset linjaukset päivitetään.

Kansainvälisen osaamisen palvelut järjestävät osaajien houkuttelun, vastaanoton ja työnantajien kansainvälisen rekrytoinnin palvelut sekä kansainvälistä suojelua saavien vastaanottoon liittyvät lakisääteiset kunnan palvelut, kun kyse ei ole työllisyysalueelle kuuluvista tehtävistä. Asiakaskohderyhminä ovat ulkomailta muuttavat uudet kuntalaiset sekä työnantajat. C6-yhteistyössä rakennetaan myyntikonttorimallia, jonka tavoitteena on tällä hallituskaudella saada 1000 työnantaja-asiakasta mukaan kansainvälisen rekrytoinnin toimenpiteisiin. Tähän saadaan rahoitusta työ- ja elinkeinoministeriöltä.

Monialaisissa työllisyyspalveluissa korostuu eri tahojen kanssa tehtävä yhteistyö nuorten työllisyyden edistämiseksi Ohjaamossa. Keskiössä on nuorten työllisyysohjelman toteutus. Kolmannen sektorin työllistämistoimintaa ja sen taloudellista tukea uudistetaan valmistuvan välityömarkkinastrategian pohjalta. Ulkoisia rahoituskanavia hyödyntävien kehittämishankkeiden valmistelua ja toteutusta vahvistetaan.

Palvelu	Toimintamenot*, 1 000 euroa
Työllisyysalueen maksuosuus	-45 996
Työttömyysturvamenot	-44 000
Yritys- ja elinkeinopalvelut	-7 278
Kansainväliset palvelut	-3 961
Muut tuet ja avustukset	-3 115
Työnvälitys- ja työnantajapalvelut	-3 104
Lautakunnan myöntämät avustukset	-1 836
Monialaiset työllisyyspalvelut	-1 669
Yhteensä	-110 959

* Palvelujen toimintamenot ovat laskennallisia ja ne tarkentuvat vuosisuunnitelmaan.

Käyttötalous, 1 000 euroa	Muutettu TA 2025	TA 2026
Toimintatulot	4 659	4 193
Toimintamenot	-109 582	-110 959
Toimintakate	-104 923	-106 766

Toimintamenot sisältävät vuonna 2025 Tampereen kaupungin maksuosuuden työllisyysalueesta ja elinkeinopalvelut.

Investoinnit, 1 000 euroa	Muutettu TA 2025	TA 2026
Investointimenot	-55	-60

Tampereen seudun työllisyysalue

Tampereen seudun työllisyysalue järjestää ja tuottaa työvoimapalvelujen järjestämisestä annetun lain (380/2023) mukaiset palvelut sekä muussa lainsäädännössä työvoimaviranomaiselle säädetyt tehtävät 16 kunnan muodostamalle yhteistoiminta-alueelle yhteistoimintasopimuksen mukaisesti. Tampere toimii työllisyysalueen vastuukuntana. Työllisyysalueeseen kuuluvat Tampereen lisäksi Akaa, Juupajoki, Kangasala, Kuhmoinen, Lempäälä, Nokia, Orivesi, Pirkkala, Pälkäne, Ruovesi, Urjala, Valkeakoski, Vesilahti, Virrat ja Ylöjärvi. Työllisyysalue vastaa muiden sopijakuntien kuin Valkeakosken kaupungin osalta myös kotoutumisen edistämisestä annetun lain 2 luvussa kunnille säädetyistä tehtävistä 18–64-vuotiaiden osalta lukuun ottamatta perheen kotoutumissuunnitelmaa. Vuosi 2026 on työllisyysalueen toinen toimintavuosi.

Yhteistoiminta-alueen kuntien yhteisenä toimielimenä toimii elinvoima- ja osaamislautakunnan työllisyysjaosto. Työllisyysalueen toiminta on osa työllisyys- ja kasvupalvelujen palveluryhmää. Työllisyysalueen talous on kirjanpidollisesti eriytetty taseyksikön avulla.

Työvoimaviranomaisen vastuulla olevia keskeisiä lakisääteisiä palveluja ovat työnhakijapalvelut, työnantajapalvelut

ja alkavan yrittäjän palvelut. Tehtäviin kuuluu myös palvelujen hankinta sekä avustusten myöntäminen ja maksatus. Työllisyysalueen palvelut järjestetään hyödyntäen yksityisen ja kolmannen sektorin palveluekosysteemiä tiiviissä yhteistyössä sopijakuntien ja kumppanuusverkostojen kanssa. Lakisääteiset työvoimapalvelut integroituvat kuntien laajempaan elinvoimaekosysteemiin. Toimivien yhteistyörakenteiden aikaan saaminen hyvinvointialueen ja muiden keskeisten kumppaneiden, mm. oppilaitosten kanssa on keskeistä. Työllisyyden edistämisen verkostoyhteistyötä ohjaavat kansalliset tavoitteet sekä alueen toimijoiden yhdessä valmisteleva työllisyysstrategia vuosille 2025–2035.

Työllisyysalueen toiminnalla edistetään työpaikkojen ja työllisten kasvua sekä korkeaa ja laadukasta työllisyysastetta. Työvoimapalveluja suunnataan entistä laajemmin kysyntälähtöisiksi. Edelleen jatkuva vaikea työttömyystilanne lisää työllisyysalueen palvelujen tarvetta ja heijastuu kuntien talouteen korkeina palvelu- ja työttömyysturvamenoina. Toiminnan keskiössä on osaavan työvoiman saatavuuden turvaaminen, tehokas työvälitys, yrittäjyyden vahvistaminen sekä työn ulkopuolelle jääneiden työelämään kiinnittymisen tuki huomioiden myös vie-

raskieliset työkäiset. Yhtenäisen palvelullisen toimintakulttuurin rakentamista työllisyysalueella jatketaan. Työllisyysalueella on kattavat lähipalvelut. Tampereella keskeistä on tukea alueen kasvua, kansainvälistymistä ja kilpailukykyä.

Työllisyysalueen vuoden 2026 talousarviovalmistelussa keskeisinä lähtökohdina ovat olleet kansalliset tavoitteet, syksyllä valmistuvan työllisyysstrategian painotukset sekä talouden tasapainotukseen liittyvät tavoitteet.

Toiminnan tavoitteet

Vuoden 2026 talousarvio ja sen sisältämät vuosittaiset sitovat toiminnan tavoitteet perustuvat päivitettävään kaupunkistrategiaan ja sen pohjana olevaan Ilmari Nurmesen pormestariohjelmaan. Työllisyysjaostolle kohdistuu vuonna 2026 yhteensä kolme sitovaa toiminnan tavoitetta.

Talousarviotavoitteille on asetettu arviointikriteerit, joiden perusteella toteutumista arvioidaan ja niitä raportoidaan. Arviointikriteerit asetetaan lautakunnille, työllisyysjaostolle ja kaupunginhallitukselle vastuutetuille tavoitteille. Arviointikriteerit esitetään talousarvion liiteosassa olevassa taulukossa.

Nro Talousarvion toiminnan tavoite 2026

33	Työllisyyden edistämisen ekosysteemipohjainen kumppanuusmalli on rakennettu ja vakiinnutettu
36	Työnvälitystä on kehitetty vastamaan työmarkkinoiden tunnistettuihin työvoimatarpeisiin
41	Työnhakijoiden työmarkkinavalmiuksia ja osaamista on parannettu vaikuttavilla työllistymistä edistävillä ja tukevilla palveluilla

TAMPEREEN SEUDUN TYÖLLISYYSALUE

Tuloslaskelma (1 000 euroa)	Muutettu TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Liikevaihto	78 923	75 480	76 990	78 530	80 100
Liiketoiminnan muut tuotot	187	179	182	186	190
Materiaalit ja palvelut					
Aineet tarvikkeet ja tavarat	-349	-209	-214	-218	-222
Palvelujen ostot	-19 912	-19 270	-19 656	-20 049	-20 450
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-28 074	-26 448	-26 977	-27 517	-28 067
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-4 610	-4 553	-4 644	-4 737	-4 832
Muut henkilösivukulut	-791	-1 008	-1 028	-1 048	-1 069
Liiketoiminnan muut kulut	-25 374	-24 170	-24 654	-25 147	-25 650
Liikeylijäämä (-alijäämä)	0	0	0	0	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	0	0	0	0	0

Tampereen seudun työllisyysalueella ei ole investointeja vuonna 2026, joten rahoituslaskelmaa ei esitetä.

ASUNTO- JA KIINTEISTÖLAUTAKUNTA

Lautakunta vastaa asunto- ja maapolitiikan valmistelusta ja toteutuksesta sekä kaupungin tilaomaisuuden hallinnasta kaupunkistrategian tavoitteiden mukaisesti. Asuntopolitiikan osalta lautakunta vastaa lisäksi edunvalvonnasta ja asumisen kehittämisestä. Lautakunta huolehtii asuntolainsäädännön ja siihen liittyvien säännösten mukaisista viranomaistehtävistä ja käyttää näissä asioissa viranomaiselle kuuluvaa ratkaisovaltaa. Maapolitiikan osalta lautakunta vastaa lisäksi kaupungin maaomaisuuden kehittämisestä, maanomistajan tavoitteiden asettamisesta ja kaupungin maa- ja vesialueiden sekä tilaomaisuuden edunvalvonnasta. Asunto- ja kiinteistölautakunnan alaisuudessa Tampereen seudun ammattiopisto Tredu on vastannut toimintaansa varten Tredu Kiinteistöt Oy:ltä tai muilta toimijoilta vuokratuista tiloista ja niiden ylläpidon järjestämisestä lautakunnan 21.8.2019 § 106 tekemän päätöksen mukaisesti.

Toimintaympäristön muutokset

Tampereen väkiluku kasvoi alkuvuonna 2025 n. 700 hengellä. Kasvu perustui pääasiassa maahanmuuttoon. Myönnettyjen rakennuslupien, aloitettujen ja valmistuneiden asuntojen määrä väheni

edellisvuodesta. Tarkemmat tiedot asuntotuotannosta löytyvät Asumisen ja rakentamisen tietosivulta.

Asuntomarkkina on korkotason laskettua piristynyt, mutta sitä hidastavat kuluttajien epäluottamus omaan talouteensa, sijoitusasuntojen laskenut kysyntä ja uudiskohteiden korkea hintataso. Nämä hillitsevät vapaarahoitteisia asuntoaloituksia. Valtion korkotukirahoitusta on viime vuosina saatu paljon Tampereelle. Haasteena on uudiskohteiden korkea vuokrataso suhteessa asumisen tukien vuokratasoihin. Valtion rahoitusvaltuuksia pienennetään tuleville vuosille, mikä vähentää valtion tukemaa asuntotuotantoa. Kohtuuhintaisille asunnoille on edelleen kova tarve, sillä asetettuihin vuokratasoihin sopivien vuokra-asuntojen saatavuus on heikkoa.

Asunnottomuus ja pitkäaikaisasunnottomuus kasvoivat Tampereelle vuoden 2023 ja 2024 välillä paljon. Yhteydenotot kaupungin asumisneuvontaan ovat lisääntyneet merkittävästi. Meneillään olevalla hallituskaudella on asumisen tuotantotukien lisäksi kohdistunut leikkauksia myös sosiaaliturvaan, muun muassa asumisen tukiin.

Pirkanmaan hyvinvointialueen Palveluiden verkon, maankäytön ja kaavoituksen yhdyspintatyöryhmä kuntien kanssa

on käynnistynyt. Tampereen kaupunki on käynnistänyt ensimmäisiä yhteisesti hyvinvointialueen kanssa valmisteltuja tontinluovutuksia erityisryhmien asumiselle. Neuvottelut sosiaali- ja terveystalveluiden järjestämiseen tarvittavien kiinteistöjen pitkäaikaisesta vuokrauksesta ja myynnistä siirtymäaikana jatkuvat edelleen.

Toiminnan tavoitteet

Vuoden 2026 talousarvio ja sen sisältämät vuosittaiset sitovat toiminnan tavoitteet perustuvat päivitettävään kaupunkistrategiaan ja sen pohjana olevaan Ilmari Nurminen pormestariohjelmaan. Asunto- ja kiinteistölautakunnalle kohdistuu vuonna 2026 yhteensä kahdeksan sitovaa toiminnan tavoitetta.

Talousarvion tavoitteille on asetettu arviointikriteerit, joiden perusteella toteutumista arvioidaan ja niitä raportoidaan. Arviointikriteerit asetetaan lautakunnille, työllisyysjaostolle ja kaupunginhallitukselle vastuutetuille tavoitteille. Arviointikriteerit esitetään talousarvion liiteosassa olevassa taulukossa.

Nro Talousarvion toiminnan tavoite 2026

2	Asunnottomuus kokonaisuutena on vähentynyt ja pitkäaikaisasunnottomuus on kääntynyt laskuun yhteistyössä sidosryhmien kanssa
24	Kaikkissa kaupungin perusparannushankkeissa ja purkua sisältävissä hankkeissa on tehty rakennusosien ja materiaalien uudelleenkäyttökartoitus
25	Asuntotuotannon monipuolisuutta on edistetty toteuttamalla kohtuuhintaista asumista asunto- ja maapolitiikan linjausten mukaisesti ¹
26	Yhtiömuotoiseen asumiseen on asetettu haettavaksi avoimessa menettelyssä tai neuvottelumenettelyssä tontteja 100.000 kem ²
27	Asemakaavoituksella on mahdollistettu vuosittain keskimäärin 150 pientalon rakentaminen ja pientalotontteja on luovutettu vähintään 80 kpl
29	Asukkaiden osallistumista oman asuinalueen kehittämiseen on edistetty toteuttamalla kaupunkilaisten ideoita viihtyisyyden parantamiseksi kaupunginosakehittämisen kohdealueilla
45	Työntekijäkokemus on pysynyt ennallaan tai parantunut
51	Valtuuston hyväksymä talouden tasapaino-ohjelma on edennyt suunnitellusti

¹Tavoitetaso varmistuu asunto- ja maapolitiikan linjauksissa, jotka hyväksytään vuoden 2026 alkupuolella.

Talous

Asunto- ja kiinteistölautakunnan toimintakate on 190,1 milj. euroa. Toimintatulot 290,3 milj. euroa muodostuvat pääosin tilaomaisuuden vuokratuotoista, maa-alueiden vuokratuotoista sekä maa-alueiden ja rakennusten pysyvien vastaavien myyntivoitoista. Pysyvien vastaavien myyntivoitot ovat yhteensä 35,5 milj. euroa. Maksutuloihin kirjautuvat mm. maankäyttösopimuskorvaukset. Toimintamenot ovat yhteensä 100,2 milj. euroa ja niihin sisältyvät mm. Tampereen Tilapalvelut Oy:ltä ostettavat tilojen ja kiinteistöjen hankejohtamis-, ylläpito- ja kunnossapitopalvelut sekä retkeilyreitit 49,5 milj. euroa. Hiedanranta -kehitysoh-

jelman asunto- ja kiinteistölautakunnan alainen toimintameno on vuonna 2026 noin 1 milj. euroa. Talousarvio sisältää tasapainottamisohjelman yhteydessä esitetyt sopeutukset sekä lisäsesitykset.

Investointimenot ovat yhteensä 121,0 milj. euroa. Talonrakennushankkeiden investointimenot ovat 105,4 milj. euroa. Maaomaisuuden investoinnit kohdentuvat vahvistuneiden asemakaavojen ja kaupungin sitoumusten mukaisiin johtosiirtoihin ja pilaantuneiden maiden puhdistamiseen sekä maan esirakentamisen kustannuksiin valikoiduilla alueilla.

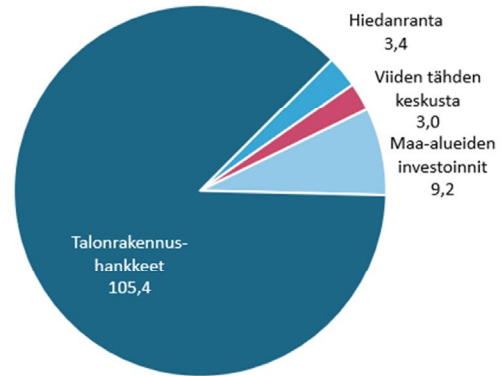
Vuoden 2026 talousarviossa pysyvien vastaavien luovutustuloja arvioidaan saa-

tavan yhteensä noin 40 milj. euroa. Pysyvien vastaavien luovutustulot jakautuvat maaomaisuuden (tontit) sekä rakennusten myynneihin. Tonttien myynneistä arvioidaan saatavan yhteensä noin 38,8 milj. euroa. Tonttien myynneihin sisältyy vuodelta 2025 siirtyneitä kohteita mm. Särkänniemen, Lapinniemen (Koivula) ja Voimakadun tontit. Tullinaukion tonttien toteutuminen edellyttää asemakaavan vahvistumista. Rakennusten myynneistä arvioidaan saatavan vuonna 2026 yhteensä noin 1,2 milj. euroa.

ASUNTO- JA KIINTEISTÖLAUTAKUNTA

Tuloslaskelma (1 000 euroa)	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026
Toimintatulot			
Myyntitulot	857	300	300
Maksutulot	15 501	5 001	5 101
Tuet ja avustukset	313	260	235
Vuokratulot	231 375	238 052	247 992
Muut toimintatulot	13 427	67 097	36 644
Toimintatulot yhteensä	261 473	310 710	290 272
Toimintamenot			
Henkilöstömenot	-4 113	-4 728	-4 760
Palvelujen ostot	-53 377	-57 318	-58 247
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-149	-233	-231
Avustukset	-31	-427	-217
Vuokramenot	-30 615	-31 882	-36 306
Muut toimintamenot	-1 254	-172	-403
Toimintamenot yhteensä	-89 539	-94 760	-100 164
Toimintakate	171 934	215 950	190 108
Rahoitustulot ja -menot	-16 910	-19 784	-19 810
Poistot ja arvonalentumiset	-60 062	-63 665	-70 175
Tilikauden tulos	94 962	132 501	100 123
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	104	0	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	95 067	132 501	100 123

NETTOINVESTOINNIT 105,3 M€

Investoinnit (1 000 euroa)	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026
Investointimenot	-137 921	-139 680	-120 963
Rahoitusosuudet	1 304	100	
Nettoinvestoinnit	-136 617	-139 580	-120 963
Pysyvien vastaavien luovutustulot	12 254	94 219	39 970

SITOVAT ERÄT

Käyttötalous (1 000 euroa)	Toimintatulot	Toimintamenot	Toimintakate	Rahoitustulot ja -menot	Poistot ja arvonalentumiset	Tilikauden tulos
Asunto- ja kiinteistölahtakunta, toimintakate (pl. erikseen sitovat erät)	290 272	-99 144	191 128	-19 810	-70 175	101 143
Hiedanranta-kehitysohjelma, toimintakate	0	-1 020	-1 020	0	0	-1 020

Investoinnit (1 000 euroa)	Investointimenot	Rahoitusosuudet	Nettoinvestoinnit
Asunto- ja kiinteistölahtakunta (pl. erikseen sitovat erät)	-9 190	0	-9 190
Talorakennushankkeet (pl. Hiedanranta)	-105 393	0	-105 393
Viiden tähden keskusta-kehitysohjelma	-3 000	0	-3 000
Hiedanranta-kehitysohjelma	-3 380	0	-3 380

Kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka

Kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka -palveluryhmän tehtäviä ovat kaupungin maa- ja asuntopolitiikan valmistelu ja toteutus, palvelutilaverkkojen suunnittelu yhteistyössä tiloissa toimivien palveluryhmien ja yksiköiden kanssa, kaupungin tilaomaisuuden hallinta, luontovirkistykseen ja retkeilyyn tarkoitettujen alueiden kehittäminen ja ylläpito.

Palveluryhmä toteuttaa osaltaan kaupungin väestönkasvun, asuinrakentamisen ja elinkeinoelämän sijoittumisen edellytyksiä. Lisäksi edistetään asuntotuotannon kilpailun syntymistä ja asumisen kohtuuhintaisuutta. Yhdessä muiden palvelualueiden kanssa laaditaan ja toteutetaan palveluiden, asumisen, liikenteen ja maankäytön toteuttamisen ja investointien pitkän aikavälin suunnitelman (PALM) -ohjelmaa.

Palveluryhmään kuuluu viisi yksikköä: kiinteistötoimi, kestävä asuminen ja rakentaminen, palvelutilaverkot, tilaomaisuuden hallinta sekä talous- ja hallinto. Kiinteistötoimi-yksikköön kuuluu kaksi tiimiä, jotka ovat sopimus ja luonnonvarat -tiimi ja tonttitiimi.

Toiminnan painotukset ja keskeiset muutokset

Asunto- ja maapolitiikan linjausten päivitystä vuosille 2026–2029 tavoitellaan valtuuston hyväksymiskäsittelyyn alkuvuoden 2026 aikana. Asunto- ja maapolitiikan linjaukset 2022–2025 ovat voimassa, kunnes uudet linjaukset saavat lainvoiman. Asunto- ja kiinteistölautekunnan talousarvio vuodelle 2026 sisältää talouden sopeuttamistoimenpiteenä uusittavien maanvuokrasopimusten maanvuokran porrastuksen poistamisen ja maanvuokrasopimusten kohtuullistamisen kohdentamisen vain suojeltujen rakennusten maanvuokriin. Toimenpiteiden toteutuminen edellyttää, että ne hyväksytään asunto- ja maapolitiikan linjauksiin.

Uutta asumista mahdollistetaan maankäytön kehittämiseen liittyvillä sopimuk-

silla sekä maanluovutuksella. Yritysten toimintaedellytyksiä parannetaan kehittämällä yritysalueita elinkeinoelämän tarpeisiin ja varmistamalla yritystonttitarjonnan riittävyys. Asuntomarkkinoiden taantumasta johtuen uusien asuntotonttien luovutustuotot ovat epävarmoja. Taantumasta takia yksityiset maanomistajat suunnittelevat tarkasti, milloin allekirjoittavat maankäyttösopimuksen. Kaupunki osaltaan pyrkii edistämään asuntorakentamista tarjoamalla tontteja rakennuttajille jatkuvan haun menetelillä erillishakujen lisäksi.

Kaupungin maalta etsitään täydennysrakentamispaiikkoja pientalorakentamiselle. Kasvavassa kaupungissa huolehditaan lähivirkistysmahdollisuuksista sekä retkeilypalveluiden viestinnän ja kohteiden kehittämisestä.

Kaupungin tilankäytön tehostamista ja palvelutilaverkkojen kehittämistä toimialojen palveluverkko-suunnitelmien pohjalta jatketaan asetettujen tavoitteiden mukaisesti yhteistyössä konsernihallinnon ja palveluryhmien kanssa.

Vuonna 2025 on käynnissä noin 30 ison tilainvestoinnin tarveselvitystä, hankeja toteutussuunnitelmaa. Suunnittelun yhteydessä lasketaan hankkeen hiilijalanjälki, hiilikädenjälki, elinkaarikustannukset ja investointikustannukset. Puurakentamisen edistäminen huomioidaan kaupungin talonrakennushankkeissa ja tontinluovutuksessa. Kaupungin palvelurakennusten talonrakennusinvestointeihin liittyen sekä osana kaikkea palveluryhmän työskentelyä toteutamme Hiilineutraali Tampere 2030-tiekarttaa. Vähähiilisten materiaalien käyttöä kaupungin palvelurakennuskohteissa lisätään ja edistetään kaupungin tontinluovutuksella tavoitteita myös asunto- ja toimitilarakentamisessa.

Kaupunginosakehittämisen toimintamallin jatkokehitystyötä, poikkihallinnollista koordinoitua ja toimenpiteitä edistetään valituilla kohdealueilla alueellisen eriytymisen ehkäisemiseksi. Kohdealu-

eet ovat Hervanta, Tesoma, Kaukajärvi-Annala ja Peltolampi-Multisilta.

Tampereen kaupungin ja hyvinvointialueen yhteistä pitkäaikaisasunnottomuuden poistamisen toimenpideohjelmaa ja siihen liittyvää Omaan kotiin -hanketta toteutetaan vuonna 2026. Tampereen kaupunki kehittää edelleen asumisen turvaamisen mallia kiinteänä osana kohtuuhintaisen asumisen kumppanuusmallia sekä selvittää välivuokrauksen ja sosiaalisen vuokra-asumisen prosessin toteuttamisvaihtoehtoja, niiden edellytyksiä ja kustannusvaikutusta vuotta. Asukas ensin -asumisneuvontahankkeen työ jatkuu, kuten myös tiivis yhteistyö hyvinvointialueen, vuokra-asuntoyhteisöjen ja järjestöjen kanssa asunnottomuuden ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi.

Työ asuntotuotannon monipuolistamiseksi ja laadun ohjaamiseksi jatkuu. Varmistamme osaltamme kohtuuhintaisen asuntotuotannon edellytykset, teemme yhteistyötä kaupunkikonserniin kuuluvien ja muiden vuokra-asuntotoimijoiden kanssa sekä edistämme yleisesti asuntotuotantoa haastavassa asuntomarkkinatilanteessa.

Sosiaali- ja terveyspalveluiden vuokratilojen vuokrasopimusten siirryttyä hyvinvointialueelle ja kaupungin jäädessä vuokranantajaksi vielä siirtymäajaksi joidenkin tilojen osalta, jatketaan realisoitavien sote-kohteiden myyntivalmisteluita ja vuokrasopimusneuvotteluita. Neuvottelut Hatanpään Kanta- ja Puitosairaala sekä Koukkuniemen alueen rakennuksista jatkuvat Pirkanmaan hyvinvointialueen kanssa. Lisäksi muun tarpeettoman tilaomaisuuden realisointi jatkuu edelleen ja realisoitavia toteutetaan joko kohteita suoraan myymällä tai kiinteistökehityksen kautta. Maanomistajan lupien myöntämisen toimintamallien ja järjestelmien kehittämistä jatketaan. Lupakäsittely siirtyy kilpailukyky- ja innovaatiot palveluryhmään osaksi tapahtumapalveluita.

Palvelu	Toimintamenot, 1 000 euroa
Asumisen kehittäminen ja viranomaispalvelut	-2 136
Maaomaisuuden hallinta	-6 920
Tilavuokrauspalvelut	-88 657
Akila, Hiedanranta	-1 020
Palvelutilaverkkojen kehittäminen	-1 431
Yhteensä	-100 164

Käyttötalous (1 000 euroa)	Muutettu- TA 2025	TA 2026
Toimintatulot	310 710	290 272
Toimintamenot	-94 760	-100 164
Toimintakate	215 950	190 108

Investoinnit (1 000 euroa)	Muutettu TA 2025	TA 2026
Investointimenot	-139 680	-120 963
Rahoitusosuudet	100	0
Pys. vast. luovutustulot	94 219	39 970

TALONRAKENNUSHANKKEET VUOSINA 2026–2029 (1 000 EUROA)

Hankkeen nimi	Kust. arvio	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029	Valmistumisvuosi
UUDIS- JA LISÄRAKENNUKSET						
VARHAISKASVATUS, ESI- JA PERUSOPETUS						
Ahvenisjärven (ent. Pohjois-Hervannan) koulun uudisrakennus	28 100	7 375				2026
Kämmenniemen koulun perusparannus ja laajennus, vaihe 1	12 465	3 800	8 356			2027
Turtolan uusi päiväkotiki (puurakenteinen)	5 505	2 900	2 400			2027
Peltolammin hyvinvointikeskus, vaihe 1 (koulu, päiväkotiki, nuorisotilat ja kirjasto)	30 800	10 000	13 100	7 150		2028
Tammelan koulun rakennuksen 2 ja Sara Hildén -akatemian perusparannus ja laajennus	19 705	5 580	9 400	4 100		2028
Koivistonkylän päiväkotiki (puurakenteinen)	5 699	100	3 000	2 370		2028
Takahuhdin koulun B-talon (vl. 1-4) perusparannus ja päiväkodin laajennus	29 174	6 700	9 000	9 000	2 000	2029
Järvensivun päiväkodin ja koulun perusparannus ja laajennus	8 400	200	2 300	4 100	1 800	2029
Kaukajärven koulun, päiväkodin, nuorisotilan ja kirjaston uudisrakennus	56 939	600	9 391	9 490	18 630	2030
Annalan koulu, Karosen koulutalon laajennus	5 983		2 300	3 683		2028
Kalkun päiväkotiki ja koulu (puurakenteinen)	8 275		200	4 075	4 000	2029
Saukonpuiston päiväkodin ja koulun perusparannus ja laajennus	10 000		100	4 900	5 000	2029
Hiedanrannan koulu, päiväkotiki ja nuorisotilat, vaihe 1	38 549		540	500	8 895	2031
Takahuhdin koulun A-talon (vanha Ristinarkku, vl. 5-9) perusparannus ja laajennus	24 175			400	11 888	2030
Atalan uusi päiväkotiki	5 800			200	2 800	2030
Viinikanlahden päiväkotiki ja koulu (puurakenteinen)	13 050				300	2031
KULTTUURI- JA VAPAA-AIKAPALVELUT						
Tampereen taidemuseon laajennus	29 125	3 300	10 000	10 000	4 309	2029
Sara Hildénin taidemuseon perusparannus ja laajennus	32 000		200	200	1 000	2034
Kaukajärven soutu- ja melontastadion	4 000				2 000	2030
Hiedanrannan liikuntahalli	13 480				200	2031
Koillis-Tampereen uimahalli	24 000				100	2031
PERUSPARANNUSHANKKEET						
VARHAISKASVATUS, ESI- JA PERUSOPETUS						
Hatanpään Jukolan perusparannus ja muutostyöt	9 500	3 364				2026
Lamminpään koulun rakennuksen 1 perusparannus	7 990	5 190				2026
Aleksanterin koulun (ruokalarakennus, puurakennus ja kivistä rakennus) perusparannus	27 072	15 700	5 200			2027
Harjun koulun rakennusten A, B ja C perusparannus	9 179	4 300	2 700			2027
Hatanpään koulun perusparannus	25 380	6 250	12 500	6 250		2028
Pyynikin koulun perusparannus	21 300	450	3 200	10 900	6 750	2029
Tammelan koulun rakennuksen 1 perusparannus	12 650	200	400	1 800	8 000	2030
Raholan koulun perusparannus	20 705		300	10 428	9 978	2029
Koiviston koulun, kirjaston ja nuorisotilojen perusparannus (kivikoulu ja tiilikoulu)	17 450		300	4 075	9 000	2030
KOy päiväkotien perusparannukset, Koy Helapuisto ja Koy Maijalanpuisto	12 100		150	1 600	2 350	2031
Leinolan koulun ja päiväkodin perusparannus	20 259				700	2031

Hankkeen nimi	Kust. arvio	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029	Valmistumis- vuosi
LUKIOKOULUTUS						
Tampereen Lyseon lukio perusparannus	19 197	500				2026
KULTTUURI- JA VAPAA-AIKAPALVELUT						
Hervannan vapaa-aikakeskuksen V-rakennuksen perusparannus	12 600	1 250				2026
Tullikamarin perusparannus	13 700	6 850				2026
Rauhaniemen saunan perusparannus	2 900	1 300	1 300			2027
Taidekeskus Mäntinrannan perusparannus	4 640		100	4 540		2028
Tampereen taidemuseon perusparannus	7 159	1 500	2 500	2 000	831	2029
Hatanpään entisen pesularakennuksen perusparannus	3 655			200	3 455	2029
Takahuhdin taidekeskuksen (Tampereen taiteilijaseuran tilat) perusparannus	4 460			300	3 400	2029
Tesoman uimahallin perusparannus	10 400			400	5 000	2030
Työväenmuseum Werstaan perusparannus	8 200			200	3 000	2030
Sampola, työväenopiston tilojen perusparannus	10 412				300	2030
Tampere-talon perusparannushankkeet	37 400				3 000	2036
KONSERNIHALLINTO JA MUUT KIINTEISTÖT						
Liisankallion väestönsuojan perusparannus	2 335	765				2026
Kauppahallin perusparannus	17 005		200			
PIENET INVESTOINNIT						
Sosiaali- ja terveystalorakennusten pienet hankkeet		300	0	0	0	
Väestönsuojien teknisten järjestelmien uusiminen		600	700	700	0	
Tampere-talon korjaustyöt		400	400	400	400	
Päiväkotien perusparannukset		650	1 300	2 000	0	
Päiväkotien ja koulurakennusten pienet hankkeet		3 750	3 200	3 500	3 500	
Lukioiden pienet hankkeet		300	300	400	400	
Liikuntapaikkojen ja nuorisotilojen perusparannukset/ pienet hankkeet		3 950	2 700	3 000	3 000	
Kirjaston ja työväenopiston pienet hankkeet		300	300	500	500	
Kulttuuri ja taide, pienet hankkeet		950	900	1 000	1 000	
Valmistuneiden kohteiden jälkityöt		250	200	400	400	
Muiden rakennusten sekä kaupunkikuvallisten kohteiden investoinnit		3 200	3 100	3 600	3 600	
Sisäilmaolosuhdeinvestoinnit		2 569	1 500	1 500	1 500	
MUUT INVESTOINNIT						
Leasing-kohteiden lunastus			2 270	810	188	
TALONRAKENNUKSET YHT.		105 393	116 007	120 670	133 172	
TALONRAKENNUSHANKKEIDEN NETTOINVESTOINNIT		105 393	116 007	120 670	133 172	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot		1 210	1 300	18 460	21 100	
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA YHTEENSÄ		104 183	114 707	102 210	112 072	

Hankkeen nimi	Kust. arvio	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029	Valmistumis- vuosi
VUOKRAUKSELLA TAI MUULLA RAHOITUSMALLILLA TOTEUTETTAVAT HANKKEET						
Kanjonin koulu ja päiväkot	31 850	1 000		30 550		2028
Eteläisen alueen uimahalli (kuntayhteistyönä Pirkkalan kunnan kanssa)	12 500			12 500		2028
Peltolammin hyvinvointikeskus, vaihe 2 (koulun liikuntatilat ja kirjastoauton tilat)	4 928			4 928		2028
Sairaalakoulu	8 470			8 470		2028
Uusi palloilu- ja liikuntahalli (korvaa Pyynikin palloiluhallin)	15 000				15 000	2029

Talonrakennushankkeiden perustelut

Uudis- ja lisärakennukset

VARHAISKASVATUS, ESI- JA PERUSOPETUS

Ahvenisjärven (ent. Pohjois-Hervannan) koulun uudisrakennus

Vanha koulu olisi vaatinut kattavan perusparannuksen ja se on purettu vuonna 2024. Asemakaavan, tarveselvityksen ja hankesuunnitelman mukaisesti vanha koulu korvataan uudella 1100 oppilaan (luokat 0–9) koululla. Toteutuksen edellyttämä asemakaava sai lainvoiman 2022. Hankkeelle oli suunnittelu- ja rakentamisrahaa vuosille 2022–2025. Esitetään rakentamisrahaa vuodelle 2026.

Kämmenniemen koulun, kirjaston ja nuorisotilojen perusparannus ja laajennus, vaihe 1

Rakennuksessa voi enimmillään olla oppilaita noin 550 (luokat 0–9), alueen kirjasto ja nuorisotilat. Tarveselvityksen mukaisesti hanke vaiheistetaan. Ensimmäisessä vaiheessa perusparannetaan vuonna 1988 valmistuneen osan sisätilat sekä korvataan vanhin 1960-luvulla valmistunut osa laajennusosalla. Laajennusosaan sijoittuu opetustiloja, uusi liikuntatila ja oppilashuollon tilat. Hankkeen yhteydessä tontilla sijaitsevasta huonokuntoisesta siirtokelpoisesta rakennuksesta luovutaan. Rakennukselle toteutetaan uusi lämmitysjärjestelmä vuonna 2025 erillisenä investointina. Toinen rakennusvaihe ajoittuu vuosille 2032–2033, jolloin perusparannetaan vuonna 2001 valmistunut osa. Perusparannushankkeelle oli suunnittelurahaa vuosille 2024–2025. Esitetään rakentamisrahaa vuosille 2026–2027.

Turtolan uusi päiväkotiki (puurakenteinen)

Nykyinen huonokuntoinen päiväkotiki puretaan ja korvataan uudisrakennuksella, joka mitoitetaan 80 lapselle. Hankkeelle oli suunnittelurahaa vuodelle 2025

ja rakentamisrahaa esitetään vuosille 2026–2027.

Peltolammin hyvinvointikeskus, vaihe 1 (koulu, päiväkotiki, nuorisotilat ja kirjasto)

Alueen yleissuunnitelman ja palveluverkkosuunnitelman mukaisesti toteutetaan uusi Peltolammin ja Multi-sillan aluetta palveleva hyvinvointikeskus. Hyvinvointikeskukseen sijoittuu alueen uusi koulu ja päiväkotiki, nuorisotilat ja kirjasto. Hankkeen edellyttämä asemakaavamuutos on lainvoimainen. Hyvinvointikeskus muodostuu kahdesta erillisestä rakennuksesta, joiden välille toteutetaan lämmin kulkuyhteys, katso kohde: Peltolammin hyvinvointikeskus 2-vaihe (liikunta- ja kirjastoauton tilat). Tavoitteen mukaisesti molempien osien toteutusaikataulu yhteensovitetään siten, että ne ovat käyttöön otettavissa samanaikaisesti. Nykyinen Peltolammin koulutontti tullaan kaavoittamaan asuinkäyttöön. Hankkeelle oli suunnittelurahaa vuosille 2024–2025 ja esitetään suunnittelu- ja rakentamisrahaa vuosille 2026–2028.

Tammelan koulun rakennuksen 2 ja Sara Hildén -akatemiinan perusparannus ja laajennus

Tiilirakennuksen perusparannuksen ja tiilirakennuksen osittain korvaavan uudisrakentamisen yhteydessä tehdään oppimisympäristöjen kehityksen edellyttämiä tilamuutoksia. Alueen uusi asemakaava on vahvistunut vuonna 2024. Hankkeelle oli suunnittelurahaa vuodelle 2025 ja esitetään suunnittelu- ja rakentamisrahaa vuosille 2026–2028.

Koivistonkylän päiväkotiki (puurakenteinen)

Nykyinen huonokuntoinen rakennus on suunniteltu purettavan ja se korvataan uudisrakennuksella. Uusi päiväkotiki mitoitetaan 100 lapselle. Toteutuksen edellyttämä asemakaavamuutos on vahvistunut marraskuussa 2024. Hankkeelle oli suunnittelurahaa vuodelle 2025. Suunnittelurahaa siirretään vuodelle 2026. Rakentamisrahaa esitetään vuosille 2027–2028.

lyttämä asemakaavamuutos on vahvistunut marraskuussa 2024. Hankkeelle oli suunnittelurahaa vuodelle 2025. Suunnittelurahaa siirretään vuodelle 2026. Rakentamisrahaa esitetään vuosille 2027–2028.

Takahuhdin koulun B-talon (vl. 1-4) perusparannus ja päiväkodin laajennus

Koulurakennus tarvitsee perusparannuksen. Koulurakennuksen yhteyteen rakennetaan uusi 300 lapsen päiväkotiki ja oppilashuollon tilat koulun laajennusosana. Koulu mitoitetaan noin 450 oppilaalle (luokat 0-4). Hankkeen valmistumisen jälkeen luovutaan Pappilan, Takahuhdin ja Ankkarin päiväkodeista. Hankkeen toteutus vaiheistetaan. Hankkeelle oli suunnittelurahaa vuosille 2024–2025. Rakentamisrahaa esitetään vuosille 2026–2029.

Järvensivun koulun ja päiväkodin perusparannus ja laajennus

Koulu on suljettu sisäilmaongelmien vuoksi. Vuonna 2018 hyväksytyyn palveluverkkosuunnitelman mukaan koulu muutetaan 120 lapsen päiväkodiksi ja koulu 1-sarjaiseksi (noin 75 oppilasta sisältäen esiopetuksen). Valmisteluvaiheessa tutkitaan ratkaisua, jossa päiväkodin tilat sijoitetaan uudisrakennukseen ja kaksi nykyistä koulurakennuksista perusparannetaan koulun käyttöön. Hanke on vuoden 2026 asemakaavaohjelmassa. Asemakaavassa tutkitaan myös tontin täydennysrakentamisen mahdollisuuksia asumiselle. Hankkeelle esitetään suunnittelu- ja rakentamisrahaa vuosille 2026–2029.

Kaukajärven koulun, päiväkodin, nuorisotilojen ja kirjaston uudisrakennus

Kaukajärven vanha koulu korvataan uudisrakennuksella. Uuteen rakennukseen

suunnitellaan tilat 1300 oppilaalle ja päiväkotiki mitoitetaan 160 lapselle, lisäksi rakennukseen sijoittuvat uudet alueen kirjasto- ja nuorisotilat. Valmistumisen jälkeen luovutaan vanhasta Annalan koulusta, Juvan päiväkodista ja Kaukajärven kirjastosta. Hankkeen edellyttämä asemakaavamuutos on lainvoimainen. Hankkeelle oli suunnittelurahaa vuodelle 2025. Esitetään suunnittelu- ja rakentamisrahaa vuosille 2026–2030.

Annalan koulu, Karosen koulutalon laajennus

Koulun laajennusosa toteutetaan noin 200 oppilaalle päiväkotiki- ja kouluverkkosuunnitelman mukaisesti. Laajennusosa helpottaa ensi vaiheessa Annalan koulutalon tilannetta, jotta se pysyy palveluverkossa Kaukajärven hankkeen valmistumiseen asti ja vältytään erillisen väistötilan rakentamiselta. Koulun vanhan osan perusparannus toteutetaan vuonna 2033–2035. Laajennushankkeelle esitetään suunnittelu- ja rakentamisrahaa vuosille 2027–2028.

Kalkun päiväkotiki ja koulu (puurakenteinen)

Kalkun heikkokuntoinen koulurakennus on päätetty korvata uudella päiväkotiki- ja koulurakennuksella. Päiväkotiki mitoitetaan neljälle ryhmälle eli noin 80 lapselle ja koulu noin 75 oppilaalle (luokat 0–2 yksisarjaisena). Hankkeelle esitetään suunnittelurahaa vuodelle 2027 ja rakentamisrahaa vuosille 2028–2029.

Saukonpuiston päiväkodin ja koulun perusparannus ja laajennus

Saukonpuiston koulun asemakaavalla suojeltu osa perusparannetaan ja huonokuntoinen osa korvataan uudisrakennuksella asemakaavan mukaisesti. Vuonna 2025 valmistuvassa palveluverkkotyössä linjataan etenemistapa ja rakennuksen tulevat käyttäjät. Yhtenä vaihtoehtona ovat Puistokoulu ja Erho-yksikön nykyiset käyttäjät, jotka toimivat tällä hetkellä väistötiloissa Vuoreksen kaupunginosassa. Vuoreksen keskustan tulevan asemakaavamuutoksen vuoksi väistötiloista joudutaan luopumaan

tämänhetkisen arvion mukaan vuonna 2029 ja toiminnalle tarvitaan pysyvä ratkaisu. Hankkeelle esitetään suunnittelu- rahaa vuodelle 2027 ja rakentamisrahaa vuosille 2028–2029.

Hiedanrannan koulu, päiväkotiki ja nuorisotilat, vaihe 1

Rakennukseen sijoittuu alueen uusi 1500 oppilaan koulu ja 200 lapsen päiväkotiki sekä alueen nuorisotilat. Rakentaminen vaiheistetaan. Ensimmäisessä vaiheessa toteutetaan 1000 oppilaan koulu ja 200 lapsen päiväkotiki. Toisessa vaiheessa toteutetaan koulun 500 oppilaan laajennusosa. Hankkeen edellyttämä asemakaavamuutos on vireillä. Hanke esitetään toteutettavaksi elinkaarihankkeena. Koulun ja päiväkodin välittömään läheisyyteen toteutetaan koulun toimintaa palveleva liikuntahalli. Molempien osien toteutusaikataulu yhteensovitetaan siten, että ne ovat käyttöönotettavissa samanaikaisesti. Elinkaarihankkeen valmistelulle ja kilpailutukselle on varattu määräraha vuodelle 2027, suunnittelu- rahaa vuodelle 2028 ja 1-vaiheen rakentamiselle vuosille 2029–2031. Toisen vaiheen suunnittelulle ja rakentamiselle on varattu rahaa vuosille 2035–2038. Tarveselvityksen hyväksynnän yhteydessä asetettiin ponsi, jonka mukaan rakennuskustannuksia tulee alentaa 10 %.

Takahuhdin koulun A-talon (vanha Ristinarkku, vl.5–9) perusparannus ja laajennus

Koulu on rakennettu kahdessa vaiheessa ja vaatii perusparannuksen. Tarveselvityksen mukaisesti osa rakennuksesta korvataan uudisosalalla ja säilytettävä osa perusparannetaan. Koulurakennukseen suunnitellaan tilat noin 775 oppilaalle (luokat 5–9). Hankkeelle esitetään suunnittelurahaa vuodelle 2028 ja rakentamisrahaa vuosille 2029–2030.

Atalan uusi päiväkotiki

Nykyinen huonokuntoinen päiväkotiki on suljettu sisäilmasyistä. Vireillä olevan kaavan mukaisesti tavoitteena on korvata vanha päiväkotiki uudisrakennuksella, joka mitoitetaan 120 lapselle. Toteutuksen edellyttämä asemakaavamuutos on

vireillä. Esitetään suunnittelu- ja rakentamisrahaa vuosille 2028–2030.

Viinikanlahden päiväkotiki ja koulu (puurakenteinen)

Viinikanlahden päiväkodin ja koulun uudisrakennus rakennetaan uudelle Viinikanlahden alueelle. Päiväkotiki mitoitetaan 200 lapselle ja koulun esi- ja alkuopetuksen (luokat 0–2) tilat toteutetaan kolmisarjaisena. Toteutuksessa varaudutaan erillisen liikuntahallin- ja nuorisotilojen toteuttamiseen päiväkodin ja koulun laajennusosana. Suunnittelu- ja rakentamisrahaa esitetään vuosille 2029–2031.

KULTTUURI- JA VAPAA-AIKAPALVELUT

Tampereen taidemuseon laajennus

Tampereen taidemuseon laajennuksen suunnitelma perustuu arkkitehtuurikilpailun voittaneeseen ehdotukseen ”Siilo”. Asemakaavamuutos on hyväksytty kesäkuussa 2024. Laajennus koostuu uudisrakennuksista Siilo ja Paja sekä uudis- ja perusparannusosat yhdistävästä maanalaisesta uudisosalasta. Hankkeelle oli suunnittelurahaa 2024–2025 ja hankkeelle esitetään suunnittelu- ja rakentamisrahaa vuosille 2026–2029.

Sara Hildénin taidemuseon perusparannus ja laajennus

Sara Hildénin taidemuseo Särkänniemessä edellyttää laajaa perusparannusta. Perusparannuksen yhteydessä toteutettava laajennus mahdollistaa korkeatasoisen pysyvän kokoelman ja vaihtuvien näyttelyiden esittämisen samanaikaisesti. Rakennuksen laajennus sisältyy vuoden 2027 asemakaavaohjelmaan. Hankkeelle esitetään suunnittelu- ja rakentamisrahaa vuosille 2027–2032.

Kaukajärven soutu- ja melontastadion

Nykyiset toiminnan edellyttämät säilytys- ja muut toimintaan liittyvät tilat eivät ole riittävät ja ajanmukaisella tasolla, joten osana (soutustadionin) toiminnan kehittämistä toteutetaan uudet tilat toiminnalle. Kohde edellyttää asema-

kaavamuutosta. Hankkeelle esitetään suunnittelu ja rakentamisrahaa vuosille 2029–2030.

Hiedanrannan liikuntahalli

Hiedanrannan koulun ja päiväkodin välittömään läheisyyteen toteutetaan koulu ja aluetta palveleva liikuntahalli. Hankkeen yhteydessä toteutetaan myös koulun ulkoliikuntatiloja sekä varaudu-

taan myöhemmin omana hankkeenaan toteuttamaan uimahalli liikuntahallin laajennusosana. Hankeen edellyttämä asemakaavamuutos on vireillä. Toteutuksen aikataulu yhteensovitetään Hiedanrannan koulun ja päiväkodin aikatauluun siten, että liikuntatilat ovat valmiit koulun valmistuessa. Hankkeelle esitetään suunnittelurahaa vuodelle 2029 ja rakentamisrahaa vuosille 2030–2031.

Perusparannushankkeet

VARHAISKASVATUS, ESI- JA PERUSOPETUS

Hatanpään Jukolan perusparannus ja muutostyöt

Palveluverkkosuunnitelman mukaan alueella on tarve päiväkodille. Jukolan rakennukseen tulee tilat 140 lapsen päiväkodille. Asemakaavalla suojellun rakennuksen käyttöönotto edellyttää kohteen perusparannusta. Hankkeelle oli suunnittelu- ja rakentamisrahaa vuosille 2023–2025. Esitetään rakentamisrahaa vuodelle 2026.

Lamminpään koulun rakennuksen 1 perusparannus

Perusparannuksen yhteydessä tehdään oppimisympäristöjen kehityksen edellyttämät muutostyöt. Tulevaisuudessa koulu (rakennus 1 ja 2) tulee olemaan kolmesarjainen luokkien 0–6 koulu, jossa oppilasmäärä on noin 525 oppilasta. Vanha osa eli rakennus 1 mitoitetaan noin 300 oppilaalle. Perusparannushankkeelle oli suunnittelu- ja rakentamisrahaa vuosille 2024–2025 ja rakentamisrahaa esitetään vuodelle 2026.

Aleksanterin koulun (ruokalarakennus, puurakennus ja kivirakennus) perusparannus

Perusparannuksen yhteydessä tehdään oppimisympäristöjen kehityksen edellyttämät muutostyöt.

Perusparannettavassa koulurakennuksessa on oppilaita noin 550 (luokat

0–6). Perusparannus toteutetaan yhteistoiminnallisena projektinjohtourakkana. Perusparannushankkeelle oli suunnittelu- ja rakentamisrahaa vuodelle 2025, esitetään rakentamisrahaa vuosille 2026–2027.

Harjun koulun rakennusten A, B ja C perusparannus

Harjun koulu koostuu neljästä eri aikaan toteutetusta rakennuksesta. Hankkeessa perusparannetaan kattavasti huonokuntoisimmat ja vanhimmat koulurakennukset. Perusparannuksen yhteydessä tehdään oppimisympäristöjen kehityksen edellyttämät muutostyöt. Rakentaminen vaiheistetaan. Perusparannettavissa koulurakennuksissa on tilat noin 200 oppilaalle (luokat 0–6). Uusin vuonna 2003 valmistunut lisärakennus on toiminnassa rakennustöiden ajan. Perusparannushankkeelle oli suunnittelurahaa vuodelle 2024 ja rakentamisrahaa vuodelle 2025. Rakentamisrahaa esitetään edelleen vuosille 2026–2027.

Hatanpään koulun perusparannus

Perusparannettavassa koulurakennuksessa tehdään oppimisympäristöjen kehityksen edellyttämät muutostyöt ja tilat mitoitetaan noin 570 oppilaalle (luokat 7–9). Perusparannushankkeelle oli suunnittelurahaa vuodelle 2024 ja rakentamisrahaa esitetään vuosille 2026–2028. Tarveselvityksen hyväksynnän yhteydessä asetettiin ponsi, jonka

Koillis-Tampereen uimahalli

Palveluverkkosuunnitelman mukainen uusi uimahalli toteutetaan asemakaavan määrittämään paikkaan. Hankkeen edellyttämä asemakaavamuutos on saanut lainvoiman. Hankkeelle esitetään suunnittelu- ja rakentamisrahaa vuosille 2029–2031.

mukaan rakennuskustannuksia tulee alentaa 10 % ja tavoite saavutettiin hankesuunnittelussa.

Pyynikin koulun perusparannus

Perusparannuksen yhteydessä tehdään oppimisympäristöjen kehityksen edellyttämät muutostyöt. Perusparannettavissa koulurakennuksissa on tilat noin 450 oppilaalle (luokat 7–9). Perusparannushankkeelle esitetään suunnittelurahaa vuodelle 2026 ja rakentamisrahaa vuosille 2027–2029.

Tammelan koulun rakennuksen 1 perusparannus

Tammelan koulun rakennus 1:n (jugendrakennus) perusparannuksen yhteydessä tehdään oppimisympäristöjen kehityksen edellyttämät muutostyöt. Rakennuksessa on tilat noin 600 oppilaalle (luokat 0–6). Tammelan koulun asemakaava on vahvistunut 2024. Hankkeelle esitetään suunnittelurahaa 2026–2027 ja rakentamisrahaa vuosille 2028–2030.

Raholan koulun perusparannus

Perusparannuksen yhteydessä tehdään oppimisympäristöjen kehityksen edellyttämät muutostyöt. Perusparannettavassa koulurakennuksessa on tilat noin 410 oppilaalle (luokat 0–6). Perusparannushankkeelle esitetään suunnittelurahaa vuodelle 2027 ja rakentamisrahaa vuosille 2028–2029.

Koiviston koulun, kirjaston ja nuorisotilojen perusparannus (kivikoulu ja tiilikoulu)

Perusparannuksen yhteydessä tehdään oppimisympäristöjen kehityksen edellyttämät muutostyöt. Perusparannettavissa koulurakennuksissa on tilat noin 480 oppilaalle (luokat 0–6). Perusparannushankkeelle esitetään suunnittelurahaa vuodelle 2027 ja rakentamisrahaa vuosille 2028–2030.

KOy päiväkotien perusparannukset, Koy Helapuisto ja Koy Maijalanpuisto

Helapuiston ja Maijalanpuiston päiväkodit ovat osa kiinteistöosakeyhtiöitä ja hankkeiden eteneminen on riippuvainen yhtiön päätöksistä. Hankkeissa varaudutaan osakkeenomistajalle kuuluviin korjausvastuisiin. On tarkoituksenmukaista erottaa kiinteistöosakeyhtiössä sijaitsevat hankkeet yksinomaan kaupungin omistamista hankkeista. Tämä mahdollistaa kaupungin omien perusparannushankkeiden suunnittelun ja toteutuksen aikataulussa.

Leinolan koulun ja päiväkodin perusparannus

Rakennuksen perusparannuksen yhteydessä tehdään oppimisympäristöjen kehityksen edellyttämät muutostyöt. Hankkeelle esitetään suunnittelu- ja rakentamisrahaa vuosille 2029–2031.

LUKIOKOULUTUS

Tampereen Lyseon lukio perusparannus

Perusparannuksen yhteydessä tehdään tarpeellisia tilamuutoksia rakennuksen suojeluarvot huomioiden. Tilat suunnitellaan nykytuotoisen lukio-opetuksen tarpeisiin ja niiden käytettävyyttä sekä esteettömyyttä parannetaan. Hankkeelle oli suunnittelu- ja rakentamisrahaa vuosille 2023–2024. Hankkeelle siirretään rakentamisrahaa vuodelta 2025 vuodelle 2026.

KULTTUURI- JA VAPAA-AIKAPALVELUT

Hervannan vapaa-aikakeskuksen V-rakennuksen perusparannus

Perusparannuksen lisäksi rakennukseen on suunniteltu toiminnallisia parannuksia tehostamaan tilankäyttöä. Hankkeen rakentamisrahaa siirretään vuodelta 2025 vuodelle 2026.

Tullikamarin perusparannus

Tullikamari on laajan peruskorjauksen tarpeessa. Vesikatto edellyttää uusimista ja samassa yhteydessä tulee tehtäväksi useita rakennuksen toiminnan kannalta välttämättömiä korjauksia. Hankkeelle oli osoitettu suunnittelurahaa vuodelle 2022 ja rakentamisrahaa vuodelle 2025. Esitetään rakentamisrahaa vuodelle 2026.

Rauhaniemen saunan perusparannus

Rakennus on huonokuntoinen ja vaatii perusparannuksen. Nykyinen öljylämmitys poistuu ja rakennus liitetään kaukolämpöverkkoon. Hankkeelle oli suunnittelurahaa vuodelle 2024. Vuonna 2025 toteutettiin kaukolämpöliittymä. Rakentamisrahaa esitetään vuosille 2026–2027.

Taidekeskus Mäntinrannan perusparannus

Tampereen taidelijaseura ry:n käyttöön muutetut yleisö- ja toimistotilat edellyttävät peruskorjauksia, joista osa on jo tehty vuosina 2019–2020. Hankkeen loppuun saattamiseksi esitetään suunnittelurahaa vuodelle 2027 ja rakentamisrahaa vuodelle 2028.

Tampereen taidemuseon perusparannus

Tampereen taidemuseon arkkitehtuurikilpailun voittaneessa suunnitelmassa on suunniteltu laajennus (uudisrakennusosat) sekä taidemuseon olemassa olevat ja perusparannuksen tarpeessa olevat tilat kokonaisuutena. Peruspa-

rannushankkeelle (Makasiini ja entinen talonmiehenasunto) oli suunnittelurahaa vuosille 2024–2025. Esitetään suunnittelu- ja rakentamisrahaa vuosille 2026–2029.

Hatanpään entisen pesula-rakennuksen perusparannus

Rakennus on laajan perusparannuksen tarpeessa. Tarve palveluverkkosuunnitelmassa, joka valmistuu vuonna 2025. Esitetään suunnittelu- ja rakentamisrahaa vuosille 2028–2029.

Takahuhdin taidekeskuksen (Tampereen taiteilijaseuran tilat) perusparannus

Tampereen taiteilijaseuran käytössä oleva Takahuhdin palvelukeskus on huonokuntoinen ja vaatii perusparannusta. Tarve ratkaistaan palveluverkkosuunnitelmassa, joka valmistuu vuonna 2025. Esitetään suunnittelu- ja rakentamisrahaa vuosille 2028–2029.

Tesoman uimahallin perusparannus

Uimahallirakennus vaatii perusparannuksen. Hankkeelle esitetään suunnittelurahaa vuodelle 2028 ja rakentamisrahaa vuosille 2029–2030.

Työväenmuseo Werstaan perusparannus

Kohteessa on tehty kuntotutkimus vuonna 2022, jonka perusteella on tehty käyttöä turvaavia korjaustoimia vuonna 2023 sillä edellytyksellä, että laajemmat peruskorjaustoimet tulisivat tehtäväksi noin viiden vuoden päästä tästä. Kyseessä on laaja rakenteellinen ja talotekninen peruskorjaus. Hankkeelle on varattu suunnittelurahaa vuodelle 2028 ja rakentamisrahaa vuosille 2029–2030.

Kyseessä on vuokratohde, jossa peruskorjausvastuu on vuokrasopimuksen mukaisesti vuokralaisella. Näin ollen on varauduttava hankkeen toteuttamiseen kaupungin omana investointina.

Sampola, työväenopiston tilojen perusparannus

Työväenopiston tilat sijaitsevat Sampo-lassa, jossa toimii myös Tammerkosken lukio. Työväenopiston tilat ovat huonokuntoiset ja vaativat perusparannuksen. Korjaustöitä on tehtävä myös osittain Tammerkosken lukion tiloissa, jotka on jätetty aiemmassa lukion tilojen remontissa hankkeen ulkopuolelle. Hankkeelle esitetään suunnittelurahaa vuodelle 2029 ja rakentamisrahaa vuodelle 2030.

Tampere-talon perusparannushankkeet

Tampere-talon rakenne- ja talotekniset korjaustarpeet on kartoitettu kuntotutkimuksin vuosina 2021–2022. Rakennuksen tekninen perusparannus toteutetaan vaiheittain, jotta toimintaa on mahdollista jatkaa rakennuksen muissa osissa. Vaiheittainen perusparannus ei koske jo aikaisemmin perusparannettuja osia tai järjestelmiä. Hankkeelle esitetään suunnittelu- ja rakentamisrahaa vuosille 2029–2036.

KONSERNIHALLINTO

Liisankallion väestösuojan perusparannus

Kaupungin omistuksessa oleva kalliosuoja edellyttää korjaustoimenpiteitä. Mahdolliset rauhanajan käytön toimenpiteet eivät sisälly investointiin. Hankkeelle oli rakentamisrahaa vuodelle 2025 ja esitetään rakentamisrahaa vuodelle 2026.

Kauppahallin perusparannus

Hämeenkadulla sijaitseva kauppahalli on valmistunut vuonna 1901. Rakennus on toiminut alusta lähtien ruokatavaroiden myyntipaikkana ja se on suojeltu rakennussuojelulaille vuonna 1975. Rakennus on huonokuntoinen ja vaatii perusparannuksen. Väistöilaratkaisut ratkaistaan tarveselvitysvaiheessa. Hankkeelle esitetään suunnittelurahaa vuodelle 2027.

PIENET INVESTOINNIT

Sosiaali- ja terveystalorakennusten pienet hankkeet

Siirretään määrärahaa vuodelta 2025 vuodelle 2026.

Väestösuojien teknisten järjestelmien uusiminen

Määrärahalla toteutetaan teknisiä perusparannuksia tilanteenaikaiseen tekniikkaan useammassa kalliosuojassa. Vuoden 2026 aikana uusitaan mm. kaasuvälilämpöjärjestelmiä sekä tilanteenaikaista ilmanvaihtoa ja varavoimakoneita palvelevia jäähdytyskoneita.

Tampere-talon korjaustyöt

Tampere-talon toiminnan kannalta välttämättömiin korvausinvestointeihin sekä pieniin toiminnallisiin muutoksiin varataan vuokrasopimuksen mukaisesti vuosittainen määräraha 400 000 euroa vuosille 2026–2029.

Päiväkotien perusparannukset

Määrärahalla uudistetaan päiväkotitilojen vanhaa tekniikkaa ja parannetaan olosuhteita. Kohteita perusparannetaan palveluverkon ja rakennusten teknisen kunnan perusteella. Hankkeiden toteutus pyritään ajoittamaan siten, että päiväkotien toiminta siirtyisi pääosin olemassa oleviin vapaisiin väistötiloihin. Lisäksi määrärahaa käytetään tulevien perusparannusten suunnitteluun sekä päiväkotien väistötilojen muutostöihin.

Päiväkotien ja koulurakennusten pienet hankkeet

Määrärahaa käytetään perusopetuksen sekä varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen käytössä oleviin rakennuksiin ja tiloihin. Määrärahalla tehdään kohteiden toiminnallisuutta ylläpitäviä ja parantavia sekä korjausvelan vähentämiseen tähtäviä investointiluontoisia hankkeita erillisen vuosisuunnitelman mukaisesti. Määrärahan keskeisiä ohjelmoituja hankkeita

ovat mm. lakisääteisiä valaisinjärjestelmän uudistamisia, pyöräpysäköinnin kehittäminen, kohteiden toiminnallisuuden kehittäminen, varjopaikkojen rakentaminen ja muut tekniset korjaukset.

Lukioiden pienet hankkeet

Määrärahalla toteutetaan käyttäjälähtöisiä ja korjausvelan vähentymiseen tähtäviä investointiluontoisia hankkeita lukiokoulutuksen käyttämissä tiloissa. Hankkeilla tavoitellaan rakennusten turvallista ja terveellistä käyttöä, sekä tilojen vastaamista toiminnan tarpeisiin. Vuoden 2026 merkittävät hankkeet toteutetaan Sammon keskuslukiolla sekä Tammerkosken lukiolla. Sammon keskuslukion jäähdytys- ja valaistusjärjestelmät perusparannetaan ja Tammerkosken lukiolla toteutetaan toiminnallisia muutoksia sekä perusparannetaan turvajärjestelmiä. Lisäksi varaudutaan eri vuosina esille tuleviin muutostarpeisiin kasvavan oppilasmäärän mahdollistamiseksi.

Liikuntapaikkojen ja nuorisotilojen perusparannukset / pienet hankkeet

Määrärahaa käytetään kaupungin omistuksessa olevien liikuntapaikkojen ja nuorisotilojen pieniin perusparannus- ja muutostöihin erillisen vuosisuunnitelman mukaan. Vuoden 2026 aikana valmistuvat mm. Pyynikin urheilukentän aidan perusparannus ja Kaupin urheilupuiston huoltorakennus A:n kevyt peruskorjaus. Määrärahalla aloitetaan myös mm. Tampereen uintikeskuksen laajennusosan iv-saneeraus ja Mustavuoren liikuntakeskuksen huoltorakennuksen rakentaminen. Eri puolella kaupunkia olevia konttirakennuksia korvataan kiinteillä varastorakennuksilla. Näiden lisäksi 2026 aikana valmistellaan uimarantojen uudisrakennuksia sekä urheilukenttien huoltorakennusten peruskorjauksia.

Kirjaston ja työväenopiston pienet hankkeet

Määrärahaa käytetään kirjastojen ja kansalaisopistoyksikön pieniin perusparannus- ja muutostöihin. Vuoden 2026 työlliställä on mm. Messukylän kirjaston iv-jäähdytysjärjestelmän perusparannus ja Sampolan kirjaston kirjastosalin valaistusmuutos.

Kulttuuri- ja taide, pienet hankkeet

Määrärahaa käytetään kulttuuri- ja taiderakennusten pieniin perusparannus- ja muutostöihin erillisen vuosisuunnitelman mukaan. Vuonna 2026 listalla on muun muassa Pyynikin kesäteatterin huoltorakennuksen peruskorjaus ja Koelmakeskuksen turvatekniikan korjauksia. 2026 aikana valmistellaan lisäksi Vapriikin pääaulan yleisövessojen sekä Haiharan kartanon keittiöpäädyn peruskorjauksia.

Valmistuneiden kohteiden jälkityöt

Määrärahalla hoidetaan edellisinä vuosina valmistuneiden kohteiden jälkitöitä, kuten pihatyöt ja valmistuneissa kohteissa todettuja käyttöä haittaavia puutteita.

Muiden rakennusten sekä kaupunkikuvallisten kohteiden investoinnit

Määrärahaa käytetään kaupungin omistuksessa olevien ja kaupunkikonsernin ulkopuolelle vuokrattujen tilojen investointeihin vuokrauksen ja vuokratuottojen mahdollistamiseksi sekä kaupunkikuvallisesti tärkeiden kohteiden investointeihin (piiput ja muut maamerkit). Määrärahalla toteutetaan pieniä perusparannusinvestointeja ja toiminnan edellyttämiä muutoksia sekä palvelukäyttöön vuokrattujen kohteiden yhteiskäytössä olevien tilojen kalustamista silloin, kun niitä ei ole sisällytetty muihin määrära-

hoihin. Määrärahaa käytetään myös kehitettävien ja realisoitavien kiinteistöjen kehityskustannuksiin. Lisäksi määrärahaa käytetään rakennusten energiatehokkuutta parantavien taloteknisten järjestelmien perusparantamiseen. Vuonna 2026 suurimmat kustannukset kohdentuvat usean kohteen rakennusautomaatiojärjestelmien perusparannuksiin.

Sisäilmaolosuhdeinvestoinnit

Määräraha käytetään rakennusten sisäilmaongelmia aiheuttavien teknisten ja rakenteellisten ongelmien korjaamiseen kohteissa, joissa ei tehdä muita perusparannustöitä. Määräraha mahdollistaa toiminnan edellyttämien sisäilmaolosuhdeiden parantamisen ja kiinteistöjen teknisten ja rakenteellisten ongelmien hoitamisen. Määrärahaa käytetään myös toimintaa turvaaviin toimenpiteisiin perusparannuksen alkamiseen asti.

Muut investoinnit

Leasing-kohteiden lunastus

Määrärahalla varaudutaan leasing-kohteiden lunastamiseen kaupungin omistukseen sopimuskauden päättyessä sopimuksen mukaisella jäännösarvolla. Leasing-sopimusten yleinen ehto on, että kaupunki joko lunastaa sopimuksen

kohteen tai osoittaa sille ostajan. Selvitettävistä leasing-kohteiden lunastuksista vuosille 2026-2029 ovat Peltolammin koulu, Kissanmaan päiväkotit ja Leinolan alakoulu. Vuonna 2029 lunastetaan nykyinen Takahuhdin päiväkotit, kun uu-

si Takahuhdin päiväkotit ja perusparannettu koulu valmistuvat. Lunastettavan päiväkodin jatkokäyttö määritellään palveluverkkotyön valmistumisen myötä.

Vuokrauksella tai muulla rahoitusmallilla toteutettavat hankkeet

Seuraavat tilajärjestelyt toteutetaan vuokraamalla tai muulla rahoitusmallilla. Muilla rahoitusmallilla toteutettavien kohteiden investointisuunnitelmassa kuvataan hankkeen suuruutta ja ajoitusta. Hankkeiden käyttötalousvaikutukset määritetään tarkemmin talousarvioprosessissa.

Kanjonin koulu ja päiväkoti

Palveluverkkosuunnitelman mukaan huonokuntoiset rakennukset korvataan uudisrakennuksella. Uusi päiväkoti mitoitetaan 200 lapselle. Koulu pysyy 0–6-luokkien kouluna 2023 päivitetyn päiväkotija kouluverkkosuunnitelman mukaisesti. Hervannan alueen tarpeen mukaisesti koulu suunnitellaan 3-sarjaiseksi.

Kaupunginhallituksen päätöksen mukaisesti hanke toteutetaan yhteistoiminnallisena kokonaisvastuu-urakkana ja leasing-hankkeena. Hankkeen leasing-rahoitus kilpailutetaan vuonna 2025. Hankkeen valmistelulle oli määräraha vuodelle 2025. Valmistelulle on esitetty erillinen määräraha vuodelle 2026. Tavoitteen mukaisesti kaupunki siirtää leasingsopimukseen suunnittelu- ja rakennuttamiskulut vuonna 2026, mikäli hanke hyväksytään kaupunginhallituksessa. Hanke valmistuu vuonna 2028.

Kaupungintalon laajennus ja perusparannus

Kaupungin virastot keskitetään laajennuksen ja perusparannuksen jälkeen

kaupungintaloon ja luovutaan Frenckelin vuokratiloista. Laajennuksen ja perusparannuksen toteuttaa KOy Tampereen Virastotalo. Arvioitu valmistumisvuosi on 2025, käyttöönotto 2026.

Eteläisen alueen uimahalli (kuntayhteistyönä Pirkkalan kunnan kanssa)

Uuden uimahallin paikaksi esitetään Härmälänjoen vartta Tampereen rajalla Pirkkalassa. Uimahallin rakentamisen mahdollistava asemakaava on ehdotusvaiheessa, ja tavoitteena on saada se hyväksyttäväksi vuonna 2025. Työn yhteydessä selvitetään yhteishankkeen hallinnollinen toteutusmuoto. Pirkkalan kunta vastaa valmistelusta yhteistyössä Tampereen kaupungin kanssa. Yhteishankkeen arvioitu valmistumisvuosi on 2028.

Peltolammin hyvinvointikeskus 2-vaihe (koulun liikunta- ja kirjastoauton tilat)

Alueen yleissuunnitelman ja palveluverkkosuunnitelman mukaisesti toteutetaan uusi Peltolammin ja Multi-sillan aluetta palveleva hyvinvointikeskus. Tähän hyvinvointikeskuksen osaan sijoittuu alueen koulua ja asukkaita palveleva liikuntasali sekä uudet kirjastoauton tilat. Hankkeen edellyttämä kaavamuutos on vireillä. Hyvinvointikeskus muodostuu kahdesta erillisestä rakennuksesta, joiden välille toteutetaan lämmin kulkuyhteys. Katso kohde: Peltolammin

hyvinvointikeskus (koulu, päiväkoti, nuorisotilat ja kirjasto). Molempien osien toteutusaikataulu yhteensovitetaan siten, että ne ovat käyttöönotettavissa samanaikaisesti. Hankkeen valmistumisvuodeksi on arvioitu 2028.

Sairaalakoulu

Nykyinen sairaalakoulu toimii Taysin lasten- ja nuorisopsykiatrian tilojen kiinteässä yhteydessä. Nykyiset rakennukset tullaan purkamaan Taysin uudisrakennusohjelman mukaisesti. Pirkanmaan hyvinvointialue tulee rakentamaan uuden lasten- ja nuorisopsykiatrian rakennukseen, jonka yhteyteen uudet tilat toteutetaan. Valmistumisvuosi on 2028.

Uusi palloiluhalli- ja liikuntahalli (korvaa Pyynikin palloiluhallin)

Pyynikin palloiluhalli on huonokuntoinen ja vaatisi kattavan perusparannuksen. Tilat eivät vastaa kaikilta osin nykyisiä tarpeita. Tampereen kaupungin liikunnan palveluverkkosuunnitelman mukaisesti Pyynikin palloiluhallille esitetään korvaavaa vaihtoehtoa, joka huomioi alueelliset oppilaitoksien tarpeet. Hallin sijainti ei ole vielä tiedossa. Hankkeen arvioitu valmistumisvuosi on 2029.

YHDYSKUNTALAUTAKUNTA

Yhdyskuntalautakunnan tehtävänä on järjestää kaupunkirakenteen kehittämistä kokonaisuutena, kaupunkisuunnittelua, rakentamista ja ylläpitoa koskevat palvelut sekä viranomaispalvelut. Lautakunnan tehtävänä on vastata kestävästä kaupunkikehityksen ja ympäristöpolitiikan linjausten ja sitoumusten koordinaatiosta, toimeenpanosta, projektoinnista ja seurannasta. Lautakunnalle kuuluu liikenteen hallinta lukuun ottamatta ympäristö- ja rakennusjaostolle sekä Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunnalle kuuluvia tehtäviä, tulvariskien hallinta sekä yleisen vesi- ja viemärlaitoksen toiminta-alueesta määrääminen.

Jätehuoltolautakunnan 0,604 milj. euron toimintamenot sisältyvät yhdyskuntalautakunnan talousarvioon.

Toimintaympäristön muutokset

Rakentamisen ja erityisesti asuntorakentamisen suhdannetilanne on jatkunut heikkona, eikä elpymistä ole näköpiirissä. Tammi-heinäkuussa 2025 valmistui Tampereella noin 600 asuntoa, mikä on poikkeuksellisen vähän. Rakennuslupien

määrä jatkuu matalana, vaikka lupamaksuja on alennettu. Toimitilarakentamisen lasku on loivempi. Hidastunut asunto- ja rakennustuotanto näkyy myös kaupungin väestön kasvussa: heinäkuun 2025 lopussa tamperelaisia oli noin 260 900, kasvua vain noin 700 asukasta, joka on noin 1 000 asukasta vuodentakaista vähemmän.

Kaupunki pyrkii mahdollistamaan tulevaa kasvua ja investointeja aktiivisella kaavoituksella sekä asunto- ja maapoliittisilla toimenpiteillä, vaikka kasvu on hidastunut. Priorisointi suunnittelussa ja investoinneissa on nyt korostunut. Tulevaa kasvua ja investointeja tuetaan erityisesti raitiotielinjoilla ja joukkoliikennekäytävillä. Raitiotien vuoden 2025 alussa alkanut liikennöinti Lentävänniemeeseen on onnistunut, ja matkustajamäärät ovat olleet odotettua suurempia. Pirkkala-Linnainmaa-yhteyden rakentaminen jatkuu vuonna 2026. Rakentamisen haittoja, samoin kuin muiden suurten rakentamishankkeiden kuten henkilöratapiha, pyritään minimoimaan.

Joukkoliikenteen ja yhdyskuntarakenteen kehittäminen tukevat ilmasto- ja monimuotoisuustavoitteita. Kasvihuo-

nepäästöt ovat vähentyneet 50 prosenttia vuoden 1990 tasosta, mutta hiilineutraaliustavoitteen saavuttaminen vuoteen 2030 mennessä vaatii edelleen toimia. Tiekartta päivitetään 2026 keskittyen vaikutusten arviointiin ja priorisointiin. LUMO-ohjelman toimenpiteitä jalkautetaan ja ekologisen kestävyyspitkän aikavälin tavoitteita tarkennetaan vuodelle 2035 laatimalla ilmasto- ja ympäristöpolitiikan linjaukset.

Toiminnan tavoitteet

Vuoden 2026 talousarvio ja sen sisältämät vuosittaiset sitovat toiminnan tavoitteet perustuvat päivitettävään kaupunkistrategiaan ja sen pohjana olevaan Ilmari Nurminen pormestariohjelmaan. Yhdyskuntalautakunnalle kohdistuu vuonna 2026 yhteensä seitsemän sitovaa toiminnan tavoitetta.

Talousarviotavoitteille on asetettu arviointikriteerit, joiden perusteella toteutumista arvioidaan ja niitä raportoidaan. Arviointikriteerit asetetaan lautakunnille, työllisyysjaostolle ja kaupunginhallitukselle vastuutetuille tavoitteille. Arviointikriteerit esitetään talousarvion liiteosassa olevassa taulukossa.

* Yhteistoimintaneuvotteluissa käsitellyt tehostamistoimenpiteet on huomioitu talousarviossa vähennyksinä lautakuntien ja konsernihallinnon henkilöstömenoista ja henkilötyövuosista. Yhteistoimintaneuvotteluissa käsiteltyihin organisaatiomuutoksiin liittyvät palvelualueiden ja yksiköiden väliset määrärahasiirrot eivät sisälly vielä yksiköiden talousarvioihin. Nämä määrärahojen siirrot toimeenpannaan talousarvion hyväksynnän jälkeen. Määrärahasiirroilla ei ole vaikutusta kaupungin tulokseen.

Nro Talousarvion toiminnan tavoite 2026

18	Seuranta-aineisto kaupungin aiheuttamien luontovaikutusten todentamiseksi on määritelty
19	Kestävien liikkumismuotojen suhteellinen kulkutapaosuus on kasvanut edelliseen vuoteen verrattuna
20	Raitiotien Pirkkala-Linnainmaa jatko-osuuden rakentaminen on edennyt tavoitellun aikataulun mukaisesti
23	Valtion raidereformin osalta on tehty tarvittavat päätökset lähijunaliikenteen kehittämiseksi kaupunkiseudulla sekä Tampereella 2030-luvulla ja seisakkeiden toteuttamista on edistetty MAL-sopimuksen mukaisesti
27	Asemakaavoituksella on mahdollistettu vuosittain keskimäärin 150 pientalon rakentaminen ja pientalotontteja on luovutettu vähintään 80 kpl
32	Rakentamisen aikaisten haittojen hallintaa keskustan infrahankkeissa on parannettu häiriötilanteiden minimoimiseksi
45	Työntekijäkokemus on pysynyt ennallaan tai parantunut
51	Valtuuston hyväksymä talouden tasapaino-ohjelma on edennyt suunnitellusti

Talous

Käyttötalouden talousarvio sisältää lisäyksiä ja sopeuttamistoimia. Tulot kasvavat 0,95 milj. euroa ja menot vähenevät 0,6 milj. euroa, mikä vahvistaa toimintakatetta 1,6 milj. euroa. Osana talousohjelmaa rakennuttamisessa ja ylläpidossa tulot nousevat tietoliikenneverkkojen,

muoviroskakorvausten sekä katulupamaksujen korotusten myötä. Kaupunkiympäristön suunnittelussa taksoja korotetaan keskimäärin 5 prosenttia. Tulot kasvavat myös eläinlääkintähuollon asiakasmaksuissa ja paikkatietopalvelun aineiston jakelussa. Uutena kehitysoh-

jelmana aloittaa Etelän kasvusuunnan-kehitysohjelma, johon varattiin 0,5 milj. euron menojen lisäys. Raitiotien vastike sekä projektitoimiston projektien muutokset on huomioitu.

Nettoinvestoinnit ovat 77,1 milj. euroa, josta kehitysohjelmiin 30,9 milj. euroa.

YHDYSKUNTALAUTAKUNTA

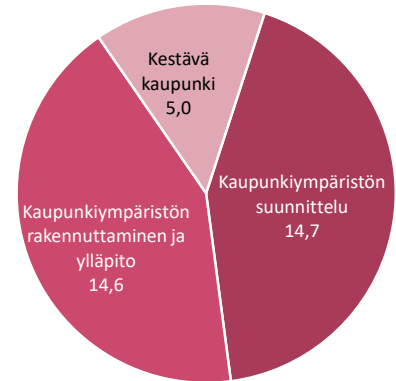
Tuloslaskelma (1 000 euroa)	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026
Toimintatulot			
Myyntitulot	12 051	11 458	11 708
Maksutulot	13 903	15 150	15 461
Tuet ja avustukset	1 507	1 151	1 242
Vuokratulot	1 079	1 082	1 132
Muut toimintatulot	5 125	4 812	4 812
Toimintatulot yhteensä	33 665	33 652	34 355
Valmistus omaan käyttöön	12	19	19
Toimintamenot			
Henkilöstömenot	-22 718	-24 168	-23 800
Palvelujen ostot	-37 480	-39 490	-38 649
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 838	-2 689	-2 640
Avustukset	-248	-255	-255
Vuokramenot	-20 176	-23 380	-23 841
Muut toimintamenot	-632	-353	-326
Toimintamenot yhteensä	-83 081	-90 316	-89 491
Toimintakate	-49 416	-56 664	-55 136
Rahoitustulot ja -menot	6	0	0
Poistot ja arvonalentumiset	-55 569	-54 700	-48 300
Tilikauden tulos	-104 978	-111 364	-103 436
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	701	700	700
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-104 278	-110 664	-102 736

Investoinnit (1 000 euroa)	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026
Investointimenot	-60 622	-84 305	-71 995
Rahoitusosuudet	1 646	2 300	1 300
Nettoinvestoinnit	-58 975	-82 005	-70 695

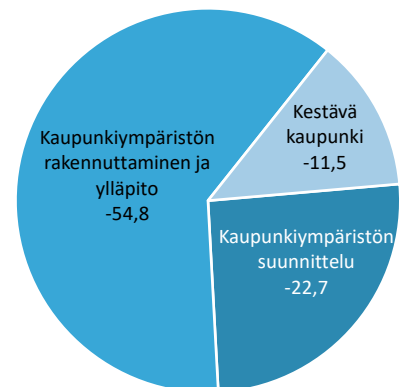
SITOVAT ERÄT

Käyttötalous (1 000 euroa)	Toimintatulot	Toimintamenot	Toimintakate
Yhdyskuntalautakunta, toimintakate (pl. erikseen sitovat erät)	34 355	-88 591	-54 236
Hiedanranta	0	-400	-400
Etelän kasvusuunta	0	-500	-500
Investoinnit (1 000 euroa)	Investointimenot	Rahoitusosuudet	Nettoinvestoinnit
Yhdyskuntalautakunta, nettoinvestoinnit (pl. erikseen sitovat erät)	-47 500	1 300	-46 200
Viiden tähden keskusta, nettoinvestoinnit	-23 695	0	-23 695
Hiedanranta, nettoinvestoinnit	-800	0	-800

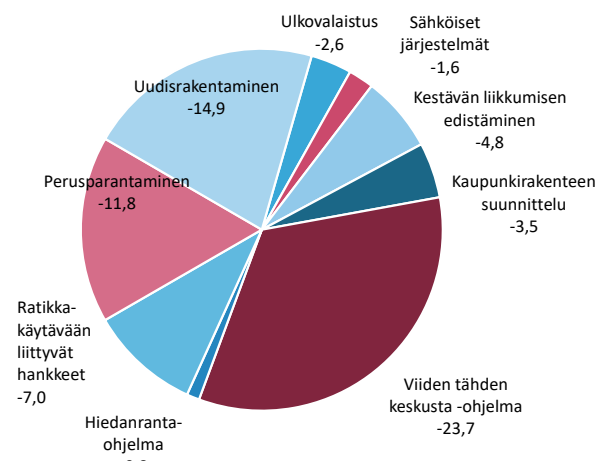
TOIMINTATULOT 34,4 M€

TOIMINTAMENOT -89,1 M€

NETTOINVESTOINNIT -70,7 M€

Kaupunkiympäristön suunnittelu

Palvelukokonaisuuteen kuuluvat yleiskaavoitus, asemakaavoitus, liikennejärjestelmän suunnittelu, viheralueet ja hulevedet, rakennusvalvonta ja kiinteistömuodostus.

Kaupunkisuunnittelussa luodaan fyysisen ympäristön osalta edellytykset palveluiden, asumisen ja elinkeinoelämän rakentamiselle sekä näitä palvelevan yhdyskuntatekniikan, liikennejärjestelmän ja viheralueiden toteuttamiselle tasapainoisen ja kestäväen yhdyskuntarakenteen tavoitteiden mukaisesti.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Kaupungin kasvun jatkuessa vahvana kaupunkisuunnittelun avulla pitää varmistaa yhdyskuntarakenteen laadukas, tasapainoinen ja kestävä kehitys kaupungissa. Kaavoituksen painopisteitä ja resurssien suuntaamista tehdään strategian, pormestariohjelman, kaavoitusohjelman ja palvelusuunnitelman perusteella. Kaupunkiympäristön laatu korostuu erityisesti viihtyisyyden, ihmisten hyvinvoinnin ja kaupungin pitovoiman kehittämisessä. Viihtyisyyden näkökulmasta keskeisessä roolissa ovat virkistys- ja liikunta-alueet, joita kehitetään yhdessä muiden kaupungin yksiköiden kanssa.

Ilmastonmuutokseen varautuminen, ilmastonmuutoksen hillitseminen ja luonnon monimuotoisuuden lisääminen sovitetaan laadukkaaseen kaupunkiympäristöön, mikä edellyttää kokeiluja ja uusia ratkaisuja.

Rakentamisen suhdannetilanne on edelleen epävarma, mikä näkyy rakennusliikkeiden taloudellisissa haasteissa ja asuntorakentamisen niukkuutena. Valtion tukeman asuntorakentamisen keskus (Varke) tukee tiettyjä hankkeita ja asuntorakentaminen keskittyy lähes ainoastaan näihin. Liikerakentaminen on toistaiseksi pitänyt yllä rakennusalan toimintaa, mutta senkin tulevaisuus on epäselvä mahdollisesti työvoiman saavuuteen liittyen. Rakennusvalvonnassa tilanne näkyy vähentyneinä rakennuslupamäärinä ja siitä johtuvina merkittävinä tulonmenetyksinä.

Tampereen henkilöratapihan perusparantamisen suunnittelu on käynnissä yhteistyössä Väyläviraston kanssa. Raitiotien jatkolinjojen suunnittelu Pirkkilaan ja Linnainmaalle, sekä siihen liittyvä muu suunnittelu on toiminnan keskiössä. Raitiotien laajentumiseen erityisesti liittyvää Kaupinlaakson asemakaavaa viimeistellään. Hiedanrannan asema-kaavoitus jatkuu muun muassa teh-

taan, keskustan ja liikennejärjestelyjen osalta yleissuunnitelman periaatteiden mukaisesti. Asemakeskuksen alueen kehittäminen sekä raideliikenteeseen tukeutuvien asuinalueiden suunnittelu jatkuu. Vuoreksen keskustaa, Härmälän leirintäaluetta ympäristöineen sekä Sorin aluetta asemakaavoitetaan 2024-2025 pidettyjen arkkitehtuurikilpailujen pohjalta. Yleiskaavoituksen osalta jatketaan kantakaupungin kokonaisyleiskaavan valmistelua. Liikennesuunnittelun osalta painopisteenä ovat keskustan liikennejärjestelmäsuunnitelmassa, pysäköintipolitiikassa ja liikennettä koskevissa kehittämissuunnitelmissa mainitut toimenpiteet.

Maankäytön hallinnan kokonaisprosessin digitalisaatio ja toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönotto jatkuu ja laajenee. Valmistaudutaan RYTJ-lain ja rakentamislain voimaantuloon sekä niihin liittyviin tietomallipohjaiseen kaavoitukseen, tonttijakoihin ja rakennuslupakäsittelyyn. Rakennusjärjestyksen päivitys valmistuu vuoden 2026 keväällä. Asiakaspalvelun ja kaupunkilaisten kanssa käytävän vuoropuhelun laatua kehitetään digitalisaatiota hyödyntämällä.

Palvelu **)	Toimintamenot, 1 000 euroa *)
Asemakaavoituksen asiantuntijatyö	478
Asemakaavoituksen suunnitelmat ja selvitykset	781
Asemakaavasuunnittelu	4 260
Asemakaavoituksen poikkeamislupa	225
Hulevesijärjestelmän hallinta	1 678
Kiinteistön muodostus	882
Maankäytön asiantuntijapalvelu (vihu)	385
Maankäytön asiantuntijapalvelu (kimu)	90
Puistot ja viheralueet	1 122
Rakennusvalvonnan arkisto	553
Rakennusvalvonta	3 136
Kadut ja yleiset alueet (lisu)	284
Liikennejärjestelmän suunnittelu	4 191
Maankäytön asiantuntijapalvelu (lisu)	189
Ranta-asemakaavat (yka)	75
Suunnittelutarveratkaisu ja poikkeamislupa (yka)	150
Yleiskaavoituksen suunnitelmat ja selvitykset	933
Yleiskaavoituksen tietotuotanto	654
Yleiskaava	1 000
Yhteensä	21 066

* Toimintamenot sisältävät hallinto- ja talouspalvelujen laskennallisia vyörytysosuuksia 500 te

* Palvelujen toimintamenot ovat laskennallisia ja ne tarkentuvat vuosisuunnitelmaan.

** Vihu = viheralueet ja hulevedet, kimu = kiinteisönmuodostus, lisu = liikennejärjestelmän suunnittelu, yka = yleiskaavoitus

Käyttötalous, 1 000 euroa	Muutettu TA 2025	TA 2026
Toimintatulot	14 074	14 184
Toimintamenot *)	-21 739	-22 188
Toimintakate	-7 665	-8 004

*) Sisältyy vyörytysosuudet
(Paikkatieto sekä Hallinto- ja talouspalvelut)

Investoinnit, 1 000 euroa	Muutettu TA 2025	TA 2026
Investointimenot	-878	-400

Kaupunkiympäristön rakennuttaminen ja ylläpito

Palvelukokonaisuuteen kuuluvat katujen ja yleisten alueiden toteutussuunnittelu ja rakennuttaminen, kunnossapidon järjestäminen ja satamapalvelut. Kadut, aukiot, viheralueet ja satamat rakennetaan vuosisuunnitelman investointiohjelman mukaisesti. Tehtävänä on rakennuttaa kaava- ja viheralueohjelmia sekä peruskorjauksia toteuttavan investointiohjelman kohteet mahdollisimman edullisesti ja laadukkaasti hyödyntämällä tehokkaasti sekä kaupungin omia että yksityisiä palveluntuottajia. Yleisten alueiden rakentamisinvestoinnit teetetään hankekohtaisilla urakkasopimuksilla. Palveluryhmän rakennuttaminen palvelee myös muiden palvelualueiden infrarakentamisen johtamista. Palvelukokonaisuuteen kuuluvat lisäksi katutilavalvonta, pysäköinnin valvonta, eräät ajoneuvoihin liittyvät viranomaistehtävät sekä joukkoliikenteen lipuntarkastus.

Toimintaperiaatteina ovat olleet toiminnan turvallisuus, palvelun laatu, liikenteen sujuvuus sekä taloudellisuus ja päästöjen vähentäminen. Toimintatapo-

ja on kehitetty digitaalisten työmenetelmien avulla useissa palveluissa.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Kustannukset ovat monissa rakentamisen ja ylläpidon tehtävissä nousseet merkittävästi viime vuosina mutta nyt nousu on hidastunut. Rakentamisen yleiset suhdannenäkymät ovat hieman parantuneet, mikä voi näkyä urakkahintojen maltillisena nousuna.

Talousarviovuoden keskeisenä toimenpiteenä on kunnossapidon kokonaispalvelumallin kehittäminen vastaamaan talouden asettamia reunaehdoja sekä kunnossapitolain muutoksia. Rakentamisessa yhtenä painopisteenä on hankkeiden yhteensovittaminen ja viestinnän kehittäminen eri toimijoiden kanssa. Kiertotaloutta ja työmaiden päästöttömyyttä edistetään tehtyjen sitoumusten periaatteiden mukaisesti.

Raitiotien ja katujen rakentaminen keskittyy edelleen Hatanpään ja Härmälän suunnalle. Uusien alueiden kun-

nallistekniikan rakentamista jatketaan esimerkiksi Ojalassa, Västingimäessä ja Käräjätörmän alueella, koska on odotettavissa talorakentamisen elpymistä. Yksi merkittävä kohde on myös käynnistynyt Peltolammin liikennejärjestelyiden muutostyö asemakaavan toteuttamiseksi. Lisäksi varaudutaan käynnistämään Hyhkynlaakson uuden alueen kunnallistekniikan rakentaminen. Parantamiskohteina jatketaan Puutarhakadun rakentamista valmiiksi. Frenckellin läpäisevän seudullisen jalankulku- ja pyörätien parantamisen edellyttämät muutostyöt toteutetaan Frenckellin rakennuksen kohdalla. Tampereen henkilöratapihan perusparannushanketta sekä Lielahden liikennejärjestelmän kehittämissuunnittelua jatketaan yhteistyössä Väyläviraston kanssa. Viheralueita parannetaan esimerkiksi Emil Aaltosen puiston peruskorjauksella. Investointien kohdeluettelo päätetään talousarvion hyväksymisen jälkeen yhdyskuntalautakunnan vuosisuunnitelmassa.

Palvelu **)	Toimintamenot, 1 000 euroa *)
Hulevesijärjestelmän hallinta (raksa)	197
Kadut ja yleiset alueet, kunnossapito	32 479
Kadut ja yleiset alueet, rakentaminen	862
Sillat ja taitorakenteet, rakentaminen	172
Tietoliikenneverkot, kunnossapito	1 087
Tietoliikenneverkot, rakentaminen	71
Valaistus, kunnossapito	5 682
Valaistus, rakentaminen	92
Liikunta- ja ulkoiluapaikat, kunnossapito	1 112
Liikunta- ja ulkoiluapaikat, rakentaminen	36
Puistot ja viheralueet	7 831
Kuntatekniikan suunnittelu	1 313
Maankäytön asiantuntijapalvelu (teksu)	250
Katutilavalvonta	1 202
Matkalippujen tarkastus	686
Pysäköinnin valvonta	1 260
Yhteensä	54 331

* Toimintamenot sisältävät hallinto- ja talouspalvelujen laskennallisia vyörytysosuuksia 223 te

* Palvelujen toimintamenot ovat laskennallisia ja ne tarkentuvat vuosisuunnitelmaan.

** Raksa = Rakennuttaminen, teksu = Kuntatekniikan suunnittelu

Käyttötalous, 1 000 euroa	Muutettu TA 2025	TA 2026
Toimintatulot	14 044	14 594
Toimintamenot *)	-55 862	-54 841
Toimintakate	-41 818	-40 247

*) Sisältyy vyörytysosuudet
(Paikkatieto sekä Hallinto- ja talouspalvelut)

Investoinnit, 1 000 euroa	Muutettu TA 2025	TA 2026
Investointimenot	-83 427	-71 595
Rahoitusosuudet	2 300	1 300

Kestävä kaupunki

Palvelukokonaisuuteen kuuluu kuusi yksikköä: elintarvikevalvonta, eläinlääkintähuolto, ilmasto- ja ympäristöpolitiikka, jätehuolto ja kiertotalous, terveydensuojelu sekä ympäristönsuojelu. Palvelukokonaisuuden tehtävinä ovat muun muassa Tampereen kaupungin ympäristö- ja ilmastopolitiikan linjausten valmistelu, toteutus ja johtaminen sekä niihin liittyvien toimintatapojen kehittäminen, päätösvalmistelu ja seuranta. Keskeisessä roolissa ovat v. 2026 luontokadon hidastaminen ja pysäyttäminen sekä ilmaston muutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen. Palvelukokonaisuus vastaa myös ympäristönsuojelun, jätehuollon ja ympäristöterveyden edistämisen- ja viranomaistehtävistä.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Palvelukokonaisuuden tulevaisuutta leimaa ympäristösektorin merkityksen kasvu kaikilla elämänoilla. Luonnon monimuotoisuuden turvaaminen on noussut ilmastonmuutoksen hillinnän ohella yhteiskunnan keskiöön kuten myös ymmärrys kiertotaloudesta keinona hillitää luonnonvarojen kulutusta.

Ympäristöterveyden painopiste on ennaltaehkäisevissä palveluissa ja niihin liittyvissä tarkastuksissa. Eläinlääkintähuoltolain uudistus on hyväksytty eduskunnassa, ja se tulee voimaan 1.1.2026. Lain tuomat muutokset ovat merkit-

täviä, ja vaikuttavat kunnallisen eläinlääkintähuollon palveluiden sisältöön ja rakenteisiin. Toiminnan muutosten suunnittelu ja toteutus tulevat viemään huomattavasti henkilöresurssia alkuvuoden 2026 aikana. Elintarvikevalvonnassa ja terveydensuojelussa sääntelyn kiristyminen tuo haasteita perustoiminnassa, ja tekoälyä pyritään hyödyntämään tehtävien toteutuksessa.

Ympäristönsuojelu on mukana Euroopan komission alaisessa kumppanuudessa vihreän kaupunkirakenteen edistämiseksi EU:n alueella. EU-meluselityksen koordinoiti käynnistyy vuoden 2026 aikana. Ympäristötiedon seuranta ja jakaminen kehittyvät, ja luonnonsuojelualueohjelma viedään päätöksentekoon vuoden 2026 alussa. Tämän jälkeen käynnistetään kyseisen ohjelman täytäntöönpano. Ympäristönsuojelu toteuttaa omalta osaltaan luonnon monimuotoisuustyötä ja osallistuu aktiivisesti LUMO-ohjelman mukaisiin toimenpiteisiin sekä työ- ja ohjausryhmien toimintaan. Haitallisten vieraslajien torjuntaa tehostetaan ja määrärahoja lisätään vuodelle 2026. Viranomaistyön prosesseja ja tiedonhallintaa kehitetään jatkuvasti.

Jätehuolto ja kiertotalous -yksikkö varautuu jätelainsäädännön muutoksiin, sillä jätelaki muuttuu kiertotalouslaiksi vuoden 2026 aikana, minkä lisäksi valmisteilla olevalla hankintalain muutoksella voi olla merkittäviä vaikutuksia

jätehuoltoviranomaisen toiminnan organisointiin. Tampere liittyi maaliskuussa 2025 ensimmäisenä suurista kaupungeista kiertotalouden green dealiin, joten vuoden 2026 aikana keskitytään sitoumuksen toimeenpanoon ja siihen liittyvän tietopohjan parantamiseen. Sitoumuksen avulla pyritään edistämään rakennetun ympäristön kiertotaloustoimia erityisesti infra- ja talonrakentamisessa.

Vuonna 2026 päivitetään ilmasto- ja ympäristöpolitiikan linjaukset sekä Hiilineutraali Tampere 2030 -tiekartta. Päivityksessä keskitytään erityisesti vaikutusten arviointiin ja toimenpiteiden priorisointiin. Vuonna 2025 valmistuneen päästökompensaatioiselvityksen tulokset analysoidaan ja viedään päätöksentekoon. Päivitetyt luonnon monimuotoisuusohjelman toimenpano jatkuu, ja eurooppalainen yhteistyö ilmastonmuutoksen hillinnässä jatkuu vahvana. Lisärahoitusta työhön haetaan muun muassa eurooppalaisista kehityshankkeista.

Vuoden 2025 lopussa päättyneen Hiilineutraaleja tekoja -kehitysohjelman parhaat käytännöt jatkuvat resurssien mukaan yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Palveluryhmässä jatketaan v. 2024 alkanutta asiakaskokemuksen keräämistä ja sen hyödyntämistä yksiköiden toiminnassa.

Palvelu **)	Toimintamenot, 1 000 euroa *)
Elintarvikelain mukainen neuvonta (ELVA)	296
Elintarvikelain mukaisten ilmoitusten ja hakemusten käsittely (ELVA)	74
Elintarvikevalvonta (ELVA)	1 351
Tupakkalain valvonta (ELVA)	130
Elintarvikelain mukainen neuvonta (ELL)	20
Elintarvikelain mukaisten ilmoitusten ja hakemusten käsittely (ELL)	14
Elintarvikevalvonta (ELL)	183
Eläinsuojeluvalvonta	897
Eläintautilvalvonta	103
Eläinten sairaudenhoito	1 207
Eläinten terveydenhoito	304
Asumisterveysvalvonta	350
Talous- ja uimavesien valvonta	298
Terveydensuojelun edistäminen ja valvonta	597
Tupakkalain valvonta	52
Jätehuoltoviranomainen	604
Ympäristönsuojelun kehittäminen ja edistäminen	1 610
Ympäristönsuojelun luvat ja valvonta	907
Kestävän kehityksen edistäminen	1 770
Yhteensä	10 765

* Toimintamenot sisältävät hallinto- ja talouspalvelujen laskennallisia vyörytysosuuksia 345 te

* Palvelujen toimintamenot ovat laskennallisia ja ne tarkentuvat vuosisuunnitelmaan.

** ELVA = Elintarvikevalvonta, ELL = Eläinlääkintähuolto

Käyttötalous, 1 000 euroa	Muutettu TA 2025	TA 2026
Toimintatulot	5 040	5 019
Toimintamenot *)	-11 866	-11 515
Toimintakate	-6 826	-6 496

*) Sisältyy vyörytysosuudet (Paikkatieto sekä Hallinto- ja talouspalvelut)

JOUKKOLIIKENNELAUTAKUNTA

Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta toimii Tampereen, Nokian, Oriveden, Ylöjärven ja Kangasalan kaupunkien sekä Lempäälän, Pirkkalan ja Vesilahden kuntien yhteisenä seudullisena joukkoliikenteen viranomaisena Tampereen kaupunginvaltuuston ja -hallituksen alaisuudessa. Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunnan tehtävänä on järjestää joukkoliikenne Tampereen kaupunkiseudulla yhteistoimintana kaupunkiseudun kuntien kanssa. Yhteistoiminnan tavoitteena on toteuttaa kuntarajat ylittävää yhteistyötä joukkoliikenteen järjestämisessä sekä kehittää ja koordinoida seudullista joukkoliikennettä niin, että palvelutaso paranee ja palvelut tuotetaan asiakaslähtöisesti ja edullisesti.

Toimintaympäristön muutokset

Tampereen seudun joukkoliikenteessä on tehty useita palvelutarjontaa kehittäviä uudistuksia vuodesta 2021 lähtien. Ratikan vuonna 2016 päätetty kokonaisuus valmistui liikenteen käynnistyttyä Lentäväniemeen 7.1.2025, ja muu joukkoliikennelinjasto on uudistettu tukemaan tätä kehitystä. Uudistusten myö-

tä Tampereen seudun joukkoliikenteen matkustajamäärä on kasvanut merkittävästi: aiemmin vuotuinen määrä oli noin 40 miljoonaa, ja vuonna 2025 ylitetään 55 miljoonan raja. Hyvästä kehityksestä huolimatta päästöjen vähentämistavoite on erittäin haasteellista saavuttaa.

Matkustajamäärän voimakas kasvu on seurausta palvelutarjonnan parantamisesta sekä kaupunkiseudun kasvusta joukkoliikennekäytävälle. Matkustajamäärän kasvuun on vastattu tarjontaa lisäämällä lisäten samalla mahdollisuuksia kasvavalle kysynnälle. Tätä positivistä kierrettä on haastanut 2020-luvun alkupuolen voimakas energian hinnan nousu ja inflaatio, nostaten joukkoliikennepalvelun kustannuksia merkittävästi. Talouden tasapainottamiseksi lipunhintoja on nostettu vuodesta 2021 keskimäärin noin 17 prosenttia.

Kustannustason nousu on tasaantunut ja matkustajamäärän ennustetaan edelleen kasvavan. Kaupungin talouden tasapainottaminen vaikuttaa vuosina 2026–2029 joukkoliikenteen kehittämiseen. Matkustajamäärän kasvua tuetaan lisäämällä palveluja siellä, missä kysyntä kasvaa, ja vähentämällä niitä alueilla, joilla kysyntä on vähäisempää. Myös lipun-

hintoja on nostettava sekä inflaation että talouden tasapainottamisen vuoksi lähivuosina.

Ratikka laajenee kohti Pirkkalan Parto- laa ja Ruotulaa, joilla kysyntä on pääosin riittävää ratikalle. Ratikan laajentuminen lisää joukkoliikenteen käyttömenoja etupainoisesti, minkä vuoksi riittävän kysynnän varmistaminen on tärkeätä.

Toiminnan tavoitteet

Vuoden 2026 talousarvio ja sen sisältämät vuosittaiset sitovat toiminnan tavoitteet perustuvat päivitettävään kaupunkistrategiaan ja sen pohjana olevaan Ilmari Nurmisen pormestariohjelmaan. Kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunnalle kohdistuu vuonna 2026 yhteensä viisi sitovaa toiminnan tavoitetta.

Talousarviotavoitteille on asetettu arviointikriteerit, joiden perusteella toteutumista arvioidaan ja niitä raportoidaan. Arviointikriteerit asetetaan lautakunnille, työllisyysjaostolle ja kaupunginhallitukselle vastuutetuille tavoitteille. Arviointikriteerit esitetään talousarvion liiteosassa olevassa taulukossa.

Nro Talousarvion toiminnan tavoite 2026

21	Joukkoliikenteen matkustajamäärä on kasvanut 3 % edelliseen vuoteen verrattuna
22	Superbussien toteuttamissuunnitelmat ovat valmistuneet
23	Valtion raidereformin osalta on tehty tarvittavat päätökset lähijunaliikenteen kehittämiseksi kaupunkiseudulla sekä Tampereella 2030-luvulla ja seisakkeiden toteuttamista on edistetty MAL-sopimuksen mukaisesti
45	Työntekijäkokemus on pysynyt ennallaan tai parantunut
51	Valtuuston hyväksymä talouden tasapaino-ohjelma on edennyt suunnitellusti

Talous

Joukkoliikenteen toimintakate vahvistuu talousarviossa 0,8 milj. euroa; tulot kasvavat yhteensä 1,9 milj. euroa, josta lipputulojen kasvu 1,6 milj. euroa, alv:n lasku lisää lipputuloja 0,3 milj. euroa. Menot kasvavat 1,2 milj. euroa. Talouden tasapainottamiseksi palveluja leikataan 1,0

milj. euroa. Muun muassa linja 103 keskustasta lentoasemalle loppuu elokuussa 2026.

Tampereen Raitiotie Oy:lle maksettavan raitiotievastikkeen suuruus on 36,3 milj. euroa. Vastikkeesta joukkoliikennelautakuntaan kohdistuu 15,5 milj.

euroa (varikkovastike, kalustovastike ja kolmasosa hallintovastikkeesta) ja yhdyskuntalautakuntaan 20,8 milj. euroa (infra-vastike ja kaksikolmasosaa hallintovastikkeesta).

JOUKKOLIIKENNELAUTAKUNTA

Tuloslaskelma (1 000 euroa)	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026
Toimintatulot			
Myyntituotot	65 844	67 523	69 423
Maksutuotot	101	155	155
Tuet ja avustukset	6 479	6 220	6 220
Vuokratuotot	0	0	0
Muut toimintatulot	1 515	545	545
Toimintatulot yhteensä	73 940	74 443	76 343
Valmistus omaan käyttöön	15	20	0
Toimintamenot			
Henkilöstömenot	-1 579	-1 785	-1 716
Palvelujen ostot	-91 386	-95 555	-96 468
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-126	-98	-98
Avustukset	-2	0	0
Vuokramenot	-14 372	-15 792	-16 019
Muut toimintamenot	-72	-61	-61
Toimintamenot yhteensä	-107 522	-113 270	-114 362
Toimintakate	-33 582	-38 827	-38 019
Rahoitustulot ja -menot	2	0	0
Poistot ja arvonalentumiset	-269	-190	-50
Tilikauden tulos	-33 849	-39 017	-38 069

Investoinnit (1 000 euroa)	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026
Investointimenot	-15	-500	0
Rahoitusosuudet	5	0	0
Nettoinvestoinnit	-11	-500	0

SITOVAT ERÄT

Käyttötalous (1 000 euroa)	Toiminta- tulot	Toiminta- menot	Toiminta- kate
Joukkoliikennelautakunta, toimintakate	76 343	-114 362	-38 019

Joukkoliikenne

Joukkoliikenteen palvelukokonaisuus vastaa Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunnan toimialaan kuuluvien asioiden valmistelusta ja toimeenpanosta. Joukkoliikenteen palvelukokonaisuudessa suunnitellaan joukkoliikenteen linjasto ja liikennöinti koko kaupunkiseudulle. Joukkoliikenne hankkii liikennepalvelut kilpailuttamalla tai omalta tuotannolta tilaamalla. Palvelukokonaisuus vastaa joukkoliikennettä tukevien järjestelmien ylläpidosta ja kehittämisestä yhteistyössä tietohallinnon kanssa. Palvelukokonaisuus vastaa tariffisuunnittelusta, lippujen myynnistä ja myyntiverkosta sekä joukkoliikenteen viestinnästä ja markkinoinnista.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Tampereen seudun joukkoliikenteessä on tehty useita palvelutarjontaa kehittäviä uudistuksia vuodesta 2021 lähtien. Ratikkaliikenteen käynnistymisen Lentä-

vänniemeen 7.1.2025 alkaen myötä ratiikan vuonna 2016 päätetty kokonaisuus valmistui ja muu joukkoliikennelinjasto on uudistettu tukemaan tätä kehitystä. Uudistusten johdosta Tampereen seudun joukkoliikenteen matkustajamäärät ovat olleet erittäin voimakkaassa kasvussa.

Matkustajamäärän voimakas kasvu on seurausta palvelutarjonnan parantamisesta sekä kaupunkiseudun kasvusta joukkoliikennekäytävälle. Joukkoliikenteen kasvua tavoitellaan jatkossakin huolimatta talouden tasapainottamistoimenpiteistä, jotka vaikuttavat joukkoliikenteen kehittämiseen. Nykyistä tarjontaa tullaan kohdistamaan enemmän kysynnän mukaisesti, mikä tukee kasvua mutta toisaalta aiheuttaa palvelujen heikentymistä ajankohtina tai alueilla, joilla kysyntää ei ole. Talousarvioesityksen mukaisesti linjan 103 liikennöinti Tampereen keskustasta Tampere-Pirkkalan lentoasemalle lähteville ja saapuville len-

noilla loppuu elokuussa 2026 nykyisen liikennöintisopimuksen päättyessä.

Viime vuosien suurten lipun hintojen korotusten johdosta vuodelle 2026 ei esitetä korotuksia talouden tasapainottamistarpeesta huolimatta. Vuodelle 2027 suunniteltujen lipun hintojen korotuksiin liittyen tehdään suunnittelua korotusten kohdentamisesta.

Ratikkaliikenteen rakentaminen Pirkkalan Partolan ja Ruotulan välillä jatkuu ja joukkoliikenne valmistautuu suunnittelussa liikenteen avaamiseen vuonna 2028 tekemällä Pirkkalan linjastosuunnittelua ensi vuonna. Osana linjastosuunnittelua on tarkoitus toteuttaa Hervannassa autonomisen liikenteen pilotti, jossa tavoitteena on liikennöidä yhdellä robottibussilla ilman turvakuljettajaa. Autonomisen liikenteen suurin potentiaali tunnustetaan tällä hetkellä liityntäliikenteenä.

Palvelu	Toimintamenot, 1 000 euroa *)	Suoritemäärä	Yksikkökustannus, euroa/ suorite
Asiakaspalvelu	523		
Asiantuntijapalvelu	2 927		
Bussiliikenne **)	80 881	54 600 000	1,48
Ratikkaliikenne **), ***)	22 349		
Joukkoliikennepalvelu	3 941		
Muu liikenne ****)	2 128	266 500	7,99
Junaliikenne	1 064		
Kaupunkipyörät	634		
Yhteensä	114 447		

* Toimintamenot sisältävät hallinto- ja talouspalvelujen laskennallisia vyörytysosuuksia 85 te

* Palvelujen toimintamenot ovat laskennallisia ja ne tarkentuvat vuosisuunnitelmaan.

** Suoriteyksikkönä matkustajamäärä

*** Toimintamenot sisältävät joukkoliikenteeseen kohdistuvan raitiotievastikkeen osuuden sekä tuoteryhmään kohdistetun joukkoliikenteen muiden toimintamenojen laskennallisen osuuden

**** Suoriteyksikkönä asukasmäärä

Käyttötalous, 1 000 euroa	Muutettu TA 2025	TA 2026
Toimintatulot	74 443	76 343
Toimintamenot *)	-113 625	-114 727
Toimintakate	-39 182	-38 384

*) Sisältyy vyörytysosuudet

(Paikkatieto sekä Hallinto- ja talouspalvelut)

Investoinnit, 1 000 euroa	Muutettu TA 2025	TA 2026
Investointimenot	-500	0

KONSERNIHALLINTO

Konsernihallinto ohjaa, valvoo ja tukee koko kaupunkikonsernin toimintaa.

Konsernihallinnon tehtävänä on varmistaa, että kaupunkikonsernin yksiköt toteuttavat kaupunkistrategiaa ja toimivat koko konsernin kannalta parhaalla mahdollisella tavalla. Konsernihallinnon tehtävä ulottuu kaupungin perusorganisaation lisäksi yhteisöihin ja säätiöihin, joissa kaupunki on omistajana tai joissa kaupungilla on määräysvalta.

Konsernihallinnossa toimivat pormestarin suorassa alaisuudessa konsernijohdaja, apulaispormestarit ja pormestarin esikunta. Konsernijohdajan alaisuudessa on palvelualueiden johtajien ja esikuntien lisäksi kolme konsernihallinnon ryhmää. Konsernihallinnon ryhmät ovat digitalisaatio ja tietohallinto, kilpailukyky ja innovaatiot sekä strateginen ohjaus ja konsernipalvelut.* Konsernijohdajan

suorassa alaisuudessa toimii myös kolme konserniyksikköä johdon tukena: lakiasiainyksikkö, omistajaohjausyksikkö ja sisäinen tarkastus.

Konsernihallinnon talousarvio sisältää myös tarkastuslautakunnan ja päätöksentekoon liittyvät toimielimet eli kaupunginvaltuuston ja -hallituksen sekä lautakunnat. Tarkastuslautakunta, tarkastustoimi ja tilintarkastaja muodostavat yhdessä ulkoisen tarkastuksen, joka on riippumaton kaupungin johdosta ja muusta organisaatiosta.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Konsernihallinnon digitalisaatio ja tietohallinto -ryhmän toiminnan keskiössä on kaupungin digitaalisten palveluiden kehittäminen ja edelleen laajentaminen yhteistyössä palvelualueiden kanssa.

Ensi vuonna painotuksena on digivision toimeenpano yhdessä palvelualueiden kanssa. Tietohallinnon seudullisessa yhteistyössä tärkeimmät tehtävät ovat perustietotekniikan käyttöönotto ja opetuksen perustietotekniikan palvelumallin yhdenmukaistaminen sekä integraatioalustan käyttöönoton loppuunvienti. Tampereella käynnistyy talousjärjestelmän hankinta ja käyttöönotto.

Kilpailukyky ja innovaatiot -ryhmässä edistetään kaupungin kansallisen ja kansainvälisen kilpailukyvyn, vetovoiman ja tunnettuuden edistämistä. Suurtapahmujen systemaattista houkuttelua sekä tapahtumakaupungin toimintaedellytysten ja elämyksellisen kaupunkitilan edistämistä jatketaan. Keskeisenä sisällöllisenä painopisteenä vuonna 2026 on kansallisen ja kansainvälisen aseman vahvistaminen muumimuseon kotikau-

Nro Talousarvion toiminnan tavoite 2026

3	Tampereen keskustan turvallisuuden kehittämissuunnitelman määrittämät toimenpiteet ovat edenneet yhteistyössä sidosryhmien kanssa
31	Keskustan kävijämäärä on kasvanut edelliseen vuoteen verrattuna
39	Puolustusteollisuuden kärkitoimenpiteet ovat käynnistyneet onnistuneesti ja vastuullisuus-vaikuttavuusarviointi on toteutettu
40	Siruhjelma II:n kärkitoimenpiteet ovat käynnistyneet onnistuneesti
42	Tampere on Suomen suosituin opiskelukaupunki
43	Tampereen asemaa kulttuurin ja taiteen kaupunkina on vahvistettu käynnistämällä Muumeihin liittyvät kansainväliset toimenpiteet ja tuotteistus
44	Henkilöstön työhyvinvointi on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna
45	Työntekijäkokemus on pysynyt ennallaan tai parantunut
47	Asiakaskokemus on parantunut 60 prosentissa kaupungin palveluista
48	Digipalveluiden asiakaskokemusta mittaava malli on kehitetty ja mittaus on käynnistynyt
49	Tilikauden tulos on enintään 41,4 milj. euroa alijäämäinen
50	Investointien tulorahoitus-% on 42
51	Valtuuston hyväksymä talouden tasapaino-ohjelma on edennyt suunnitellusti

* Yhteistoimintaneuvotteluissa käsitellyt tehostamistoimenpiteet on huomioitu talousarviossa vähennyksinä lautakuntien ja konsernihallinnon henkilöstömenoista ja henkilötyövuosista. Yhteistoimintaneuvotteluissa käsiteltyihin organisaatiomuutoksiin liittyvät palvelualueiden ja yksiköiden väliset määrärahasiirrot eivät sisälly vielä yksiköiden talousarvioihin. Nämä määrärahojen siirrot toimeenpannaan talousarvion hyväksynnän jälkeen. Määrärahasiirroilla ei ole vaikutusta kaupungin tulokseen.

punkina. Kansainvälistä mediatyötä vahvistetaan.

Edunvalvontatyötä ja seuraavaan hallitusohjelmakautteen valmistumista viedään eteenpäin laajassa alueellisessa ja kansallisessa kumppanuudessa, ja Tampereen ja Pirkanmaan EU-toimiston asemaa edunvalvontatyössä ja ulkoisen rahoituksen aktivoinnissa tehostetaan edelleen. Kansainvälisten verkostojen toimintaa osana kaupungin strategista elinkeinopolitiikkaa, kansainvälistä näkyvyyttä ja edunvalvontaa tehostetaan. Edunvalvonnalla tuetaan myös strategisen elinkeinopolitiikan ajankohtaisia painopisteitä, kuten sirukehitystä sekä puolustusteollisuuden liiketoiminta- ja innovaatioekosysteemien kasvua.

Korkeakoulu yhteistyössä tiivistetään kansainvälisten osaajien houkutteluun liittyvää yhteistyötä. Lisäksi jatketaan opiskelijakaupungin edistämiseen ja vaikuttavampaan TKI-yhteistyöhön tähtäviä toimia sekä kehitetään Tamperetta kongressikaupunkina.

Strateginen ohjaus ja konsernipalvelut -ryhmässä korostuu vuonna 2026 talouden tasapainottamisen, päivitetyn strategian ja uuden hyvinvointisuunnitelman toimeenpano. Yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa vahvistetaan edelleen.

Uusi kaupungintalo otetaan käyttöön vuoden 2026 aikana. Ryhmä vastaa kaupungintalon toimintaedellytyksistä ja tukee henkilöstöä uudenlaisen työkuultuurin omaksumisessa. Vuonna 2026 aikana mahdollisesti toteutettavat organisaatiomuutokset sekä yhteistoimintaneuvotteiluissa käsiteltyjen tehostamistoimenpiteiden täytäntöönpano edellyttävät työyhteisöjen ja esihenkilöiden tukemista. Ryhmässä jatko kehitetään vuoden 2025 aikana käyttöönotettua HR-järjestelmää ja valmistellaan uuden palkkatietojärjestelmän ja rekrytointia tukevan järjestelmän käyttöönottoa sekä talouden järjestelmäratkaisuja. Kaupungin asiointi- ja yhteydenottomallia uudistetaan kaupunkitasoisesti. Kaupunkiorganisaation tuottaman tiedon hyödynnettävyyttä, turvallisuutta ja elinkaarenhallintaa kehitetään vahvemmin kokonaisuutena.

Strateginen ohjaus ja konsernipalvelut -ryhmä osallistuu myös tukipalveluiden kaupunkitasoisin tehostamistarkasteleuihin sekä yhteistyön selkiyttämiseen Monetra Pirkanmaa Oy:n kanssa. Turvallisuutta kehitetään turvallisuuden tilannekuvan pohjalta ja varautumisen tasoa kehitetään edelleen erityisesti poikkeusoloihin varautumisen osalta.

Omistajaohjauksen painopisteitä vuodelle 2026 ovat muuan muassa konserniyhtiöiden omistajastrategiatyön toteuttaminen, konsernin vastuullisuustyön tukeminen, hankintalain uudistuksen tuomiin muutoksiin reagointi ja toimenpiteiden toteutus sekä yksikön oman toiminnan kehittäminen ottamalla käyttöön asiakkuudenhallintaa tukeva CRM-järjestelmä ja konserniyhtiöiden hallitusjäsenten koordinointiin tarkoitettu portaali.

Toiminnan tavoitteet

Vuoden 2026 talousarvio ja sen sisältämät vuosittaiset sitovat toiminnan tavoitteet perustuvat päivitettävään kaupunkistrategiaan ja sen pohjana olevaan Ilmari Nurmisen pormestariohjelmaan. Kaupunginhallituksen alaiselle toiminnalle kohdistuu konsernihallinnon osalta vuonna 2026 yhteensä 13 sitovaa toiminnan tavoitetta.

Talousarviotavoitteille on asetettu arviointikriteerit, joiden perusteella toteutumista arvioidaan ja niitä raportoidaan. Arviointikriteerit asetetaan lautakunnille, työllisyysjaostolle ja kaupunginhallitukselle vastuutetuille tavoitteille. Arviointikriteerit esitetään talousarvion liiteosassa olevassa taulukossa.

ICT-kehittäminen

ICT-kehittämiseen käytetään vuonna 2026 yhteensä 10 milj. euroa. Käyttötalouden osuus on 4,5 milj. euroa ja investointien 5,5 milj. euroa. Sitovuustaso on käyttötalouden ja investointien yhteismäärä. ICT-kehittämismäärärahalla uudistetaan ICT-toimintaympäristöä vastaamaan sitä hyödyntävien yksiköiden tarpeita edistäen kaupungin toiminnan digitalisointia.

ICT-kehittäminen pohjautuu digitaalisaaatio ja tietohallinto -ryhmän, palvelualueiden ja muiden sidosryhmien neljälle seuraavalle vuodelle laatimaan digitiekarttaan. Kehittäminen on luokiteltu kolmeen kokonaisuuteen: jatkuva, hyötyperusteinen, organisaatio- ja lainsäädännön muutoksista aiheutuva digikehittäminen. Käytännön kehittämistoimenpiteet toteutetaan projekteina, pienkehittämisenä tai kokeiluina kaupungin kehittämismallin mukaisesti.

Digikehittämisprojektien hyötyarviointiprosessin uudistus käynnistyi syksyllä 2025 ja vuoden 2026 aikana uudet toimintatavat jalkautetaan osaksi arkea, niin että taloudellisia hyötyjä arvioidaan yhtenäisen mallin mukaan kehittämistarpeen jalostamisen edetessä.

Talous

Konsernihallinnon yhteenlaskettu toimintakate pienenee noin 4,4 milj. euroa vuoden 2025 muuttetusta talousarviosta.

Toimintamenojen vähenevät erityisesti talouden tasapaino-ohjelman toimenpiteiden vaikutuksesta. ICT-kehittämisen toimintamenojen taso on myös alhaisempi kuin vuoden 2025 muuttetussa talousarviossa. Vuonna 2026 ei järjestetä vaaleja, mikä näkyy toimintamenojen laskuna. Lisäksi menoja pienentää sisäinen siirto uuden Kaikkien Tampere -kehitysohjelman rahoitukseen kulttuurij- ja vapaa-aikalautakunnalle.

Toimintamenoja toisaalta lisäävät mm. henkilöstömenojen kasvu kunta-alan sopimuskorotusten, eläkevakuutusmaksumuutoksen sekä työttömyysvakuutusmaksun kasvun myötä. Vuokramenojen kasvu aiheutuu pääosin kaupungintalon käyttöönotosta; uusien tilojen korkeamman vuokran lisäksi menoja nostaa vuonna 2026 vanhoista tiloista osan vuotta maksettavat vuokrat.

Vuonna 2026 investoinneissa on varauduttu kaupungintalon AV-hankintoihin 0,5 milj. eurolla edellä mainittujen 5,5 milj. euron ICT-investointien lisäksi.

KONSERNIHALLINTO

Tuloslaskelma (1 000 euroa)	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026
Toimintatulot			
Myyntitulot	21 801	25 649	25 922
Maksutulot	68	0	0
Tuet ja avustukset	2 301	1 065	1 660
Vuokratulot	20	0	0
Muut toimintatulot	163	59	59
Toimintatulot yhteensä	24 353	26 773	27 641
Valmistus omaan käyttöön	264	374	0
Toimintamenot			
Henkilöstömenot	-29 151	-31 807	-29 588
Palvelujen ostot	-30 179	-41 308	-37 846
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-661	-504	-427
Avustukset	-218	-1 661	-1 615
Vuokramenot	-3 141	-3 206	-5 067
Muut toimintamenot	-775	-597	-603
Toimintamenot yhteensä	-63 861	-78 709	-75 147
Toimintakate	-39 508	-51 936	-47 506
Rahoitustulot ja -menot	-20	0	0
Poistot ja arvonalentumiset	-3 674	-3 055	-3 500
Tilikauden tulos	-43 202	-54 991	-51 006

Investoinnit (1 000 euroa)	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026
Investointimenot	-4 134	-8 873	-6 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	399	217	0
Nettoinvestoinnit	-3 735	-8 656	-6 000

Sitovat erät (1 000 euroa)	Toiminta- tulot	Toiminta- menot	Toiminta- kate	Investointi- menot	Netto- investoinnit	Toimintakate ja nettoinvestoinnit
ICT-kehittäminen, toimintakate + nettoinvestoinnit	23	-4 523	-4 500	-5 500	-5 500	-10 000
Tarkastuslautakunta, toimintakate ja nettoinvestoinnit	0	-432	-432		0	
Keskusvaalilautakunta, toimintakate ja nettoinvestoinnit	0	-260	-260		0	
Viiden tähden keskusta -kehitysohjelma, toimintakate ja nettoinvestoinnit	200	-1 415	-1 215		0	
Hiedanranta-kehitysohjelma, toimintakate ja nettoinvestoinnit	0	-100	-100		0	
Konsernihallinto (pl. erikseen sitovat erät), toimintakate ja nettoinvestoinnit	27 418	-68 417	-40 999	-500	-500	

YHTEISET ERÄT

Kaupungin yhteisiin eriin on koottu kaupunkitasoisia yhteistoimintaosuuksia, kuten Kuntaliiton, Pirkanmaan liiton ja Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymän maksuosuudet sekä varaukset erinäisiin avustuksiin ja jäsenmaksuihin. Myös kunnan osuus verotuskustannuksista maksetaan Yhteisistä eristä.

Yhteisissä erissä on myös varaukset kaupungin työntekijöiden liikunta- ja kulttuurietuudesta aiheutuviin kustannuksiin, työmatkaliikenteen tukeen sekä työsuhdepolkupyörän hallinnointimaksuihin.

Suurtahtumakumppanuuksiin ja järjestelykustannuksiin on varattu noin 2,1 milj. euroa (2025: 2,5 milj. euroa). Vuoden 2026 keskeisimpiä suurtahtumia ovat lentopallon EM-kilpailut, salibandyn MM-kilpailut sekä Kuninkuusravit. Muita yhteistyötahtumia vuonna 2026 ovat mm. useampi suuri kansainvälinen kongressi sekä Uuden Musiikin Kilpailu (UMK).

Ammatillisen koulutuksen yksikköhintarahoitus (valtionosuus) osoitetaan täysimääräisenä koulutuksen järjestäjä Tredulle. Lisäksi Tampereen kaupunki osoittaa Tredulle rahoitusta 0,7 milj. euroa (toimiva ja yhdenvertainen oppivelvollisuus uudistus). Talousarvioon arvioitu rahoituksen suuruus on yhteensä 102,225 milj. euroa (2025 muutettu talousarvio: 99,405 milj. euroa).

Yhteisten erien talousarvio sisältää vajaa 5,2 milj. euroa kaupunkitason varauksista vuoden 2026 palkankorotuksiin.

Muut toimintatulot -erä sisälsi vuonna 2025 Annalan Vuokra-asunnot Oy:n 15 milj. euron osakkeiden myyntivoiton. Vuoden 2026 talousarvio ei sisällä arvioita myyntivoitoista.

Investoinnit

Osakkeisiin ja osuuksiin on varattu yhteensä 1,6 milj. euroa kaupungin hallituksen käyttöön erillisten päätösten mukaan.

Yhteisissä erissä on lisäksi 20,116 milj. euron varaus Tampereen Särkänniemi Oy:n pääomittamista varten. Särkänniemi Oy:n pääomittaminen apporti- ja rahasisjoituksena -päätöksestä hallinto-oikeuteen tehdyn valituksen ratkaisun arvioidaan siirtyvän alkuvuoteen 2026. Päätöksen mukaisesti toimenpiteisiin varaudutaan osakkeissa ja osuuksissa yhteensä 20,116 milj. eurolla, joka jakaantuu 12,116 milj. euron apportsijoitukseen ja 8,0 milj. euron SVOP-sijoitukseen.

Vuodelle 2026 ei ole suunniteltu omaisuuden myyntejä konsernihallinnon yhteisistä eristä.

YHTEISET ERÄT

Tuloslaskelma (1 000 euroa)	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026
Toimintatulot			
Myyntitulot	155	255	293
Maksutulot	-2	0	0
Tuet ja avustukset	2	0	0
Muut toimintatulot	1 921	15 401	476
Toimintatulot yhteensä	2 076	15 656	769
Toimintamenot			
Henkilöstömenot	-110	-4 387	-5 183
Palvelujen ostot	-109 831	-109 620	-112 435
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-141	-382	-382
Avustukset	-1 092	-101	-141
Vuokramenot	-85	-352	-358
Muut toimintamenot	-1 023	-171	-177
Toimintamenot yhteensä	-112 283	-115 013	-118 676
Toimintakate	-110 207	-99 357	-117 907
Poistot ja arvonalentumiset	-8 888	0	0
Tilikauden tulos	-119 095	-99 357	-117 907

Investoinnit (1 000 euroa)	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026
Investointimenot	-87 806	-39 516	-21 716
Nettoinvestoinnit	-87 806	-39 516	-21 716
Pysyvien vastaavien luovutustulot	194 081	15 500	0

SITOVAT ERÄT

Käyttötalous (1 000 euroa)	Toiminta- tulot	Toiminta- menot	Toiminta- kate
Yhteiset erät	769	-118 676	-117 907

Investoinnit (1 000 euroa)	Investointi- menot	Rahoitus- osuudet	Netto- investoinnit
Yhteiset erät	-21 716	0	-21 716

VAHINKORAHASTO

Vahinkorahasto on Tampereen kaupungin perustama riskirahasto. Rahastoa käsitellään erillisenä taseyksikkönä ja siitä tehdään vuosittain tilinpäätös.

Rahastosta korvataan kaupungille aiheutuneita kertaluonteisia vahinkoja tai vastuita, joita ei vakuutuksin ole katettu. Rahastosta voidaan korvata myös vakuutuksesta korvattavien vahinkojen omavastuuosan ja kaupungin toimintayksikön omavastuuosan välinen kustannus sekä vakuutuskorvauksen ylittävä vahinko-osa. Korvauspiiriin kuuluu myös leasing-rahoituksella hankittu erikseen vakuuttamaton omaisuus.

Rahastosta voidaan erityisistä syistä korvata myös kaupungin työntekijöiden

ja luottamushenkilöiden omaisuudelle aiheutuneita ilkkivaltaan tai varkauteen liittyviä vahinkoja silloin, kun vahinko on tapahtunut kaupungin työ- tai luottamustehtävien hoidon yhteydessä eikä muu vakuutus korvaa vahinkoa. Tällöin korvauksenhakijan tulee kyetä osoittamaan vahingon ja työtehtävien välinen yhteys.

Toimintayksiköitä ja henkilöstöä edellytetään toimimaan huolellisesti ja sitä kautta ennaltaehkäisemään vahinkojen syntymistä sekä minimoimaan vahinkojen suuruutta. Kansallisesti tai kansainvälisesti merkittävissä taidenäyttelyissä, joihin opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt valtiontakuujärjestelyn, voi-

daan vahinkorahastosta kattaa näyttelyn järjestäjälle asetettu omavastuuosuus. Rahastosta voidaan maksaa Tampereen kaupunkikonsernitasoista riskienhallinta ja ennaltaehkäisevää työtä, joka liittyy rahaston päämäärien edistämiseen.

Tuloslaskelmassa on menoina esitetty arvio korvausten määrästä vuonna 2026. Vahinkorahaston pääoma karttuu erillisestä esityksestä vain kaupungin tuloksen niin salliessa. Vahinkorahaston pääoma 31.12.2024 oli 17 835 617,63 euroa ja taseen loppusumma 18 847 358,50 euroa.

Tuloslaskelma (1 000 euroa)	TP 2024	Muutettu		TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
		TA 2025					
Liiketoiminnan muut tuotot	34	0		0	0	0	0
Materiaalit ja palvelut							
Palvelujen ostot	-2	0		0	0	0	0
Liiketoiminnan muut kulut	-180	-475		-475	-475	-475	-475
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä ja varauksia	-148	-475		-475	-475	-475	-475
Rahastojen vähennys (+)	148	475		475	475	475	475
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	0	0		0	0	0	0

Rahoituslaskelma (1 000 euroa)	TP 2024	Muutettu		TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
		TA 2025					
Toiminnan rahavirta							
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-148	-475		-475	-475	-475	-475
Tulosrahoituksen korjaukset	-119	0		0	0	0	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	-267	-475		-475	-475	-475	-475
Rahoituksen rahavirta							
Vaikutus maksuvalmiuteen	-267	-475		-475	-475	-475	-475
Muut maksuvalmiuden muutokset	267	475		475	475	475	475
Vaikutus rahavaroihin	0	0		0	0	0	0

LASKELMAT

Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelma
Verotulot
Valtionosuudet
Korkotulot ja -menot
Muut rahoitustulot ja -menot

Investointiosa

Investoinnit

Rahoituslaskelmaosa

Rahoituslaskelma
Antolainauksen muutokset
Lainakannan muutokset

TULOSLASKELMA

Talousarvion laskelmaosan tuloslaskelmassa osoitetaan, kuinka kunnan tulorahoitus riittää palvelutoiminnan menoihin, korkoihin ja muihin rahoitusmenoihin sekä taloudellisen käyttöiän mukaisiin suunnitelman mukaisiin poistoihin. Tuloslaskelmassa lasketaan yhteen talousarvion käyttötalousosan toimintatulo ja -menot.

Tuloslaskelmaosan välituloksina esitetään seuraavat tiedot:

- Toimintakate kertoo, paljonko toimintamenoista jää katettavaksi verotuloilla, valtionosuuksilla ja rahoitustuloilla.
- Vuosikate ilmoittaa paljonko tulorahoituksesta jää investointien, lainanlyhennysten ja muiden pitkävaikutteisten menojen kattamiseen.
- Tilikauden tulos kertoo tilikauden tulojen ja menojen erotuksen.
- Tilikauden yli- tai alijäämä sisältää niin sanotut tuloksenkäsittelyerät eli poistoeron, varausten ja rahastojen muutokset. Tilikauden yli- tai alijäämä lisää tai vähentää kunnan omaa pääomaa.

Talousarvion 2026 tuloslaskelma

Vuoden 2026 talousarvion toimintatulojen ja -menojen erotuksena muodostuva toimintakate on 765,7 milj. euroa negatiivinen. Toimintakate heikkenee vuoden 2025 ennusteeseen verrattuna 7,0 % (50,2 milj. euroa).

Vuoden 2026 toimintakate sisältää omaisuuden myyntivoittoja 35,5 milj. euroa ja maankäyttösopimuskorvauksia 5,0 milj. euroa, kun niitä vuoden 2025 ennusteeseen sisältyy yhteensä 70,9 milj.

euroa eli 30,4 milj. euroa enemmän. Ilman omaisuuden myyntivoittoja toimintakate heikkenee 2,3 % (17 milj. euroa) vuoden 2025 ennusteeseen nähden.

Toimintakatteen jälkeen tuloslaskelmassa esitetään verotulot, valtionosuudet sekä rahoitustulot ja -menot. Verorahoitus (verotulot + valtionosuudet) kasvaa vuoden 2025 ennusteeseen verrattuna 59,3 milj. euroa eli 7,7 %. Verotuloja arvioidaan kertyvän 41 milj. euroa ja valtionosuuksia 18,3 milj. euroa edellisvuotta enemmän. Rahoitustulojen ja -menojen nettomuutos vuoden 2025 ennusteen nähden on 5,8 milj. euroa positiivinen. Korkomenojen arvioidaan kasvavan vielä maltillisesti ja osinkotulotavoite on 6,8 milj. euroa vuoden 2025 ennustetta suurempi.

Edellä mainittujen erien jälkeen muodostuva vuosikate on 96,3 milj. euroa.

Vuoden 2026 poistojen ja arvonalentumisten määräksi arvioidaan 137,5 milj. euroa. Vuosikate kattaa poistoista 70 prosenttia.

Talouden tasapaino-ohjelman toimenpiteistä huolimatta tilikausi päättyi 41,1 milj. euroa alijäämäväliseen tulokseen. Tulos sisältää kertaluonteisia pysyvien vastaavien myyntivoittoja ja maankäyttösopimuskorvauksia, joita on budjetoitu 40,5 milj. euroa. Tavanomainen, toteutunut kertaluonteisten myyntien ja maankäyttökorvausten taso on noin 25-30 milj. euroa.

Niin sanottu toiminnallinen tulos, jossa ei ole huomioitu satunnaisia eriä ja myyntivoittoja vain enintään 25 milj. euroa, on vuoden 2026 talousarviossa -52 milj. euroa. Tämä tarkoittaa, että kaupungin talousasetelma on merkittävästi alijäämäinen.

Taloussuunnitelmakauden tuloslaskelma

Taloussuunnitelmakauden tuloslaskelmat ovat alijäämäiset. Tämä edellyttää talouden tasapainottamisen sitkeää jatkamista myös tulevina vuosina kaupunginvaltuuston 17.2.2025 linjaamien periaatteiden mukaisesti.

Taloussuunnitelmavuosina 2027–2029 toimintakatteen arvioidaan kasvavan keskimäärin 3,1 prosenttia. Suunnitelmassa on otettu huomioon talouden tasapaino-ohjelmaan sisältyvät sekä sopeuttamistoimenpiteet että lakimuutosten, palvelutarpeen kasvu ja kustannustason nousun aiheuttamat lisäykset. Taloussuunnitelmavuosien arvioinnissa on huomioitu erikseen mm. palkkojen sopimuskorotusten kustannusvaikutukset, raitiotien laajentumisen myötä kasvavat vastikkeet sekä omaisuuden myyntivoitot ja maankorvaukset. Näiden kaikkien edellä lueteltujen erikseen huomioitujen erien lisäksi toimintakatteen on arvioitu kasvavan perusuralla 1,0 prosenttia vuosina 2027–2029.

Verorahoituksen arvioidaan kasvavan keskimäärin 4,4 prosenttia vuosina 2027–2029. Verotulojen kasvu arvio perustuu valtiovarainministeriön, verohallinnon ja Kuntaliiton arvioihin sekä toteutuneisiin vero- ja väestötietoihin. Valtionosuusarvioiden pohjana on valtionvarainministeriön painelaskelma, johon sisältyy paljon epävarmuutta.

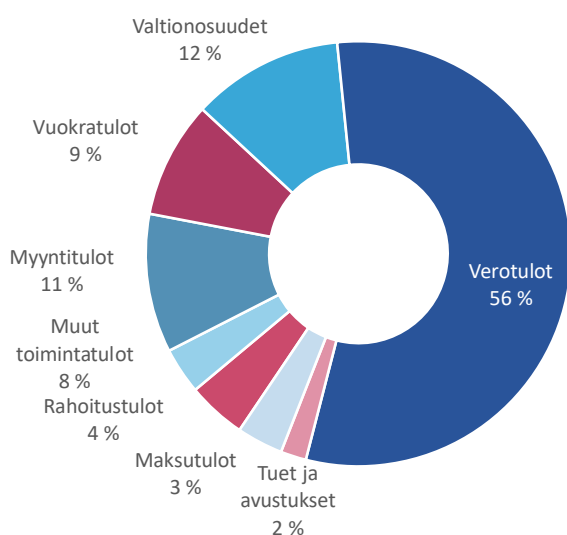
Vuoden 2024 tilinpäätöksessä oli taaseessa kertynyttä ylijäämää yhteensä 850,5 milj. euroa.

TILIKAUDEN TULOS	VUOSIKATE/POISTOT	VERORAHOITUS	NETTOMENOT
-41,4 milj. €	69,9 %	+7,7 %	+7,0 %
TA 2026	TA 2026	TA 2026/ENN 2025	TA 2026/ENN 2025

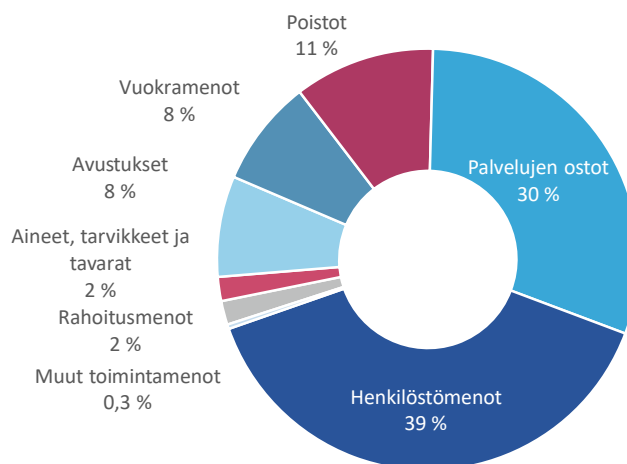
TULOSLASKELMA 2026

1 000 euroa	Talousarvio 2026, sisäiset erät mukana	Talousarvio 2026, sisäiset erät vähennetty
Toimintatulot		
Myyntitulot	302 157	130 436
Maksutulot	44 161	43 298
Tuet ja avustukset	24 199	24 199
Vuokratulot	250 806	109 683
Muut toimintatulot	43 919	43 389
	665 243	351 005
Valmistus omaan käyttöön	79	79
Toimintamenot		
Henkilöstömenot	-497 810	-497 810
Palvelujen ostot	-560 551	-387 447
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-23 743	-23 694
Avustukset	-98 549	-98 549
Vuokramenot	-246 111	-105 037
Muut toimintamenot	-4 285	-4 275
	-1 431 049	-1 116 811
Toimintakate		
	-765 727	-765 727
Verotulot	687 000	687 000
Valtionosuudet	142 485	142 485
Rahoitustulot ja -menot		
Korkotulot	17 188	16 818
Muut rahoitustulot	58 347	38 907
Korkomenot	-23 550	-23 180
Muut rahoitusmenot	-19 484	-44
Vuosikate	96 259	96 259
Poistot ja arvonalentumiset	-137 675	-137 675
Tilikauden tulos	-41 416	-41 416

TULOT

MENOT

TULOSLASKELMA 2024–2029

1 000 euroa	TP 2024	Alkup. TA 2025	TP 2025 Enn*	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatulot							
Myyntitulot	101 309	126 105	127 486	130 436	134 901	138 045	140 175
Maksutulot	51 238	39 682	38 625	43 298	44 291	44 734	45 182
Tuet ja avustukset	33 388	25 786	27 287	24 199	24 941	25 690	25 947
Vuokratulot	112 762	113 315	110 093	109 683	110 780	111 887	113 006
Muut toimintatulot	23 467	76 199	75 530	43 389	34 896	33 628	28 215
	322 165	381 086	379 021	351 005	349 808	353 984	352 525
Valmistus omaan käyttöön	367	143	468	79	79	79	79
Toimintamenot							
Henkilöstömenot	-453 180	-487 726	-482 179	-497 810	-513 970	-528 011	-537 917
Palvelujen ostot	-329 831	-380 345	-381 141	-387 447	-392 394	-394 854	-398 411
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-27 116	-24 230	-25 209	-23 694	-23 931	-24 170	-24 412
Avustukset	-62 007	-97 012	-101 257	-98 549	-99 434	-100 428	-101 433
Vuokramenot	-95 051	-100 673	-100 232	-105 037	-112 018	-118 338	-124 991
Muut toimintamenot	-6 523	-4 558	-4 998	-4 275	-4 318	-4 361	-4 405
	-973 708	-1 094 544	-1 095 016	-1 116 811	-1 146 065	-1 170 162	-1 191 568
Toimintakate	-651 175	-713 314	-715 526	-765 727	-796 178	-816 099	-838 964
Verotulot	651 181	668 000	646 000	687 000	715 000	742 000	774 200
Valtionosuudet	83 136	115 978	124 217	142 485	148 715	162 951	168 485
Rahoitustulot ja -menot							
Korkotulot	18 370	17 100	17 065	16 818	16 881	16 985	16 944
Muut rahoitustulot	33 265	31 000	32 105	38 907	39 660	40 413	40 271
Korkomenot	-25 480	-23 600	-22 401	-23 180	-27 616	-33 049	-38 930
Muut rahoitusmenot	-268	-44	-50	-44	-44	-44	-44
Vuosikate	109 029	95 120	81 410	96 259	96 418	113 157	121 962
Poistot ja arvonalentumiset	-140 738	-134 705	-137 205	-137 675	-133 455	-140 316	-145 233
Satunnaiset erät	204 294	0	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	172 584	-39 585	-55 795	-41 416	-37 037	-27 159	-23 271
Poistoeron muutos	13 340	700	700	700	700	700	700
Rahastojen muutos	148	475	475	475	475	475	475
Tilikauden yli- tai alijäämä	186 072	-38 410	-54 620	-40 241	-35 862	-25 984	-22 096
Tunnusluvut	TP 2024	Alkup. TA 2025	TP 2025 Enn*	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Ylijäämä taseessa, milj. euroa	664	802	820	781	718	680	646
Toimintatulot/Toimintamenot, %	33	35	35	31	31	30	30
Vuosikate/Poistot, %	77	71	59	70	72	81	84
Vuosikate, euroa/asukas	419	362	309	361	356	413	440
Asukasmäärä	260 180	263 000	263 500	267 000	270 500	274 000	277 500

*Ennuste 8/2025.

VEROTULOT

Kuntalain 111 §:n mukaan viimeistään talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on päätettävä kunnan tuloveroprosentista, kiinteistöveroprosenteista sekä muiden verojen perusteista. Kunnalle suoritettavat verot koostuvat kunnan tuloverosta, osuudesta yhteisöveron tuottoon ja kiinteistöverosta. Näiden lisäksi kaivosten sijaintikunnat saavat vuodesta 2025 alkaen osan kaivosmineraaliveron tuotosta.

Kuntien verotulot

2024

Kuntien verotulot vuonna 2024 olivat yhteensä noin 14,09 miljardia euroa. Verotulot laskivat edellisestä vuodesta noin 3,4 prosenttia.

Vuonna 2023 kunnallis- ja yhteisöverotulojen poikkeuksellisen korkea taso perustui suurelta osin ns. verohäntiin, jolloin kunnille kertyi vanhoilta verovuosilta (eli ennen verovuotta 2023) verotuloja korkeammilla tuloveroprosenteilla ja jako-osuuksilla. Vuonna 2024 vanhojen verovuosien positiivinen vaikutus käytännössä poistui ja näin ollen kehitys oli negatiivinen.

Lisäksi kunnallisveron verovuoden 2024 ryhmäosuuteen tehtiin joulukuussa 2024 vajaan 150 miljoonan euron positiivinen oikaisu. Tästä syystä monien kuntien, Tampereenkin, kunnallisvero tuotto ylitti talousarvion. Oikaisu todettiin myöhemmin virheelliseksi ja korjattiin keväällä 2025, mikä vähentää vuoden 2025 kunnallisveroa.

Yhteisövero kertyi kunnille vajaa 1,77 mrd. euroa, muutos edellisvuoteen -14,3

prosenttia. Verohäntien lisäksi myös kokonaiskehitys oli arvioitua heikompaa.

2025

Kuntien verotulojen arvioidaan olevan vuonna 2025 yhteensä noin 14,03 mrd. euroa. Verotulojen arvioidaan pysyvän suunnilleen vuoden 2024 tasolla.

Heikko suhdannetilanne välittyy vuonna 2025 kuntatalouteen, jonka verotuloennusteita on madallettu kertymätietojen perusteella vuoden edetessä. Kunnallisveron heikentynyt kehitys johtuu työllisyyden ja siten palkkatulojen odotettua heikommasta kehityksestä.

2026–2029

Vuonna 2026 kuntien verotulojen arvioidaan olevan noin 14,8 mrd. euroa. Kasvu on näin ollen 5,2 prosenttia vuonna 2026 ja vuosina 2027–2029 kasvun odotetaan olevan 3,6–4,1 prosenttia.

Kehysriihen mittavat veronkevennykset kompensoidaan kunnille. Kunnallisveron tuottoa vähentävät veronkevennykset ja esimerkiksi työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksujen vähennyskelpoisuuden poisto lisää kunnallisveron

tuottoa. Muutosten nettovaikutus kompensoidaan kunnille valtionosuuksia lisäämällä. Yhteisöveron perusteisiin tehtävät muutokset kompensoidaan kunnille yhteisöveron ryhmäosuuksia muuttamalla. Yhteisöverokannan laskiessa vuonna 2027 20 prosentista 18 prosenttiin kuntaryhmän jako-osuus nousee noin 2,5 prosenttiyksikköä.

Kunnallisveron tuoton arvioidaan olevan noin 10,7 mrd. euroa vuonna 2026, mikä on noin 0,6 mrd. euroa (6,1%) enemmän kuin vuonna 2025. Kunnallisverokeritymän kasvua selittää mm. se, että vuoden 2026 veronkevennykset kohdistuvat miltei kokonaan valtiolle, kun taas kiristyksiset kasvattavat myös kuntien verotuloja. Tämä korottaa kuntien jako-osuutta ja alentaa valtion. Toinen selittävä tekijä on vuodelta 2024 vuonna 2025 maksettavat kohtuullisen suuret veronpalautukset, jotka pienentävät vuoden 2025 kertymää ja näin nostavat kasvuprosenttia vuonna 2026.

Kuntien osuus yhteisöveron tuotosta arvioidaan olevan 1,74 mrd. euroa ja kiinteistöveron tuoton 2,38 mrd. euroa vuonna 2026.

Tampereen verotulot

Kunnan tulovero 2026

Vuonna 2026 tuloveroprosentti on 7,60. Veroprosentti säilyy ennallaan. Vuoden 2026 verotuloarviota tehtäessä käytettävissä on ollut ennakkotieto vuoden 2024 tulokehityksestä, jonka mukaan ansiotulot kasvoivat koko maassa 3,3 % ja Tampereella 4,4 %. Tampereen ansiotulojen arvioidaan kasvavan 3,6 % vuonna 2025 ja 4,5 % vuonna 2026. Koko maan kasvuksi arvioidaan 2,3 % ja 3,3 %.

Tampereen kunnallisverotilitysten arvioidaan kasvavan vuonna 2026 noin 7,6 % (35 milj. euroa). Kunnallisveroa arvioidaan kertyvän 495 milj. euroa. Tampereen verotettavien tulojen kasvuksi arvioidaan 4,7 %, mikä (2025: 7,8 %).

Osuus yhteisöveron tuotosta 2026

Yhteisöveroa on kertymässä vuonna 2025 noin 76 milj. euroa, mikä on 6 milj. euroa alkuperäistä talousarviota vähemmän

ja lähes 8 milj. euroa vuotta 2024 vähemmän.

Kuntaryhmän osuus maksettavasta yhteisöverosta on vuonna 2025 23,65 prosenttia. Kuntaryhmän jako-osuus on laskemassa vuodelle 2026 22,84 prosenttiin. Tampereen jako-osuus kuntaryhmän jako-osuudesta vuonna 2025 on 4,64643 prosenttia. Kaupungin yhteisöveron jako-osuus vuodelle 2026 määräytyy verovuosien 2024 ja 2023 perusteella ja tieto osuudesta saadaan tammikuussa 2026.

Talousarviovaiheessa on arvioitu kaupungin yhteisövero-osuuden pysyvän ennallaan. Tampereen nykyisellä jakoosuudella yhteisöverotuloja arvioidaan tilittävän 81 milj. euroa vuonna 2026.

Kiinteistövero 2026

Kiinteistövero on kiinteistöveroprosentin mukainen osuus kiinteistön arvosta. Kiinteistöverolain 11§:n mukaan kunnanvaltuusto määrää kunnan kiinteistöveroprosenttien suuruuden laissa säädettyjen vaihteluvälien rajoissa vuosittain

etukäteen samalla, kun se vahvistaa varainhoitovuoden tuloveroprosentin. Kiinteistöveroprosentit määrätään prosentin sadasosan tarkkuudella.

Vuoden 2026 talousarvio on valmisteltu vuoden 2025 veroprosenteilla. Kiinteistöveron tuotto on vuonna 2025 noin 110 milj. euroa ja kiinteistöveron tuotoksi arvioidaan 111 milj. euroa vuonna 2026.

Taloussuunnitelma 2027–2029

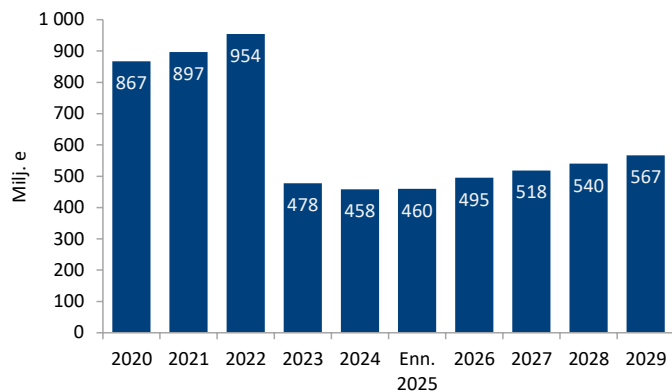
Tuloveroprosenttien ja kiinteistöveroprosentteihin ei sisälly muutoksia taloussuunnitelmassa. Vuosina 2027–2029 verotulojen arvioidaan kasvavan keskimäärin 4,1 %. Kunnallisveron kasvuksi arvioidaan keskimäärin 4,6 % ja yhteisöverotulojen keskimäärin 4,7 %. Yleinen talouskehitys, työllisyyskehitys ja yritysten tulokset vaikuttavat ratkaisevasti kertymiin. Kiinteistöveron arvioidaan kasvavan vuosina 2027–2029 noin miljoona euroa vuodessa.

Verotulot (1 000 euroa)	TP 2024	Alkup. TA 2025	TP Enn 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Kunnallisvero	458 299	475 000	460 000	495 000	518 000	540 000	567 200
- veroprosentti	7,6	7,6	7,6	7,6	7,6	7,6	7,6
Kiinteistövero	108 789	111 000	110 000	111 000	112 000	113 000	114 000
Osuus yhteisöveron tuotosta	84 093	82 000	76 000	81 000	85 000	89 000	93 000
Yhteensä	651 181	668 000	646 000	687 000	715 000	742 000	774 200

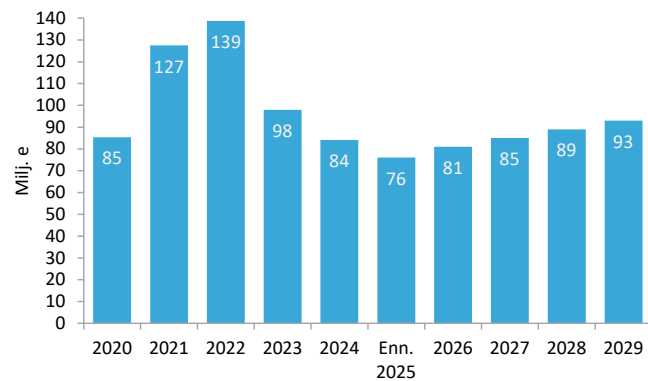
KIINTEISTÖVEROPROSENTIT

	Vaihteluvälit 2026 (KiinteistöveroL)	TAMPERE 2025	TAMPERE 2026
Yleinen	0,93–2,00	1,25	1,25
Yleinen / maapohja	1,30–2,00	1,30	1,30
Vakituiset asuinrakennukset	0,41–1,00	0,65	0,65
Muut kuin vakituiset asuinrakennukset	0,93–2,00	1,10	1,10
Voimalaitokset	0,93–3,10	3,00	3,00
Yleishyödylliset yhteisöt	0,00–2,00	0,40	0,40
Rakentamattomat rakennuspaikat	2,00–6,00	5,00	5,00

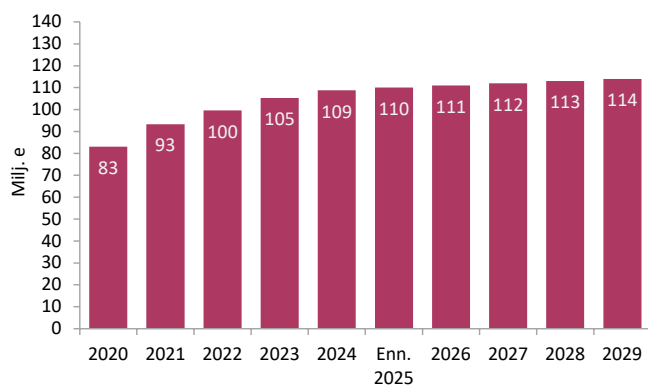
KUNNALLISVERON KEHITYS

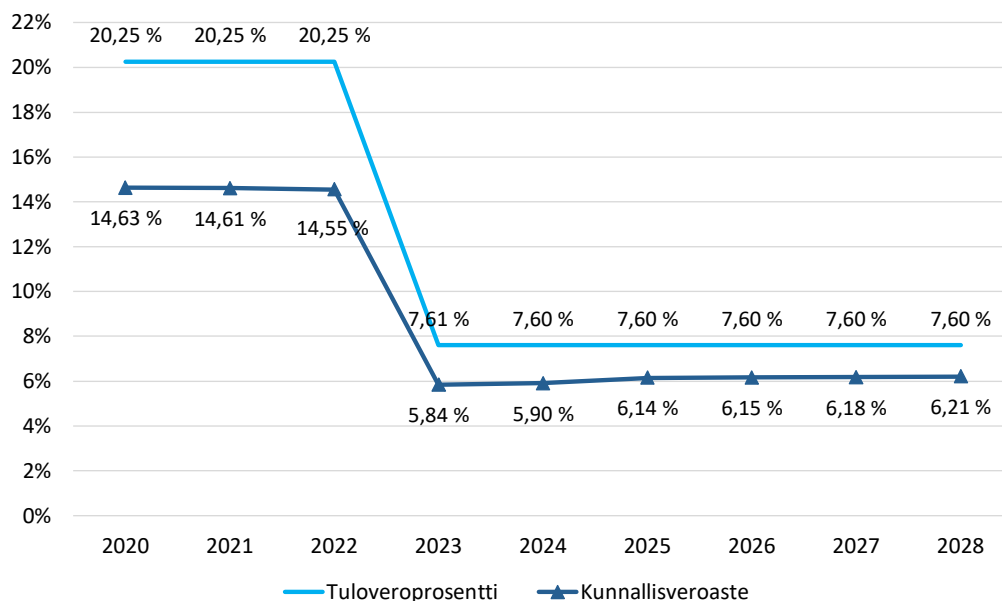
YHTEISÖVERON KEHITYS

KIINTEISTÖVERON KEHITYS

TAMPEREEN TULOVEROPROSENTTI JA EFEKTIIVINEN VEROASTE

VALTIONOSUUDET

Valtionosuusjärjestelmän kautta valtio osallistuu lakisääteisten kunnallisten peruspalvelujen rahoitukseen. Valtionosuudet tulevat kunnille laskennallisin perustein ja maksetaan kunnalle automaattisesti ilman erillistä hakemusta. Lisäksi kunnille voidaan myöntää hakemuksesta valtionavustuksia.

Valtionosuusjärjestelmän tavoitteena on kuntien vastuulla olevien julkisten palvelujen saatavuuden varmistaminen tasaisesti koko maassa siten, että kansalaiset voivat saada tietyn tasoiset peruspalvelut asuinpaikastaan riippumatta kohtuullisella verorasituksella. Tämä toteutetaan tasaamalla kuntien välisiä eroja palvelujen järjestämisen kustannuksissa sekä tulopohjissa.

Suomen valtionosuusjärjestelmä koostuu kustannus- ja tarve-erojen tasauksesta sekä tulopohjan tasauksesta. Kustannuserojen tasauksen laskentaperusteina ovat asukasmäärän ja ikärakenteen lisäksi erilaiset olosuhdetekijät. Kuntien

erilaista tulopohjaa tasataan kuntien kesken kunnan verotulojen perusteella.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaisen rahoituksen euromääräisesti merkittävin osa on koulutuksen ylläpitäjille myönnettävä yksikköhintarahoitus lukiokoulutukseen ja ammatilliseen koulutukseen. Lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää perusopetukseen oppilaskohtaista lisärahoitusta ja rahoitusta muuhun opetus- ja kulttuuritoimintaan.

Vuodesta 2020 alkaen kunnille maksettava verotulomenetyksen korvaus on erotettu peruspalvelujen valtionosuudesta ja maksetaan omalta valtiovarainministeriön momentiltaan. Verotulomenetyksen korvauksessa on kyse eduskunnan säätämistä kunnallisveroon tehtävistä vähennyksistä. Nämä pienentävät kunnallisveron tuottoa kunnista riippumattomista syistä. Kaikkia vähennyksistä johtuvia menetyksiä ei korvata, vaan huomioon otetaan vasta

vuodesta 2010 lähtien toteutetut veroperustemuutokset. Kunnalle maksetaan sen verotulojen menetystä vastaava euromäärä.

2026

Hallituksen vuoden 2026 budjettiehdotuksessa on kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen osoitettu noin 3,55 mrd. euroa, joka on vain 185,5 milj. euroa enemmän kuin vuoden 2025 varsinaisessa talousarviossa.

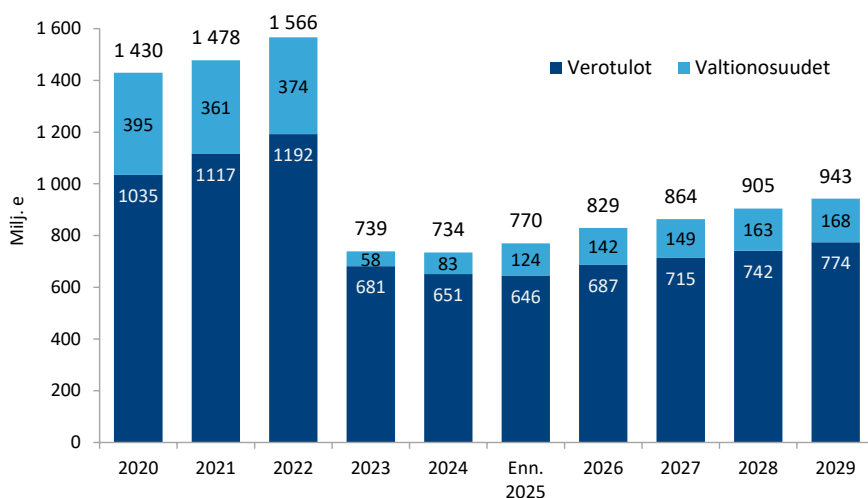
Peruspalvelujen valtionosuudessa otetaan vuonna 2026 huomioon noin 21,8 milj. euron määräaikainen vähennys kuntien velvoitteiden ja tehtävien purkamiseen liittyen. Valtionosuuden tasossa huomioidaan vuodesta 2026 alkaen myös hallituksen päättämien kasvutoimien rahoitukseen liittyvä 75 milj. euron pysyvä valtionosuuden vähennys.

Vuonna 2026 peruspalvelujen valtionosuuden indeksikorotus on 3,5 prosenttia ja siitä aiheutuva valtionosuuden lisäys noin 111,1 milj. euroa. Hallitusohjelman mukaisesti peruspalvelujen valtionosuuden indeksikorotukseen tehdään kuitenkin yhtä prosenttiyksikköä vastaava vähennys vuosina 2024–2027. Vuonna 2026 vähennys pienentää valtionosuutta 31,6 milj. euroa.

Valtion ja kuntien välisen kustannustenjaon tarkistuksen valtionosuusvaikutus vuodelle 2026 on noin 127,5 milj. euroa valtionosuutta lisäävä, kun huomioidaan sote-siirtolaskelman yhteydessä kunnilta hyvinvointialueille siirretyt kustannukset ja tulot.

Nettomääräisesti tehtävämuutokset kasvattavat valtionosuuden tasoa 69 milj. euroa vuonna 2026. Suurimmat vaikutukset ovat oppimisen ja koulunkäynnin tuen uudistuksella 53,5 milj. euroa ja perusopetuksen kolmen vuosiviikkotuntin lisäämisellä 12,0 milj. euroa. Valtionosuuden tasossa on huomioitu tehtävien ja velvoitteiden vähennyksenä kuntien työllistämismuutosten kumoaminen 57 vuotta täyttäneiden työttömien työhä-

VERORAHOITUKSEN KEHITYS

2025: TE-uudistus lisäsi valtionosuuksia noin 50 milj. euroa.

Valtionosuudet (1 000 euroa)	TP 2024	Alkup. TA 2025	TP Enn 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	-38 785	11 362	11 591	26 524	30 615	41 450	45 388
Verotulomenetysten korvaus	36 720	22 616	25 664	25 407	27 600	29 001	30 597
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	85 201	82 000	86 962	90 554	90 500	92 500	92 500
Yhteensä	83 136	115 978	124 217	142 485	148 715	162 951	168 485

kijoiden osalta, 2,2 milj. euroa, ja työnhakijan palveluprosessin keventäminen 0,7 milj. euroa. Lisäksi esi- ja perusopetuksen tuen asiakirjojen vähentäminen ja työttömyysturvaan liittyvän muistutusvelvoitteen kumoaminen laskevat valtionosuuden tasoa.

Valtionosuuden tasossa on edellä mainittujen muutosten lisäksi huomioitu vuodelle 2026 teknisinä lakisääteisinä muutoksina valtionosuuden laskentaan vaikuttavina tekijöitä nettomääräisesti yhteensä -13,4 milj. euroa. Merkittävin valtionosuuden tasoa nostava tekijä on asukasluvun ja laskentatekijöiden muutos, yhteensä 12,8 milj. euroa. Eniten valtionosuuden tasoa laskee perustoimeentulotuen kuntien rahoitusosuuden muutos 17,6 milj. euroa.

Vuoden 2026 peruspalvelujen valtionosuuden laskennalliset kustannukset ovat 11,7 mrd. euroa. Tästä ikärakenteen perusteella jaettavan rahoituksen osuus on noin 9,2 mrd. euroa ja muiden laskennallisten kustannusten osuus on 2,5 mrd. euroa. Kuntien omarahoitusosuus on noin 8,7 mrd. euroa eli 1549 euroa asukasta kohden. Omarahoitusosuuden jälkeen peruspalvelujen valtionosuus on 3,0 mrd. euroa. Lisäksi kunnille myönnetään valtionosuuden lisäosia yhteensä 314 milj. euroa. Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus on noin 786 milj. euroa; tasauslisät ovat yhteensä noin 885 milj. euroa ja tasausvähennykset noin 98 milj. euroa.

Valtionosuusuudistus

Hallitusohjelman mukaisesti kuntien rahoituksen ja valtionosuusjärjestelmän kokonaisuus uudistetaan vastaamaan kuntien uutta roolia ja sote-uudistuk-

sen voimaantumisen sekä TE-uudistuksen jälkeistä tilannetta. Tavoitteena on varmistaa erikokoisten kuntien edellytykset järjestää lakisääteiset peruspalvelut kaikkialla Suomessa.

Uudistuksen valmistelutyö on viimeistelyvaiheessa. Tämänhetkisen tiedon mukaan valtionosuusuudistusta koskeva lainsäädäntö tulisi kuntiin lausunnoille marras-joulukuussa 2025 ja uusi järjestelmä otettaisiin käyttöön 1.1.2027.

Valmisteilla olevassa valtionosuusuudistuksessa tulee huomioida suurten kaupunkien kasvun erityispiirteet. Valtionosuusjärjestelmän ns. sote-erät tulee poistaa uudistuksessa, jotta rahoitus kohdistuu oikeudenmukaisesti nykyisiin kuntatehtäviin. Lisäksi laajentuneiden työvoimapalvelujen ja työttömyysturvaetuuksien kustannusten kasvu on katettava täysimääräisesti.

Talousarvio 2026

Tampereen kaupungin vuoden 2026 talousarviossa valtionosuuksia arvioidaan kertyvän yhteensä noin 142,5 milj. euroa. Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet ovat tästä 90,6 milj. euroa, peruspalvelujen valtionosuus 26,5 milj. euroa ja verotulomenetysten korvaus 25,4 milj. euroa.

Vuoden 2026 peruspalvelujen valtionosuus ja verotulomenetysten korvaus pohjautuvat valtiovarainministeriön syyskuussa julkaisemiin tietoihin. Laskelmat eivät ole lopulliset, vaan ne päivittyvät eri laskentatekijöiden tietojen päivityessä (työttömyys, koululutustausta ym. tiedot) ja mahdollisten poliittisten päätösten myötä. Lisäksi peruspalvelujen valtionosuuteen sisältyvä verotuloihin perustuva tasaus sekä verotulomenetys-

ten korvaus päivittyvät lopulliseksi, kun vuoden 2024 verotus valmistuu.

Peruspalvelujen valtionosuus on kasvamassa edellisestä vuodesta noin 14,9 milj. euroa. Merkittävin osa valtionosuiden kasvusta tulee leikatusta indeksikorotuksesta sekä valtion ja kuntien välisen kustannusten jaon tarkistuksen vaikutuksesta. Merkittävä muutos on myös verotulotasauksen muuttuminen positiiviseksi; talousarviossa verotulotasauksen määrä on +4,8 milj. euroa, kun vuonna 2025 Tampereen tuloja tasataan toiseen suuntaan ja verotulotasaus on -0,2 milj. euroa.

Verotulomenetysten korvaus on noin 0,3 milj. euroa vuoden 2025 korvausta alhaisempi. Verotuloja lisäävät ja veromenetysten korvauksia vähentävät useat veroperustemuutokset, joista euromääräisesti merkittävin on työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksujen verovähennysoikeuden poistaminen. Korvauksia kasvattavat puolestaan työtulovähennyksen kasvattaminen ja lapsikorotus.

Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet ovat 3,6 milj. euroa kuluvan vuoden ennustetta suuremmat. Kasvu perustuu arvioon ammatillisen koulutuksen valtionosuuden kasvusta. Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet täsmenntyvät tammikuussa julkaistavissa rahoituspäätöksissä.

Taloussuunnitelma 2027–2029

Taloussuunnitelma vuosien 2027–2029 valtionosuusarviot pohjautuvat valtiovarainministeriön syksyllä 2025 julkaisemaan kuntien painelaskelmaan.

KORKOTULOT JA -MENOT

Keskuspankkien rahapolitiikka ja julkisen sektorin finanssipolitiikka ovat menneinä vuosina tukeneet taloutta mittavilla summilla. Tämän seurauksena velan määrä ympäri maailman on kasvanut voimakkaasti ja inflaatio käynnistyi. Vuonna 2024 sekä Euroopan että Yhdysvaltain keskuspankit perustellusti aloittivat korkojen laskemisen, kun riskit talouden kuumenemisesta ja korkeasta inflaatiosta pienenevät. Tämä rahapolitiikan keventäminen on jatkunut Euroopassa vuonna 2025, mutta nyt ohjauksen tason arvellaan yleisesti pysyvän stabiilina jonkin aikaa. Lyhyiden euribor-korkojen odotetaan olevan nykytasolla vuonna 2026, minkä jälkeen ne hitaasti alkaisivat kohota. Pitkät korot ovat nousseet kulu-

on muotoutunut normaaliksi, eli nousevaksi, aiemman vaaka-suuntaisen sijaan.

Ensi vuoden talousarvio on laadittu tämän hetken markkinaennusteiden mukaisen korkotason varaan. Lyhyiden markkinakorkojen arvioidaan säilyvän suunnilleen nykytasolla ensi vuonna, eli 6 kk euribor-koron arvioidaan olevan aavistuksen 2 %:n yläpuolella koko ensi vuoden. Lyhyillä euribor-koroilla on vaikutusta erityisesti kaupungin korkomenojen puolella, sillä suuri osa kaupungin korkotuloista perustuu kiinteäkorkoisiin saamisiin.

Korkotulot

Ulkoisten korkotulojen arvioidaan vähenävän noin 0,3 milj. eurolla ensi vuonna verrattuna tämän vuoden talousarvioon

ja tilinpäätösennusteeseen. Yhteensä ulkoisten korkotulojen arvioidaan olevan ensi vuonna 16,8 milj. euroa ja ne koostuvat antolainoista saatavista koroista sekä muut korkotuotot tilille kirjattavasta konsernitilisaldolle saatavasta korkotulosta, jonka arvioidaan pienenevän laskeneen korkotason takia. Tampereen Vesi Oy:n lisäksi merkittäviä korkotuloja muodostuu Tampereen Energia Oy:n, KOY Tampereen Monitoimiareenan sekä vuokra-asuntoyhteisöjen lainoistaan maksamista koroista.

Sisäiset korkotulot koostuvat asunto- ja kiinteistölautakunnalle hyvitetävistä kiinteistörahoituksen korkosuojaustoista.

Korkotulojen erittely (1 000 euroa)	TP 2024	Alkup. TA 2025	TP enn 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Sisäiset korkotulot	-339	84	84	370	280	190	131
Sisäiset erät yhteensä	-339	84	84	370	280	190	131
Antolainat	15 571	15 600	15 565	15 618	15 681	15 785	15 744
Sijoitukset	253	0	200	0	0	0	0
Muut korkotulot	2 546	1 500	1 300	1 200	1 200	1 200	1 200
Ulkoiset erät yhteensä	18 370	17 100	17 065	16 818	16 881	16 985	16 944
Yhteensä	18 031	17 184	17 149	17 188	17 161	17 175	17 075

Korkomenot

Ulkoiset korkomenot tulevat ensi vuonna kasvamaan maltillisesti suhteutettuna melko suureen lainamäärän nousuun. Odotukset lyhyiden markkinakorkojen jäätymisestä nykytasolle tasoittavat korkomenojen kasvua. Ensi vuoden korkomenojen arvioidaan kasvavan vajaa 0,8 milj. euroa. Korollisen vieraan pääoman keskihinnan arvioidaan laskevan ensi vuonna vajaa 0,2 %-yksikköä ja olevan noin 1,9 % keskimääräiselle lainapääomalle laskettuna.

Kaupunki käyttää vaihtuvakorkoisten lainojen korkoriskien hallintaan erilaisia koronvaihtosopimuksia, joilla tyypillisesti osa korkomenoista on vaihdettu kiinteiksi. Tällä valtuuston hyväksymien

rahoitusperiaatteiden ja lainanotto-suunnitelmien mukaisella toimintatavalla tavoitellaan korkomenojen pienempää vaihtelua ja parempaa ennustettavuutta. Sopimukset ovat pitkäaikaisia ja kaupunki hyötyy niistä, mikäli markkinakorot ovat sopimuskoron yläpuolella. Taselainojen suojausaste on tällä hetkellä noin 64 %, minkä vuoksi tulevat korkotason muutokset vaikuttavat kaupungin korkomenoihin noin 36 %:n painolla.

Muihin korkomenoihin on kirjattu konsernitiliin liittyneille tytäryhteisöille maksettava talletuskorko. Tämän odotetaan pienenevän korkotason laskun myötä, mutta summa on äärimmäisen vaikeasti ennakoitavissa, sillä tytäryhtiöiden yhteenlaskettujen tilivarojen määrää ensi

vuonna on mahdoton tarkasti arvioida.

Lahjoitusrahastojen pääomalle maksettavaa koron määräytymistä muutettiin vuodelle 2024 johtoryhmän päätöksellä. Korkea hyvitetään todellisen sijoitustoiminnan tuoton perusteella aikaisemman laskennallisen hyvityksen sijaan. Myös tämän korkomenon suuruuteen vuonna 2026 sisältyy huomattava epävarmuutta.

Suunnitelmajaksolla vuosina 2027–2029 korkomenojen arvioidaan kasvavan selvästi. Tämän aiheuttavat voimakkaasti kasvava lainamäärä ja markkinaennusteen mukainen hiljalleen nouseva korkotas.

Korkomenojen erittely (1 000 euroa)	TP 2024	Alkup. TA 2025	TP enn 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Sisäiset korkomenot	339	-84	-84	-370	-280	-190	-131
Sisäiset erät yhteensä	339	-84	-84	-370	-280	-190	-131
Rahalaitokset	-16 227	-18 000	-18 462	-19 915	-24 100	-29 142	-34 753
Lahjoitusrahastot	-700	-600	-423	-425	-425	-425	-425
Muut korkomenot	-8 552	-5 000	-3 516	-2 840	-3 091	-3 482	-3 752
Ulkoiset erät yhteensä	-25 480	-23 600	-22 401	-23 180	-27 616	-33 049	-38 930
Yhteensä	-25 140	-23 684	-22 485	-23 550	-27 896	-33 239	-39 061

MUUT RAHOITUSTULOT JA -MENOT

Rahoitustulot

Muiden rahoitustulojen sisäiset erät koostuvat asunto- ja kiinteistölautakunnalle kohdistettavasta rahoituskulusta, joka on 2,7 % talonrakennusinvestointien tasearvosta. Vuonna 2026 tämä sisäinen rahoitustulo on yhteensä arviolta 19,4 milj. euroa.

Ulkoisten rahoitustulojen arvioidaan kasvavan peräti 7,9 milj. eurolla verrat-

tuna kuluvaan vuoden talousarvioon. Tämän taustalla on kaupungin erittäin vaativat osinkotavoitteet tytäryhtiöilleen ja niitä odotetaan kertyvän yhteensä 36,8 milj. euroa. Niistä merkittävin yksittäinen osinkotavoite 25,0 milj. euroa kohdistuu Tampereen Energia Oy:öön. Osinkotulot ovat riippuvaisia yhtiöiden liiketoiminnan menestyksestä ja osin ulkoisista olosuhteista, siten osinkojen

lopulliseen toteumaan sisältyy aina epävarmuutta.

Muihin rahoitustuloihin kirjataan kaupungin myöntämistä takauksista saata-va provisiotulo. Muihin rahoitustuloihin kirjataan myös mahdolliset sijoitusten arvonalennusten oikaisut.

Muiden rahoitustulojen erittely (1 000 euroa)	TP 2024	Alkup. TA 2025	TP enn 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Muut sisäiset rahoitustulot	17 296	19 700	19 113	19 440	19 440	19 440	19 440
Sisäiset erät yhteensä	17 296	19 700	19 113	19 440	19 440	19 440	19 440
Rahoitusarvopapereiden myyntivoitot	3 325	0	0	0	0	0	0
Verotilityskorot	16	0	0	0	0	0	0
Osinkotulot	27 843	29 240	30 009	36 795	37 675	38 600	38 600
Muut rahoitustulot	2 080	1 760	2 095	2 112	1 985	1 813	1 671
Ulkoiset erät yhteensä	33 265	31 000	32 104	38 907	39 660	40 413	40 271
Yhteensä	50 561	50 700	51 217	58 347	59 100	59 853	59 711

Rahoitusmenot

Muihin sisäisiin rahoitusmenoihin kirjataan rahoitustuloissa näkyvän asunto- ja kiinteistölautakunnalle kohdistettavasta rahoituskulun vastakirjaus.

Muihin rahoitusmenoihin kirjataan mm. sijoitusomaisuuden myyntitappiot

ja arvonalennukset sekä lainojen ja omaisuuden hoidosta aiheutuneet menot. Merkittäviä myyntitappioita tai arvonalennuksia ei odoteta tuleville vuosille.

Muiden rahoitusmenojen erittely (1 000 euroa)	TP 2024	Alkup. TA 2025	TP enn 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Muut sisäiset rahoitusmenot	-17 296	-19 700	-19 113	-19 440	-19 440	-19 440	-19 440
Sisäiset erät yhteensä	-17 296	-19 700	-19 113	-19 440	-19 440	-19 440	-19 440
Verotilitysten korkomenot	-2	0	0	0	0	0	0
Viivästyskorkomenot	-41	0	0	0	0	0	0
Muut rahoitusmenot	-226	-44	-44	-44	-44	-44	-44
Ulkoiset erät yhteensä	-268	-44	-44	-44	-44	-44	-44
Yhteensä	-17 564	-19 744	-19 157	-19 484	-19 484	-19 484	-19 484

INVESTOINNIT

Investointilaskelmat sisältävät investointisuunnitelmat talousarvio- sekä taloussuunnitelmavuosille. Tämä luku on kooste edellä Käyttötalousosa ja investoinnit yksiköittäin -osassa esitetyistä investoinneista. Tekstissä mainituista eristä saa lisätietoa yksikkökohtaisista kirjan osioista. Kooste investoinneista vuosille 2026–2035 esitetään liitteenä kirjan lopussa. Koosteessa on esitetty talousarviovuoden 2026 lisäksi taloussuunnitelmavuodet 2027–2029, sekä alustavat suunnitelmat vuosille 2030–2035. Investointien sitovuustasot on esitetty talousarvion alkuosan luvussa Talousarvion rakenne, sitovuus ja seuranta.

Kaupungin nettoinvestoinnit vuoden 2026 talousarviossa ovat 230,7 milj. euroa. Investointien yhteenlaskettu rahavirta (nettoinvestoinnit vähennettynä pysyvien vastaavien myynti- eli luovutustuloilla) on 190,7 milj. euroa. Investointien ja vuosikatteen välistä suhdetta kuvaava investointien tulorahoitusprosentti on 42.

Osana talousohjelman valmistelua on tarkasteltu investointien tasoa. Talousarviovalmistelussa kohteita on priori-

soitu pormestariohjelman tavoitteiden saavuttamiseksi. Siitä huolimatta investointitaso on korkea talousarviovuonna 2026 ja pysyy korkeana taloussuunnitelmavuosina 2027–2029. Vuonna 2027 nettoinvestoinnit ovat samalla tasolla 232,7 milj. eurossa, ja nousevat 249,9 milj. euroon vuonna 2028. Vuonna 2029 nettoinvestointitaso laskee hieman 242,1 milj. euron tasolle.

Investointien koosteeseen on sisällytetty taloussuunnitelmavuosille myös muulla rahoitusmallilla toteutettavaksi suunniteltuja kohteita sekä erillispäätöksen vaativia liikennehankkeita, joiden investointikustannuksia ei ole laskettu mukaan nettoinvestointeihin. Erillisiin liikennehankkeisiin on pitkän aikavälin investoinneissa arvioitu kaupungin osuudeksi 61,4 milj. euroa. Kaupunginhallitus on päättänyt 21.2.2022, että mikäli valtio tekee investointipäätöksen Tampereen henkilöratapihan, valtatie 9:n Tampere-Orivesi tai valtatie 12 ja kantatie 65 Vaitinaron liittymän rakentamisesta taloussuunnitelmavuosina 2022–2025, hankkeiden tarvitsema rahoitus tuodaan

erikseen valtuuston päätettäväksi. Näistä hankkeista Tampereen henkilöratapihan -hanke on toteutuksessa.

Talousarviovuosi 2026

Vuonna 2026 suurimmat investointikokonaisuudet ovat asunto- ja kiinteistö- lautakunnan talonrakennushankkeet, yhdyskuntalautakunnan, Viiden tähden keskusta -kehitysohjelman ja konsernihallinnon yhteisten erien investoinnit.

Vuonna 2026 talonrakennushankkeiden kokonaisuus on merkittävin investointirahojen käyttökohde ja niiden kokonaisbudjetti on 105,4 milj. euroa. Budjetti jakaantuu uudis- ja lisärakentamiseen sekä perusparantamiseen siten, että korjaushankkeet ovat noin 62 % sekä uudis- ja lisärakentaminen noin 38 % talonrakennushankkeiden budjetista. Kokonaisbudjetista käytetään noin 72,7 milj. euroa varhaiskasvatukseen sekä esi- ja perusopetuksen rakennuksiin. Muista talonrakennushankkeiden määrärahoista käytetään muun muassa noin 14,2 milj. euroa kulttuuri- ja vapaa-aikal palveluiden rakennuksiin.

NETTOINVESTOINNIT TOIMIJOITTAIN 2026 (MILJ. EUROA)

Vuonna 2026 yhdyskuntalautakunnan alaiset nettoinvestoinnit ovat 46,2 milj. euroa. Suurin osa budjetista käytetään olemassa olevan yhdyskuntarakenteen perusparantamiseen sekä uuden rakentamiseen, jotka ovat yhteensä noin 38,4 milj. euroa. Budjetista käytetään varoja myös erikoisrakenteisiin, liikennejärjestelyihin sekä sähköisten järjestelmien vaihtoihin. Raitiotiehen liittyviin hankkeisiin on varattu 7,8 milj. euroa.

Talonrakennushankkeet ja yhdyskuntarakentaminen ovat yhteensä 154,6 milj. euroa eli noin 66 % kaupungin kokonaisinvestoinneista.

Vuonna 2026 neljänneksi suurin investointikokonaisuus on konsernihallinnon yhteisissä erissä, jonka investointisuunnitelmassa talousarviokaudella on varauduttu sijoituksiin osakkeisiin ja osuuksiin 21,7 milj. eurolla. Suurimpana investointina on 20,116 milj. euron varaus Tampereen Särkänniemi Oy:n pääomittamista varten. Särkänniemi Oy:n pääomittaminen apporti- ja rahasisjoituksena -päätöksestä hallinto-oikeuteen tehdyn valituksen ratkaisun arvioidaan siirtyvän alkuvuoteen 2026. Päätöksen mukaisesti toimenpiteisiin varaudutaan osakkeissa ja osuuksissa yhteensä 20,116 milj. eurolla, joka jakaantuu 12,116 milj. euron apporttisijoitukseen ja 8,0 milj. euron SVOP-sijoitukseen.

Muita isoja investointeja toteuttavia toimijoita ovat asunto- ja kiinteistöalautakunnan maan esirakentaminen ja tonttimaan hankinta 9,2 milj. eurolla, kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 6,3 milj. eurolla sekä konsernihallinnon 5,5 milj. euron investoinnit ICT-kehittämiseen.

Kehitysohjelmat

Kehitysohjelmien investointibudjetti vuonna 2026 on yhteensä 30,9 milj. euroa. Budjetti jakautuu 26,7 milj. euron Viiden tähden keskusta -kehitysohjelmaan ja 4,2 milj. euron Hiedanrannan kehitysohjelmaan. Kehitysohjelmien investoinnit kohdistuvat pääasiassa maan esirakentamiseen ja kaupunkiympäristön rakentamiseen. Viiden tähden keskusta -kehitysohjelmassa Tampereen henkilö- ja ratapihahankkeen ensimmäinen vaihe ja Särkänniemi-Mustalahti-Onkiniemen alueen ovat käynnissä. Viinikankadun maan-alaisen ajoyhteyden rakentaminen käynnistetään. Hiedanrannan alueen 0-kuidun poiston aloitus on siirtynyt vuodelle 2026.

Taloussuunnitelmavuodet

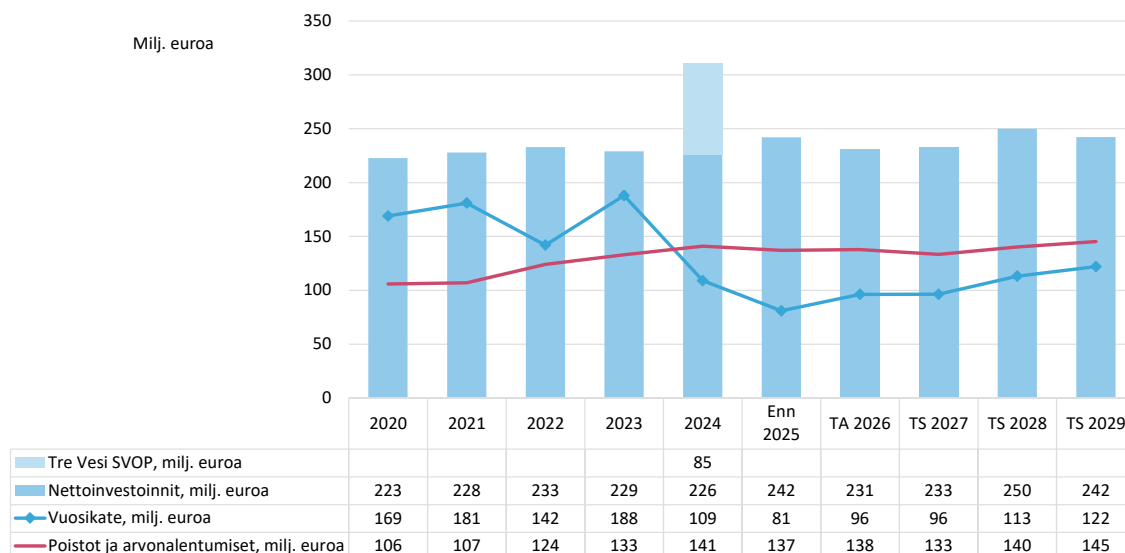
Vuosina 2027–2029 investointibudjetti pysyy suurena. Investointitaso pysyy taloussuunnitelmavuotena 2027 233 milj. eurossa ja vuonna 2028 se nousee noin 250 milj. euroon. Vuonna 2029 investointitaso on edelleen yli 240 milj. euroa.

Investointeja tulee arvioida suhteessa vuosikatteeseen ja investointien tulorahoitusprosenttiin, joka vaihtelee 41 % ja 50 % välillä talousarvio- ja taloussuunnitelmavuosien aikana.

Suurimmat investointitoimijat säilyvät taloussuunnitelmakaudella samoina. Talonrakennushankkeiden budjetti nousee merkittävästi taloussuunnitelmavuosilla ja kaupunkiympäristön rakentamisen investoinnit pysyvät samalla tasolla taloussuunnitelmavuosina. Kaupunkiympäristön palvelualueella varaudutaan raitiotien rakentamiseen liittyviin hankkeisiin taloussuunnitelmakaudella. Kehitysohjelmien investointien kokonaistaso pysyy samalla tasolla taloussuunnitelmavuosina, kun sekä Viiden tähden keskusta -kehitysohjelman että Hiedanranta-kehitysohjelmien investointitarpeet ovat suuria sekä vuonna 2027 että 2028. Asunto- ja kiinteistöalautakunnan maan esirakentamisen ja tonttimaan hankinnan investointitaso on samalla tasolla taloussuunnitelmavuosina lukuun ottamatta vuotta 2028, jolloin maan esirakentamiseen on arvioitu muita vuosia enemmän investointitarpeita.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan investointitaso nousee merkittävästi taloussuunnitelmakauden lopussa vuosina 2028-2029, koska silloin varaudutaan avustamaan Tampereen Työväen Teatte-

NETTOINVESTOINNIT, VUOSIKATE JA POISTOT

rin perusparannushanketta yhteensä 16 milj. eurolla kaupunginvaltuuston päätösten mukaisesti. Vuosina 2024-2025 avustettiin Tampereen Teatterin perusparannushanketta yhteensä 17 milj. eurolla ja Tampereen Työväen Teatterin perusparannushanketta 1 milj. eurolla.

ICT-kehittämiseen varattu investointimäärä pysyy samalla tasolla taloussuunnitelmavuosilla. ICT-investointien sitovuustaso on käyttötalouden ja investointien yhteismäärä. Konsernihallinnon yhteisten erien investoinneissa eli sijoituksissa osakkeisiin ja osuuksiin

on varauduttu Särkänniemen pääomittukseen vuonna 2027. Kasvatus- ja opetuslautakunnan investointitaso nousee taloussuunnitelmavuonna 2028, kun varaudutaan valmistuvien talonrakennushankkeiden ensikertaiseen kalustamiseen. Muut toimijat tavoittelevat samanlaista investointitasoa kuin talousarviovuonna 2026.

Omaisuuksien myynti ja rahoitusosuudet

Investointien rahavirtaan vaikuttavia myyntituloja saadaan omaisuutta myy-

mällä. Vuonna 2026 omaisuutta arvioidaan myytävän noin 40 milj. eurolla. Myyntituloissa on 1,2 milj. euroa yksittäisten rakennuskohteiden myyntiä ja 38,8 milj. euroa maanmyyntituloa. Suurimpia kohteita ovat mm. Särkänniemen, Lapinniemen (Koivula) ja Voimakadun tontit. Taloussuunnitelmavuosille arvioidaan noin 25–28,5 milj. euron myyntituloa. Vuonna 2026 rahoitusosuudeksi arvioidaan 1,3 milj. euroa yhdyskuntalautakunnan investointeihin.

1 000 euroa	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Bruttoinvestoinnit (investointimenot)	232 024	232 666	249 930	242 147
Nettoinvestoinnit (investoinnit - rahoitusosuudet)	230 724	232 666	249 930	242 147
Investointien rahavirta (nettoinvestoinnit - omaisuuden myyntitulot)	190 754	204 166	224 930	217 147
Vuosikate	96 259	96 418	113 157	121 962
Investointien tulorahoitusprosentti	42%	41%	45%	50%

INVESTOINNIT (1 000 euroa)		TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Sivistyspalvelujen palvelualue					
Kasvatus- ja opetuslautakunta	Nettoinvestoinnit	3 100	3 200	8 300	3 370
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta	Nettoinvestoinnit	6 290	3 800	11 800	11 800
Elinvoiman ja kilpailukyvyyn palvelualue					
Elinvoima- ja osaamislautakunta					
Elinvoima- ja osaamislautakunta (pl. erikseen sitovat erät)	Nettoinvestoinnit	360	810		
Ammatillinen koulutus	Nettoinvestoinnit	1 600	1 800	1 600	1 800
Asunto- ja kiinteistölahtakunta					
Talonrakennushankkeet (pl. Hiedanranta)	Nettoinvestoinnit	105 393	116 007	120 670	133 172
Maa- ja vesialueet	Nettoinvestoinnit	9 190	8 650	13 550	9 790
Viiden tähden keskusta	Nettoinvestoinnit	3 000	4 000	4 500	4 500
Hiedanranta	Nettoinvestoinnit	3 380	7 380	4 660	1 780
Kaupunkiympäristön palvelualue					
Yhdyskuntalautakunta					
Yhdyskuntalautakunta (pl. erikseen sitovat erät)	Nettoinvestoinnit	46 200	50 500	50 100	49 900
Viiden tähden keskusta	Nettoinvestoinnit	23 695	23 335	25 800	18 635
Hiedanranta	Nettoinvestoinnit	800	500	1 100	300
Konsernihallinto					
Yhteiset erät	Nettoinvestoinnit	21 716	7 184	2 350	1 600
ICT-kehittäminen (sitovuustaso toimintakate + nettoinvestoinnit)	Nettoinvestoinnit	5 500	5 500	5 500	5 500
Muut	Nettoinvestoinnit	500			
Nettoinvestoinnit yhteensä		230 724	232 666	249 930	242 147

RAHOITUSLASKELMA

Talousarvion laskelmaosan rahoituslaskelmaan kootaan käyttötalous-, tuloslaskelma- ja investointiosan tulojen ja menojen aiheuttama rahavirta (toiminnan ja investointien rahavirta). Lisäksi rahoitusosaan merkitään kaupungin antolainauksen, lainakannan ja mahdolliset oman pääoman muutokset sekä arvio merkittävistä muutoksista muissa maksuvalmiuden erissä (rahoituksen rahavirta).

Rahoituslaskelma on rahavirtalaskelman luonteinen, sen lopussa esitetään toiminnan ja investointien sekä rahoituksen rahavirtojen vaikutus kaupungin rahavaroihin eli sitä, miten kaupungin rahavarat muuttuvat toiminnan takia tilikauden aikana. Välituloksena esitetään Vaikutus maksuvalmiuteen.

Talousarvion 2026 rahoituslaskelma

Rahoituslaskelmassa varsinaisen toiminnan tuloista ja menoista kertyvä tulorahoitus on talousarviovuonna 60,7 milj. euroa. Vuosikatteeseen sisältyvät 35,5 milj. euron pysyvien vastaavien luovutusvoitot oikaistaan Tulorahoituksen korjauserät -rivillä.

Investointien aiheuttama rahoitustarve eli investoinnit vähennettynä niihin saaduilla rahoitusosuuksilla ja luovutus-tuloilla on 190,8 milj. euroa.

Toiminnan ja investointien rahavirta muodostuu yhteensä yli 130 milj. euroa negatiiviseksi, eikä tulorahoitus siis riitä investointien kattamiseen. Investointien tulorahoitusprosentti on 42.

Uutta korollista pitkäaikaista lainaa rahoituslaitoksilta varaudutaan nostamaan enintään 206 milj. euroa. Kaupungin lainoja lyhennetään maksuohjelmien mukaisesti 56,5 milj. eurolla, joten lainamäärän arvioidaan kasvavan 149,5 milj. eurola. Asukaskohtaisen lainamäärän arvioidaan olevan vuoden 2026 lopussa 4 524 euroa, mikä on 507 euroa asukasta kohti enemmän kuin vuoden 2025 lopun arvio.

Kaikkiaan talousarvion vaikutus kaupungin rahavaroihin on 18,3 milj. euroa positiivinen. Talousarvion toteutuessa kaikilta osiltaan kaupungin rahavarat ja erät muut maksuvalmiuteen vaikuttavat erät kasvavat kyseisellä summalla.

Taloussuunnitelmakauden rahoituslaskelma

Kaupungin investointitaso pysyy koko taloussuunnitelmakauden korkeana. Vuosien 2027–2029 investointisuunnitelma on yhteensä lähes 725 milj. euroa, josta talonrakennushankkeiden osuus on yli puolet, 370 milj. euroa. Investointien tulorahoitusprosentti on keskimäärin 46 prosenttia.

Suurten investointitarpeiden vuoksi velkaantumisen arvioidaan jatkuvan. Taloussuunnitelmavuosina 2027–2029 varaudutaan vuotuisen noin 150 milj. euron lainamäärän kasvuun. Jakson lopulla korollista velkaa arvioidaan olevan noin 1,65 mrd. euroa ja asukaskohtainen lainamäärä voi nousta yli 5 950 euroon. Lainamäärän kasvu tulee kuitenkin todennäköisesti jäämään pienemmäksi, sillä kaikki investoinnit eivät toteudu suunnitellussa aikataulussa, joi-tain omistuksia järjestellään uudelleen investointien rahoittamiseksi ja jotain omaisuutta myydään sekä investointeja tullaan toteuttamaan vaihtoehtoisilla rahoitusmalleilla. Omaisuuden myynnistä saatavia tuloja tulee kohdistaa suunniteltujen investointien omarahoitusosuu-den vahvistamiseen ja velanottotarpeen vähentämiseen.

Investointien tulorahoituksen tasoa tulisi nostaa velkaantumisen hidastamiseksi. Taloussuunnitelmakaudella tavoitteena on sovittaa nykyistä paremmin yhteen investointitarpeet, tulorahoituksen taso ja velkaantumisen hallinta. Vuosikatetta on parannettava erilaisilla toimenpiteillä ja myös investointitarpeita on priorisoitava ja siirrettävä toteutettavaksi pidemällä aikavälillä.

NETTOINVESTOINNIT

230,7 milj. €

TA 2026

INVESTOINTIEN
TULORAHJOITUS

42 %

TA 2026

LAINAKANTA

1 208 milj. €

(enn. 31.12.2026)

LAINAMÄÄRÄ/AS.

4 524 €

(enn. 31.12.2026)

RAHOITUSLASKELMA 2024–2029

1 000 euroa	TP 2024	Alkup. TA 2025	TP 2025 Enn*	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Toiminnan rahavirta							
Vuosikate	109 029	95 120	81 410	96 259	96 418	113 157	121 962
Satunnaiset erät	204 294	0	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-11 632	-70 228	-67 904	-35 544	-26 617	-25 000	-25 000
	301 691	24 892	13 506	60 715	69 801	88 157	96 962
Investointien rahavirta							
Investointimenot	-314 022	-226 922	-245 461	-232 024	-232 666	-249 930	-242 147
Rahoitusosuudet investointimenoihin	3 354	1 900	3 446	1 300	0	0	0
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	205 281	97 603	103 150	39 970	28 500	25 000	25 000
	-105 387	-127 419	-138 864	-190 754	-204 166	-224 930	-217 147
Toiminnan ja investointien rahavirta	196 304	-102 527	-125 358	-130 039	-134 365	-136 773	-120 185
Rahoituksen rahavirta							
Antolainauksen muutokset							
Antolainasaamisten lisäykset	-284 554	-100	-1 115	-1 256	-1 320	-1 392	-1 461
Antolainasaamisten vähennykset	1 661	108	464	107	223	220	7 215
Lainakannan muutokset							
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	177 000	164 000	184 000	206 000	216 000	226 000	211 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-67 641	-43 381	-48 241	-56 466	-63 459	-70 766	-74 766
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-19 454	0	-21 074	0	0	0	0
Vaikutus maksuvalmiuteen	3 316	18 100	-11 323	18 346	17 079	17 289	21 803
Muut maksuvalmiuden muutokset	-19 091	0	0	0	0	0	0
Vaikutus rahavaroihin	-15 774	18 100	-11 323	18 346	17 079	17 289	21 803
Rahavarat 31.12.	76 103	14 010	64 780	83 126	100 205	117 494	139 297
Rahavarat 1.1.	91 878	-4 091	76 103	64 780	83 126	100 205	117 494

*Ennuste 8/2025. Poikkeuksena pitkäaikaisten lainojen lisäys, jossa huomioitu kaupunginvaltuustolle 13.10.2025 esitetty 20 milj. euron lisäys lainanottovaltuuteen.

ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET

Antolainojen määrään ei ole odotettavissa mainittavaa muutosta. Vuonna 2024 antolainat kasvoivat huomattavasti, kun Tampereen Vesi Oy:n kanssa tehtävän vesiliiketoimintakaupan kauppahinta jäi suurelta osin pitkäaikaiseksi saatavaksi yhtiöltä. Vuoden 2025 alussa toteutunut Tampereen Kaupunkiliikenne liikelaitoksen liiketoiminnan siirto uudelle osakeyhtiölle ei aiheuttanut vastaavia kirjauksia, sillä siirtyvän omaisuuden arvo oli huomattavasti pienempi ja se luovutettiin valtuuston päätöksen mukaisesti apporttina kirjanpitoarvoin.

Antolainojen lisäyksiä on budjetoitu 1,3 milj. euroa. Summa koostuu pääosin KOY Tampereen Monitoimiareenalle myönnettyjen lainojen pääomittavista koroista sekä 0,1 milj. euron osalta Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan myöntämiin lainoihin Tampere Filharmonian muusikoiden soitinhankintoihin sekä kuvataiteilijoille myönnettäviin lainoihin.

Antolainojen lyhennykset kohdistuvat konsernin asuntoyhteisöjen lainoihin sekä jäljellä oleviin yksityishenkilöille aikanaan myönnettyihin asuntolainoihin. Merkittävimmät antolainasaamiset

kaupungilla on Tampereen Vesi Oy:ltä 283,0 milj. euroa, Tampereen Energia Oy:ltä 70,0 milj. euroa, KOY Tampereen Monitoimiareenalta 20,7 milj. euroa sekä Tampereen Vuokratalosäätiöltä 9,8 milj. euroa.

Tytäryhtiöiden pitkäaikainen lainarahoitus otetaan pääsääntöisesti suoraan rahalaitoksilta ja kaupunki takaa lainoja valtuuston tapauskohtaisilla päätöksillä. Taulukon antolainoihin eivät sisälly myöskään tytäryhtiöille konsernitilin kautta myönnetty lyhytaikaiset luotot.

Antolainat (1 000 euroa)	TP 2024	Alkup. TA 2025	TP enn 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Konserniyhteisöt ja muut	384 679	383 073	385 305	386 472	387 584	388 763	383 014
Vähennykset	-1 661	-88	-490	-88	-208	-213	-7 210
Lisäykset	284 554	100	1 115	1 256	1 320	1 392	1 461
Asuntolainat	80	60	60	41	26	19	14
Vähennykset	-20	-20	-20	-19	-15	-7	-5
Antolainat yhteensä	384 759	383 133	385 364	386 513	387 610	388 782	383 028

LAINAKANNAN MUUTOKSET

Ensi vuonna kaupungin korollisen velan arvioidaan kasvavan 149,5 milj. eurolla. Vuosikate on jäämässä vaatimattomaksi suhteessa investointimäärään, joten investointien rahoittamiseksi joudutaan nostamaan huomattavasti uutta velkaa.

Rahalaitoksilta olevat pitkäaikaiset lainat lyhenevät vuonna 2026 maksuohjelmien mukaisesti 56,5 milj. eurolla, jolloin bruttomääräisesti uutta lainaa arvioidaan tarvittavan 206,0 milj. euroa. Konsernitilin kautta tytäryhteisöille olevan

lyhytaikaisen velan määrän arvioidaan säilyvän ennallaan. Pitkäaikaista velkaa edustavat rahalaitoslainat ovat talousarviossa sitovia.

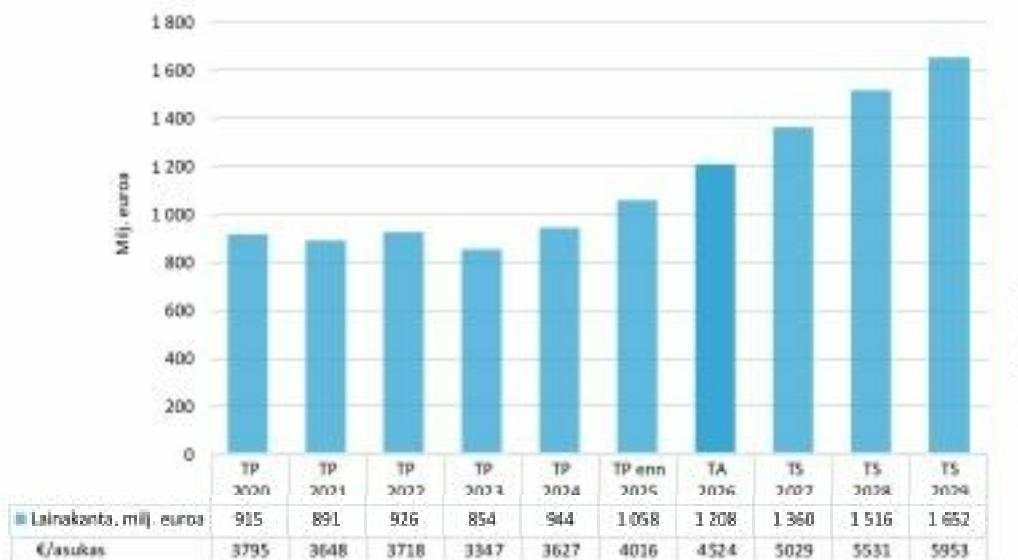
Taloussuunnitelmakaudella 2027–2029 velkaantumisen arvioidaan edelleen jatkuvan huomattavan suurena, jolloin kauden lopulla korollisen velan määrä saattaa ylittää 1,6 miljardia euroa ja asukaskohtainen lainamäärä nousee lähes 6000 euroon. Kaupunki ylläpitää toimivia suhteita useisiin rahoittajiin, jot-

ta lainarahan saatavuus, edullisuus ja riskienhallinnan tavoitteet toteutuvat. Viime vuosina kilpailukykyisintä lainaa on ollut hyvin saatavana julkisen sektorin rahoitukseen erikoistuneilta luottolaitoksilta.

Korollisen tasevelan lisäksi kaupungilla on velkaa vastaavia rahoitusleasing-sopimuksia, jotka esitetään vain taseen liitetiedoissa. Näiden määrä oli vuoden 2024 tilinpäätöksessä 89,3 milj. euroa.

Lainat (1 000 euroa)	TP 2024	Alkup. TA 2025	TP Enn 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Pitkäaikaiset lainat							
Rahalaitoksille	752 547	873 166	888 306	1 037 840	1 190 381	1 345 614	1 481 849
Lyhennykset	-67 641	-43 381	-48 241	-56 466	-63 459	-70 766	-74 766
Nostot	177 000	164 000	184 000	206 000	216 000	226 000	211 000
Lyhytaikaiset lainat							
Kuntatodistusohjelmille	39 831	0	0	0	0	0	0
Konserniyhteisöille	151 242	170 000	170 000	170 000	170 000	170 000	170 000
Lainat yhteensä	943 621	1 043 166	1 058 306	1 207 840	1 360 381	1 515 614	1 651 849
Lainat euroa/asukas	3 627	3 966	4 016	4 524	5 029	5 531	5 953
Asukasmäärä	260 180	263 000	263 500	267 000	270 500	274 000	277 500

LAINAMÄÄRÄN KEHITYS

LIITTEET

Konsernin toiminta ja talous

Konserniyhteisöjen investoinnit vuonna 2026
Tytäryhtiöiden tavoitteet 2026

Investoinnit kohteittain 2026–2035

Talousarviotavoitteiden arviointikriteerit

Täydentäviä tietoja

KONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS

Kuntalain 14 §:n mukaan valtuusto päättää omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta. Valtuuston asettamat tavoitteet ohjaavat kunnan edustajia tytäryhteisöjen toimielimissä, mutta eivät kuitenkaan sido oikeudellisesti tytäryhteisöjä. Tavoiteasettelu on luonteeltaan välillistä, pääomistajan tahdonilmaisua.

Talousarviossa asetetaan merkittäville tytäryhtiöille vuoden 2026 toiminnan ja talouden tavoitteet. Yhtiöiden toiminnasta raportoidaan Tampereen toiminnan ja talouden katsauksissa, konsernikatsauksissa, tilinpäätöksessä sekä muussa tytäryhtiötä käsittelevässä raportoinnissa kaupunginhallituksen konsernijaostolle ja muille luottamuselimille.

Tampereen kaupungin omistajapolitiikan päämäärän mukaan Tampere on aktiivinen, vaativa ja selkeä omistaja, joka varmistaa omien omistustensa tehokkaan hyödyntämisen kaupunkilaisten hyväksi. Konsernin toimintaa ohjaava ohjekokonaisuus sisältää mm. omistaja-

ohjauksen periaatteet sekä Tampereen kaupungin konserniohje ja hyvä hallinto- ja johtamistapa -ohjeet.

Vastuu konserniohjauksesta

Kunta tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin, jonka ohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä vastaa konsernijohto. Tampereen kaupungin konsernijohtoon kuuluvat kaupunginhallitus, konsernijaosto, pormestari ja konsernijohtaja. Kaupunginhallituksen konsernijaosto vastaa omistajaohjauksen täytäntöönpanosta ja mm. yhtiökohtaisista omistajastrategioista sekä hallitusten jäsenten valinnasta. Viranhaltijaorganisaatiossa omistajaohjaus kuuluu konsernijohtajan alaisuudessa toimivalle omistajaohjausyksikölle.

Konsernirakenteen muutokset

Konsernirakenne on kehittynyt vuosittain suunnitellusti. Merkittävimmät viime vuosina tapahtuneet muutokset ovat

Tampereen Vesi Liikelaitoksen yhtiöittäminen vuoden 2024 alusta ja Tampereen Kaupunkiliikenne Liikelaitoksen yhtiöittäminen vuoden 2025 alusta lukien. Osakeyhtiömuotoiset Tampereen Vesi Oy ja Tampereen Kaupunkiliikenne Oy jatkavat kaupungin liikelaitosten aiemmin harjoittamaa liiketoimintaa. Kaikki kaupungin liikelaitokset on yhtiöitetty.

Kaupunkikonsernissa tapahtui muutamia omistusjärjestelyjä vuoden 2025 aikana. Tampereen kaupunki myi Annalan Vuokra-asunnot Oy:n osakekannan Tampereen Vuokra-asunnot Oy:lle keväällä 2025. Tampereen kaupunki osti Visit Tampere Oy:n koko osakekannan Tampereen kaupunkiseudun elinkeino- ja kehitysyritys Business Tampere Oy:ltä. Omistusjärjestely toteutettiin huhtikuussa 2025. Tekopohjavesihanketta valmistelut Tavase Oy on asetettu yhtiökokouksen 25.6.2025 päätöksellä selvitystilaan.

TAMPEREEN KAUPUNKI

Kuntayhtymät:

- Pirkanmaan Liitto 45,58 %
- Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä 62,45 %

Merkittävimmät osakkuusyhteisöt:

- Tuomi Logistiikka Oy 29,11 %
- KOY Tampereen Monitoimiareena 40,00 %
- Hakametsän Kehitys Oy 40,00%
- Tuotekehitys Oy Tamlink 24,00 %
- YH Kodit Oy 21,86%
- Monetra Oy 21,00 %
- Monetra Pirkanmaa Oy 20,89 %

Säätiöt:

- Tammenlehväsäätiö
- Tampereen Vuokralosäätiö

Tytäryhtiöt

- Tampereen Energia -konserni 100 %
- Pirkanmaan Jätehuolto Oy 49,69 % (äänistä 65,33 %)
- Ekokumppanit Oy 90,57 %
- Tampereen kaupunkiseudun elinkeino- ja kehitysyritys Business Tampere Oy 60,44 %
- Pirkanmaan Voimia Oy 82,00 %
- Tampereen Sarka Oy 100 %
- Tampere-talo -konserni 100 %
- Tampereen Särkänniemi -konserni 100 %
- Oy Runoilijan Tie 72,58 %
- Tampereen Messu- ja Urheilukeskus Oy 66,00 %
- Finnpark -konserni 100 %
- Tampereen Vuokra-asunnot Oy 100 %
- Pirkan Opiskelija-asunnot Oy 100 %
- Tampereen Palvelukiinteistöt Oy 100 %
- TREDU-Kiinteistöt Oy 66,46 %
- Tampereen Seudun Keskuspuhdistamo Oy 71,20 %
- Tullinkulman Työterveys -konserni 75,19 %
- Tampereen Raitiotie Oy 95,88 %
- Tampereen Tilapalvelut Oy 98,00 %
- Tampereen Infra Oy 98,00 %
- Hiedanrannan Kehitys -konserni 100 %
- Suomen Hopealinja Oy 100 %
- Tampereen Vesi Oy 100%
- Vilusen Rinne Vuokra-asunnot Oy 100 %
- Nurmi Resort Oy 100%
- Tampereen Kaupunkiliikenne Oy 100%
- Visit Tampere Oy 100 %

KAUPUNGILLE MAKSETTAVAT OSINGOT 2024–2026

Yhtiö	Kaupungille maksettavat osingot 2026 (€) Talousarvio	Kaupungille maksettavat osingot 2025 (€) Toteutuneet	Kaupungille maksettavat osingot 2024 (€) Toteutuneet
Tampereen Energia Oy	25 000 000	20 000 000	20 000 000
Finnpark Oy	2 000 000	2 000 000	1 000 000
Tampereen Särkänniemi Oy	1 400 000	1 500 000	1 000 000
YH Kodit Oy	575 000	582 759	467 668
Tampereen Palvelukiinteistöt Oy	3 900 000	2 000 000	500 000
Pirkanmaan Jätehuolto Oy	350 000	345 157	938 297
Tampereen Tilapalvelut Oy	1 000 000	1 000 000	498 474
Annalan Vuokra-asunnot Oy	0	300 000	300 000
Tampereen Vuokra-asunnot Oy	570 000	570 000	570 000
Tampereen Infra Oy	500 000	0	504 276
Tuomi Logistiikka Oy	0	0	484 052
Kuntarahoitus Oyj	1 500 000	1 709 390	1 553 156
Yhteensä	36 795 000	30 007 306	27 815 923

TYTÄRYHTEISÖJEN ARVIOT TUNNUSLUVUISTA 2026

1 000 euroa	Liike- vaihto	Liikevaihdon muutos, %	Käyttö- kate	Netto- tulos	Korolliset velat	Taseen loppusumma	Netto- investoinnit
Tampereen Energia -konserni	292 396	6,0 %	77 992	32 559	258 000	621 786	43 651
Finnpark konserni	30 704	2,0 %	10 881	2 417	49 964	121 500	2 500
Pirkanmaan Jätehuolto -konserni	57 576	0,6 %	8 718	675	3 300	60 880	8 755
Tampereen Seudun Keskuspuhdistamo Oy	36 000	0,0 %	24 050	1 998	338 351	361 020	-9 281
Tampereen Raitiotie Oy	37 074	-0,1 %	18 965	0	463 000	496 000	67 000
Tampereen Infra Oy	53 533	-6,8 %	1 032	624	0	9 600	0
Tampereen Vesi Oy	85 700	4,0 %	17 300	-19 100	299 000	420 500	31 600
Tampereen Särkänniemi Oy, konserni	22 200	12,0 %	4 300	200	16 500	39 000	8 700
Tampere-talo-konserni	22 000	3,5 %	100	100	0	9 500	100
Business Tampere Oy	6 752	1,0 %	10	0	0	4 086	10
Suomen Hopealinja Oy	3 050	-3,4 %	345	125	0	1 894*	0
Runoilijan Tie Oy	380	8,6 %	24	5	0	305	0
Visit Tampere Oy	1 775	-5,0 %	-35	0	0	701	0
Tampereen Kaupunkiliikenne Oy	24 100	-	2 500	200	-	14 000	500
Pirkanmaan Voimia Oy	103 261	2,0 %	4 776	1 889	0	24 000	2 377
Ekokumppanit Oy	1 270	0,0 %	0	0	0	900	0
Tampereen Sarka Oy	2 298	5,6 %	1	8	0	1 050	0
Hiedanrannan Kehitys Oy	8 602	49,0 %	498	-1 179	18 000	51 800	11 823
Tullinkulman Työterveys -konserni	25 400	0,0 %	250	0	0	5 000	0
Tammenlehväsäätiö sr	16 943	2,1 %	1 239	278	926	27 369	200
Pirkan Opiskelija-asunnot Oy	16 200	4,9 %	6 140	380	112 000	132 600	3 400
Tampereen Vuokra-asunnot Oy	33 500	18,4 %	10 671	680	167 800	237 436	33 000
Tampereen Vuokratalosäätiö sr	84 494	0,2 %	32 111	4 438	356 617	498 029	17 559
Vilusen Rinne Vuokra-asunnot Oy	9 251	0,5 %	3 405	215	59 261	72 164	-1 700
Tampereen Tilapalvelut Oy	171 061	-9,9 %	682	400	0	24 670	300
Tampereen Palvelukiinteistöt Oy	7 000	5,1 %	3 500	980	4 481	40 400	500
TREDU-Kiinteistöt Oy	20 698	9,8 %	13 000	950	52 502	179 000	2 000
Tampereen Messu- ja Urheilukeskus Oy	4 400	1,2 %	1 474	0	12 194	23 318	400
KKOy Tampereen Virastotalo	4 561	782,2 %	3 858	-1 082	57 625	75 463	7 200
Nurmi Resort Oy	0	0,0 %	-103	-95	0	460	150
Yhteensä	1 182 179		247 684	27 665	2 269 521	3 554 431	230 744

*31.12.2024

Konserniyhteisöjen investoinnit vuonna 2026

Tampereen kaupunkikonserni investoi merkittävästi myös konserniyhteisöjensä kautta. Oheisessa kuvaajassa on esitetty vuoden 2026 yhteensä yli 0,5 milj. euron investoinnit merkittävimmiltä yhteisöiltä kerättyjen tietojen perusteella. Ne on esitetty täysimääräisinä huomioimatta Tampere-konsernin suhteellista osuutta investoinneista ja luvuista ei ole eliminoitu konsernin sisäisiä investointeja.

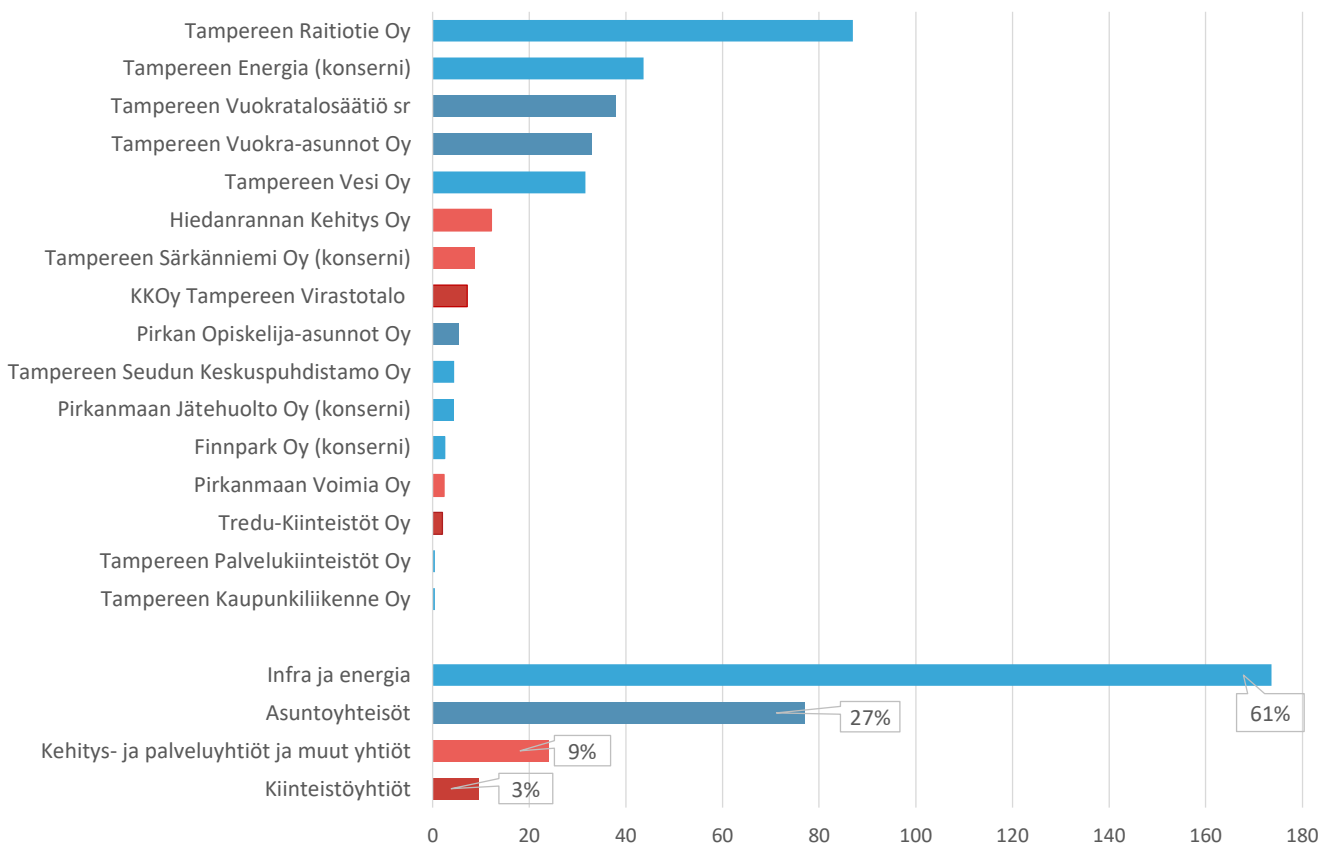
Merkittävimpien konserniyhteisöjen investoinnit ovat vuonna 2026 noin 285

milj. euroa ja kaupungin noin 232 milj. euroa. Koko konsernin investointitaso on noin 517 milj. euroa. Tarkat investointibudjetit yhtiöiden osalta päätetään toimijoiden omissa päätöksentekoelemissä vasta loppuvuonna 2025. Tiedot konserniyhtiöiden nettoinvestoinneista on koottu "Tytäryhteisöjen arviot tunnusluvuista 2026" -taulukkoon.

Konserniyhteisöjen investoinneista merkittävä osa (47%) kohdistuu kaupunkiympäristön kehittämiseen ja energiaan

erikoistuneisiin yhtiöihin. Konsernin asuntoyhteisöjen osuus investoinneista on 27 %. Merkittävimpiä investointeja tekevät Tampereen Raitiotie Oy, Tampereen Energia, Tampereen Vuokratalosäätiö ja Tampereen Vuokra-asunnot Oy. Suurin yksittäinen investointikohde on Tampereen Raitiotie Oy:n raitiotiejärjestelmä Pirkkala-Linnainmaan osuuden osalta ja lisäksi konsernissa investoidaan vuokra-asuntokohteisiin.

MERKITTÄVIMPIEN KONSERNIYHTEISOJEN INVESTOINNIT 2026 (MILJ. EUROA) JA JAKAUTUMINEN

Tytäryhtiöiden tavoitteet 2026

Kaupunginhallituksen konsernijaosto hyväksyi tytäryhtiöiden omistajatavoitteet 30.9.2025 jatkovalmistelun pohjaksi.

Tampereen kaupunki asettaa talousarviotavoitteita kaikille strategisesti merkittävälle tytäryhtiöilleen. Tytäryhtiöt on liitteessä jaoteltu kahteen kategoriaan: in-house-yhtiöihin sekä muihin yhtiöihin. Muut yhtiöt ovat pääsääntöisesti markkinoilla toimivia yhtiöitä, ts. myyvät tuotteitaan ja palveluitaan markkinoille.

In-house-yhtiöt täyttävät hankintalain 15 §:n mukaiset sidosyksikkökriteerit: Tampere käyttää niihin määräysvaltaa samalla tavoin kuin omiin toimipaikoihinsa, yhtiöt ovat täysin kaupungin tai yhteisesti kaupungin ja muiden julkisten toimijoiden omistuksessa, ja ne harjoittavat enintään 5 %:n osuuden liiketoiminnastaan muiden tahojen kuin omistajiensa kanssa. In-house-yhtiöt tuottavat omistajalleen esim. kouluruokaa ja katujen kunnossapitoa. In-house-yhtiöille Tampereen kaupunki asettaa lisäksi yhtiöiden kanssa laadittavien palvelusopimuksien yhteydessä tavoitteita, joilla ohjataan ja mitataan palvelusopimuksessa määriteltujen kriteerien toteutumista, esimerkiksi hintaa, laatutasoa ja muita tilaajalle eli Tampereen kaupungille sekä palvelun loppukäyttäjille tärkeitä asioita. On tärkeää huomata, että nämä yhtiöt eivät tavoittele toiminnallaan merkittävää liikevoittoa, vaan tavoitteena on liikevoittotaso, joka mahdollistaa toiminnan kehittämisen ja tarvittavat investoinnit.

Talousarviotavoitteet ovat siis yksi keino toteuttaa kuntalain edellyttämää yhtiöiden omistajaohjausta ja omistajatahtoa. Talousarviotavoitteet eivät ole yhtiöitä juridisesti sitovia. Tampereen kaupunki toteuttaa omistajaohjausta ja ohjaa yhtiöitä myös monella muulla

tavalla. Kuntalain 46 §:n mukaan omistajaohjaus tarkoittaa toimenpiteitä, joilla kunta omistajana myötävaikuttaa yhtiön hallintoon ja toimintaan. Kuntalain 47 §:n mukaan omistajaohjauksella on huolehdittava siitä, että tytäryhtiön toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus. Kaupunginvaltuuston päättämä ”omistajaohjauksen periaatteet” -dokumentti määrittelee kuntalain lisäksi Tampereen kaupungin omistajaohjauksen periaatteet.

Tampereen kaupunkikonsernin konserniohje on tytäryhtiöitä sitova asiakirja, johon tytäryhtiöt ovat hallitustensa päätöksellä sitoutuneet kuntalain 47 §:n mukaisesti. Siinä on määritelty, mitä asioita tytäryhtiöiden pitää noudattaa ja miten toimia esimerkiksi liiketoiminnan muutostilanteissa, asiat joissa omistajan ennakkokäsitys pitää selvittää ja mihin muihin Tampereen kaupungin ohjeisiin ja määräyksiin tytäryhtiö sitoutuu. Tällaisia ovat mm. palkitsemisohje Tampereen kaupungissa, Tampereen kaupungin eettiset ohjeet, ja ilmastoa, luonnon monimuotoisuutta ja kestävää kehitystä koskevat ohjelmat, tiekartat ja tavoitteet.

Konserniohjeessa on linjattu, että konserniyhtiöt edistävät omalla toiminnallaan Tampereen kulloinkin voimassa olevan strategian linjauksia ja tavoitteita. Lisäksi konserniohjeessa on kappale yhtiöiden sitoutumisesta vastuullisuuteen. Kaupunki omistajana edellyttää, että myös konserniyhtiöt edistävät kestävää kehitystä nostamalla vastuullisuuden oman toimintansa keskiöön. Vastuullisuudella tarkoitetaan laajasti ympäristöön ja yhteiskuntaan liittyvien tekijöiden huomioimista toiminnassa taloudellisesti kestävä liiketoiminnan saavuttamiseksi. Vastuullisuus on yhtiöiden tapa edistää kestävää kehitystä.

Kaupunki edellyttää, että yhtiöt toimivat vastuullisuuteen ohjaavan lainsäädännön ja muiden normien mukaisesti. Konserniyhtiöiden edellytetään lisäksi arvioivan, raportoivan ja viestivän vastuullisuutta rakentavista teoistaan aktiivisesti. Kaupunki tukee yhtiöitä konsernitason viestinnässä.

Tytäryhtiöt sitoutuvat edellä mainitusti kehittämään toimintaansa kestävä kehityksen periaatteiden mukaisesti. Ne raportoivat omat toimenpiteensä Hiilineutraali Tampere 2030 -tiekarttaan ja ilmastobudjettiin sekä LUMO-ohjelmaan. Lisäksi yhtiöt suuntaavat toimintaansa valitsemiensa YK:n kestävä kehityksen tavoitteiden mukaisesti ja pyrkivät edistämään ympäristöystävällisiä käytäntöjä, sosiaalista vastuullisuutta ja taloudellista kestävyyttä, jotta voidaan luoda kestävä ja hyvinvoiva Tampere. Yhtiöiden kanssa on viime vuosina tehty laajaa vuoropuhelua vastuullisuusasioista ja perustettu vastuullisuusverkosto. Vastuullisuusasiat ovat yhtiöiden toiminnan keskiössä ja yhtiöissä on paras mahdollisuus arvioida vaikuttavimmat vastuullisuustoimet. Yhtiöille ei näistä tekijöistä johtuen aseteta erikseen yhteisiä ilmastoa, luonnon monimuotoisuutta ja kestävää kehitystä koskevia talousarviotavoitteita.

Yhtiöiden vuoden 2026 talousarviotavoitteet ovat liitteessä. Taulukossa on esitetty tavoite, tavoitteen onnistumista kuvaava mittari ja tavoitteen lähtötaso, vuoden 2025 tavoitteen toteuman ennuste niiden tavoitteiden osalta, jossa sitä voidaan jo ennustaa, sekä vuodelle 2026 asetettava tavoitetaso. Tavoitteissa on pyritty jatkuvuuteen, mutta myös uusia tavoitteita yhtiöille on asetettu. Mikäli tavoite on uusi, on tämä mainittu tavoite-sarakkeessa.

Tampereen Energia -konserni

Tavoite	Tavoitteen mittari (euroa, %, skaala yms.)	Tavoitteen lähtötaso / toteuma 2024	Ennuste 2025	2026	2027	2028
Maksettu osinko 50 % konsernin nettotuloksesta tai vähintään vuositavoitteen mukainen	% / EUR	20,0 mEUR	20,0 mEUR	25,0 mEUR	25,0 mEUR	25,0 mEUR
Uusiutuva energia koko energiatuotannosta %	%	74,1	70	81	82	83

Pirkanmaan Jätehuolto

Tavoite	Tavoitteen mittari (euroa, %, skaala yms.)	Tavoitteen lähtötaso / toteuma 2024	Ennuste 2025	2026	2027	2028
Yhtiö toimii kustannustehokkaasti niin, että jätemaksut on mahdollista hinnoitella edullisesti. Kustannustaso mahdollistaa edullisen hintatason pitämisen asiakkaille.	Sijoitus 12 suurimman kaupungin vertailujoukossa min 4/12	1/12	1-4/12	1-4/12	1-4/12	1-4/12
Yhtiön maksama osinko on vähintään 50 % markkinaehtoisesta tuloksesta ja vähintään 0,3 meur / vuosi	Osakkaille maksettu	yli 50 % ja yli 300 teur	Vähintään 50 % markkinaehtoisesta tuloksesta ja vähintään 0,3 meur	Vähintään 50 % markkinaehtoisesta tuloksesta ja vähintään 0,3 meur	Vähintään 50 % markkinaehtoisesta tuloksesta	Vähintään 50 % markkinaehtoisesta tuloksesta
Kuntavastuullisen sekalaisen yhdyskuntajätteen määrä vähenee	Kerätty asumisesta syntynyt sekajäte kg/asukas	-1,5 kg	2 kg vähennys/asukas edellisvuoden tasosta	2 kg vähennys/asukas edellisvuoden tasosta	Alueellinen kiertotalousaste tavoite	Alueellinen kiertotalousaste tavoite
Asiakastytyväisyys on hyvällä tasolla	≥ 4 (asteikko 1-5)	Asiakastytyväisyyden mittauksen prosessi on toteutettu	Tavoitetason määrittäminen	≥ 4	Parempi asiakastytyväisyys kuin edellisena vuonna	Parempi asiakastytyväisyys kuin edellisena vuonna

Tampereen Särkänniemi -konserni

Tavoite	Tavoitteen mittari (euroa, %, skaala yms.)	Tavoitteen lähtötaso / toteuma 2024	Ennuste 2025	2026	2027	2028
Maksettu osinko on vähintään vuositavoitteen mukainen (maksetaan tavoitevuonna)	Maksetun osingon määrä, m €	1,0	1,5	1,4	Asetetaan vuonna 2026	Asetetaan vuonna 2028
Omistaja-arvo kehitty positiivisesti	Osakekannan arvo (perustuen käyttökatteeseen)	Omistaja-arvo kasvoi +8 % edelliseen vuoteen nähden.	N/A	yli 5 % vrt. vuosi 2025	yli 5 % vrt. vuosi 2026	yli 5 % vrt. vuosi 2027

Pirkan Opiskelija-asunnot Oy

Tavoite	Tavoitteen mittari (euroa, %, skaala yms.)	Tavoitteen lähtötaso / toteuma 2024	Ennuste 2025	2026	2027	2028
Asuntojen taloudellinen käyttöaste on korkea, tavoite vähintään 95,5 %	Toteutunut käyttöaste, %	Vuoden 2024 taloudellinen käyttöaste 95,60 %	96	96	96	96
Toiminta on kannattavaa	Sipo-%	Sipo-% 1,79	2,3	2,4	2,8	3
Vakavaraisuus kasvaa vuosittain	Omavaraisuusaste-%	Omavaraisuusaste-% 12,2	11,2	13	14,5	15
Kiinteistöjen korjausvelan määrä on hallinnassa	Korjausvelan määrä / rakennuskannan arvo, enintään %	1,37	1,9	1,9	1,9	1,9
Asuntokannan kasvattaminen MAL-sopimuksen mukaisesti	Valmistuneet uudet asunnot kpl	0	108	130	0	117

Tampereen Vuokra-asunnot Oy

Tavoite	Tavoitteen mittari (euroa, %, skaala yms.)	Tavoitteen lähtötaso / toteuma 2024	Ennuste 2025	2026	2027	2028
Asuntojen taloudellinen käyttöaste on korkea	Toteutunut käyttöaste väh. %	Vuoden 2024 taloudellinen käyttöaste 99,09	98,4	98	98	98
Maksettu osinko on Ara-säännösten mahdollistama enimmäismäärä	Maksetun osingon määrä, m €	0,57	0,57	0,57	Asetetaan vuonna 2026	Asetetaan vuonna 2027
Omistaja-arvo kehitty positiivisesti	Vapaiden kiinteistöjen markkina-arvo laskettuna nettotuotto-menetelmällä (vuokratulot-kiinteistöjen kustannukset)/ tuottovaateella (5 %)	Vapaiden kiinteistöjen markkina-arvo 2024 oli n. 175,0 milj. €	185	195,0	200,0	205,0
Asuntokannan kasvattaminen MAL-sopimuksen mukaisesti	Valmistuneet uudet asunnot (keskiarv. /5 vuotta)	Uusia asuntoja 60 / v. 2024	215	100	100	100

Tampereen Raitiotie Oy

Tavoite	Tavoitteen mittari (euroa, %, skaala yms.)	Tavoitteen lähtötaso / toteuma 2024	Ennuste 2025	2026	2027	2028
Raitioliikenteen luotettavuus vähintään 99,7 % (ajetut lähdöt vs. suunnitellut lähdöt) => tarkoittaa noin yhtä ajamatonta lähtöä per päivä. Päivässä keskimäärin 530 lähtöä.	Järjestelmästä johtuvat ajamattomat vuorot -%.	Toteuma 99,7 % vuonna 2024	99,75%	99,7 %	99,7 %	99,7 %
Asiakastytyväisyys on hyvällä tasolla	Nyssen asiakastytyväisyyskyselyn asiakastytyväisyyden keskiarvo on parempi kuin 4,30	Toteuma 4,57 vuonna 2024	4,6	>4,30	>4,30	>4,30
Yhtiö talous on tasapainossa yhtiöjärjestyksen 2 §:n periaatteiden mukaisesti siten, että yhtiön kannattavuus ja vakavaraisuus mahdollistavat yhtiön tehokkaan toiminnan ja kehittämisen. Vastikkeiden osalta laaditaan pitkän aikavälin suunnitelma vuoden 2026 aikana, jonka tavoitteena on se, että vastike-eurolla saavutettava käyttäjämäärä kasvaa.	Tilikauden nettotulos on positiivinen; omavaraisuus-% > 1 Tampereen kaupungin kaupunkiympäristön palvelualueen sekä rakennusvaiheessa olevien muiden osakuntien edustajien ja yhtiön välisen suunnitelman laadinta.	Tilikauden nettotulos on positiivinen (n. 4,1 milj. euroa) ja omavaraisuusaste >1 % (n. 3,5 %)	Kyllä (ennuste 8/2025: tilikauden nettotulos 1,15 milj. €, omavaraisuus-% 3,7)	kyllä/ei	kyllä/ei	kyllä/ei
Yhtiö on edistänyt toimillaan raitiotien käynnissä olevan jatkokorjauksen (Pirkkala & Ruotula) toteuttamista vähintään tavoitteiden mukaisesti ja kustannusarvion puitteissa	Kyllä/Ei (kokonaisarvio)	Ensimmäinen tavoitevuosi 2026	Kyllä	kyllä/ei	kyllä/ei	kyllä/ei

Tampereen Kaupunkiliikenne Oy IN-HOUSE

Tavoite	Tavoitteen mittari (euroa, %, skaala yms.)	Tavoitteen lähtötaso / toteuma 2024	Ennuste 2025	2026	2027	2028
Uusi tavoite Yhtiön liikennetuotannon kustannustehokkuus paranee	Tehokkuuden parantumisen mittarina yksikköhintojen kehittyminen (€/tilattu linjakilometri, vertailuvuosi 2025).	Ensimmäinen tavoitevuosi 2026	N/A	kyllä/ei	kyllä/ei	kyllä/ei
Uusi tavoite Asiakastytyväisyys on hyvällä tasolla	Nyssen asiakastytyväisyyskysely (ajotapa, asiakaspalvelu, siisteys)	Ensimmäinen tavoitevuosi 2026	N/A	asiakastytyväisyys parempi kuin 4,0	asiakastytyväisyys parempi kuin 4,0	asiakastytyväisyys parempi kuin 4,0
Uusi tavoite Yhtiö on tehnyt toimenpiteitä superbussi-projektia koskien siten, että käyttöönotto on mahdollista vuosina 2027/2028	Liikennöinnissä tarvittava kalustotilaus tehty, varikon toteutus suunnitelma tehty	Ensimmäinen tavoitevuosi 2026	N/A	kyllä/ei	kyllä/ei	kyllä/ei

Tullinkulman Työterveys -konserni IN-HOUSE

Tavoite	Tavoitteen mittari (euroa, %, skaala yms.)	Tavoitteen lähtötaso / toteuma 2024	Ennuste 2025	2026	2027	2028
Toiminta on kannattavaa ja kannattavuutta kehitetään tuloksellisuutta parantamalla. Emoyhtiön tuloksellisuus kanavoidaan asiakashintoihin ja konsernin taloudellista tulosta nostetaan markkinayhtiön kautta.	Tilikauden tulos, milj.euroa	0,5 milj.euroa (tavoite 0,8-1,0 milj. euroa)	0,5 milj.euroa (tavoite 0,8-1,0 milj. euroa)	0,5 ->	Määritellään 2026	Määritellään 2026
Markkinoilla toimivan tytäryhtiö Ratinan Terveys Oy:n tuottavuuden kehittäminen	Maksettu osinko emoyhtiö Tullinkulman työterveys Oy:lle	ei tavoitteissa v. 2024	50 % nettotuloksesta	50 % nettotuloksesta	50 % nettotuloksesta	50 % nettotuloksesta
Henkilöasiakkaiden asiakastytyväisyys	NPS mittaus, käyttäjäasiakkaat	Tre asiakkaat 25 / Pirha asiakkaat 4	N7A, mittaus käynnissä	60	60	60
Uusi tavoite Resurssien ja kehittämistoiminnan suuntaaminen ennaltaehkäisevään työterveyshuoltoon	Ennaltaehkäisevän työterveyshuollon osuus on vähintään 65 %	60,4 % (tavoite 60 %)	xx % (tavoite 60 %)	65 %	65 %	65%

Pirkanmaan Voimia Oy IN-HOUSE

Tavoite	Tavoitteen mittari (euroa, %, skaala yms.)	Tavoitteen lähtötaso / toteuma 2024	Ennuste 2025	2026	2027	2028
Toiminta on kannattavaa. Toiminnan tehokkuus kanavoidaan asiakashintoihin ja yhtiö tuottaa voittoa vain sen verran, että jatkuvuus ja kehittäminen voidaan turvata	Nettotulos, milj.euroa	1,16 milj.euroa	1,3 milj. euroa (tavoite 0,5 -1,3)	0,5 -1,3	0,5 -1,3	0,5 -1,3
Uusi tavoite Tuottavuuden kasvu palvelurajapinnassa	Syödyt ateriat/ henkilötyövuosi	Uusi tavoite 2026	Mittari ja sen seurantamekanismi luotu sekä mittarin ensimmäinen tulos vuoden lopussa	tuottavuus kehittyä positiivisesti edellisvuoteen nähden	tuottavuus kehittyä positiivisesti edellisvuoteen nähden	tuottavuus kehittyä positiivisesti edellisvuoteen nähden
Asiakasvaikuttavuus kasvaa ateria- ja puhtauspalveluissa: asiakastytyväisyys paranee palveluntuottajasta riippumatta	Riippumattoman asiakastytyväisyysmittauksen tulokset	Ateriapalvelu 62 % Puhtauspalvelu 52 %	N/A Mittaus käynnissä	Parempi kuin edellisenä vuotena	Parempi kuin edellisenä vuotena	Parempi kuin edellisenä vuotena

Tampereen Tilapalvelut Oy IN-HOUSE

Tavoite	Tavoitteen mittari (euroa, %, skaala yms.)	Tavoitteen lähtötaso / toteuma 2024	Ennuste 2025	2026	2027	2028
Uusi tavoite Liiketoiminta on tehokasta ja hinnat ovat kilpailukykyisiä	Toteutuneet palveluhinnat	Tavoite uusi vuodelle 2026		Hinnan- korotuksia vuoteen 2025 verrattuna ei tehdä	Määritel- lään 2026	Määritel- lään 2026
Toiminta on kannattavaa ja kannattavuutta kehitetään tuloksellisuutta parantamalla	Nettotulos milj. euroa	0,8 milj. euroa / 0,5% nettotuloksesta (tavoite 0,3-0,5% nettotuloksesta)		0,2-0,6 milj. euroa sekä pääoman palautus osinkona 1,0 milj. euroa	Määritel- lään 2026	Määritel- lään 2026
Korkea asiakastytyväisyys	Asiakastytyväisyys-indeksi yli 4,0 (asteikko 1-5)	4,24 (tavoite 4,0)		Yli 4,0	Yli 4,0	Yli 4,0

Tampereen Palvelukiinteistöt Oy

Tavoite	Tavoitteen mittari (euroa, %, skaala yms.)	Tavoitteen lähtötaso / toteuma 2024	Ennuste 2025	2026	2027	2028
Maksettu osinko	Osingon määrä euroina		N/A	3,9 milj. euroa	Määritel- lään 2026	Määritel- lään 2026
Pääoman kierron tehokkuus	Toteutuneet myynnit, kpl	1	N/A	2	Määritel- lään 2026	Määritel- lään 2026

Tampereen Vesi Oy

Tavoite	Tavoitteen mittari (euroa, %, skaala yms.)	Tavoitteen lähtötaso / toteuma 2024	2025	2026	2027	2028
Vesijohtoveden toimitusvarmuus säilyy korkealla tasolla	Ei yhtään toimittun vesijohtoveden pitkiä (12 h) jakelukatkoksia Tampereen Vesi Oy:n vastuualueella	2	0	0	0	0
Yhtiön vesitaksat pysyvät valtakunnallisesti vertaillen kohtuullisina	Vesilaitos-yhdistyksen tilastoinnin mukainen taksavertailu-sijoitus		Taksat valtakunnallisesti keskitasolla tai alle keskitason	Taksat valtakunnallisesti keskitasolla tai alle keskitason	Taksat valtakunnallisesti keskitasolla tai alle keskitason	Taksat valtakunnallisesti keskitasolla tai alle keskitason

Tredu-Kiinteistöt Oy IN-HOUSE

Tavoite	Tavoitteen mittari (euroa, %, skaala yms.)	Tavoitteen lähtötaso / toteuma 2024	Ennuste 2025	2026	2027	2028
Vuokratoteiden neliöhinnat ovat kilpailukykyisiä	Keskimääräisen neliöhinnan kilpailukykyisyys	Ensimmäinen tavoitevuosi 2025	Valtakunnallisesti v. 2025 toteutettavan vertailun kautta osoitettu neliöhintojen kilpailukykyisyyden taso	Parempi kuin edellisenä vuonna	Parempi kuin edellisenä vuonna	Parempi kuin edellisenä vuonna
Tredun asiakastytyväisyys Tredu-Kiinteistöjen toimipisteissä	Asiakastytyväisyysmittaus	Ensimmäinen tavoitevuosi 2025	Ensimmäinen mittaus suoritettu v. 2025 aikana	Parempi kuin 2025	Parempi kuin 2025	Parempi kuin 2026
Opiskelijoiden asiakastytyväisyys	Asiakastytyväisyysmittaus	Ensimmäinen tavoitevuosi 2025	Ensimmäinen mittaus suoritettu v. 2025 aikana	Parempi kuin 2025	Parempi kuin 2025	Parempi kuin 2026

Finnpark-konserni

Tavoite	Tavoitteen mittari (euroa, %, skaala yms.)	Tavoitteen lähtötaso / toteuma 2024	Ennuste 2025	2026	2027	2028
Maksettu osinko	EUR	2,0 milj. euroa	2,0 milj.euroa	2,0 milj. euroa	2,0 milj. euroa	2,0 milj. euroa
Omistaja-arvo kehittyy positiivisesti.	Osakekannan arvo lisättyinä maksetulla voitonjaolla (kasvu-%)	> 5%		5,0	5,0	5,0
Asiakaskokemus ja asiakastytyväisyys on hyvällä tasolla	NPS	>70		>75	>75	>75

Tampereen Infra Oy IN-HOUSE

Tavoite	Tavoitteen mittari (euroa, %, skaala yms.)	Tavoitteen lähtötaso / toteuma 2024	Ennuste 2025	2026	2027	2028
Uusi tavoite Toiminta on kannattavaa. Tehokkuus kanavoidaan asiakashintoihin. Yhtiö tuottaa voittoa vain sen verran, että jatkuvuus ja kehittäminen turvataan.		1,0 milj. euroa	N/A	Hinnankorotuksia vuodelle 2026 ei tehdä	Määritellään 2026	Määritellään 2027
Asiakkaiden kokema kustannustehokkuus	Skaala 1-5 (1 erittäin hyvä, 5 erittäin huono)	2,3	N/A	< 3	< 3	< 3
Asiakkaiden nettosuositeluindeksi	Skaala -100 - 100	28	N/A	> 55	> 55	> 55

Tampereen Seudun Keskuspuhdistamo Oy

Tavoite	Tavoitteen mittari (euroa, %, skaala yms.)	Tavoitteen lähtötaso / toteuma 2024	Ennuste 2025	2026	2027	2028
Uusi tavoite Laitos saadaan onnistuneesti käyttöön ja Sulkavuoren puhdistamon ravinteidenpoisto on lupaehtoja tehokkaampaa				Kyllä / ei	Määritellään 2026	Määritellään 2026

Tampere-talo-konserni

Tavoite	Tavoitteen mittari (euroa, %, skaala yms.)	Tavoitteen lähtötaso / toteuma 2024	Ennuste 2025	2026	2027	2028
Uusi tavoite Toiminta-avustusta pienennetään kaupungin säästöohjelman mukaisesti. Konsernin nettotulos on positiivinen.	Tilikauden nettotulos, €	0,5 M€	-150 000 €	Tulos positiivinen	Tulos positiivinen	Tulos positiivinen
Uusi tavoite Markkinaehtoisen tytäryhtiön tuloksella mahdollistetaan emoyhtiön yleishyödyllistä toimintaa.	Osinko tai konserniavustus, €		Uusi Tavoite	0,5M€	Määritellään 2026	Määritellään 2026
Yleishyödyllistä taidetoimintaa harjoittavan emoyhtiön (Tampere Talo Oy) toteutunut kävijämäärä Tampere-talon kiinteistössä ja Sorsapuistossa kasvaa edelliseen vuoteen verrattuna	Toteutunut kävijämäärä	137 926	N/A	Suurempi kävijämäärä kuin edellisellä vuonna (2025)	Suurempi kävijämäärä kuin edellisellä vuonna	Suurempi kävijämäärä kuin edellisellä vuonna
Uusi tavoite Tampere Talo Oy:n asiakastytyväisyys on hyvällä tasolla			Uusi Tavoite	Mittauksen lähtötasovuosi	Parempi kuin edellisenä vuonna	Parempi kuin edellisenä vuonna

INVESTOINNIT KOHTEITTAIN 2026–2035

Investoinnit kohdeselitys	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029	Arv. 2030	Arv. 2031	Arv. 2032	Arv. 2033	Arv. 2034	Arv. 2035	YHTEENSÄ 2026-2035
BRUTTOINVESTOINNIT (investoinnit täytenä)	232 024	232 666	249 930	242 147	291 425	257 726	231 212	216 597	186 710	195 960	2 336 395
NETTOINVESTOINNIT (investoinnit - rahoitusosuudet)	230 724	232 666	249 930	242 147	291 425	257 726	231 212	216 597	186 710	195 960	2 335 095
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA (nettoinvestoinnit - om.myynti)	190 754	204 166	224 930	217 147	286 525	252 826	226 312	211 697	181 810	191 060	2 187 225
Rahoitusosuudet	1 300										1 300
Yhdyskuntalautakunta	1 300										1 300
Omaisuuksien myynti (luovutustulo)	39 970	28 500	25 000	25 000	4 900	4 900	4 900	4 900	4 900	4 900	147 870
Asunto- ja kiinteistölautakunta, maaomaisuus	38 760	27 200	6 540	3 900	3 900	3 900	3 900	3 900	3 900	3 900	99 800
Asunto- ja kiinteistölautakunta, talonrakentaminen	1 210	1 300	18 460	21 100	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	48 070
INVESTOINNIT (BRUTTO)											
KIINTEÄ MAAOMAISUUS	9 190	8 650	13 550	9 790	6 500	7 000	6 000	6 000	6 000	6 000	78 680
Tonttimaan hankinta	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	35 000
Maanhankinta	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	5 000
Asemakaava-alueet	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	30 000
Maan esirakentaminen, täyttötöyt, rakentamiskelpoiseksi saattaminen	5 690	5 150	10 050	6 290	3 000	3 500	2 500	2 500	2 500	2 500	43 680
Maan esirakentaminen PALM	5 190	4 650	9 550	5 790	2 500	3 000	2 000	2 000	2 000	2 000	38 680
Purkukustannukset	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	5 000

Investoinnit kohdeselitys	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029	Arv. 2030	Arv. 2031	Arv. 2032	Arv. 2033	Arv. 2034	Arv. 2035	Kustannus- arvio
RAKENNUKSET	105 393	116 007	120 670	133 172	182 280	155 856	134 412	118 797	94 370	115 320	1 276 275
Uudis- ja lisärakennukset	40 555	70 286	60 168	62 921	91 238	67 225	54 900	34 300	21 000	34 800	537 392
Uudis- ja lisärakennukset, varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus	37 255	60 086	49 968	55 312	59 938	28 345	22 500	15 600	20 800	32 300	382 104
Ahvenisjärven (ent. Pohjois-Hervannan) koulun uudisrakennus	7 375										28 100
Kämmenniemen koulun ja nuorisotilojen perusparannus ja laajennus, vaihe 1	3 800	8 356									12 465
Turtolan uusi päiväkoti (puurakenteinen)	2 900	2 400									5 505
Peltolammin hyvinvointikeskus, vaihe 1 (koulu, päiväkoti, nuorisotilat ja kirjasto)	10 000	13 100	7 150								30 800
Tammelan koulun rakennuksen 2 ja Sara Hildèn -akatemian perusparannus ja laajennus	5 580	9 400	4 100								19 705
Koivistonkylän päiväkoti (puurakenteinen)	100	3 000	2 370								5 699
Takahuhdin koulun B-talon (vl. 1-4) perusparannus ja päiväkodin laajennus	6 700	9 000	9 000	2 000							29 174
Järvensivun päiväkodin ja koulun perusparannus ja laajennus	200	2 300	4 100	1 800							8 400
Kaukajärven koulun, päiväkodin, nuorisotilan ja kirjaston uudisrakennus	600	9 391	9 490	18 630	18 630						56 939
Annalan koulu, Karosen koulutalon laajennus		2 300	3 683								5 983
Kalkun päiväkoti ja koulu (puurakenteinen)		200	4 075	4 000							8 275
Saukonpuiston päiväkodin ja koulun perusparannus ja laajennus		100	4 900	5 000							10 000
Hiedanrannan koulu, päiväkoti ja nuorisotilat, vaihe 1		540	500	8 894	19 720	8 895					38 549
Takahuhdin koulun A-talon (vanha Ristinarkku, vl. 5-9) perusparannus ja laajennus			400	11 888	11 888						24 175
Atalan uusi päiväkoti			200	2 800	2 800						5 800
Viinikanlahden päiväkoti ja koulu (puurakenteinen)				300	6 200	6 550					13 050
Tehdaskartanon päiväkoti					300	4 100	4 100				8 500
Linnainmaan koulun perusparannus ja laajennus					400	8 400	8 400	7 900	4 000	2 500	31 600
Kaupin päiväkoti (Kaupin entisen sairaalan alue)						100	5 900	3 000			9 000
Peltovainion uusi päiväkoti						300	4 100	4 100			8 500
Kaupinlaakson koulu, päiväkoti, nuorisotilat ja kirjasto								600	16 000	16 000	45 300
Sellukadun päiväkoti ja koulu									500	9 500	10 000
Kissanmaan uusi päiväkoti (uusi hanke)									300	4 100	8 500
Hiedanrannan koulu ja päiväkoti, vaihe 2										200	11 280

Investoinnit kohdeselitys	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029	Arv. 2030	Arv. 2031	Arv. 2032	Arv. 2033	Arv. 2034	Arv. 2035	Kustannus- arvio
Uudis- ja lisärakennukset, kulttuuri- ja vapaa-aika	3 300	10 200	10 200	7 609	31 300	38 880	32 400	18 700	200	2 500	155 289
Tampereen taidemuseon laajennus	3 300	10 000	10 000	4 309							29 125
Sara Hildénin taidemuseo		200	200	1 000	8 800	13 800	8 000				32 000
Kaukajärven soutu- ja melontastadion				2 000	2 000						4 000
Hiedanrannan liikuntahalli				200	8 000	5 280					13 480
Koillis-Tampereen uimahalli				100	12 200	11 700					24 000
Jalkapallon sisäharjoitteluhalli, uudisrakennus					300	7 500	7 200				15 000
Länsi-Tampereen uimahalli, uudisrakennus						300	12 100	11 600			24 000
Länsi-Tampereen jäähalli, uudisrakennus						300	5 000	4 700			10 000
Kaupin uusi huoltorakennus (korvaa huoltorakennuksen A)							100	2 400			2 500
Viinikanlahden liikuntahalli ja nuorisotilat (puurakenteinen, sis. Järvipelastuksen ja sataman tilat)									200	2 500	5 500
Perusparannushankkeet ja muut investoinnit	64 838	45 720	60 502	70 252	91 042	88 631	79 512	84 497	73 370	80 520	738 882
Perusparannushankkeet, varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus	35 454	24 750	35 052	36 778	23 205	50 686	41 882	38 382	23 200	25 400	334 788
Hatanpään Jukolan perusparannus ja muutostyöt	3 364										9 500
Lamminpään koulun rakennuksen 1 perusparannus	5 190										7 990
Aleksanterin koulun (ruokalarakennus, puurakennus ja kivirakennus) perusparannus	15 700	5 200									27 072
Harjun koulun rakennusten A, B ja C perusparannus	4 300	2 700									9 179
Hatanpään koulun perusparannus	6 250	12 500	6 250								25 380
Pyynikin koulun perusparannus	450	3 200	10 900	6 750							21 300
Tammelan koulun rakennuksen 1 perusparannus	200	400	1 800	8 000	2 250						12 650
Raholan koulun perusparannus		300	10 427	9 978							20 705
Koiviston koulun, kirjaston ja nuorisotilojen perusparannus (kivikoulu ja tiilikoulu)		300	4 075	9 000	4 075						17 450
KOy päiväkotien perusparannukset, Koy Helapuisto ja Koy Maijalanpuisto		150	1 600	2 350	4 700	3 300					12 100
Leinolan koulun ja päiväkodin perusparannus				700	10 680	8 880					20 259
Olkahisten koulu, Sorilan koulutalon perusparannus					200	6 550					6 750
Messukylän koulun lisärakennuksen perusparannus					200	4 100					4 300
Lentävänniemen koulun perusparannus					300	8 800	4 250				13 350
Kämmenniemen koulu, Terälähdän koulutalon ja kirjaston perusparannus					300	4 000	4 300				8 600
Juhannuskylän koulu, Tammerkosken koulutalon perusparannus					200	5 850	11 700	5 850			23 600
Kaarilan koulun perusparannus					300	8 407	8 507	8 407			25 620
Atalan koulun perusparannus						200	4 205	4 205			8 610

Investoinnit kohdeselitys	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029	Arv. 2030	Arv. 2031	Arv. 2032	Arv. 2033	Arv. 2034	Arv. 2035	Kustannus- arvio
Kämmenniemen koulun ja kirjaston perusparannus, vaihe 2						300	4 420	4 420			9 140
Ahvenisjärven koulu, Hallilan koulutalon ja päiväkodin perusparannus						300	3 800	3 500			7 600
Harjun koulun lisärakennuksen perusparannus							200	5 200			5 400
Hyhkyn koulun lisärakennuksen perusparannus							200	3 200			3 400
Juhannuskylän koulu, Johanneksen koulutalon perusparannus							300	3 000	5 900	4 000	13 200
Annalan koulu, Karosen koulutalon perusparannus								300	7 900	4 800	13 000
Sammon koulun perusparannus								300	9 100	9 100	27 600
Hatanpään entisen lukiorakennuksen perusparannus (koulurakennus)									300	5 500	11 300
Messukylän kirjaston perusparannus										2 000	2 000
Perusparannushankkeet, lukiokoulutus	500					300	2 900	8 300	7 400		19 400
Tampereen Lyseon lukio perusparannus	500										19 197
Tampereen klassillisen lukion päärakennuksen perusparannus						300	2 600	5 300	2 600		10 800
Tampereen klassillisen lukion (Rongan siipi) perusparannus							300	3 000	4 800		8 100
Perusparannushankkeet, kulttuuri- ja vapaa-aika	10 900	3 900	7 640	18 986	41 012	8 735	9 630	10 765	10 720	28 720	151 007
Hervannan vapaa-aikakeskuksen V-rakennuksen perusparannus	1 250										12 600
Tullikamarin perusparannus	6 850										13 700
Rauhaniemen saunan perusparannus	1 300	1 300									2 900
Tampereen taidemuseon perusparannus	1 500	2 500	2 000	831							7 159
Taidekeskus Mäntinrannan perusparannus		100	4 540								4 640
Hatanpään entisen pesularakennuksen perusparannus			200	3 455							3 655
Takahuhdin taidekeskuksen (Tampereen taiteilijaseuran tilat) perusparannus			300	3 400							3 700
Tesoman uimahallin perusparannus			400	5 000	5 000						10 400
Työväenmuseo Werstaan perusparannus			200	3 000	5 000						8 200
Sampola, työväenopiston tilojen perusparannus				300	10 112						10 412
Tampere-talon perusparannushankkeet				3 000	3 770	1 865	9 430	6 765	6 770	5 420	37 400
Sampola, ulkovaipan ja alapohjien korjaustyöt					10 260						10 260
Antaverkan päärakennuksen perusparannus					1 520	1 520					3 040
Nääshallin liikuntatilan (Näsikallion väestönsuoja) perusparannus					5 350	5 350					10 700
Tampereen uintikeskus, laajennusosan perusparannus							200	4 000	3 150		7 350
Vapriikin perusparannus									500	15 000	45 000
Pyynikin uimahallin perusparannus									300	8 000	20 750
Sampolan kirjaston perusparannus										300	7 100

Investoinnit kohdeselitys	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029	Arv. 2030	Arv. 2031	Arv. 2032	Arv. 2033	Arv. 2034	Arv. 2035	Kustannus- arvio
Perusparannushankkeet, konsernihallinto ja muut kiinteistöt	765	200			8 075	12 775	5 600	7 400	12 650	7 050	54 515
Liisankallion väestönsuojan perusparannus	765										2 335
Kauppahallin perusparannus		200									17 005
Lapinniemen väestönsuojan (kuntosali) perusparannus					1 200						1 200
Näsikallion väestönsuojan (Näëshallin liikuntatila) perusparannus					2 875	2 875					5 750
Hervannan väestönsuoja A:n (uimahalli ja pysäköintihalli) perusparannus					2 600	2 600					5 200
Osmonkallion väestönsuojan (ampumarata) perusparannus					1 200	1 200					2 400
Hiedanrannan kartanon perusparannus					200	4 300	3 000				7 500
Hervannan väestönsuoja C:n (jäähalli) perusparannus						1 800					1 800
Hervannan väestönsuoja B:n (parkkihalli) perusparannus							2 200	2 200			4 400
Raatihuoneen perusparannus							400	5 000	5 000	4 550	14 950
Kaupin johtokeskuksen perusparannus								200	5 150		5 350
Kaupin VSS-johtokeskuksen (pelastuslaitoksen tila) perusparannus									2 500	2 500	5 000
Pienet investoinnit	17 219	14 600	17 000	14 300	15 800	15 950	19 450	19 600	19 350	19 300	172 569
Sosiaali- ja terveystalokkaiden pienet hankkeet	300										300
Väestönsuojien teknisten järjestelmien uusiminen	600	700	700								2 000
Tampere-talon korjaustyöt	400	400	400	400	400	400	400	400	400	400	4 000
Päiväkotien perusparannukset	650	1 300	2 000	0	0	150	3 650	3 800	3 550	3 500	18 600
Päiväkotien ja koulurakennusten pienet hankkeet	3 750	3 200	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	34 950
Lukioiden pienet hankkeet	300	300	400	400	400	400	400	400	400	400	3 800
Liikuntapaikkojen ja nuorisotilojen perusparannukset / pienet hankkeet	3 950	2 700	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	30 650
Kirjaston ja työväenopiston pienet hankkeet	300	300	500	500	500	500	500	500	500	500	4 600
Kulttuuri ja taide, pienet hankkeet	950	900	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	9 850
Valmistuneiden kohteiden jälkityöt	250	200	400	400	400	400	400	400	400	400	3 650
Muiden rakennusten sekä kaupunkikuvallisten kohteiden investoinnit	3 200	3 100	3 600	3 600	3 600	3 600	3 600	3 600	3 600	3 600	35 100
Sisäilmaolosuhdeinvestoinnit	2 569	1 500	1 500	1 500	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	25 069
Muut investoinnit		2 270	810	188	2 950	185	50	50	50	50	6 603
Ensikertainen kalustaminen välivuokrauksessa						50	50	50	50	50	250
Leasing-kohteiden lunastus		2 270	810	188	2 950	135					6 353

Investoinnit kohdeselitys	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029	Arv. 2030	Arv. 2031	Arv. 2032	Arv. 2033	Arv. 2034	Arv. 2035	Yhteensä
KADUT, LIIKENNEVÄYLÄT, PUISTOT	47 500	50 500	50 100	49 900	54 900	50 100	50 100	50 100	50 100	50 100	503 400
Uudet alueet, uudisrakentaminen yhteensä	18 200	17 800	18 400	18 400	23 200	25 400	25 400	25 400	25 400	25 400	222 400
Asuin- ja yritysalueiden rakentaminen (PALM)	18 200	17 800	18 400	18 400	23 200	25 400	25 400	25 400	25 400	25 400	222 400
Perusparantaminen yhteensä	29 300	32 700	31 700	31 500	31 700	24 700	24 700	24 700	24 700	24 700	280 400
Ratikkakäytävään liittyvät hankkeet	7 800	7 000	7 000	7 000	7 000						35 800
Ratikkakäytävän rinnakkaishankkeet, Pirkkala-Linnainmaa	7 800	7 000	7 000	7 000	7 000						35 800
Perusparantaminen ja järjestelmän toimivuus	7 200	11 300	11 300	11 600	11 600	11 600	11 600	11 600	11 600	11 600	111 000
Liikenteen toimivuuden parantaminen	500	1 200	1 200	1 300	1 300	1 300	1 300	1 300	1 300	1 300	12 000
Tekninen perusparantaminen											
Katujen perusparantaminen	2 200	3 800	3 800	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	37 800
Viheralueiden perusparantaminen	1 500	2 100	2 100	2 100	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	19 800
Hulevesijärjestelmien perusparantaminen	2 500	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	20 500
Siltojen ja rakenteiden perusparantaminen	500	2 200	2 200	2 200	2 300	2 300	2 300	2 300	2 300	2 300	20 900
Kestävän liikkumisen edistäminen	4 500	4 800	4 800	4 300	3 600	3 600	3 600	3 600	3 600	3 600	40 000
Kävely, pyöräily ja esteettömyys	3 000	3 500	3 500	3 000	2 300	2 300	2 300	2 300	2 300	2 300	26 800
Liikenteen rauhoittaminen ja 30 km/h:ssa aluenopeatalueet	1 000	800	800	800	800	800	800	800	800	800	8 200
Joukkoliikenne ml. liityntäpysäköinti	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	5 000
Erikoisrakenteet	6 300	6 100	5 100	5 100	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000	58 600
Satamat	1 500	1 500	500	500	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	10 000
Ulkovalaistuksen perusparantaminen (katu + ulkoliikunta)	2 600	2 600	2 600	2 600	2 600	2 600	2 600	2 600	2 600	2 600	26 000
Tietoliikenneverkko	400	400	400	400	400	400	400	400	400	400	4 000
IOT-järjestelmät	200	200	200	200							800
Liikennetelematiikka	1 500	1 200	1 200	1 200	1 600	1 600	1 600	1 600	1 600	1 600	14 700
Ympäristörakenteet	100	200	200	200	400	400	400	400	400	400	3 100
Muut	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	35 000
Suunnittelu (uudisrakentaminen ja perusparantaminen)	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	35 000

Investoinnit kohdeselitys	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029	Arv. 2030	Arv. 2031	Arv. 2032	Arv. 2033	Arv. 2034	Arv. 2035	Yhteensä
KEHITYSOHJELMAT	30 875	35 215	36 060	25 215	27 845	26 470	24 500	24 300	18 840	7 840	257 160
Viiden tähden keskusta	26 695	27 335	30 300	23 135	21 685	17 770	14 200	16 000	16 000	5 000	198 120
Hiedanranta	4 180	7 880	5 760	2 080	6 160	8 700	10 300	8 300	2 840	2 840	59 040
MUUT LUOKITTELEMATTOMAT INVESTOINNIT	39 066	22 294	29 550	24 070	17 700	18 300	16 200	17 400	17 400	16 700	218 680
Kasvatus- ja opetuslautakunta	3 100	3 200	8 300	3 370	3 800	4 400	2 300	2 800	2 800	2 800	36 870
Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen palveluryhmä	550	900	2 200	1 300	500	800	800	800	800	800	9 450
Perusopetuksen palveluryhmä	2 550	2 300	6 100	2 070	3 300	3 600	1 500	2 000	2 000	2 000	27 420
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta	6 290	3 800	11 800	11 800	4 800	4 800	4 800	4 800	4 800	4 800	62 490
Kulttuurin palveluryhmä	823	800	800	800	800	800	800	800	800	800	8 023
Teattereiden investointiavustukset			8 000	8 000							16 000
Liikunnan ja nuorison palveluryhmä	5 467	3 000	3 000	3 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	38 467
Konsernihallinnon investoinnit	27 716	12 684	7 850	7 100	7 100	7 100	7 100	7 100	7 100	7 100	97 950
Osakkeet ja osuudet kohdentamaton	1 600	1 600	1 600	1 600	1 600	1 600	1 600	1 600	1 600	1 600	16 000
Särkänniemen pääomitus	20 116	5 584									25 700
Sijoitus Raitiotie Oy			750								750
Kaupungintalon käyttäjähankinnat	500										500
ICT (sitovuustaso käyttötalous+investoinnit)	5 500	5 500	5 500	5 500	5 500	5 500	5 500	5 500	5 500	5 500	55 000
Elinvoima- ja osaamislautakunta	1 960	2 610	1 600	1 800	2 000	2 000	2 000	2 700	2 700	2 000	21 370
Ammatillinen koulutus	1 600	1 800	1 600	1 800	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	18 800
Lukiokoulutus	300	750						700	700		2 450
Työllisyys- ja kasvupalveluiden projektit	60	60									120

Investoinnit kohdeselitys	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029	Arv. 2030	Arv. 2031	Arv. 2032	Arv. 2033	Arv. 2034	Arv. 2035	Yhteensä
Erillisinvestoinnit (vaativat erillispäätöksen)	850	3 500	4 000	4 000	20 000	15 000	14 000				61 350
Paasikiventien parantaminen (VT12 ja KT65) Hiedanrannan kohdalta (arvio kaupungin osuudesta yht. n. 45 milj. euroa)	500				15 000	15 000	14 000				44 500
Rantaväylä, tunnelitekniikan saneeraus	350	500			1 000						1 850
Tasanteen ja Aitovuoren eritasoliittymä (osana VT9 parantamista)		3 000	4 000	4 000	4 000						15 000
Leasinghankkeet, vuokraus tai muu rahoitusmalli; kokonaisarvo yli 50 000€	1 000		56 448	15 000	44 634		9 600		6 450		133 132
Kanjonin koulu ja päiväkot	1 000		30 550								31 550
Eteläisen alueen uimahalli (kuntayhteistyönä Pirkkalan kunnan kanssa)			12 500								12 500
Peltolammin hyvinvointikeskus, vaihe 2 (koulun liikuntatilat ja kirjastoauton tilat)			4 928								4 928
Sairaalakoulu			8 470								8 470
Uusi palloilu- ja liikuntahalli (korvaa Pyynikin palloiluhallin)				15 000							15 000
Lamminrahkan yhtenäiskoulu, vaihe 2 (yhteishanke Kangasala)					3 634						3 634
Hakametsän lukioyksikkö					15 500						15 500
Hiedanrannan kulttuuritilat, vaihe 1 (musiikkioppilaitokset)					25 500						25 500
Hiedanrannan kulttuuritilat, vaihe 2 (esittävä taide)							9 600				9 600
Hiedanrannan kulttuuritilat, vaihe 3 (kirjallisuus ja galleria)								6 450			6 450

TALOUSARVIOTAVOITTEIDEN ARVIOINTIKRITEERIT

Talousarviotavoitteiden etenemistä arvioidaan kolme kertaa vuodessa. Huhtikuun ja elokuun osalta toteumaa arvioidaan osana toiminnan ja talouden katsausta. Vuoden lopun tilanne esitetään tilinpäätöksessä.

Tavoitteiden toteumisissa pyritään selkeään arvioitavuuteen. Tavoitteille on

asetettu arviointikriteerit, joiden perusteella toteutumista arvioidaan ja niitä raportoidaan. Arviointikriteerit asetetaan lautakunnille, työllisyysjaostolle ja kaupunginhallitukselle vastuutetuille tavoitteille. Arviointikriteerit eivät olleet mukana 22.10.2025 julkaistussa talousarvioehdotuksessa, mutta on lisätty jäl-

jessä olevaan taulukkoon tähän kaupunginhallituksessa 27.10.2025 käsiteltävään ehdotukseen.

Nro	Talousarviotavoite vuodelle 2026	Arviointikriteeri(t)
1	Oppilaiden ja henkilöstön kokemus työrauhasta ja oppimiseen keskittymisestä on parantunut mobiililaitteiden käytön rajoitusten myötä	Mobiililaitteiden järjestyssääntö on vaikuttanut positiivisesti oppilaiden keskittymiseen oppitunneilla. Jos sekä oppilaiden että henkilöstön kokemus on parantunut, tavoite toteutuu. Jos vain toisen kokemus on parantunut, tavoite toteutuu osittain. Jos kumpikaan ei parannu, tavoite ei toteudu.
2	Asunnottomuus kokonaisuutena on vähentynyt ja pitkäaikaisasunnottomuus on kääntynyt laskuun yhteistyössä sidosryhmien kanssa	Asunnottomien kokonaismäärä ja pitkäaikaisasunnottomien määrä v. 2025 vastaviin lukuihin verrattuna. Jos molemmat vähentyvät, tavoite toteutuu. Jos jompikumpi vähentyy, tavoite toteutuu osittain. Jos kumpikaan ei vähene, tavoite ei toteudu.
3	Tampereen keskustan turvallisuuden kehittämisryhmän määrittämät toimenpiteet ovat edenneet yhteistyössä sidosryhmien kanssa	Arviointikriteerit saatavilla vasta vuoden 2026 alussa, jolloin kehittämisryhmä on saanut työnsä päätökseen. Tavoitteen etenemisessä seurataan 2-3 toimenpiteen edistymistä.
4	1.-9.-luokkalaisten kokemus kiusaamisesta on vähentynyt edelliseen vuoteen verrattuna	1.-6.-luokkalaisten ja 7.-9.-luokkalaisten kiusaamista kokeneiden osuus perusopetuksen kyselyssä. Jos sekä ala- että yläkoululaisten kiusaamisen kokemus on vähentynyt, tavoite toteutuu. Jos vain toisen kokemus on vähentynyt, tavoite toteutuu osittain. Jos kumpikaan ei vähenny, tavoite ei toteudu.
5	Kohtaamispaikkatoiminta on käynnistynyt onnistuneesti eri puolilla kaupunkia	Osa-alueet: 1) Uusia kohtaamispaikkoja on avattu vähintään kolmeen kohteeseen. 2) Kohtaamispaikkojen viestinnällinen kokonaisuus on valmistunut ja karttapalvelu on avattu. 3) Uusia kohtaamispaikkoja operoivien tahojen kokemus toiminnan vaikuttavuudesta on hyvä tai erinomainen. Jos kaikki 3 osa-aluetta toteutuu, tavoite toteutuu. Jos 2 osa-aluetta toteutuu, tavoite toteutuu osittain. Jos 0 tai 1 osa-aluetta toteutuu, tavoite ei toteudu.
6	Tamperelaisten liikkuminen ja harrastaminen on lisääntynyt keskeisissä kohteissa ja palveluissa edelliseen vuoteen verrattuna	Seurattavat kohteet ja palvelut: 1) Ulkoliikunta: Niihaman ulkoilureitti kulkijamäärä. 2) Ohjattu liikunta: Ohjattuun liikuntaan ilmoittautuneiden määrä. (sisältää perheiden, nuorten, työikäisten ja ikäihmisten ohjatun liikunnan ryhmät). 3) Uimahallit: Uinnin opetusryhmien määrä. 4) Sisäliikunta: Tesoman palloiluhallin kävijämäärä. 5) Nuorisopalvelut: Nuorten kulttuurikeskus, Monitoimitalo 13: Monitoimitalon ryhmiin ja toimintaan osallistuneet yhteenlaskettuna (sis. ryhmiin osallistuneet ja avoimeen toimintaan osallistuneet). Jos osa-alueista neljä tai viisi kasvaa, tavoite toteutuu. Jos osa-alueista kolme kasvaa, tavoite toteutuu osittain. Jos alle kolme, tavoite ei toteudu.
7	Liikunnallisen elämäntavan vahvistamista kuvaavat seurantaindikaattorit on määritelty ja seuranta käynnistynyt	Seurantaindikaattorit on määritelty ja seuranta käynnistynyt. Toteutui / ei toteutunut.

Nro	Talousarviotavoite vuodelle 2026	Arviointikriteeri(t)
8	5.- ja 8.-luokkalaisten fyysinen toimintakyky on vahvistunut edelliseen vuoteen verrattuna	Move-mittausten 5.- ja 8.-luokkalaisten terveyttä ja hyvinvointia kuluttavalla tai haittaavalla tasolla olevien määrän vähentyminen edelliseen vuoteen verrattuna. Jos molempien luokkien osuus on vähentynyt, tavoite toteutuu. Jos vain toinen on vähentynyt, tavoite toteutuu osittain. Jos kumpikaan ei ole vähentynyt, tavoite ei toteudu.
9	Kävijämäärät kulttuurikohteissa ja -palveluissa ovat säilyneet korkealla tasolla	Seurattavat kulttuurikohteet ja -palvelut: 1) Tampere Filharmonia: 70 000 kävijää 2) Museokeskus Vapriikki: 220 000 kävijää 3) Museo Milavida: 40 000 kävijää 4) Amurin museokortteli: 20 000 kävijää 5) Muumimuseo: 100 000 kävijää 6) Tampereen kaupunginkirjasto: 2 780 000 kävijää 7) Tampereen taidemuseo 55 000 kävijää (museo remontissa kesästä 2026 lähtien) 8) Sara Hildénin taidemuseo: 40 000 kävijää 9) Tampereen seudun työväenopisto: 28 000 kurssilaista 10) Kulttuuritalo Laikku, Lastenkulttuurikeskus Rulla ja Laikunlava: yhteensä 120 000 kävijää. Jos osa-alueista seitsemän tai enemmän saavutetaan, tavoite toteutuu. Jos osa-alueista neljä-kuusi saavutetaan, tavoite toteutuu osittain. Jos osa-alueista ei mitään tai kolme tai sen alle saavutetaan, tavoite ei toteudu.
10	Kulttuurin keskeiset tilahankkeet ovat edenneet suunnitellusti	Seurattavat tilahankkeet: 1) Nekalan kulttuurikeskus on avautunut yleisölle ja taiteilijoiden työskentelytilojen vuokraus on alkanut. 2) Tampereen taidemuseo on siirtynyt väistötiloihin peruskorjaus- ja uudisrakennushankkeen vuoksi. 3) Sara Hildénin taidemuseon perusparannus- ja laajennushankkeen toteutustapa on selvillä. 4) Hiedanrannan kulttuuritilojen tarveselvitys on hyväksytty ja hankesuunnittelu 1. rakennusvaiheen eli musiikkioppilaitosten tilojen osalta on käynnistetty sekä seuraavien rakennusvaiheiden tavoiteltu toteutusjärjestys linjattu. 5) Tullikamarin perusparannus on valmistunut. 6) Museoiden kokoelmakeskuksesta tehtävä ennakkovaikutusten arviointi on valmis ja käytettävissä. Jos 5-6 kohdetta etenee suunnitellusti, tavoite toteutuu. Jos 3-4 kohdetta etenee suunnitellusti, tavoite toteutuu osittain. Jos alle 3 kohdetta etenee suunnitellusti, tavoite ei toteudu.
11	2.-, 7.- ja 9.-luokkalaisten oppimistulokset ovat parantuneet edelliseen vuoteen verrattuna	Tiedot 2.-, 7.- ja 9.-luokkalaisten äidinkielen lukuseulan luokka-astevertailusta. Verrataan heikon lukutaidon tuloksen saaneiden oppilaiden %-osuus luokka-asteittain (2.,7. ja 9.) edelliseen vuoteen. Tiedot 2.-, 7.- ja 9.-luokkalaisten matematiikan vertailusta samalla logiikalla. Toteuman tulkinta: Jos 5-6 kohderyhmän tulokset parantuvat, niin tavoite toteutuu. Jos 3-4 kohderyhmän tulokset parantuvat, niin tavoite toteutuu osittain. Jos ei minkään tai 1-2 kohderyhmän tulokset parantuvat, tavoite ei toteudu.
12	Oppimisen tuen uudistuksen toimeenpanossa ja toimintakulttuurin muutostyössä on onnistuttu esi- ja perusopetuksessa	Osa-alueet: 1) Esiopetuksen erityisopettajien työajasta 60 % kohdentuu välittömään asiakastyöhön, johon kuuluvat lapsiryhmätyöskentely ja yhteistyö huoltajien kanssa. 2) Perusopetuksen annetun ryhmäkohtaisen tuen määrä on yli 0,122 (lisäopettajaresurssin kohdentuminen kertoimella 0,122 tuntia/oppilas/viikko). Jos molemmat toteutuvat, niin tavoite toteutuu. Jos vain toinen toteutuu, niin tavoite toteutuu osittain. Jos kumpikaan ei toteudu, niin tavoite ei toteudu.
13	Maahanmuuttotasaustaisten oppilaiden suomen kielen osaaminen on vahvistunut edelliseen vuoteen verrattuna	2.-, 7.- ja 9.-luokkalaisten vieraskielisten oppilaiden äidinkielen lukuseulan luokka-astevertailu. Verrataan heikon lukutaidon tuloksen saaneiden vieraskielisten oppilaiden %-osuus luokka-asteittain (2.,7. ja 9.) edelliseen vuoteen. Jos kolmen kohderyhmän tulokset paranevat, tavoite toteutuu. Jos kahden kohderyhmän tulokset paranevat, tavoite toteutuu osittain. Jos ei kenenkään tai yhden kohderyhmän tulokset paranevat, tavoite ei toteudu.

Nro	Talousarviotavoite vuodelle 2026	Arviointikriteeri(t)
14	Tampereen poikkihallinnollinen lukutaito-ohjelma on valmistunut ja lukuintoa vahvistavat toimenpiteet määritelty	Lukutaitotyön toimenpideohjelma on valmistunut ja lukuintoa vahvistavat toimenpiteet on määritelty. Ohjelma on käsitelty pormestarin johtoryhmässä sekä tarvittavissa lautakunnissa. Toteutui / ei toteutunut.
15	Ammatillisen tutkinnon on suorittanut vähintään 2900 opiskelijaa ja tutkinnon osia vähintään 1000 opiskelijaa	Ammatillisen tutkinnon on suorittanut vähintään 2900 opiskelijaa ja tutkinnon osia väh. 1000 opiskelijaa. Jos molempien tavoitetaso saavutetaan, tavoite toteutuu. Jos joko amm. tutkinnon suorittaneiden määrä TAI tutkinnon osia suorittaneiden määrä jää alle tavoitetason, tavoite toteutuu osittain. Jos molemmat jäävät alle tavoitetason, tavoite ei toteudu.
16	Toisen asteen tutkinnon suorittaneiden osuus oppivelvollisina aloittaneista opiskelijoista on saavuttanut tavoitetason	Valmistuneiden osuus lukiokoulutuksessa on 88 % ja Tredussa 68 % ikäluokasta. Jos molempien tavoitetaso saavutetaan, tavoite toteutui. Jos joko lukiokoulutuksessa TAI Tredussa valmistuneiden osuus jää alla tavoitetason, tavoite toteutuu osittain. Jos osuus jää molemmissa alle tavoitetason, tavoite ei toteudu.
17	Kasvatuksen ja opetuksen alueellinen yhdenvertaisuus on vahvistunut tasa-arvorahoituksen kohdennuksella	Tampereen vuoden 2026 talousarvion mukaisen lisä tasa-arvorahoituksen kohdennuksen käyttökohteet ja alueet varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa sekä perusopetuksessa on määritelty. Toteutui / ei toteutunut.
18	Seuranta-aineisto kaupungin aiheuttamien luontovaikutusten todentamiseksi on määritelty	Toteutui / ei toteutunut.
19	Kestävien liikkumismuotojen suhteellinen kulkutapaosuus on kasvanut edelliseen vuoteen verrattuna	Kestävien liikkumismuotojen (kävely, pyöräily ja joukkoliikenne) kulkutapaosuus on kasvanut suhteellisesti enemmän kuin ajoneuvoliikenne. Toteutui / ei toteutunut.
20	Raitiotien Pirkkala-Linnainmaa jatko-osuuden rakentaminen on edennyt tavoitellun aikataulun mukaisesti	Pirkkala-Linnainmaa -osuuden eteneminen toteutussuunnitelmassa määritellyn aikataulun mukaisesti. Toteutui / ei toteutunut.
21	Joukkoliikenteen matkustajamäärä on kasvanut 3 % edelliseen vuoteen verrattuna	Toteutui / ei toteutunut.
22	Superbussien toteuttamissuunnitelmat ovat valmistuneet	Liikennepalvelun, infran ja kunnossapidon, ICT-järjestelmien sekä viestinnän ja markkinoinnin suunnitelmat. Jos kaikki neljä valmistunut, tavoite toteutuu.
23	Valtion raidereformin osalta on tehty tarvittavat päätökset lähijunalikenteen kehittämiseksi kaupunkiseudulla sekä Tampereella 2030-luvulla ja seisakkeiden toteuttamista on edistetty MAL-sopimuksen mukaisesti	Päätökset lähijunalikenteen 2030-luvun tarjonnasta on tehty ja Epilän ja Messukylän seisakkeiden esisuunnitelmat ovat valmistuneet. Jos sekä päätökset tarjonnasta että seisakkeiden esisuunnitelmat valmistuneet, tavoite toteutuu. Jos toinen osa-alueista valmistuu, tavoite toteutuu osittain. Jos kumpikaan osa-alue ei valmistu, tavoite ei toteudu.
24	Kaikkissa kaupungin perusparannushankkeissa ja purkua sisältävissä hankkeissa on tehty rakennusosien ja materiaalien uudelleenkäyttökartoitus	Toteutui / ei toteutunut. Arviointikriteerinä tas- ja hs-vaiheissa tehty kartoitus.
25	Asuntotuotannon monipuolisuutta on edistetty toteuttamalla kohtuuhintaisia asumista asunto- ja maapolitiikan linjausten mukaisesti ¹	Vuonna 2026 Tampereelle valmistuvien kohtuuhintaisten asuntojen määrä. Tavoitetaso varmistuu asunto- ja maapolitiikan linjauksissa, jotka hyväksytään vuoden 2026 alkupuolella. Toteutui / ei toteutunut.
26	Yhtiömuotoiseen asumiseen on asetettu haettavaksi avoimessa menettelyssä tai neuvottelumenettelyssä tontteja 100.000 kem ²	Toteutui / ei toteutunut.
27	Asemakaavoituksella on mahdollistettu vuosittain keskimäärin 150 pientalon rakentaminen ja pientalotontteja on luovutettu vähintään 80 kpl	Toteutui / ei toteutunut.
28	Kulttuurin alueellista yhdenvertaisuutta on vahvistettu luomalla kaupunginosien kulttuuritoiminnan malli	Kaupunginosien kulttuuritoiminnan malli on valmistunut ja hyväksytty kulttuuri ja vapaa-aikalautakunnassa. Toteutui / ei toteutunut.

Nro	Taloustarvotavoite vuodelle 2026	Arviointikriteeri(t)
29	Asukkaiden osallistumista oman asuinalueen kehittämiseen on edistetty toteuttamalla kaupunkilaisten ideoita viihtyisyyden parantamiseksi kaupunginosakehittämisen kohdealueilla	Kaupunkilaisten ideoita on toteutettu vuonna 2026 50 000 eurolla. Toteutui / ei toteutunut.
30	Alueellinen liikunnallinen nuorisotyö ja matalan kynnyksen kohtaamispaikka-toiminta Hervannassa on käynnistynyt onnistuneesti	Hervakkeen kävijämäärät ovat ylittäneet yli 70 000 kävijää ja sen asiakaskokemus (NPS) on 70 tai yli. Jos molemmat osa-alueet toteutuu, tavoite toteutuu. Jos toinen osa-alueista toteutuu, tavoite toteutuu osittain. Jos kumpikaan ei toteudu, tavoite ei toteutuu.
31	Keskustan kävijämäärä on kasvanut edelliseen vuoteen verrattuna	Matkapuhelindataan perustuva kävijämäärä. Rajauksena kaupallinen keskusta. Toteutui / ei toteutunut.
32	Rakentamisen aikaisten haittojen hallintaa keskustan infrahankkeissa on parannettu häiriötilanteiden minimoimiseksi	Työmaiden negatiivinen vaikutus liikenteen sujuvuuteen on pienentynyt joukkoliikennedataan perustuen. Toteutui / ei toteutunut.
33	Työllisyyden edistämisen ekosysteemi-pohjainen kumppanuusmalli on rakennettu ja vakiinnutettu	Työllisyysstrategian viidelle painopisteelle on yhteistyöverkostoissa sovittu kärkitoimenpiteiden toimeenpanon vastuut ja mittarit. Toteutui / ei toteutunut.
34	Yritys- ja työnantajapalveluja on vahvistettu yhden luukun periaatteella	Yritysassiakaskokemuksen ja yrityskäyntien määrän tavoitetila on asetettu ja asiakaskokemuksen seuraaminen on aloitettu. Toteutui / ei toteutunut.
35	Ammatillisen koulutuksen kysyntä-lähtöisyyttä on parannettu ottamalla käyttöön uudistettu koulutustarjonnan ennakointi- ja suunnitteluprosessi	Toteutui / ei toteutunut.
36	Työnvälitystä on kehitetty vastamaan työmarkkinoiden tunnistettuihin työvoimatarpeisiin	Työnhakija-asiakkaiden asiakaspalvelun tuloksellisuus ja laatu ovat parantuneet työnhakukeskustelun palautekyselyjen perusteella. Toteutui / ei toteutunut.
37	Datan hyödyntämistä työllisyys- ja kasvupalvelujen tiedolla johtamisessa ja päätöksenteossa on vahvistettu	Työllisyys- ja kasvupalvelujen tiedolla johtamisen malli valmistuu vuoden 2026 aikana. Toteutui / ei toteutunut.
38	Osaajahoukuttelun kohdemaamallin ja kansainvälisten tamperelaisten palvelupolkujen kehittäminen ovat edistyneet tavoitellun aikataulun mukaisesti	Kohdemaamallin perusta on rakennettu vuoden 2026 aikana ja palvelujen kehittäminen on edennyt tavoitellun aikataulun mukaisesti. Toteutui / ei toteutunut.
39	Puolustusteollisuuden kärkitoimenpiteet ovat käynnistyneet onnistuneesti ja vastuullisuus-vaikuttavuusarviointi on toteutettu	Jos vähintään 3/4 Kaksikäyttötuotteet turvallisuuden ja puolustuksen tukena -hankehakemuksessa määritellyistä toimenpiteistä käynnistynyt ja vaikuttavuusarviointi on toteutettu, tavoite toteutuu. Jos väh. 3/4 toimenpiteistä käynnistynyt, mutta arviointi ei toteudu TAI vähintään 2/4 toimenpiteistä käynnistynyt ja arviointi on toteutettu, tavoite toteutui osittain. Jos toimenpiteistä käynnistynyt vähemmän kuin 2/4, tavoite ei toteutunut.
40	Siruohjelma II:n kärkitoimenpiteet ovat käynnistyneet onnistuneesti	Jos vähintään 4/5 Siruohjelma II -dokumentissa määritellyistä toimenpiteistä käynnistynyt tavoite toteutuu. Jos vähintään 3/5 toimenpiteistä käynnistynyt, tavoite toteutuu osittain. Jos vähemmän kuin 3/5 käynnistynyt, tavoite ei toteutunut.
41	Työnhakijoiden työmarkkinavalmiuksia ja osaamista on parannettu vaikuttavilla työllistymistä edistävillä ja tukevilla palveluilla	Heikossa työmarkkina-asemassa olevia on työllistymistä edistävässä ja työllistymistä tukevilla palveluissa keskimäärin vähintään 3500 kuukaudessa. Toteutui / ei toteutunut.
42	Tampere on Suomen suosituin opiskelukaupunki	Toteutui/ei toteutunut. Arviointikriteerinä absoluuttinen suosittelijoiden määrä.

Nro	Talousarviotavoite vuodelle 2026	Arviointikriteeri(t)
43	Tampereen asemaa kulttuurin ja taiteen kaupunkina on vahvistettu käynnistämällä Muumeihin liittyvät kansainväliset toimenpiteet ja tuoteistus	Osa-alueet: 1. Vuokralle tarjottavia pop up -näyttelykokonaisuuksia on olemassa 1-2. 2. 2-3 toteutunutta kv. pop up -näyttelyä. 3. Pop up näyttelyiden myyntiaineisto on valmis. 4. Pop up toiminnan tueksi on tuoteistettu 2-3 uutta tuotetta. Tavoite toteutuu, jos kaikki osa-alueet ovat toteutuneet, tavoite toteutuu osittain, jos 2-3 osa-aluetta toteutuu, tavoite jää toteutumatta, jos yksi tai ei yksikään osa-alue ei toteudu.
44	Henkilöstön työhyvinvointi on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna	Työhyvinvointimatriisin kokonaistuloksen ja Kunta10 -tulosten (kokonaistulos ja 3 osa-aluetta) paraneminen. Jos molemmat ovat parantuneet, tavoite toteutuu, jos toinen paranee, niin tavoite toteutuu osittain. Jos kumpikaan ei parane, niin tavoite ei toteudu.
45	Työntekijäkokemus on pysynyt ennallaan tai parantunut	Ennallaan pysyminen tai paraneminen työntekijäkokemuskyselyn tuloksissa (QWL ja eNPS). Toteuman tulkinta: Jos molemmat (QWL ja eNPS) ovat parantuneet ja/ tai pysyneet ennallaan, niin tavoite toteutuu. Jos vain toinen on parantunut ja/ tai pysynyt ennallaan, niin tavoite toteutuu osittain. Jos kumpikaan ei parannu ja/ tai pysy ennallaan, niin tavoite jää toteutumatta. Verrataan edellisen vuoden vastaavan ajankohdan kyselyyn.
46	Varhaiskasvatuksen henkilöstörakenteen muutos on edistynyt	Kolme osa-aluetta: 1) Sosionomin ja opettajan tilaustutkintokoulutukset ovat käynnistyneet. 2) Kaupungin koulutuspaikkakiintiöt ovat tulleet täyteen. 3) Varhaiskasvatuksen korkeakoulutettujen osuus (sis. varhaiskasvatuksen sosionomien ja opettajien osuus) kasvatushenkilöstöstä on kasvanut edelliseen vuoteen verrattuna. Jos kaikki 3 osa-aluetta toteutuu, tavoite toteutuu. Jos 2 osa-aluetta toteutuu, tavoite toteutuu osittain. Jos 0 tai 1 osa-aluetta toteutuu, tavoite ei toteudu.
47	Asiakaskokemus on parantunut 60 prosentissa kaupungin palveluista	%-osuus, kuinka monessa palvelussa asiakaskokemus on parantunut verrattuna aikaisempaan ko. palvelun tulokseen.
48	Digipalveluiden asiakaskokemusta mittaava malli on kehitetty ja mittaus on käynnistynyt	Asiakaskokemusta mittaava malli on kehitetty ja ensimmäiset mittaustulokset on saatu. Toteutui / ei toteutunut.
49	Tilikauden tulos on enintään 41,4 milj. euroa alijäämäinen	Toteutui / ei toteutunut.
50	Investointien tulo-rahoitus-% on 42	Toteutui / ei toteutunut.
51	Valtuuston hyväksymän talouden tasapaino-ohjelman toimenpiteet on toteutettu onnistuneesti	Osa-alueet: 1. Vuodelle 2026 osoitetut toimenpiteet on toteutettu. 2. Talousarvion sitovuustasoissa on pysytty kokonaistaloudellisen tavoitteen saavuttamiseksi. Molempien osa-alueiden tulee toteutua, jotta tavoite toteutuu.

¹ Tavoitetaso varmistuu asunto- ja maapolitiikan linjauksissa, jotka hyväksytään vuoden 2026 alkupuolella.

TÄYDENTÄVIÄ TIETOJA

Kaupunki ja liikelaitokset	2020	2021	2022	2023	2024	Alkup. TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Asukasmäärä 31.12.	241 009	244 223	249 009	255 050	260 180	263 000	267 000	270 500	274 000	277 500
Tuloveroprosentti	20,25	20,25	20,25	7,61	7,60	7,60	7,60	7,60	7,60	7,60
Kiinteistöveroprosentit										
- yleinen	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25
- yleinen / maapohja	1,25	1,25	1,25	1,25	1,30	1,30	1,30	1,30	1,30	1,30
- vakituinen asuinrakennus	0,65	0,65	0,65	0,65	0,65	0,65	0,65	0,65	0,65	0,65
- muut kuin vakituinen asuinrak.	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10
- yleishyödyllinen yhteisö	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40
- rakentamaton rakennuspaikka	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00
- voimalaitokset	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00
Toimintakate, milj. euroa	-1 285,9	-1 316,0	-1 442,5	-579,2	-651,2	-713,3	-779,1	-789,2	-810,4	-810,4
Verotulot, milj. euroa	1 035,3	1 117,5	1 192,3	681,1	651,2	668,0	687,0	715,0	742,0	774,2
Valtionosuudet, milj. euroa	394,6	360,8	373,9	58,3	83,1	116,0	142,5	148,7	163,0	168,5
Vuosikate, milj. euroa	169,4	181,4	142,3	188,0	109,0	95,1	96,3	96,4	113,2	122,0
Poistot, milj. euroa	-105,9	-106,7	-124,4	-132,7	-140,7	-134,7	-137,7	-133,5	-140,3	-145,2
Vuosikate, % poistoista	160	170	114	142	77	71	70	72	81	84
Satunnaiset erät, milj. euroa	0,3	0	0	0	204,3	0	0	0	0	0
Tulos, milj. euroa	63,8	74,7	17,8	55,3	172,6	-39,6	-41,4	-37,0	-27,2	-23,3
Nettoinvestoinnit, milj. euroa	222,6	227,8	232,5	229,2	310,7	225,0	230,7	232,7	249,9	242,1
Investointien tulorahoitus, %	76	80	61	82	35	42	42	41	45	50
Lainakanta 31.12., milj. euroa	914,7	891,0	925,9	853,7	943,6	1 043,2	1 207,8	1 360,4	1 515,6	1 651,8
Kertynyt ylijäämä, milj. euroa	517	586	606	664	850	781	776	740	714	692
Nettomenot, euroa/asukas	5 335	5 389	5 793	2 271	2 503	2 712	2 918	2 918	2 958	2 920
Verotulot, euroa/asukas	4 296	4 576	4 788	2 670	2 503	2 540	2 573	2 643	2 708	2 790
Valtionosuudet, euroa/asukas	1 637	1 477	1 501	229	320	441	534	550	595	607
Vuosikate, euroa/asukas	703	743	571	737	419	362	361	356	413	440
Kertynyt yli-/alijäämä, euroa/asukas	2 146	2 400	2 435	2 605	3 269	2 971	2 905	2 735	2 605	2 493
Lainat, euroa/asukas	3 795	3 648	3 718	3 347	3 627	3 966	4 524	5 029	5 531	5 953

TAMPERE